

www.hemsirelikegitiminingelecegi.com

Hemşirelik Eğitiminin Geleceği Sempozyumu 3: Pandemi Sürecinde Eğitimi İyileştirme Yaklaşımları

Bildiri Kitabı

27-29 Eylül

2021

İÇİNDEKİLER

DAVET YAZISI	5
KURULLAR	6
BİLİMSEL PROGRAM.....	7
SÖZEL BİLDİRİ ÖZETLERİ	13
SB-2 COVID-19 PANDEMİSİNDE ÖLÇME DEĞERLENDİRME ARACI ÖRNEĞİ: RUBRİK KULLANIMI.....	14
SB-3 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ: ÇEVİRİMİÇİ AKADEMİK VE KARIYER DANIŞMANLIK PROGRAMI	21
SB-4 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK HEMŞİRELİK UYGULAMALARINA YÖNELİK ÖZ DÜZENLEMELİ ÖĞRENME DURUMLARININ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ	30
SB-5 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE KARE KOD TEKNOLOJISI: AKIL NOTLARIM UYGULAMASININ ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ: PILOT ÇALIŞMA	31
SB-6 ÇEVİRİM İÇİ EĞİTİMDE HEMŞİRELİĞE ÖZGÜ DEĞERLERİN ÖĞRETİMİ	35
SB-7 PANDEMİK SÜREÇTE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YÜZ YÜZE UYGULAMA EĞİTİMİNDEN ETKİLENME DURUMUNUN VE KORONAVİRÜS ANKSİYETELERİNİN BELİRLENMESİ	36
SB-8 COVID-19 SÜRECİNDE ÖĞRENCİ PERFORMANSLARINA YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME	37
SB-9 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİ VE ÇALIŞANLARI İÇİN HUKUK EĞİTİMİNİN ÖNEMİ	38
SB-10 SAĞLIK BİLİMLERİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN MOBİL ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ.....	39
SB-11 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİKSEL BECERİLERİ İLE İLAÇ DOZU HESAPLAMA PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	40
SB-13 X VE Y KUŞAĞI HEMŞİRELERDE MESLEKİ TUTUM VE BENLİK SAYGISININ KARŞILAŞTIRILMASI	41
SB-14 COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN AİLELERİNİN UZAKTAN EĞİTİMİLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ	42
SB-15 PANDEMİ VE UZAKTAN HEMŞİRELİK EĞİTİMİ	43
SB-16 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN İSTENMEYEN PERİOPERATİF HIPOTERMİ BAKIM ALGORİTMASINI ÖĞRENMELERİNE DİJİTAL OYUN TABANLI UYGULAMA İLE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ ÇEVİRİMİÇİ ÖĞRETİMİN ETKİSİ	44
SB-17 HEMŞİRE ÖĞRETİM ELEMANLARININ AKADEMİK FORMASYON BECERİLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ	45
SB-18 ACIBADEM ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÇOK BOYUTLU PROGRAM DEĞERLENDİRME MODELİ.....	46
SB-19 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SİMÜLASYON KULLANIMI – SİMKAMP ÖRNEĞİ.....	58
SB-20 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI İLE SERBEST ZAMAN AKTİFLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	66

SB-21 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN İLK KLİNİK DENEYİM ÖNCESİ VE SONRASI ALGILANAN KLİNİK STRES DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ.....	67
SB-22 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE TERS YÜZ SINIF ÖĞRETİM YÖNTEMİ	68
SB-23 HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIK BAKIMINDA TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK TUTUMLARI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER	74
SB-24 HEMŞİRE ÖĞRETİM ELEMANLARI VE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DEMOKRATİK EĞİTİM ORTAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	75
SB-25 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE ÇEVİRİMİÇİ ÖĞRENME ORTAMI İLE HARMANLANMIŞ ÖĞRETİMİN YÖNTEMİ	76
SB-26 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL ZEKÂ, ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE KLİNİK KARAR VERME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ : BİR VAKIF ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	83
SB-27 COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE YENİ MEZUN HEMŞİRELERİN DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: KARMA YÖNTEM ÇALIŞMASI.....	84
SB-28 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SANAL GERÇEKLIK TEKNOLOJİSİNİN KULLANIMI	85
SB-29 COVID-19 PANDEMİSİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HEMŞİRELİK İMAJI ALGISI ÜZERİNE ETKİLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: KARMA YÖNTEM ÇALIŞMASI	94
SB-30 COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE KLİNİK UYGULAMAYA ÇIKAN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YAŞADIKLARI SORUNLARIN BELİRLENMESİ.....	95
SB-31 HEMŞİRELİĞİN TEMEL UYGULAMALARI EĞİTİMİNİ LABORATUVAR ORTAMI YERİNE UZAKTAN EĞİTİMLE YÜRÜTMEK: COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE BİR ÖRNEK	96
SB-32 İNTERN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ BAKIM ALGILARI İLE EMPATİK EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ.....	102
SB-33 COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE MEZUN OLAN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN İŞE HAZIRBULUNUŞLUKLARI İLE PROGRAM ÖĞRENME ÇIKTILARINA ULAŞMA DURUMLARININ İNCELENMESİ	103
SB-34 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE YAŞAM BOYU ÖĞRENME TEORİ VE MODELLERİ	104
SB-35 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ VE ÇEVİRİMİÇİ ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARI	112
SB-36 İYİ UYGULAMA ÖRNEĞİ: HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE BELİRTKE TABLOLARININ KULLANIMINDA KURUMSAL EĞİTİM YÖNETİMİ VE PLANLAMA SİSTEMİ (KEYPS) ÖRNEĞİ	113
SB-37 DİJİTAL HİKAYELEME YÖNTEMİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN İZOLASYON ÖNLEMLERİNE UYUMLARI VE BİLGİ DÜZEYİNE ETKİSİ.....	114
SB-38 HEMŞİRELERİN PANDEMİ SÜRECİNDEKİ ÖĞRENME DENEYİMLERİ İLE COVID-19 KORKUSU ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	115
SB-39 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİMDE ÖĞRETİM ELEMANLARININ DEĞİŞEN ROLLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: NİTELİKSEL BİR ÇALIŞMA ...	116
SB-40 MOBİL UYGULAMALARIN HEMŞİRELİK BECERİLERİNİN ÖĞRENİLMESİNDE ETKİLİ OLABİLİR Mİ?	117
SB-41 COVID-19 PANDEMİSİNDE DERSLERİ YENİDEN DÜŞÜNMEK: ETKİLEŞİMLİ DERS TASARIMI .	124

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

SB-42 ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN YENİLİKÇİ ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI İLE İLAÇ DOZ HESABI BİLGİ PAYLAŞIMLARININ ÖĞRENMEYE ETKİSİ	134
SB-43 EĞİTİM ALANINA İLİŞKİN MOTİVASYON KURAMLARINA GENEL BAKIŞ	135
SB-45 HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN 21. YÜZYIL BECERİ İLE İŞE HAZIR BULUNUŞLUK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ	136
SB-46 COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK EĞİTİMİ	137
SB-47 HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN AKRAN YÖNDERLİĞİ PROGRAMINA İLİŞKİN DENEYİM VE GÖRÜŞLERİ: BİR DEVLET ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	138
SB-48 COVID 19 PANDEMİ SÜRECİNDE UYGULAMA YAPAN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DENEYİMLERİ	139
SB-49 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE PROGRAM DEĞERLENDİRME: BİR YOL HARİTASI	140
SB-50 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDEKİ DÖNÜŞÜM: SANAL SİMÜLASYONA DAYALI ÖĞRENME	143
SB-51 ULUSAL ALANYAZINDA HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME YÖNTEMLERİNİN KULLANIMI: SİSTEMATİK DERLEME	144
SB-52 COVID-19 VE DÜNYADA HEMŞİRELİK EĞİTİMİNE YANSIMALARI	145
SB-53 PANDEMİ SÜRECİNDE UYGULANAN EĞİTİMİN HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ ÖZ YETERLİLİKLERİNE ETKİSİ	146

DAVET YAZISI

Değerli Meslektaşlarımız,

Sempozyum düzenleme komitesi adına, 27-29 Eylül 2021 tarihlerinde çevrim içi olarak gerçekleştirmeyi planladığımız "Hemşirelik Eğitiminin Geleceği 3: Pandemi Sürecinde Eğitimi İyileştirme Yaklaşımları" temalı sempozyumumuzu duyurmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Pandemi nedeniyle 2020 yılında yapılması gereken sempozyumumuzu 2021 yılına ertelemek zorunda kalmıştık. Bu süreçte hemşirelik eğitiminde ve akreditasyon çalışmalarımızda önemli değişiklikler ve düzenlemeler olmuştur. Bu bağlamda sempozyumun amacı, pandemi sürecinde karşılaşılan güçlükleri, kriz döneminde fırsata dönüştürülen eğitim yaklaşımlarını, gerçekleştirebildiğimiz ve gerçekleştiremediğimiz etkinliklerin sonuçlarını tartışmak ve eğitimi iyileştirme yaklaşımlarını paylaşmaktır.

Her yıl olduğu gibi eğitici eğitimlerine ve hemşirelik programlarının akreditasyon hazırlık süreçlerine katkı sağlayacağı düşünülen kurslar düzenlenmiştir. Ayrıca sempozyum ana oturumlarında hemşirelik eğitim programlarının iyi uygulama örnekleri de paylaşılacaktır.

Siz değerli katılımcılarımız ile hep birlikte öğreneceğimiz ve iyi bir hemşirelik eğitimi için birbirimizi geliştireceğimiz sempozyumumuzun hemşirelik eğitime katkı sağlayacağını düşünmekteyiz. Düzenleme kurulu olarak göstereceğiniz ilgi ve destek için çok teşekkür eder 2021 sempozyumunda buluşmayı heyecanla beklediğimizi belirtmek isteriz. Pandemi öncesi dönemlerdeki gibi yüz yüze sempozyumlarımızın gerçekleşmesini umut ederek esenlik ve sağlık dolu günler dileriz.

Saygılarımızla.

Prof. Dr. Gülseren KOCAMAN (Eş Başkan)

HEPDAK BAŞKANI

Prof. Dr. Hülya Okumuş (Eş Başkan)

HEMED BAŞKANI

KURULLAR

SEMPOZYUM BAŞKANLARI

Prof. Dr. Gülseren KOCAMAN
Prof. Dr. Hülya OKUMUŞ

SEMPOZYUM SEKRETERLERİ

Doç. Dr. Şenay ÜNSAL ATAN
Doç. Dr. Fahriye VATAN

DÜZENLEME KURULU

Doç. Dr. Havva ARSLAN YÜRÜMEZOĞLU
Prof. Dr. Elif ÜNSAL AVDAL
Prof. Dr. Medine YILMAZ
Doç. Dr. Dilek ÖZMEN
Dr. Öğretim Üyesi Deniz ŞANLI
Dr. Öğretim Üyesi Hande YAĞCAN
Ar. Gör. Dr. Gülçin UYANIK

BİLİMSEL KURUL

(Sıralama soyadına göre alfabetik olarak yapılmıştır.)

Prof. Dr. İlknur AYDIN - Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Dilek AYGİN - Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Ayla BAYIK TEMEL - İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Kadriye BULDUKOĞLU - Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşegül DÖNMEZ - Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe ERGÜN - Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Özgül EROL - Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Ükke KARABACAK - Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi
Prof. Dr. Gülseren KOCAMAN - HEPDAK Başkanı
Prof. Dr. Hülya OKUMUŞ - HEMED Başkanı
Prof. Dr. Leyla ÖZDEMİR - Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Zeynep ÖZER - Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Dilek ÖZMEN - Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER - Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nihal SUNAL - İstanbul Medipol Üniversitesi
Prof. Dr. Sultan TAŞCI - Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Şenay ÜNSAL ATAN - Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Medine YILMAZ - İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. Ayten ZAYBAK - Ege Üniversitesi

BİLİMSEL PROGRAM

Hemşirelik Eğitiminin Geleceği Sempozyumu 3: Pandemi Sürecinde Eğitimi İyileştirme Yaklaşımları

27 EYLÜL 2021 | PAZARTESİ

KURS 1

09.00-12.00 ► Eğitim Programı Geliştirmede İhtiyaç Belirleme: Eğitici Gelişim Programı

Koordinatör: Dr. Öğr. Üyesi Hale SEZER

Eğitici: Dr. Öğr. Üyesi Hale SEZER, Dr. Öğr. Üyesi Funda İFAKAT TENGİZ, Dr. Öğr. Üyesi Aysel BAŞER,
Dr. Egemen ŞEN, Dr. Hatice DEMİR, Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

KURS 2

09.00-12.00 ► Harmanlanmış Öğrenme

Koordinatör: Doç. Dr. Fatma ORGUN

Eğitici: Dr. Öğr. Üyesi Nilay ÖZKÜTÜK, Doç. Dr. Alev ATEŞ ÇOBANOĞLU, Doç. Dr. Fatoş KORKMAZ,
Araş. Gör. Dr. Sıdika KESTEL, Araş. Gör. Dr. Çiğdem Gamze ÖZKAN

KURS 3

09.00-12.00 ► Program Değerlendirme

Koordinatör: Prof. Dr. Kadriye BULDUKOĞLU

Eğitici: Prof. Dr. Yeşim ŞENOL

12.00-13.00 KAHVE ARASI

KURS 4

13.00-16.30 ► Sürekli İyileştirme

Koordinatör: Prof. Dr. Gülseren KOCAMAN

Eğitici: Prof. Dr. Gülseren KOCAMAN, Doç. Dr. Emine TÜRKMEN, Doç. Dr. Dilek ÖZMEN

KURS 5

13.00-16.30 ► Performans Ölçümleri İçin Test Geliştirme ve Puanlama Yöntemleri

Koordinatör: Doç. Dr. Fahriye VATAN

Eğitici: Doç. Dr. Tahsin OĞUZ BAŞOKÇU

27-29 Eylül 2021 | Online

www.hemsirelikegitiminingelecegi.com

Hemşirelik Eğitiminin Geleceği Sempozyumu 3:

Pandemi Sürecinde Eğitimi İyileştirme Yaklaşımları

28 EYLÜL 2021 | SALI

AÇILIŞ

09.30-09.45 ▶ **Prof. Dr. Gülseren KOCAMAN**
HEPDAK Başkanı

1. OTURUM

09.45-11.30 ▶ **Yükseköğretimde ve Hemşirelik Eğitiminde Kalite Çalışmaları**
Moderatör: Prof. Dr. Gülseren KOCAMAN

09.45-10.00 **Hemşirelik Fakülteleri: Sorunlar ve İyileştirmeler**
Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER (Hemşirelik Fakülteleri Dekanlar Konseyi Başkanı)

10.00-10.15 **SBF Hemşirelik Bölümleri: Sorunlar ve İyileştirmeler**
Prof. Dr. Sultan TAŞCI (Sağlık Bilimleri Dekanlar Konseyi Yürütme Kurulu Başkanı)

10.15-10.30 **Yükseköğretimde Kalite Güvencesi**
Prof. Dr. Muzaffer ELMAS (YÖKAK Başkanı)

10.30-10.45 **Hemşirelikte Lisans ve Lisansüstü Eğitim**
Prof. Dr. Zeliha KOÇAK TUFAN (YÖK Yürütme Kurulu Üyesi)

10.45-11.00 **Hemşire İnsan Gücünün Nitel ve Nicel Açidan Değerlendirilmesi**
Prof. Dr. Sabahattin AYDIN (Sağlık Bakan Yardımcısı)

11.00-11.30 **TARTIŞMA**

11.30-11.45 **KAHVE ARASI**

2. OTURUM

11.45-12.30 ▶ **Hemşirelikte Uzaktan Eğitimin Değerlendirilmesi**
Moderatör: Prof. Dr. Ayşegül DÖNMEZ, Prof. Dr. Hülya KAYA

11.45-12.00 **Pandemi Dönemi Mezunu Olmak: Yetkin miyiz?**
Onur CEYLAN (ÖHDER Üyesi)

12.00-12.15 **Öğretim Üyesi Gözüyle Uzaktan Eğitim Süreci**
Doç. Dr. Havva ARSLAN YÜRÜMEZOĞLU (HEMED Başkan Yardımcısı, Dokuz Eylül Üniversitesi)

12.15-12.30 **Uzaktan Eğitim Sürecinde Eğitimcilerde ve Öğrencilerde Motivasyon**
Assist. Prof. Memnun SEVEN (University of Massachusetts Amherst, USA)

12.30-12.45 **TARTIŞMA**

12.45-13.45 **ÖĞLE ARASI**

SÖZEL BİLDİRİ OTURUMLARI

13.45-16.45 ▶ **SALON 1 - SALON 2 - SALON 3**

27-29 Eylül 2021 |
www.hemsirelikegitiminingelecegi.com

Hemşirelik Eğitiminin Geleceği Sempozyumu 3: Pandemi Sürecinde Eğitimi İyileştirme Yaklaşımları	
29 EYLÜL 2021 ÇARŞAMBA	
KONFERANS	
09.00-09.30	21. Yüzyıl Yetkinlikleri ve Yükseköğrenim - Prof. Dr. Erhan ERKUT <i>MEF Üniversitesi, Rektör Yardımcısı, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı</i>
09.30-09.45	TARTIŞMA
3. OTURUM	
09.45-10.30	Akreditasyonda Neleri Öğrenmeliyiz? Moderatör: Prof. Dr. Ayla BAYIK TEMEL, Prof. Dr. Ayşe KARADAĞ
09.45-10.00	Avusturalya'da Hemşirelik Eğitiminde Akreditasyonun Eğitim Kalitesine Katkıları (Contributions of Accreditation to Nursing Education Quality in Australia) Amanda JOHNSON PhD, MST, HSC, ED, DIP (T) NURSING, RN (University of Newcastle, Australia)
10.00-10.15	Akredite Bir Hemşirelik Programı İçin Gerekli Standartlar (Setting the Standard for an Accredited Comprehensive Nursing Curriculum) Rhonda WILSON RN, CMHN, PhD (University of Newcastle, Australia)
10.15-10.30	TARTIŞMA
10.30-10.45	KAHVE ARASI
10.45-11.00	Pandemi Dönemi Değerlendiricilerine Ödül Takdimi <i>Prof. Dr. Gülseren KOCAMAN</i>
4. OTURUM	
11.00-12.15	İyi Uygulama Örnekleri: Pandemi Sürecinde Çevrim İçi Teorik ve Uygulama Eğitimi Moderatör: Prof. Dr. Leyla DİNÇ, Prof. Dr. Sevim BUZLU
11.00-11.15	Covid-19 Pandemi Döneminde Hemşirelik Eğitim Deneyimi Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi - Salime MUCUK
11.15-11.30	Covid-19 Pandemi Sürecinde Klinik Uygulamaların Planlanması ve Yürütülmesi İnönü Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi - Rukye AYLAZ
11.30-11.45	Laboratuvar Ortamında Yürütülen Hemşirelik Esasları Dersi: Web 2.0 Araçlarıyla Etkileşimli Örnek Bir Ders Tasarımı Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi - Çiğdem Gamze ÖZKAN
11.45-12.15	TARTIŞMA
12.15-13.15	ÖĞLE ARASI
5. OTURUM	
13.15-14.00	Hemşirelik Eğitiminde Geleceğe Bakış Moderatör: Doç. Dr. Sergül DUYGULU, Prof. Dr. Medine YILMAZ
13.15-13.30	Pandemi Süreci ve Sonrası Klinik Uygulama Planlamaları (Planning for Clinical Practice During and After the Pandemic Process) Kelly GRAY Senior Lecturer-Adult Nursing (University of Wolverhampton, UK)
13.30-13.45	Pandemi Sonrası Dönemde Hemşirelik Müfredatlarında Değişiklikler ve Yönelimler (Future Directions and Changes in Nursing Curriculum During The Post-Pandemic Period) MaryAnn HOGAN Clinical Assistant Professor; Director, Nursing Major and RN-BS Tracks (University of Massachusetts Amherst, USA)
13.45-14.00	TARTIŞMA
KAPANIŞ	
14.00-14.30	Prof. Dr. Hülya OKUMUŞ - HEMED Başkanı

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

Hemşirelik Eğitiminin Geleceği Sempozyumu 3 27-29 Eylül 2021 Sözel Bildiri Sunumları - Salon 1				
Oturum Başkanı: Ükke KARABACAK, Dilek ÖZMEN				
Sunum Saati	NO	Yazarlar	Sunan Yazar	Başlık
13.50-13.55	SB - 2	Taner ONAY, Prof. Dr. Şeyda SerenİNTEPELER	Taner ONAY	COVID-19 Pandemisinde Ölçme Değerlendirme Aracı Örneği: Rubrik Kullanımı
13.55-14.00	SB - 3	Nesibe GÜNAY MOLU, Arzu USLU, Burcu CEYLAN, Hamide AYĞÖR	Arzu USLU	PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ: ÇEVİRİMİÇİ AKADEMİK VE KARIYER DANIŞMANLIK PROGRAMI
14.00-14.05	SB - 4	Furkan SUBAŞ, Pelin KARAÇAY	Furkan SUBAŞ	Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Hemşirelik Uygulamalarına Yönelik Öz Düzlenmeli Öğrenme Durumlarının ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi
14.05-14.10	SB - 5	Zehra BELHAN, Emine Tuğba YORULMAZ, Vildan KOCATEPE, Yasemin USLU, Nermin OCAKTAN, Elif Ezgi KOCA, Vesile ÜNVER	Zehra BELHAN	Hemşirelik Eğitiminde Kare Kod Teknolojisi: Akıl Notların Uygulamasının Etkinliğinin İncelenmesi: Pilot Çalışma
14.10-14.15	SB - 6	Hatice ÖNER	Hatice ÖNER	ÇEVİRİM İÇİ EĞİTİMDE HEMŞİRELİĞE ÖZGÜ DEĞERLERİN ÖĞRETİMİ
14.15-14.35	TARTIŞMA			
14.35-14.50	KAHVE ARASI			
14.50-14.55	SB - 7	Nurten TERKEŞ, Sabriye UÇAN YAMAÇ	Nurten TERKEŞ	PANDEMİK SÜREÇTE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YÜZ YÜZE UYGULAMA EĞİTİMİNDEN ETKİLENME DURUMUNUN VE KORONAVİRÜS ANKSİYETELERİNİN BELİRLENMESİ
14.55-15.00	SB - 8	Zehra KAN ÖNTÜRK, Elif ATEŞ, Vildan KOCATEPE, Yasemin USLU, Azize KARAHAN, Nermin OCAKTAN, Merve KANIĞ, Şehriban SERBEST, Esra UĞUR, Vesile ÜNVER, Ükke KARABACAK	Zehra KAN ÖNTÜRK	COVID-19 SÜRECİNDE ÖĞRENCİ PERFORMANSLARINA YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME
15.00-15.05	SB - 9	Meryem Fehir KAFADAR, Muhammed Halid KAFADAR	Muhammed Halid KAFADAR	Hemşirelik Öğrenci ve Çalışanları İçin Hukuk Eğitiminin Önemi
15.05-15.10	SB - 10	Canan ERAYDIN, Bilge TEZCAN, Mustafa ÖREN, Emine ŞAHİN, Berhan BERŞE	Emine ŞAHİN	SAĞLIK BİLİMLERİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN MOBİL ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ
15.10-15.15	SB - 11	Canan ERAYDIN, Bilge TEZCAN, Berna TEKİN, Selda KOCAOĞLU, Leman SESVER	Berna TEKİN	HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİKSEL BECERİLERİ İLE İLAÇ DOZU HESAPLAMA PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
15.20-15.40	TARTIŞMA			
15.40-15.55	KAHVE ARASI			
15.55-16.00	SB - 13	Özgül EYCAN, Sevim ULUPINAR	Özgül EYCAN	X VE Y KUŞAĞI HEMŞİRELERDE MESLEKİ TUTUM VE BENLİK SAYGISININ KARŞILAŞTIRILMASI
16.00-16.05	SB - 14	Yağmur AYDOĞAN, Sevim ULUPINAR, Merve GÜNGÖR, Hülya KAYA	Yağmur AYDOĞAN	Covid-19 Pandemi Sürecinde Hemşirelik Öğrencilerinin Ailelerinin Uzaktan Eğitimle İlgili Görüşleri
16.05-16.10	SB - 15	Özlem AKALPLER	Özlem AKALPLER	Pandemi ve Uzaktan Hemşirelik Eğitimi
16.10-16.15	SB - 16	Aylin GÜÇLÜ, Mevlüde KARADAĞ	Aylin GÜÇLÜ	Hemşirelik Öğrencilerinin İstenmeyen Perioperatif Hipotermi Bakım Algoritmasını Öğrenmelerine Dijital Oyun Tabanlı Uygulama İle Zenginleştirilmiş Çevrimiçi Öğretimin Etkisi
16.15-16.20	SB - 17	Aliye ÇAYIR, Sevim ULUPINAR	Aliye ÇAYIR	HEMŞİRE ÖĞRETİM ELEMANLARININ AKADEMİK FORMASYON BECERİLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ
16.20-16.40	TARTIŞMA			
TÜM SUNUMLAR 5 DAKİKA İÇERİSİNDE TAMAMLANACAK OLUP 2 DAKİKA SORU-CEVAP OLACAKTIR, SUNUMLARINIZ MAXİMUM 15 SLAYT İLE SINIRLANDIRILMALIDIR.				

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

Hemşirelik Eğitiminin Geleceği Sempozyumu 3 27-29 Eylül 2021 Sözel Bildiri Sunumları - Salon 2				
Oturum Başkanı: Kadriye BULDUKOĞLU, Medine YILMAZ				
Sunum Saati	NO	Yazarlar	Sunan Yazar	Başlık
13.45-13.50	SB - 18	Ükke KARABACAK, Zehra KAN ÖNTÜRK, Vesile ÜNVER, Esra UĞUR, Yasemin USLU, Vildan Kocatepe KOCATEPE, Elif ATEŞ, Hilal YILDIZ ÇELİK, Merve KANIĞ, Şehriban SERBEST	Zehra KAN ÖNTÜRK	ACIBADEM ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÇOK BOYUTLU PROGRAM DEĞERLENDİRME MODELİ
13.50-13.55	SB - 19	Ükke KARABACAK, Vesile ÜNVER, Elif ATEŞ, Elif OK, Esra UĞUR, Zehra KAN ÖNTÜRK, Yasemin USLU, Vildan KOCATEPE, Azize KARAHAN, Merve KANIĞ, Nermin OCAKTAN, Hilal YILDIZ ÇELİK, Şehriban SERBEST, İlçim ERCAN	Elif ATEŞ	HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SİMÜLASYON KULLANIMI – SİMKAMP ÖRNEĞİ
13.55-14.00	SB - 20	Özlem DEMİREL BOZKURT, Ruken YAĞIZ	Özlem DEMİREL BOZKURT	HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI İLE SERBEST ZAMAN AKTİFLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ
14.00-14.05	SB - 21	Münevver SÖNMEZ, Şirin HARKIN GEMİCİOĞLU, Canan ERAYDIN	Münevver SÖNMEZ	Hemşirelik Öğrencilerinin İlk Klinik Deneyim Öncesi ve Sonrası Algılanan Klinik Stres Düzeyinin Belirlenmesi
14.05-14.10	SB - 22	Hülya KOÇYİĞİT, Şerife KARAGÖZOĞLU	Hülya KOÇYİĞİT	Hemşirelik Eğitiminde Ters Yüz Sınıf Öğretim Yöntemi
14.10-14.15	SB - 23	Burcu AKPINAR SÖYLEMEZ, Ecem ÖZGÜL, Merve Aliye AKYOL, Özlem KÜÇÜKGÜÇLÜ	Merve Aliye AKYOL	HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIK BAKIMINDA TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK TUTUMLARI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER
14.15-14.35	TARTIŞMA			
14.35-14.50	KAHVE ARASI			
14.50-14.55	SB - 24	Bahar DÖNER, Hülya KAYA	Bahar DÖNER	Hemşire Öğretim Elemanları ve Hemşirelik Öğrencilerinin Demokratik Eğitim Ortamına İlişkin Görüşleri
14.55-15.00	SB - 25	Hülya KOÇYİĞİT, Şerife KARAGÖZOĞLU	Hülya KOÇYİĞİT	Hemşirelik Eğitiminde Çevrimiçi Öğrenme Ortamı ile Harmanlanmış Öğretimin Yöntemi
15.00-15.05	SB - 26	Sevim ŞEN, Hediye ARSLAN ÖZKAN, Emir AVŞAR, Sibel AFACAN KARAMAN	Emir AVŞAR	Hemşirelik Öğrencilerinin Duyusal Zekâ, Eleştirel Düşünme ve Klinik Karar Verme Düzeylerinin İncelenmesi : Bir Vakıf Üniversitesi Örneği
15.05-15.10	SB - 27	Yeter DURGUN OZAN, Özlem ÇİÇEK, Esra ANUŞ TOPDEMİR	Yeter DURGUN OZAN	Covid-19 Pandemi Sürecinde Yeni Mezun Hemşirelerinin Deneyimlerinin İncelenmesi ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Karma Yöntem Çalışması
15.10-15.15	SB - 28	Ayşenur DAYAN, Serpil İNCE	Ayşenur DAYAN	HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SANAL GERÇEKLIK TEKNOLOJİSİNİN KULLANIMI
15.15-15.20	SB - 29	Yeter DURGUN OZAN, Özlem ÇİÇEK, Mesude DUMAN	Yeter DURGUN OZAN	Covid-19 Pandemisinin Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik İmajı Algısı Üzerine Etkileri ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Karma Yöntem Çalışması
15.20-15.40	TARTIŞMA			
15.40-15.55	KAHVE ARASI			
15.55-16.00	SB - 30	Nurcan UYSAL, Hatice DEMİRDAĞ	Nurcan UYSAL	COVID-19 Pandemi Döneminde Klinik Uygulamaya Çıkan Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşadıkları Sorunların Belirlenmesi
16.00-16.05	SB - 31	Ayşenur DAYAN, Sibel NARGİZ KOŞUCU, Arife ALTIN ÇETİN, Hakan KURNAZ, Ayla GÜRSOY	Ayşenur DAYAN	HEMŞİRELİĞİN TEMEL UYGULAMALARI EĞİTİMİNİ LABORATUVAR ORTAMI YERİNE UZAKTAN EĞİTİMLE YÜRÜTMEK: COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE BİR ÖRNEK
16.05-16.10	SB - 32	Hatice DEMİRDAĞ, Emine EKİCİ, Bahise AYDIN, Meftun AKGÜN, Nuriye PEKCAN	Hatice DEMİRDAĞ	İntern Hemşirelik Öğrencilerinin Bireyselleştirilmiş Bakım Algılanan Empatik Eğilimlerinin İncelenmesi
16.10-16.15	SB - 33	Hatice DEMİRDAĞ, Nurcan UYSAL	Hatice DEMİRDAĞ	COVID-19 Pandemi Döneminde Mezun Olan Hemşirelik Öğrencilerinin İşe Hazırlanışları ile Program Öğrenme Çıktılarına Ulaşma Durumlarının İncelenmesi
16.15-16.20	SB - 34	Elif KOCAAĞALAR AKINCE, Nilay ÖZKÜTÜK, Fatma ORGUN	Elif KOCAAĞALAR AKINCE	HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE YAŞAM BOYU ÖĞRENME TEORİ VE MODELLERİ
16.20-16.25	SB - 35	Furkan UĞURLUEL, Nalan GÖRDELES BEŞER	Furkan UĞURLUEL	HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ VE ÇEVİRİMİÇİ ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARI
16.25-16.45	TARTIŞMA			
TÜM SUNUMLAR 5 DAKİKA İÇERİSİNDE TAMAMLANACAK OLUP 2 DAKİKA SORU-CEVAP OLACAKTIR, SUNUMLARINIZ MAXİMUM 15 SLAYT İLE SINIRLANDIRILMALIDIR.				

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

Hemşirelik Eğitiminin Geleceği Sempozyumu 3 27-29 Eylül 2021 Sözel Bildiri Sunumları - Salon 3				
Oturum Başkanı: Ümit SEVİĞ , Elif ÜNSAL AVDAL				
Sunum Saati	NO	Yazarlar	Sunan Yazar	Başlık
13.45-13.50	SB - 36	Tülin YILDIZ, Arzu MALAK, Dilek ERDEN, Ela YILMAZ ÇOŞKUN , Gülsün ÖZDEMİR AYDIN, Fazıl Serdar GÜREL	Arzu MALAK	İyi Uygulama Örneği: Hemşirelik Eğitiminde Belirтке Tablolannın Kullanımında Kurumsal Eğitim Yönetimi ve Planlama Sistemi (KEYPS) Örneği
13.50-13.55	SB - 37	Şüle BİYİK BAYRAM, Emel GÜLNAR, Nurcan ÇALIŞKAN, Çiğdem TORUN KILIÇ	Şüle BİYİK BAYRAM	Dijital hikayeleme yönteminin hemşirelik öğrencilerinin izolasyon önlemlerine uyumları ve bilgi düzeyine etkisi
13.55-14.00	SB - 38	Merve GÜNGÖR, Hülya KAYA, Yağmur AYDOĞAN, Sevim ULUPINAR	Merve GÜNGÖR	Hemşirelerin Pandemi Sürecindeki Öğrenme Deneyimleri ile COVID-19 Korkusu Arasındaki İlişki
14.00-14.05	SB - 39	Emine ŞENYUVA, Figen ÇALIŞKAN	Figen ÇALIŞKAN	HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİMDE ÖĞRETİM ELEMANLARININ DEĞİŞEN ROLLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: NİTELİKSEL BİR ÇALIŞMA
14.05-14.10	SB - 40	Deniz TEKİN	Deniz TEKİN	MOBİL UYGULAMALARIN HEMŞİRELİK BECERİLERİNİN ÖĞRENİLMESİNDE ETKİLİ OLABILIR MI?
14.10-14.15	SB - 41	Şeyda SerenİNTEPELER, Taner ONAY	Taner ONAY	COVID-19 PANDEMİSİNDE DERSLERİ YENİDEN DÜŞÜNMEK: ETKİLEŞİMLİ DERS TASARIMI
14.15-14.35	TARTIŞMA			
14.35-14.50	KAHVE ARASI			
14.50-14.55	SB - 42	Şüle BİYİK BAYRAM	Şüle BİYİK BAYRAM	Öğrenci hemşirelerin yenilikçi öğrenme yaklaşımları ile ilaç doz hesabı bilgi paylaşımlarının öğrenmeye etkisi
14.55-15.00	SB - 43	Gülsüme SATIR, Nezihe KIZILKAYA BEJİ	Gülsüme SATIR	EĞİTİM ALANINA İLİŞKİN MOTİVASYON KURAMLARINA GENEL BAKIŞ
15.05-15.10	SB - 45	Özlem KARATANA, Tuğba Öztürk YILDIRIM, Emel KAYA	Özlem KARATANA	Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Beceri ile İşe Hazır Bulunulşuk Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi
15.10-15.15	SB - 46	Berrin PAZAR, Meltem MERİÇ	Meltem MERİÇ	COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK EĞİTİMİ
15.15-15.20	SB - 47	Yasemin ERGÜN, Nuray ŞAHİN ORAK, Çağla İSLATTI MUTLU, Nurcan KOLAÇ	Yasemin ERGÜN	HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN AKRAN YÖNDERLÜĞİ PROGRAMINA İLİŞKİN DENEYİM VE GÖRÜŞLERİ: BİR DEVLET ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ
15.20-15.40	TARTIŞMA			
15.40-15.55	KAHVE ARASI			
15.55-16.00	SB - 48	Rukuye AYLAZ, Ulviye GÜNAY, Funda BUDAK	Rukuye AYLAZ	COVID 19 PANDEMİ SÜRECİNDE UYGULAMA YAPAN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DENEYİMLERİ
16.00-16.05	SB - 49	Gülsüm ÇONOĞLU, Fatma ÖRGÜN, Nilay ÖZKÜTÜK	Gülsüm ÇONOĞLU	HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE PROGRAM DEĞERLENDİRME: BİR YOL HARİTASI
16.05-16.10	SB - 50	Adile TÜMER, Gözde AYGÜN	Adile TÜMER	PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDEKİ DÖNÜŞÜM: SANAL SİMÜLASYONA DAYALI ÖĞRENME
16.10-16.15	SB - 51	Seda ERİSOY, Esin ÇETİNKAYA USLUİSOY	Seda ERİSOY	ULUSAL ALANYAZINDA HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME YÖNTEMLERİNİN KULLANIMI: SİSTEMATİK DERLEME
16.15-16.20	SB - 52	Kübra YILMAZ, Prof. Dr. Emel TAŞÇI-DURAN	Kübra YILMAZ	COVID-19 ve DÜNYADA HEMŞİRELİK EĞİTİMİNE YANSIMALARI
16.20-16.25	SB - 53	Özlem BAKAN DEMİREL, Tuğba ÖZ, Hatice YILDIZ	Özlem BAKAN DEMİREL	Pandemi Sürecinde Uygulanan Eğitimin Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Öz Yeterliliklerine Etkisi
16.25-16.45	TARTIŞMA			
TÜM SUNUMLAR 5 DAKİKA İÇERİSİNDE TAMAMLANACAK OLUP 2 DAKİKA SORU-CEVAP OLACAKTIR, SUNUMLARINIZ MAXİMUM 15 SLAYT İLE SINIRLANDIRILMALIDIR.				

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETLERİ

SB-2 COVID-19 PANDEMİSİNDE ÖLÇME DEĞERLENDİRME ARACI ÖRNEĞİ: RUBRİK KULLANIMI

Araş. Gör. Taner ONAY¹, Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER²

¹ Hemşirelik Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

² Hemşirelik Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

ÖZET

Hemşirelik eğitimi, Covid-19 pandemisinde pek çok yönüyle etkilenmiştir. Bunlardan bir tanesi ve en önemlisi de bu süreçteki ölçme-değerlendirme yöntemlerindeki değişimdir. Uzaktan eğitimle birlikte yeni birçok ölçme değerlendirme yöntemi kullanılmaya başlanmıştır. Uzaktan eğitim döneminde sınav odaklı yapıdan ödev ve performans odaklı değerlendirme yöntemleri kullanılmaya başlanmıştır. Uzaktan eğitimde ödev ve performans değerlendirmelerinin kanıta dayalı yapılması önemlidir. Rubrikler ödev ve performansların değerlendirilmesinde kullanılan öğrenci ve eğiticuyu yönlendiren ölçme-değerlendirme araçlarıdır. Rubriklerin geliştirilmesi ve kullanılması ile ölçme-değerlendirme daha adil, daha geçerli ve güvenilir olmaktadır. Rubrikler aynı zamanda öz düzenlemeli öğrenmeyi teşvik ederek öğrencinin de sorumluluk kazanmasını sağlamaktadır. Ayrıca eğiticinin öğrenim hedeflerine ulaşmış olup olmadığını göstermesi açısından rubrikler bir kanıt niteliğindedir. Bu çalışmada, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Eğitimi ABD olarak eğitici eğitimleri kapsamında ele alınan ve bir dönem boyunca uygulanan rubriklerin kullanımının paylaşılması amaçlanmaktadır. Rubriklerin kullanımı ile yapılan dönem sonu toplantılarda öğretim elemanlarının ve öğrenci geribildirimlerinin olumlu yönde olduğu, motivasyonel bir araç olarak kullanılabileceği ve dersin değerlendirmesinde objektiviteyi sağladığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Eğitimi, Ölçme-Değerlendirme, Rubrik, Dereceli Puanlama Anahtarı

Giriş

Hemşirelik eğitimi teorik ve klinik eğitim süreçlerinden oluşmaktadır (World Health Organization, (2009). Her bir eğitim sürecinin kendine özel öğrenme deneyimleri ve yöntemleri olduğu gibi ölçme-değerlendirmesi de kendine özeldir. Bu nedenle iyi bir eğitim verebilmek amaçlı eğiticilerin öğrenme deneyimleri, yöntemleri ve ölçme-değerlendirme konusunda bilgi sahibi olmaları ve kendi eğitim süreçleri bağlamında geliştirmeleri gerekmektedir (Stanley vd. 2020).

Covid-19 pandemi süreci, fiziksel yapılan tüm ölçme-değerlendirmelerin de yeniden düşünülmesini gerektirdi (Gaffney vd. 2021). Birçok eğitim kurumu uzaktan eğitim dinamiklerine yönelik ölçme-değerlendirme sistemini yeniden yapılandırmaya çalıştı. Bu gerekçelerle, hemşirelik eğitiminin teorik ve uygulamalı derslerinin mezunlarda kazandırılması gereken bilgi, beceri ve tutum düzeyinde değerlendirilmesinin belirli seviyelerde olması beklenmektedir.

Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı'nda temel hemşirelik uygulamalarının miller piramidine göre "yapar seviyesinde" olması gerektiği belirtilmektedir (Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı, HUÇEP, 2014). Uygulamalı bir meslek olan hemşirelik eğitiminde teorik bilgi miller piramidi aşamalarının arkasında bulunmaktadır. Bu nedenle bilme, kavrama gibi Bloom taksonomisinin alt basamaklarından itibaren üst basamakları üzerinden hazırlanmış ödevler, performanslar da ölçme-değerlendirmeye tabi tutularak simüle ve gerçek yaşamdaki performansların garanti altına alınmasını sağlamaktadır. Bu kapsamda değerlendirildiğinde, Covid-19 pandemisinde ölçme-değerlendirme yapmak için çoğunlukla sınavların yerine ödevlerin verildiği gözlenmektedir. Ödev ve performans değerlendirme için geçerli ve güvenilir bir yöntem olarak rubrik kullanımı önerilmektedir (Brookhart, 2018). Rubrik diğer adıyla Dereceli Puanlama Anahtarı; öğrencilere yaptıkları çalışmaların (ödev, performans vs.) hangi ölçütlere göre değerlendirileceğini ve performanslarının hangi puana denk geldiğini gösteren puanlama aracıdır (Shipman vd. 2012). Rubrik aynı zamanda değerlendiren ile değerlendirilen arasında yapılan, ürünün ve sürecin kalitesini belirlemeye yönelik bir sözleşmedir.

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

Rubrikler; kriterler, ağırlıklar, performans seviyeleri/performans mekanizmasından oluşur. Her bir rubrik için en az iki performans düzeyi ve iki kriter önerilir. Performans düzeyi ve gösterge sayısı; puanlanan özellik, puanlama amacı gibi değişkenlere göre belirlenir. Detaylı bir değerlendirme yapılırken ikiden fazla performans düzeyi kullanmak, öğrenci hakkında daha güvenilir bilgi verecektir. Ancak, detaylı değerlendirme yapmak için düzey sayısının artırılması, düzeylerin birbirinden net ayırt edilememesine neden olabilir (Rhodes, 2010). Aşağıda bir rubrik taslağı yer almaktadır.

Rubrik / Dereceli Puanlama Anahtarı Taslağı				
Kriter	Ağırlıklar	Performans Seviyesi / Performans Mekanizması		
		1	2	3
...	X1	...	...	...
...	X3	...	...	...
...	X1	...	...	...
...	X2	...	...	...

Taslakta kriterler belirlenirken dikkat edilmesi gereken durumlar; uygunluk, tanımlanabilirlik, gözlemlenebilirlik, ölçülebilirlik, diğer ölçütlerle binışmeme, bütünlük, performans düzeylerine göre açıklama ve kapsayıcılıktır (Wolf ve Stevens, 2007; Mace ve Pearl, 2021; Muhammad vs. 2018).

Rubrik Türleri

Oluşturulma şekilleri bakımından analitik ve holistik olarak iki tür rubrik bulunmaktadır. Analitik rubrikler, holistik rubriklere göre daha ayrıntılıdır (Andrade, 1997; Brookhart ve Chen, 2015)

1. Analitik Rubrik

- Bir ürünü oluşturan bileşenler ayrı ayrı puanlanır.
- Öğrenme eksiklerini belirlemek ve gidermek amacıyla yapılan ölçmelerde kullanılır.
- Öğrenci performansı, güçlü ve zayıf yönleriyle beraber daha detaylı tanımlanabilir.
- Süreç izleme, ayrıntılı geri bildirim verme ve öğretimi destekleme açısından holistik rubriğe göre daha işlevseldir.

Analitik Rubrik Geliştirme Basamakları (Muhammad vs. 2018; Rubric Development, 2021)

1. Ölçülen özellik, öğrencinin gözlemlenmek veya geliştirilmek istenen davranışlarıyla ilgili alt boyutlara ayrılır.
2. Alt boyutlar için başarı düzeyleri belirlenir. Düzey sayısı ölçülen özelliğe bağlı olsa da genellikle 3-5 arası düzey sayısı kullanılır.
3. Öğrencilerin ilgili düzeyde göstermesi gereken performans, rubrikte alt boyut ile performans düzeyinin kesiştiği alanda ölçülebilir kriterlerle tanımlanır.

2. Holistik (Bütünsel) Rubrik

- Performansın, sonucun ya da ürünün geneline tek bir puan verilir.
- Genel öğrenme düzeyini belirlemek amacıyla yapılan ölçmelerde kullanılır.
- Performansın, alt bileşenlere ayrılmasının zor olduğu durumlarda kullanılır.
- Önce performans düzeyleri belirlenir, sonra her bir düzeye ilişkin tanımlar yapılır.
- Performans düzeylerine ilişkin tanımlar, açık, ayrıntılı ve ölçülebilir olmalıdır.

Holistik Rubrik Geliştirme Basamakları (Muhammad vs. 2018; Rubric Development, 2021)

1. Performans düzeyleri yüksekte düşüğe doğru sıralanır ve her bir düzeye sayısal puan ya da sözel ifadeler atanır (ör. iyi, orta, zayıf).
2. Öğrencilerin her bir düzeyde göstereceği performans tanımlanır.

Hemşirelik lisans programı akreditasyonu kapsamında dersler ve fakülte çıktılarına ulaşıldığını gösteren, aynı zamanda sürekli iyileştirme anlamında ölçme-değerlendirmeye ilişkin standartları korumak ve kanıt oluşturma konusunda eğitimciler ve yönetime yol gösterici olması amacıyla rubriklerin yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu gereksinimden yola çıkılarak bir eğitici eğitimi

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

gerçekleştirilmiştir. Çalıştay bölümünün de yer aldığı eğitim sonrasında rubrikler geliştirilmiş ve kullanılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Eğitimi ABD olarak sürekli iyileştirmeyi desteklemek amacıyla her dönem başı tüm öğretim elemanlarının katılımı ile eğitici eğitimleri düzenlenmektedir. 2020-2021 Eğitim Öğretim yılı bahar dönemi başında da bu kapsamda (12 Mart 2020) 1 gün süreli, program içeriğinde çalıştay guruplarının da bulunduğu "Motivasyon ve Ölçme - Değerlendirme Eğitimi" verilmiştir.

Bu eğitimle öğretim elemanlarının uzaktan eğitim süresince motivasyon sağlama ve klinik ortamda öğrenci değerlendirme konusunda beceri kazanmaları amaçlanmıştır. Eğitime fakülte'deki 65 öğretim elemanı katılım göstermiştir. Eğitimin anlatım kısmı DEUZEM üzerinden online katılım ile gerçekleştirilmiştir. Çalıştay kısmı fakülte'de küçük gruplar halinde yüz yüze yürütülmüştür. Çalıştayın tartışma bölümü tekrar DEUZEM üzerinden online katılım yoluyla tamamlanmıştır. Eğitim sonunda geribildirimler alınmıştır. Lisans Eğitim Komisyonu'nun ders değerlendirmelerinin ödev olması yönündeki kararı sonrasında tüm derslerin ödevlerinin değerlendirmesinde kullanılmak üzere dersi yürüten öğretim elemanları tarafından rubrikler hazırlanmıştır.

Eğitici eğitimi programının eğitim içeriği ve akışı aşağıda bulunmaktadır.

EĞİTİCİ EĞİTİMİ PROGRAMI	
12 MART 2021	
Saat	Konu
09:00 – 09:15	Açılış Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER (Dekan)
09:15 – 10:30	Uzaktan Eğitim Süreci ve Motivasyon Prof. Dr. Mehmet Ali GÜLPINAR - Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi
10:30 – 10:45	Ara
10:45 – 12:00	Klinik Eğitimde Ölçme – Değerlendirme Mini-CEX, DOPS, CbD, Logbook, Rubrik Kullanımı Araş. Gör. Taner ONAY
12:00 – 13:30	Ara
13:30 – 15:30	Ödev ve Rubrik Tasarımı ve Değerlendirme – Grup Çalışması Tüm Anabilim Dalları
15:30 – 15:45	Ara
15:45 – 17:00	Hazırlanan Ödev ve Rubriklerin Sunulması Tüm Anabilim Dalları
17:00 – 17:15	Geribildirim Alınması Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER

Bulgular

2020-2021 Eğitim Öğretim yılı bahar dönemi eğitici eğitiminde yer alan çalıştayda her anabilim dalından bir rubrik toplamda ise sekiz rubrik hazırlanmış ve tartışılmıştır. Tek günlük eğitim sonunda her anabilim dalının kendi seçtiği ödev veya performansı üzerinden rubrik hazırlamaları istenmiş ve hazırlanan rubrikler üzerinden geri bildirimler verilmiş ve sonrasında geliştirilmesi için öğretim elemanları desteklenmiştir. Her anabilim dalı kendi ödev ve performansı bağlamında analitik ve holistik rubrikler geliştirmiştir.

Aşağıda Kanserde Semptom Yönetimi dersi için ilk hazırlanan hali olan ödev, ödevin cevabı ve ödev için çalıştay içinde ve sonrasında geribildirimlerle iyileştirilmiş rubrik örnekleri yer almaktadır.

1. *Spiritual bakım kavramını açıklayınız. (20 puan)*

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

Spiritüalizm, beden ve ruhu etkileyen ve aynı zamanda beden ve ruhtan etkilenen "birleştirici güç" olarak da tanımlanmaktadır. Spiritualite; insanın kendisi ve evrendeki yerini, diğer insanlarla ilişkisini, yaşamın anlamını anlama çabası olmakla birlikte yaşam boyunca kazanılan bilgilerin bir sonucudur. Spiritüalizm dinden farklı bir kavram olarak insanın hem kendisini hem de diğer canlıları sevmesini sağlayan, umudu yeşerten, yaşamı anlamlandırmaya yardım eden manevi bir boyuttur. İnsan ilişkilerinin yanında kişinin kendi ile iletişimini de güçlendirir ve yaşamla barışık olmayı sağlar. Spiritualite dinden daha geniş bir kavramdır. Spiritualite, bireyin dini inancına bakmaksızın biyolojik, psikolojik ve sosyolojik bileşenleri kapsayan insana yaşama gücü veren itici güç, her zaman din yoluyla ifade edilemeyen evrensel bir terimdir.

Hemşire, hastanın sadece fiziksel iyi oluş değil duygusal iyi oluşundan da sorumludur. Bu bağlamda hastanın spiritüel boyutunun farkında olmak hem tedaviye uyumu hem de iletişim yolunu belirleyen bir faktördür. Hemşirenin kendi manevi iyi oluşu ve maneviyata verdiği değer hastaya yansımaktadır. Hastaya bu yönde olan yaklaşım, hastanın holistik ele alınışını tamamlayıcı faktördür. Maneviyatı iyi olan hastanın, umudu ve baş etmesi gibi faktörlerinin yönetimi daha rahat ve kolay olur. Hasta kendisini bırakmaz, güçlü bir duruş sergiler. Hemşire, maneviyatı bakımına eklediğinde; hasta kendisinde olan gücü fark edebilir, spiritüel iyi oluşu sağlanabilir.

Yukarıdaki ödev için öğrencinin değerlendirilmesi eğiticinin bireysel olarak yetkinliğinden ve bağlamsal durumundan (yorgunluk, zaman kısıtlılığı vs.) etkilenebilmektedir. Aynı ödev için birden fazla değerlendirici rubriği olmadan ödev değerlendirilmesinde farklı puanlar verebilmektedir. Bu ise ölçme – değerlendirme çerçevesinden sorunlar oluşturmaktadır.

Dersin öğretim elemanları eğitim sonrası çalıştayda aşağıdaki rubriği hazırlamışlardır. Fakat hazırlanan rubrik ölçme-değerlendirme için bir çerçeve sunsa da tam anlamıyla ihtiyacı karşılamamaktadır.

Aşağıdaki rubrikte sorun, ilgili kriterin hangi parametrelerini açıklayarak, belirterek, ifade ederek 1 ile 5 arasındaki kırımda yer almasını gerektiğini gösterememesinden kaynaklanmaktadır. Kısaca, 1. kriterden 2 ile 4 alan arasındaki net ayırım belirtilmemektedir.

Çalıştay İçinde Hazırlanan İlk Rubrik Örneği		
1	Spiritual bakım kavramını açıklayabilme	① ② ③ ④ ⑤
2	Din vb. ilişkili kavramları ayırt edebilme ve kavramlar arası ilişki kurabilme	① ② ③ ④ ⑤
3	Spiritual bakımının bütüncül bakım içindeki rolünü kavrayabilme	① ② ③ ④ ⑤
4	Kanser hastasının bakımına spiritualiteyi yansıtabilme	① ② ③ ④ ⑤

Çalıştaydaki tartışma ve sonrasında eğitim anabilim dalı ile çalıştıktan sonraki iyileştirilmiş rubrik örneği aşağıda yer almaktadır.

Çalıştay Geribildirimleri İle İyileştirilmiş Rubrik Örneği			
Kriterler	0	3	5
Spiritual bakım kavramını açıklayabilme	Spiritual bakım kavramı açıklanmamış	Spiritüel bakım kavramı açıklamasında 'birleştirici güçten' bahsedilmemiş	Spiritüel bakım kavramı eksiksiz açıklanmış
Din vb. ilişkili kavramları ayırt edebilme ve kavramlar arası ilişki kurabilme	Kavramlar karıştırılmış ve arasında ilişki kurulmamış	Din ile spiritualite kavramı ayırt edilmiş fakat kavramlar arası ilişki kurulabilmiş	Din ile spiritualite kavramları ayırt edilebilmiş ve kavramların ilişkisi açıklanmış
Spiritual bakımının bütüncül bakım	Spiritual bakımın bütüncül bakımın	Spiritual bakımın bütüncül bakımın	Spiritual bakımın bütüncül bakımın

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

içindeki rolünü açıklayabilme	içindeki rolü açıklanmamış	içindeki rolü için en az 2 madde ile açıklamış	içindeki rolü eksiksiz açıklanmış
Kanser hastasının bakımına spiritualiteyi nasıl kullanacağını açıklayabilme	Kanser hastasının bakımına spiritualiteyi nasıl kullanacağını açıklanmamış	Kanser hastasının bakımına spiritualiteyi nasıl kullanacağını en az 3 madde ile açıklamış	Kanser hastasının bakımına spiritualiteyi nasıl kullanacağını eksiksiz açıklamış

Eğitim sonunda öğretim elemanlarının rubrik tasarımı ile daha şeffaf ve geçerli ölçme değerlendirme yapabilecekleri yönünde geribildirimler alınmıştır. Her bir ödevin ve performans rubriğinin hazırlanması, ölçme – değerlendirmenin eğiticiler arasındaki değerlendirme farklarını azaltarak daha tutarlı eğitim süreci oluşmasını sağlamaktadır.

Bahar dönemi boyunca yürütülen tüm derslerde 43 rubrik oluşturulmuş ve kullanılmıştır. Öğrencilerin dönem sonu geribildirimlerinde; rubriklerin yönergelerle birlikte yol gösterici olduğu ve puanlamalarla adil olduğu şeklinde olumlu ve istenilen her performans ve ödev için rubriklerin geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Dönem sonu öğretim elemanı geribildirimlerinde ise ödevleri değerlendirmenin objektifliğine katkı sunduğu ve rubriklerin ödev/performansın hazırlanmasında yol gösterdiği ve tutarlılığı sağladığı ifade edilmiştir. Her bir ödev/performans için rubrik geliştirmenin zor olmasından dolayı rubrik hazırlama süreçlerinde sürekli destek verilmesi de geliştirilmesi gereken yön olarak vurgulanmıştır.

Tartışma

Hemşirelik lisans programının sürekli iyileştirilmesi kapsamında bu çalışmada, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Eğitimi ABD olarak gerçekleştirilen eğitici eğitimi ile ele alınan ve 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılı bahar dönemi boyunca ölçme-değerlendirme sürecinde uygulanan rubriklerin kullanımının paylaşılması amaçlanmıştır. Hemşirelik eğitiminde ölçme-değerlendirme yöntemlerinde genellikle çoktan seçmeli sınavlar, vaka tabanlı çoktan seçmeli ve yazılı sınavlar, sözlü sınavlar, OSCE vb. yöntemler kullanılmaktadır (Buluta vd. 2015).

En yaygın kullanılan yöntem kontrol listeleridir, ancak rubrikler de büyük bir oranda kullanılmakta ve yaygınlaşmaktadır (Oermenn, 2009a; Oermenn, 2009b). Rubriklerin kullanımının tercih nedenleri performansın tam tanımlanabilmesine fırsat vermesi ve eğitici önyargılarını engellemesi olarak belirtilmektedir (HUÇEP, 2014). Bu tercihler ve kullanılabilirlik oranındaki artış nedeniyle özellikle pandemi sürecinde bu gerekçelerin daha da ön plana çıkması sonucunda çalışmada rubriklerin ele alınması ve eğitici eğitimine konu olması hedeflenmiştir. Yükseköğretim Kurulu'nun yayımladığı "Küresel Salgında Yeni Normalleşme Süreci" rehberinde, öğrencilerin pandemi sürecinde mağdur olmamaları ve derslerin etkili ve verimli geçmesi önerileri kapsamında çalışmanın yürütüldüğü fakültede, ölçme değerlendirme yöntemi olarak ödevlerin kullanılmasına karar verilmiş ve değerlendirmede rubriklerin kullanımı daha da anlamlı hale gelmiştir (Yükseköğretim Kurulu, 2020). Ölçme-değerlendirmelerde en önemli sorunun hesap verebilirlik ilkesi olduğu alan yazında açıkça belirtilmektedir (Houghton, 2016). Bu ilke doğrultusunda, rubrik temelli eğitici eğitiminde, öğretim elemanlarının çaba göstermesi ve farklı bir yöntem üzerinde çalışmış olmaları ilgi çekici, üzerinde düşünülmesi ve öğrenciye ölçme-değerlendirme sonrasında hesap verebilirlik açısından yararlı olduğu söylenebilir.

Eğitici eğitimi sonunda öğretim elemanları rubrik kullanımının ölçme-değerlendirmelerinde şeffaf ve tutarlı olmayı sağladığını göstermektedir. Alan yazın da öğretim elemanlarının ifadelerini desteklemektedir (D'Souza vd. 2015; Shipman vd. 2012; Nicholson vd. 2009). Ayrıca öğretim elemanları rubrik geliştirmenin zorluğundan bahsetmektedirler. Yine alan yazında rubrik geliştirmenin zor olduğu, eğiticilerin ölçme-değerlendirme ile ilgili eğitim alması gerektiği bildirilmektedir (Naber ve Theobald, 2015).

Derslerde artan rubrik kullanımı sonrası öğrenciler ölçme-değerlendirmenin daha adil ve objektif ve rubriklerin kendileri için yol gösterici olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin rubrik ile değerlendirildiği benzer çalışmalarda öğrenciler için objektif değerlendirmenin önemli olduğunu vurguladıkları görülmektedir (Wu vd. 2015; Allen ve Tanner, 2006). Ayrıca alan yazında rubriklerin öz düzenlemeli öğrenme becerilerini geliştirdiği ifade edilmektedir (Allen ve Tanner, 2006; Lee vd. 2021) Rubrikler aynı zamanda öğrencilerin portfolyolarının oluşturulmasında da yer alabilmektedir (Birgin ve Adnan, 2007). Dolayısıyla rubrikle ilgili verilen eğitici eğitiminin hem öğretim elemanı hem de genel olarak kısmen de olsa yararlı, geliştirici ve sürekli iyileştirme kapsamında etkili ve verimli sonuçlarla karşımıza çıktığı söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak ölçme-değerlendirme öğrenci ile eğitici arasında kanıta dayalı bir sözleşmedir. Bu nedenle öğrencilerin ölçme-değerlendirme sistemine dahil edilmeleri, kendisinden beklenenlerin net iletilmesi ve sonrasında ise hesap verebilirlik açısından rubrikler her ödev ve performansın değerlendirilmesinde kullanılmalıdır. Yönergelerle birlikte rubriklerin kullanılması ve iletilmesi öğrenciler ve eğiticiler açısından eğitim sürecini kolaylaştırıcı bir faktör olarak öz değerlendirme becerilerini geliştirmekte, kanıt oluşturarak yasal güvence sağlamakta, ölçme-değerlendirme hatalarını azaltmakta, portfolyo seçkisi olarak kullanılabilmektedir. Ayrıca hazırlanan her rubrik, öğrencilerle ödev ve performans yönergesi ile paylaşıldığında öğrencinin de ölçme-değerlendirme sürecine katılımı sağlanabilecektir. Bu sayede öğrencinin kendisinden tam olarak ne beklediğini bilmesi ile ölçme-değerlendirmelerle ilgili şikayetlerin azalarak verimlilikte artma izlenebilecektir. Hemşirelikte lisans eğitim programlarının sürekli iyileştirme kapsamında, pandemi sonrasında da farklı ve etkili ölçme-değerlendirme yöntemleri kullanmaları ve geliştirmeleri önerilebilir.

Kaynaklar

- Allen, D., & Tanner, K. (2006). Rubrics: Tools for Making Learning Goals and Evaluation Criteria Explicit for Both Teachers and Learners. *CBE—Life Sciences Education*, 5(3), 197–203. <https://doi.org/10.1187/cbe.06-06-0168>
- Andrade, H. G. (1997). Understanding rubrics. *Educational Leadership*, 54(4), 14-17.
- Andrade, H. G. (2005). Teaching with rubrics: The good, the bad and the ugly. *Col-lege Teaching*, 53(1), 27-30.
- Birgin, O., & Adnan, B. (2007). The use of portfolio to assess student's performance. *Journal Of Turkish Science Education*, 4(2), 75-90.
- Brookhart, S. M. (2018, April). Appropriate criteria: key to effective rubrics. *In Frontiers In Education*, 3, 22.
- Brookhart, S. M., & Chen, F. (2015). The quality and effectiveness of descriptive rubrics. *Educational Review*, 67(3), 343-368.
- Buluta, Ç., Sapancı, A., & Karac, Ç. H. (2015). Tıp eğitiminde kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarının geleneksel ve alternatif ölçme ve değerlendirme araçları olarak sınıflandırılması. *Journal of Medical Education and Informatics*, 1(1), 2-11.

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

- Gaffney, M. K., Chargualaf, K. A., & Ghosh, S. (2021). COVID-19 Disruption of Nursing Education and the Effects on Students' Academic and Professional Confidence. *Nurse Educator*, 46(2), 76-81.
- Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (HUÇEP) – 2014 <http://www.hemed.org.tr/2014-hucep/> Erişim Tarihi: 29.08.2021
- Houghton, T. (2016). Assessment and accountability: part 3–sign-off mentors. *Nursing Standard*, 30(49).
- Lee, E., Mabry, J. L., Roberts, T., & Davis, K. M. (2021). Development of the Simulation-Positive Learning Evaluation (SIM-PLE) rubric for use in medical-surgical nursing high fidelity simulations. *Nurse Education in Practice*, 51, 102992.
- Mace, M. K., & Pearl, D. (2021). Rubric development and validation for assessing comprehensive internationalization in higher education. *Journal of Studies in International Education*, 25(1), 51-65.
- Muhammad, A., Lebar, O., & Mokshein, S. E. (2018). Rubrics as Assessment, Evaluation and Scoring Tools. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 8(10), 1417-1431
- Naber, J. L., & Theobald, A. (2015). Development of a school of nursing rubric. *Journal of Nursing Education and Practice*, 5(9). <https://doi.org/10.5430/jnep.v5n9p49>
- Nicholson, P., Gillis, S., & Dunning, A. T. (2009). The use of scoring rubrics to determine clinical performance in the operating suite. *Nurse Education Today*, 29(1), 73-82.
- Oermann, M. H., Saewert, K. J., Charasika, M., & Yarbrough, S. S. (2009). Assessment and grading practices in schools of nursing: National survey findings part I. *Nursing Education Perspectives*, 30(5), 274-278.
- Oermann, M. H., Yarbrough, S. S., Saewert, K. J., Ard, N., & Charasika, M. (2009). Clinical evaluation and grading practices in schools of nursing: National survey findings part II. *Nursing Education Perspectives*, 30(6), 352-357.
- Rhodes, T. L. (Ed.). (2010). Assessing outcomes and improving achievement: Tips and tools for using rubrics. Association of American Colleges and Universities.
- Rubric Development <https://drexel.edu/provost/assessment/resources/rubric-development/> Erişim Tarihi: 31.08.2021
- Shipman, D., Roa, M., Hooten, J., & Wang, Z. J. (2012). Using the analytic rubric as an evaluation tool in nursing education: The positive and the negative. *Nurse Education Today*, 32(3), 246-249
- Stanley, D., Coman, S., Murdoch, D., & Stanley, K. (2020). Writing exceptional (specific, student and criterion-focused) rubrics for nursing studies. *Nurse Education in Practice*, 102851.
- Vishnu Renjith, Anice George, Renu G, Preethy D'Souza (2015); Rubrics in Nursing Education. *Int. J. of Adv. Res.* 3 (May). 423-428] (ISSN 2320-5407).
- Wolf, K., & Stevens, E. (2007). The Role of Rubrics in Advancing and Assessing Student Learning. *Journal of Effective Teaching*, 7(1), 3-14.
- World Health Organization. (2009). Global standards for the initial education of professional nurses and midwives (No. WHO/HRH/HPN/08.6). World Health Organization.
- Wu, V. X., Heng, M. A., & Wang, W. (2015). Nursing students' experiences with the use of an authentic assessment rubric and a case approach in clinical laboratories. *Nurse Education Today*, 35(4), 549-555. <http://dx.doi.org/10.1016/j.nedt.2014.12.009>
- Yükseköğretim Kurulu (2020) Küresel Salgında Yeni Normalleşme Süreci <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2020/kuresel-salginda-yeni-normallesme-sureci-2020.pdf> Erişim Tarihi: 01.09.2021

SB-3 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ: ÇEVİRİMİÇİ AKADEMİK VE KARİYER DANIŞMANLIK PROGRAMI

Nesibe GÜNAY MOLU¹, **Arzu USLU**², Burcu CEYLAN¹, Hamide AYĞÖR¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Hemşirelik Fakültesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Turkey

²Öğr. Gör., Hemşirelik Fakültesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Turkey

Bu çalışma, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Bölümü Akademik Danışmanlık Komisyonu tarafından pandemi sürecinde çevrimiçi akademik ve kariyer danışmanlık programı oluşturulması ve uygulanması konusunda bilgi paylaşımı amacıyla yapılmıştır. Öğrencilerinin akademik ve kariyer danışmanlık kapsamında taleplerini değerlendirmek amacıyla öğrencilerin sınıfı, talep ettikleri eğitim konuları ve öğrenci önerilerinin sorgulandığı bir form kullanılmıştır. Çevrimiçi hazırlanan form öğrencilere (N=595) 1-6 Nisan 2021 tarihleri arasında uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda çalışmaya 351 öğrencinin katıldığı %24'ünün 1. sınıf, %30'unun 2. sınıf, %22'sinin 3. sınıf ve %24'ünün 4. sınıf olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %33'ünün mezuniyet sonrası iş alanları, %33'ünün lisansüstü eğitim, %13'ünün Erasmus, %9'unun Farabi ve %8'inin fakültenin akreditasyon süreci hakkında eğitim talep ettiği saptanmıştır. Komisyon tarafından "Çevrimiçi Akademik ve Kariyer Danışmanlık Takvimi" oluşturulmuş ve öğrencilere duyurulmuştur. Programın uygulanması ve tüm öğrencilerin katılımının sağlanabilmesi için her gün saat 17:00'de derslerin bittiği saatte başlayacak şekilde uzaktan eğitim sisteminde öğrenci görüşme saati dersi açılmıştır. Fakültede öğretim üyelerinden 14 Öğretim Üyesi, 9 öğretim elemanı tarafından 30 gün süren toplam 43 ders saati planlanan eğitimler verilmiş, eşzamanlı danışmanlık süreci de devam etmiştir. Eğitimlerde; Hemşirelikte Çalışma Alanları, Yurt İçi ve Yurt Dışında Hemşirelikte Lisansüstü Eğitim Süreçleri, Akreditasyon Süreci, Formasyon ve Yaz Okulu Uygulamaları, Erasmus ve Farabi Değişim Programları, Hemşirelik Mesleği ve İş Doyumu, Mezuniyet Sonrası Kliniklerde Yaşanabilecek Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Pandemi Sürecinde Hemşire Olmak, Öğretim Üyeleri Kariyer Yolculuğu, Yurt Dışı, Üniversite, Kamu ve Özel Hastanelerde Çalışma Farklılıkları Nelerdir? konu başlıklarına yer verilmiştir. Her bir danışmanlık dersi sonunda öğrencilerden sözel geri bildirimler alınmış ve öğrenci memnuniyetinin arttığı gözlemlenmiştir. Uzaktan eğitimin önem kazandığı günümüz eğitim sisteminde kalite ve akreditasyon sürecinde önemli bir faktör olan akademik danışmanlık ve kariyer sisteminde öğrenci taleplerinin alınması ve bu doğrultuda eğitimlerin üniversitenin diğer bölümlerinde de planlanması ve uygulanması önerilmektedir.

Pandemi, Akademik, Danışmanlık, Kariyer, Hemşirelik, Eğitim

**PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR
UYGULAMA ÖRNEĞİ: ÇEVİRİMİÇİ AKADEMİK VE KARIYER DANIŞMANLIK
PROGRAMI**

GİRİŞ

COVID-19, ülkemizde ilk vakanın görüldüğü 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından pandemi ilan edilmiştir (T.C. Sağlık Bakanlığı COVID-19 Bilgilendirme Platformu, 2020). Ülkemizde de tedbir amaçlı birçok karar alınmış ve birçok sektörün faaliyetlerini uzaktan/çevrimiçi sürdürmesine teşvik edilmiştir. Yükseköğretim Kurumlarında da uzaktan eğitim sistemine hızla geçiş sağlanmıştır. Eğitim ve öğretim faaliyetleri de bu süreçte çevrimiçi yapılmaya devam edilmiştir. Bu süreçte öğrencilerin akademik ve kariyer danışmanlık faaliyetlerinde de kısıtlılıklar ve değişimler yaşanmıştır. Akademik danışmanlık Komisyonu tarafından COVID-19 pandemi sürecinde hızla geçilen uzaktan eğitim sisteminde kısıtlanan ve değişimlere uğrayan akademik ve kariyer danışmanlık faaliyetlerinde bir çözüm olarak fakültemizde bir “çevrimiçi akademik ve kariyer danışmanlık sistemi” oluşturulmuştur.

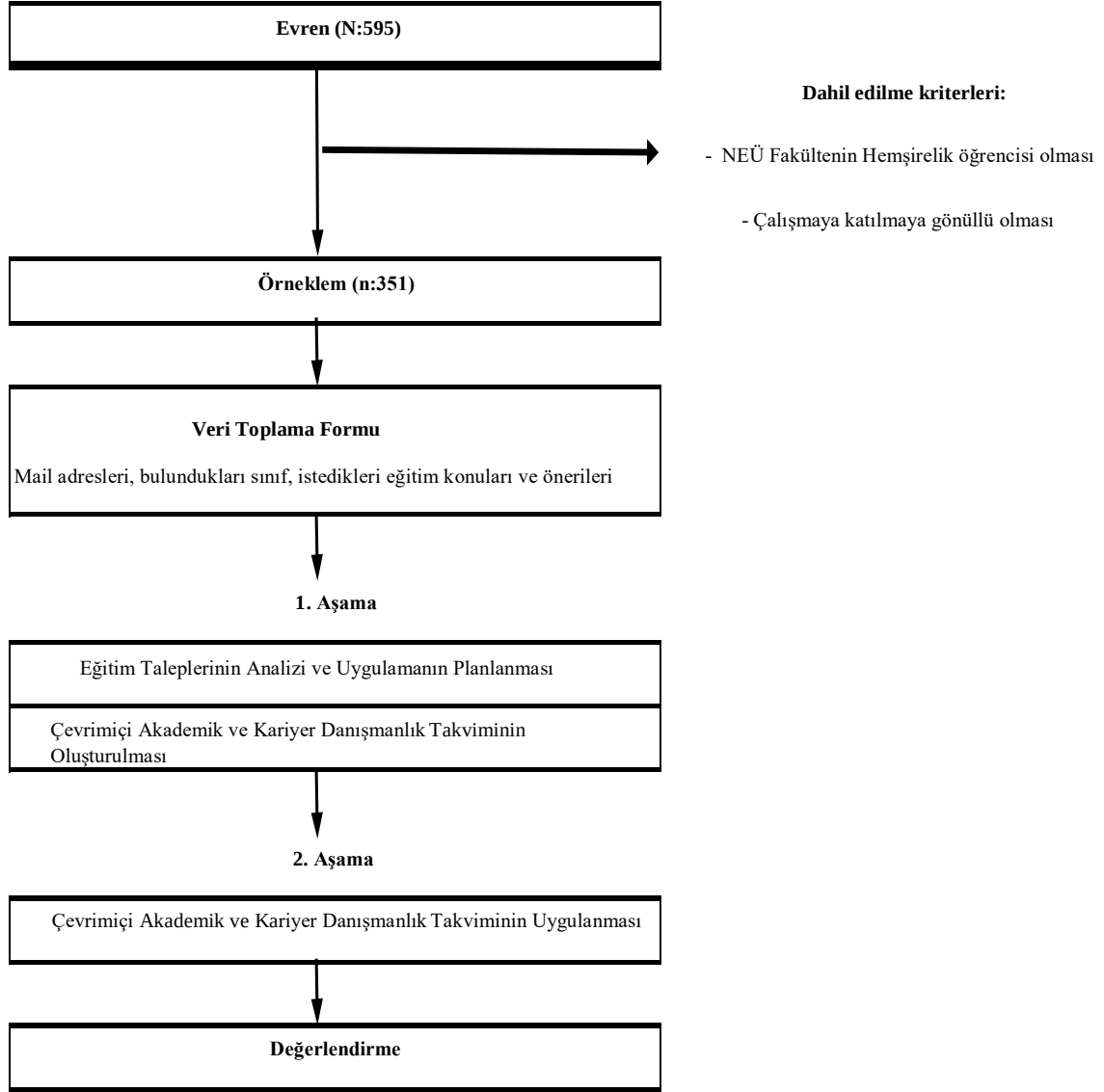
Akademik Danışmanlık, üniversiteye kayıt oldukları andan itibaren öğrencilerin bilgileneceklerini, uyum sağlamalarını, doğru karar alabilmelerini, kişisel gelişimlerini ve farkındalıkların arttırmalarını, mesleki donanım ile mezun olabilmelerini destekleyen sistemdir. Akademik Danışmanlık, “öğrencilerin eğitim öğretimini planlayabilmelerine, mesleki hedeflerini belirlemeye yardımcı olan, sosyal ve kültürel konularda yol gösteren sistem” olarak tanımlanmaktadır. Akademik Danışmanlık hizmeti ise zihinsel, sosyal ve duygusal yönleriyle öğrencinin kişiliğinin bir bütün olarak gelişebilmesi için uygun ortamın hazırlanmasına yönelik olarak yürütülen faaliyetlerdir (Necmettin Erbakan Üniversitesi, 2020). Bu süreçte öğrencinin akademik gelişimine uygun yönlendirmeler yapılır, ders seçimlerine yardımcı olunur ve gerek duyduğu bilgi paylaşımları yapılır. Necmettin Erbakan Üniversitesi’nde öğrencilere yönelik akademik danışman atanarak sürecin yönetilmesi “Necmettin Erbakan Üniversitesi Akademik Danışmanlık Yönergesi” kapsamında yapılmaktadır. Bu sistemin Fakültemizde sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için “Hemşirelik Fakültesi Akademik Danışmanlık Komisyonu” kurulmuştur. Komisyonun çalışma usul ve esasları Necmettin Erbakan Üniversitesi Akademik Danışmanlık Yönergesi esas alınarak oluşturulmuştur (Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2021). Akademik ve kariyer danışmanlık faaliyetleri öğrencilerin eğitim ve öğretim hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle pandemi gibi eğitim öğretim sürecinde değişikliklere gidildiği dönemlerde danışmanlık faaliyetleri de aksatılmadan devam etmelidir. Bu düşünceden yola çıkılarak çalışma, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Bölümü Akademik Danışmanlık Komisyonu tarafından pandemi sürecinde çevrimiçi akademik ve kariyer danışmanlık programı oluşturulması ve uygulanması konusunda bilgi paylaşımı amacıyla yapılmıştır.

GEREK VE YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencileri (N=595) oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş ve evrenin tamamına ulaşmak hedeflenmiştir. Çalışma, gönüllü olarak katılan 351 kişi ile tamamlanmış ve evrenin % 59’una ulaşılmıştır.

Çalışmanın Akış Şeması

Veri Toplama Araçları

Veri Toplama Formu öğrencilerin mail adresi, bulundukları sınıf, hakkında bilgi almak istenilen eğitim konu başlıklarını ve öğrencilerin önerilerini sorgulayan toplam 4 (dört) sorudan oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Çevrimiçi akademik ve kariyer danışmanlık programı iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada programı oluşturmak için öğrencilerin ilgili komisyondan talep ettikleri eğitim konu başlıklarının belirlenmesi yer almaktadır. İkinci aşamada ise belirlenen konu başlıklarına göre “Çevrimiçi Akademik ve Kariyer Danışmanlık Takvimi” oluşturulması ve uygulanması yer almaktadır. Eğitim konu başlıklarını belirlemek amacıyla 1-6 Nisan 2021 tarihleri arasında çevrimiçi olarak uygulanmak üzere anket formu oluşturulmuştur. Oluşturulan anket formu web anket yöntemi ile tüm öğrencilere (N-595) danışmanlar aracılığıyla ulaştırılmış ve çalışmanın amacı açıklanmıştır. Her öğrencinin çalışmaya bir kez katıldığı, aynı öğrencinin tekrar form doldurup doldurmadığı mail adreslerinden kontrol edilmiştir.

Verilerin Analizi

Veriler sayı, yüzde olarak özetlenmiştir. Öğrencilerin açık uçlu soruya verdikleri cevaplar bazı başlıklar altında gruplandırılmış ve danışmanlık hizmetleri ve eğitim konu başlıkları içine dahil edilmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplara göre belirlenen eğitim konu başlıkları fakültede ki tüm öğretim üyelerine gönderilmiş ve öğretim üyelerinin önerileri doğrultusunda eğitim programı planlanmıştır. Eğitim konu başlıkları ve tarihlerinin yer aldığı, 14 Öğretim üyesi, 9 öğretim elemanının dahil olduğu “Çevrimiçi Akademik ve Kariyer Danışmanlık Takvimi” oluşturulmuştur (Tablo 1).

Çalışmanın Uygulanması

Akademik Danışmanlık Komisyonu, Üniversitenin Uzaktan Eğitim Merkezi (UZEM) aracılığıyla her öğrencinin katılabileceği saatte (17:00) “öğrenci görüşme saati” dersi oluşturulmasını sağlamış ve ders tüm öğrenci ve hocaların sisteminde yer alacak şekilde sisteme tanımlanması sağlanmıştır. Böylece öğrenciler ve hocalar kişisel sayfalarında tanımlanmış olan derse kendi şifreleri ile katılım sağlayabilmişlerdir. Eğitim ve danışmanlık hizmetleri 19 Nisan – 4 Haziran 2021 tarihleri arasında 30 iş günü toplam 43 ders saati şeklinde devam etmiştir. Öğretim üyeleri ve elemanlarıyla hazırlanan program eğitim konu başlığına göre günde 1-2 ders saati olacak şekilde senkron yapılması planlanmıştır. Öğrencilerin eğitim talep ettikleri konular genellikle 2 ders saati, akademik danışmanlık hizmeti 1 ders saati olacak şekilde düzenlenmiştir. Fakültede online ders saatlerinin süresi ile aynı olup bir ders saat süresi 20 dakikadır.

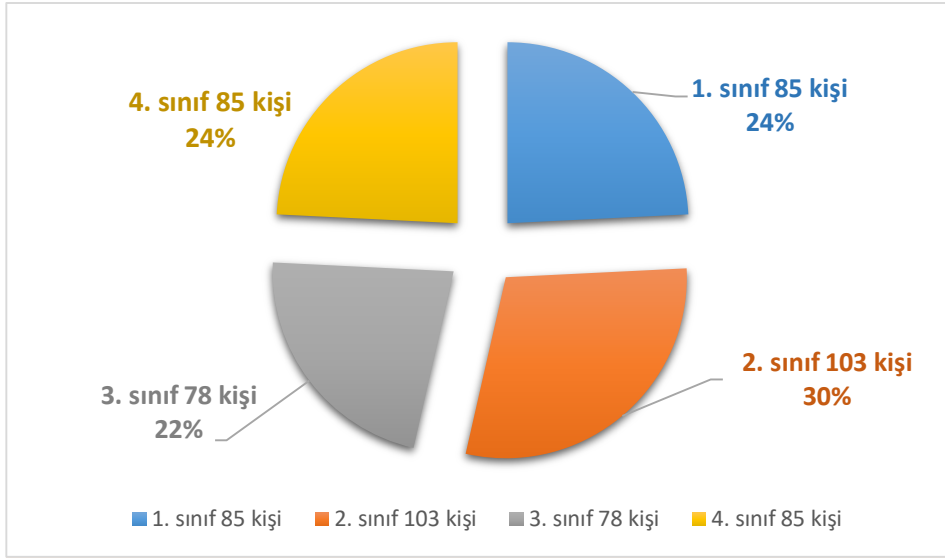
Hazırlanan takvim içerisindeki konular arasında soru formunda yer alan diğer seçenek başlığı altında öğrencilerin danışmanlardan talep ettikleri konulara ve önerilere de yer verilmiştir. Öğrencilerin eğitim taleplerine göre konu başlıkları gruplandırılmış ve hazırlanan Çevrimiçi Akademik ve Kariyer Danışmanlık Takvim'e yerleştirilmiştir (Tablo 1). Öğrenci taleplerinde daha önce belirlenen konu başlıkları içerisinde yer almayan ve danışmak istedikleri diğer konulara yönelik bilgilendirmelerin tabloda düzenlenen akademik danışmanlık başlığı altında yer alması ve lisans danışmanları tarafından öğrenci görüşme saati dersinde yönetilmesi sağlanmıştır.

Öğrenciler ve ilgili dersin hocası sistemlerinde tanımlı olan öğrenci görüşme saatinde UZEM'den giriş yapmışlardır. Hazırlanan Çevrimiçi Akademik ve Kariyer Danışmanlık Takvimi ders hocası yönetiminde oluşturulan öğrenci görüşme saatinde Tablo 1'de gösterildiği gibi öğrencilerle senkron uygulanmıştır. Senkron katılamayan öğrenciler, öğrenci görüşme saatlerini UZEM tarafından sistemlerinde kayıtlı olduğundan asenkron olarak izleyebilmişlerdir. Öğrencilerin yoğun katılım gösterdikleri görüşmelerde ders süreleri uzatılmıştır. Dersi yürüten hoca tarafından, her bir “öğrenci görüşme saati” dersi sonunda öğrencilerden derse ait sözel geri bildirimler alınmıştır.

BULGULAR

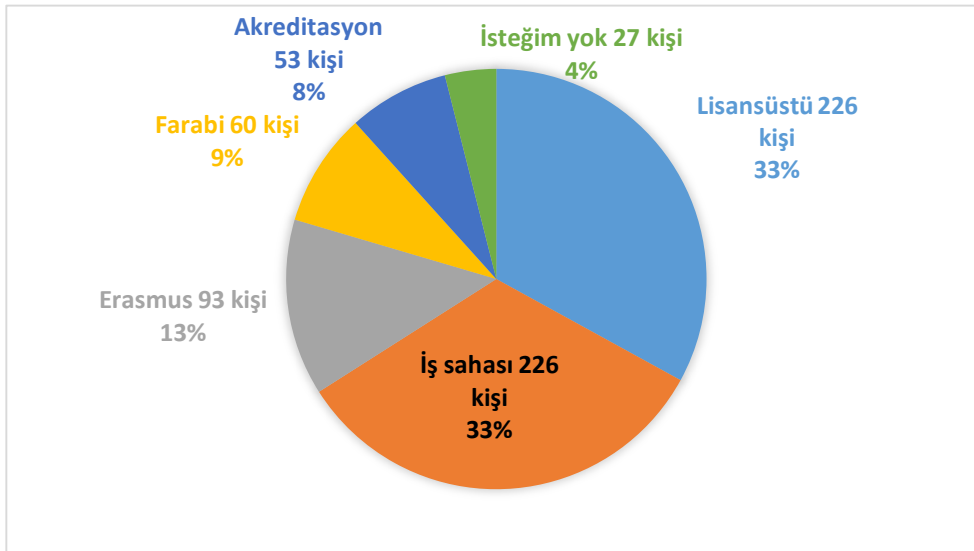
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesinin tüm öğrencilerine akademik ve kariyer danışmanlık faaliyetleri kapsamında verilebilecek eğitim konu başlıklarını belirlemek amacıyla yapılan anket formuna 351 öğrenci geri dönüş yapmıştır. Öğrencilerin, %24'ünün (85 kişi) 1. sınıf, %30'unun (103 kişi) 2. sınıf, %22'sinin (78 kişi) 3. sınıf ve %24'ünün (85 kişi) 4. sınıf olduğu belirlenmiştir (Şekil 1).

Şekil 1: Öğrencilerin sınıfları

Şekil 2' de öğrencilerin bilgi almak istedikleri eğitim konuları yer almaktadır. Öğrencilerin %33'ünün (226 kişi) İş sahası, %33'ünün (226 kişi) Lisansüstü eğitim, %13'ünün (93 kişi) Erasmus programı, %9'unun (60 kişi) Farabi programı ve %8'inin (53 kişi) fakültenin akreditasyon süreci hakkında eğitim talep ettiği görülmüştür (Şekil 2).

Şekil 2: Öğrencilerin bilgi almak istedikleri eğitim konuları

Öğrencilerin görüş ve önerilerini belirleyebilmek için diğer başlığı altında sorulan açık uçlu soruya toplam 86 öğrenci dönüş yapmış ve öğrencilerin ifadeleri komisyon tarafından incelenerek en çok cevaplanmasını istedikleri başlıklar belirlenmiştir. Öğrencilerin eğitim taleplerinin yanı sıra uzaktan eğitim sistemi, çevrimiçi sınavlar, uygulama alanları, online derslerde yoklama düzeni, uygulamalı derslere ait telafiler vb konularda danışmanlık hizmeti almak istedikleri görülmüştür. Öğrenci görüşme saati dersinde lisans danışmanları tarafından derse senkron katılan öğrencilerin soruları cevaplanmıştır. Aynı zamanda diğer başlığı altında yer alan öğrenci ifadelerinden bazıları şu şekildedir. "Mezuniyetten sonra karşılaşılabilecek zorluklar nelerdir? Bu zorlukları en aza indirmek için izlenebilecek yollar nelerdir?", "Pandemi döneminde yapılacak olan telafi stajları hakkında tekrar bilgi almak istiyorum.", "Üniversite hastaneleri ve devlet hastaneleri arasındaki fark nedir? Bu hastanelerde hangi şartlar altında çalışılıyor? Hangisini tercih edebileceğimize karar vermek için detaylı bilgilendirme yapılmasını istiyorum.", "Lisans üstü eğitimimi yurt dışında yapabilmek için ne yapmalıyım, kriterleri nelerdir?", "Hemşirelerin çalıştığı bölümler hakkında bilgi almak

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

istiyorum (mesela cerrahi hemşiresi olmak isteyen bir adayın taşınması gereken özellikler)", "Hocalarımızın eğitim ve kariyer süreci hakkında bilgi almak istiyorum.", "Mesleğimizin bize kazandıracakları deneyimler nelerdir?". Komisyon tarafından belirlenen 6 konu başlığı dışında, öğrencilerin talep ettikleri bu konu başlıkları da gruplandırılmış ve takvime dahil edilmiştir. Gruplandırma sonrasında 6 eğitim başlığı belirlenmiş ve komisyon tarafından belirlenen konu başlıkları ile birlikte programa dahil edilen toplam 12 eğitim başlığı olmuştur (Tablo 1).

Program içerisinde yer alan konu başlıkları;

1. Hemşirelikte Çalışma Alanları-1 (Tedavi ve Rehabilitasyon Edici Sağlık Hizmetleri)
2. Hemşirelikte Çalışma Alanları-2 (Koruyucu Sağlık Hizmetleri)
3. Yurt İçi ve Yurt Dışında Hemşirelikte Lisansüstü Eğitim Süreçleri, Lisansüstü eğitim olanakları ve koşulları
4. Akreditasyon Süreci
5. Formasyon ve Yaz Okulu Uygulamaları
6. Erasmus Programı: Öğrenim ve Staj Hareketliliği
7. Hemşirelik Mesleği ve İş Doyumu
8. Farabi Değişim Programı
9. Mezuniyet Sonrası Kliniklerde Yaşanabilecek Sorunlar ve Çözüm Önerileri
10. Pandemi Sürecinde Hemşire Olmak
11. Öğretim Üyeleri Kariyer Yolculuğu
12. Yurt Dışı, Üniversite, Kamu ve Özel Hastanelerde Çalışma Farklılıkları Nelerdir? Hangisini Tercih Etmeliyim?

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

Tablo 1: 2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı Çevrimiçi Akademik ve Kariyer Danışmanlık Takvimi

PAZARTESİ	SALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMA
19 Nisan 2021	20 Nisan 2021	21 Nisan 2021	22 Nisan 2021	23 Nisan 2021
Akademik Danışmanlık	Hemşirelikte Çalışma Alanları-1 (Tedavi ve Rehabilitasyon Edici Sağlık Hizmetleri)	Akademik Danışmanlık	Akademik Danışmanlık	RESMİ TATİL
26 Nisan 2021	27 Nisan 2021	28 Nisan 2021	29 Nisan 2021	30 Nisan 2021
Akademik Danışmanlık	Akademik Danışmanlık	Yurt İçi ve Yurt Dışında Hemşirelikte Lisansüstü Eğitim Süreçleri Lisansüstü eğitim olanakları ve koşulları	Akreditasyon Süreci	Formasyon ve Yaz Okulu Uygulamaları
3 Mayıs 2021	4 Mayıs 2021	5 Mayıs 2021	6 Mayıs 2021	7 Mayıs 2021
Erasmus Programı: Öğrenim ve Staj Hareketliliği	Akademik Danışmanlık	Hemşirelik Mesleği ve İş Doyumu	Akademik Danışmanlık	Akademik Danışmanlık
10 Mayıs 2021	11 Mayıs 2021	12 Mayıs 2021	13 Mayıs 2021	14 Mayıs 2021
Akademik Danışmanlık	Farabi Değişim Programı	RAMAZAN BAYRAMI RESMİ TATİL		
17 Mayıs 2021	18 Mayıs 2021	19 Mayıs 2021	20 Mayıs 2021	21 Mayıs 2021
Akademik Danışmanlık	Akademik Danışmanlık	RESMİ TATİL	Mezuniyet Sonrası Kliniklerde Yaşanabilecek Sorunlar ve Çözüm Önerileri	Pandemi Sürecinde Hemşire Olmak
24 Mayıs 2021	25 Mayıs 2021	26 Mayıs 2021	27 Mayıs 2021	28 Mayıs 2021
Formasyon ve Yaz Okulu Uygulamaları	Öğretim Üyeleri Kariyer Yolculuğu	Akademik Danışmanlık	Akademik Danışmanlık	Hemşirelikte Çalışma Alanları-2 (Koruyucu Sağlık Hizmetleri)
31 Mayıs 2021	1 Haziran 2021	2 Haziran 2021	3 Haziran 2021	4 Haziran 2021
Akademik Danışmanlık	Akreditasyon Süreci	Yurt Dışı, Üniversite, Kamu ve Özel Hastanelerde Çalışma	Akademik Danışmanlık	Akademik Danışmanlık

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

		Farklılıkları Nelerdir? Hangisini Tercih Etmeliyim?		
--	--	--	--	--

Öneriler başlığı altında öğrencilerin yaz döneminde staj olması, sınavların kamerasız olması, talep edilen konulara yönelik webinarlar düzenlenmesi, çevrimiçi sınavlara yönelik sorular, laboratuvar eğitiminin devam etmesi, yüz yüze eğitim olması gibi talepleri ilgili birimlere iletilmiş, bazı konu başlıkları içerisinde yer verilmiş ve akademik danışmanlık günlerinde yanıtlanmıştır.

TARTIŞMA

Şekilde belirtilen gün ve tarihlerde saat 17:00'de UZEM'de öğrenci görüşme saati olarak tanımlanan derse ilgili öğrencilere duyurular yapılmıştır. Bu öğrenci görüşme saatlerinde devam zorunluluğu olmamış ve ilgilerini çeken konulara öğrenciler çeşitli sayılarda katılım göstermiştir. Ayrıca görüşme saatindeki dersleri asenkron olarak izleyebileceklerinden, derse senkron olarak katılan öğrenci sayısı eğitim talep edenlerin sayısına göre daha az olmuştur.

Fakültenin öğretim üyesi ve elemanı tarafından öğrencilere danışmanlık hizmeti verilip, talep ettikleri konular hakkında bilgilendirmeler yapılmış, öğrencilerin soruları aktif olarak yanıtlanmıştır.

Her ders saati sonunda dersi yürüten öğretim elemanı tarafından öğrenci yorumları alınmıştır. Öğrenciler zihinlerindeki belirsizliklerin azaldığını, pandemi sürecindeki eğitim sistemi ve geleceğe yönelik kaygılarının azaldığını ifade etmişlerdir (*"Mezun olduktan sonra hangi kurumlara başvurmam gerektiğini artık netleştirdim.", "Akademik anlamda ilerleyebilmek için hangi yolları izlemem gerektiğini biliyorum artık.", "Dersi merakla bekledim ve beklediğime değdi, tüm sorularıma cevap bulabildim." "Hocam içimiz rahatladı, gelecekle ilgili," "Bu mesleği isteyerek seçmemiştim, ancak bu sohbetten sonra bize kazandırdıkları ve deneyim paylaşımları ile iyi bir alanda olduğuma karar verdim."*).

Öğrencilerin ilgi duydukları konular hakkında katılımlarıyla program akışına göre danışmanlık hizmeti verilmiştir. Öğrencilerin merak ettikleri konular hakkında belirsizliklerin ortadan kalkmasıyla öğrenci memnuniyetinin arttığı görülmüştür. Pandemi süreci nedeniyle meydana gelebilecek değişiklikler yüz yüze eğitime geçilmesi gibi konular hakkında da ayrıca öğrencilerden gelen sorularda yanıtlanmıştır. Doğru kararlar verebilmeleri için gerekli bilgilendirmeler yapıldığından danışmanlık hizmeti etkili ve verimli geçmiştir. Öğrenciler 2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı Çevrimiçi Akademik ve Kariyer Danışmanlık Takvimi'ne göre ilgi duydukları konular hakkında katılımlarıyla danışmanlık hizmeti verilmiştir.

Mezuniyet sonrasına yönelik olarak olan bir öğrenci görüşme saatinde mezun bir hemşire de aktif olarak derse katılıp ve katkı verdiğinden öğrenciler memnuniyetlerini ifade etmişlerdir. *"Çok faydalı oldu", "Teşekkür ederiz", "Şimdi daha iyi anladım"* şeklinde geri dönüşleri olmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Akademik ve kariyer danışmanlık faaliyetleri öğrencilerin eğitim ve öğretim hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle pandemi gibi eğitim öğretim sürecinde değişikliklere gidildiği dönemlerde danışmanlık faaliyetleri de aksatılmadan devam etmelidir. Ayrıca, pandemi sürecinde oluşturulan çevrimiçi akademik ve kariyer danışmanlık programı ile öğrencilerin ilgi duydukları, endişe ettikleri, merak ettikleri konular belirlenmiş, belirlenen ve talep edilen konular hakkında eğitimlerin verilmesi, programa yönelik geri bildirimlerin alınması sağlanmıştır. Program sonunda öğrencilerin memnun kaldığı, programın etkili ve verimli olduğu görülmüştür. Bu nedenle üniversitelerde yüz yüze ya da çevrimiçi akademik ve kariyer danışmanlık sistemlerinin güçlendirilmesi, öğrenci taleplerinin değerlendirilmesi ve bu doğrultuda eğitimlerin planlanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi. (2021). *Akademik Danışmanlık Komisyonu Amaç, Görev ve Çalışma Esasları*.

Necmettin Erbakan Üniversitesi. (2020). *Necmettin Erbakan Üniversitesi Akademik Danışmanlık Yönergesi*. Erişim Adresi: <https://www.erbakan.edu.tr/storage/files/department/ogrenciisleri/AKADEM%C4%B0K%20DANI%C5%9EMANLIK%20Y%C3%96NERGES%C4%B0.pdf> Erişim Tarihi: 05.08.2021.

T.C. Sağlık Bakanlığı COVID-19 Bilgilendirme Platformu. (2020). *Pandemi*. Erişim Adresi: <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66494/pandemi.html> Erişim Tarihi:19.08.2021

SB-4 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KLİNİK HEMŞİRELİK UYGULAMALARINA YÖNELİK ÖZ DÜZENLEMELİ ÖĞRENME DURUMLARININ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Furkan SUBAŞI¹, Pelin KARAÇAY²

¹KOÇ ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, İSTANBUL, Turkey

²KOÇ ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ, İSTANBUL, Turkey

Amaç: Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin klinik hemşirelik uygulamalarına yönelik öz düzenlemeli öğrenme durumlarının ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişkili arayıcı olarak yapılan çalışma 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında Mart-Mayıs ayları arasında Türkiye’de mevcut 135 hemşirelik lisans programında öğrenim gören 2, 3 ve 4. sınıf 764 öğrenci ile yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak “Anket Formu” ve “Klinik Hemşirelik Uygulamalarına Yönelik Öz Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde; tanımlayıcı analizler, Bağımsız gruplarda t testi ve Tek Yönlü Varyans (ANOVA) Analizi, Tukey Testi, Pearson Korelasyon testi ve Çoklu Lineer Regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin Klinik Hemşirelik Uygulamalarına Yönelik Öz Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği toplam puan ortalaması 63.69±8.33, Motivasyon alt boyutu puan ortalaması 27.44±4.54 ve Öğrenme Stratejileri alt boyutu puan ortalaması 36.25±4.73 bulunmuştur. Öğrencilerin Klinik Hemşirelik Uygulamalarına Yönelik Öz Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği toplam puanlarını arttıran bağımsız faktörlerin, kadın cinsiyet durumu (β -2.49; t -3.37; p -0.001), akademik not ortalaması (β -1.55; t -2.44; p -0.015), hemşirelik mesleğini isteyerek seçme durumu (β -2.37; t -3.64; p <0.001), klinik uygulamalarda hissettikleri rahatlık duygusu (β -2.40; t -3.64; p <0.001), kuramsal bilgiyi uygulamaya aktarabilme (β -4.35; t -4.17; p <0.001) ve klinik uygulamada öğrenmek için yeterince çaba gösterme (β -4.13; t -6.19; p <0.001) olduğu saptanmıştır. Ayrıca yaş, eğitim görülen üniversitenin türü, klinik uygulamalarda bilgi edinilen kişi, klinik uygulamada eğitimci ile yeterince çalışabilme ve klinik uygulamada eğitimciye ulaşabilme durumunun ise öğrencilerin öz düzenlemeli öğrenme ölçek puanlarını etkilemediği belirlenmiştir (p >0.05).

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin klinik uygulama ortamlarında öz düzenlemeli öğrenme yaklaşımlarını yüksek düzeyde kullandıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin öz düzenlemeli öğrenme yaklaşımlarını daha fazla kullanmalarını desteklemek için pozitif öğrenme ve uygulama ortamlarının oluşturulması gerekir. Ayrıca, öğrencilerin akademik başarılarını artırmak ve kuramsal bilgilerini klinik uygulamaya aktarabilmelerini sağlamak için desteklenmeleri önerilir.

Hemşirelikte klinik eğitim, hemşirelik öğrencileri, öğrenme, öz düzenlemeli öğrenme

SB-5 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE KARE KOD TEKNOLOJİSİ: AKIL NOTLARIM UYGULAMASININ ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ: PILOT ÇALIŞMA

Zehra BELHAN¹, Emine Tuğba YORULMAZ², Vildan KOCATEPE¹, Yasemin USLU³, Nermin OCAKTAN¹, Elif Ezgi KOCA⁴, Vesile ÜNVER¹

¹Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, İstanbul, Turkey

²Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, İstanbul, Turkey

³Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, İstanbul, Turkey

⁴Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, İstanbul, Turkey

Giriş

Hemşire eğitimciler hızla gelişen sağlık hizmetlerini ve eğitim teknolojilerini yakından takip etmelidir (1). Kare kod (QR) İngilizce "Quick Response" kelimelerinin baş harflerinden oluşmaktadır. Kare kod, resimler, videolar, ses veya metin gibi web tabanlı bilgilere erişim sağlayan iki boyutlu barkod uygulamasıdır (2). Bilgiye erişimi kolaylaştırmak için kare kodlar, simülasyon senaryoları ve eğitim videolarına eklenerek hem laboratuvar ve hem de klinik ortamda kullanılmaktadır (3, 4, 5, 6). Bu çalışmanın amacı, kare kod uygulaması ile geliştirilen "Akıl Notlarım" öğrenciler tarafından klinik uygulamada kullanımının etkinliğinin incelenmesidir.

Materyal Metod

İstanbul'da bir Vakıf Üniversitesinin İç ve Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği dersini alan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 78 hemşirelik 2. sınıf öğrencisi ile yarı deneysel olarak yapıldı. Etik kurul onayı ve kurum izni alındı. İç ve Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği müfredatında yer alan ve klinik uygulamada öğrencilerin en sık karşılaşacağı psikomotor ve bilişsel becerilere yönelik kısa pratik bilgileri oluşturuldu ve kare kod uygulaması içine gömülerek "Akıl Notlarım" basılı materyali hazırlandı, klinik uygulama öncesi öğrencilere materyalinin kullanımı anlatıldı. Akıl Notlarım klinik uygulama süresince kullanıldı. Klinik uygulama sonunda öğrenci görüşleri alındı. Elde edilen bulgular değerlendirilirken, SPSS 21.0 paket programı kullanılarak analiz edildi.

Bulgular

Öğrencilerin % 78.2'i daha önce QR kod kullanmadığı, % 96.2 bilgiye ulaşmada mobil ve internet kaynaklarını kullandıkları saptandı. Akıl notlarının kullanımına yönelik öğrenci görüşleri; eğitim materyalinin kullanımının ucuz, faydalı ve ulaşımının kolay olduğu ve puanları sırasıyla 9.23±1.61, 8.48±1.89 ve 8.73±1.82'ydі. Öğrencilerin klinikte kullanma, psikomotor beceriler ve bilişsel bilgiler yönünden yararlı olma puanları sırasıyla 6.08±1.76, 7.76±1.74 ve 8.34±1.71'di. Klinik uygulamada kaygıyı azaltma puanı ise 6.46±2.36 idi.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada akıl notlarım psikomotor ve bilişsel becerilere yönelik kısa pratik bilgilerden oluştu. Gelecek yıllarda öğrencilerin uygulamalarını kolaylaştırmak üzere, videoların QR koda eklenmesine yönelik çalışmalarımız devam etmektedir. Eğitim teknolojilerinin sürekli geliştiği bu çağda hemşire eğitimciler, zaman ve mekândan bağımsız olarak öğrencilerinin öğrenme deneyimlerini zenginleştirilmesi ve yaşam boyu öğrenen bireyler olmasını desteklemelidir.

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

Anahtar kelimeler: Kare kod (QR), Akıl Notlarım, Klinik Uygulama

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE KARE KOD TEKNOLOJİSİ: AKIL NOTLARIM UYGULAMASININ ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ: PİLOT ÇALIŞMA

Zehra Belhan, Emine Tuğba Yorulmaz, Vildan Kocatepe, Yasemin Uslu, Nermin Ocaktan, Elif Ezgi Koca, Vesile Ünver

Giriş

Hemşire eğitimciler hızla gelişen sağlık hizmetlerini ve eğitim teknolojilerini yakından takip etmelidir (1). Kare kod (QR) İngilizce "Quick Response" kelimelerinin baş harflerinden oluşmaktadır. Kare kod, resimler, videolar, ses veya metin gibi web tabanlı bilgilere erişim sağlayan iki boyutlu barkod uygulamasıdır (2). Bilgiye erişimi kolaylaştırmak için kare kodlar, simülasyon senaryoları ve eğitim videolarına eklenerek hem laboratuvar ve hem de klinik ortamda kullanılmaktadır (3, 4, 5, 6). Bu çalışmanın amacı, kare kod uygulaması ile geliştirilen "Akıl Notlarımın" öğrenciler tarafından klinik uygulamada kullanımının etkinliğinin incelenmesidir.

Materyal Metod

İstanbul'da bir Vakıf Üniversitesinin İç ve Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği dersini alan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 78 hemşirelik 2. sınıf öğrencisi ile yarı deneysel olarak yapıldı. Etik kurul onayı ve kurum izni alındı. İç ve Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği müfredatında yer alan ve klinik uygulamada öğrencilerin en sık karşılaşacağı psikomotor ve bilişsel becerilere yönelik kısa pratik bilgileri oluşturuldu ve kare kod uygulaması içine gömülerek "Akıl Notlarım" basılı materyali hazırlandı, klinik uygulama öncesi öğrencilere materyalinin kullanımı anlatıldı. Akıl Notlarım klinik uygulama süresince kullanıldı. Klinik uygulama sonunda öğrenci görüşleri alındı. Elde edilen bulgular değerlendirilirken, SPSS 21.0 paket programı kullanılarak analiz edildi.

Bulgular

Öğrencilerin % 78,2'i daha önce QR kod kullanmadığı, % 96,2 bilgiye ulaşmada mobil ve internet kaynaklarını kullandıkları saptandı. Akıl notlarının kullanımına yönelik öğrenci görüşleri; eğitim materyalinin kullanımının ucuz, faydalı ve ulaşımının kolay olduğu ve puanları sırasıyla 9.23±1.61, 8.48±1.89 ve 8.73±1.82'yd. Öğrencilerin klinikte kullanma, psikomotor beceriler ve bilişsel bilgiler yönünden yararlı olma puanları sırasıyla 6.08±1.76, 7.76±1.74 ve 8.34±1.71'di. Klinik uygulamada kaygıyı azaltma puanı ise 6.46±2.36 idi.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada akıl notlarım psikomotor ve bilişsel becerilere yönelik kısa pratik bilgilerden oluştu. Gelecek yıllarda öğrencilerin uygulamalarını kolaylaştırmak üzere, videoların QR koda eklenmesine yönelik çalışmalarımız devam etmektedir. Eğitim teknolojilerinin sürekli geliştiği bu çağda hemşire eğitimciler, zaman ve mekândan bağımsız olarak öğrencilerinin öğrenme deneyimlerini zenginleştirilmesi ve yaşam boyu öğrenen bireyler olmasını desteklemelidir.

Anahtar kelimeler: Kare kod (QR), Akıl Notlarım, Klinik Uygulama

Kaynaklar:

1. Montenery M, Walker M, Sorensen E, Thompson R, Kirklin D, White R, Ross C. Millennial generation student nurses' perceptions of the impact of multiple technologies on learning. *Nursing Education Perspectives*, 2013;34(6):405-409.
2. Kai-Yin Lin, Daniel Chia-En Teng. Using Quick Response Codes to Increase Students' Participation in Case-Based Learning Courses. *omput Inform Nurs*. 2018 Nov;36(11):560-566
3. Karia CT, Hughes A, Carr S. Uses of quick response codes in healthcare education: a scoping review. *BMC Med Educ*. 2019 Dec 6;19(1):456.
4. Marcus J, Adebayo M, Cranwell-Bruce L, Faulkner MS. Evaluating Nursing Students Perceptions of Using Quick Response Codes to Enhance Learning During Nursing Health Assessment. *Nursing education perspectives*, 2020;0(0):1-2. doi: 10.1097/01.NEP.0000000000000652.
5. Park EW, Lee H, Yun EK. Development and evaluation of a quick response code-based nursing education program for operating and recovery room nurses. *CIN: Computers, Informatics, Nursing*, 2019; 37(11): 599-605.
6. Kenny LT, Gaston T, Powers K, Isaac-Dockery A. Anxiety in nursing students: The impact of using mobile technology with quick response codes. *Nurse Educ Today*. 2020 Jun;89:104382. doi: 10.1016/j.nedt.2020.104382.

SB-6 ÇEVİRİM İÇİ EĞİTİMDE HEMŞİRELİĞE ÖZGÜ DEĞERLERİN ÖĞRETİMİ

Hatice ÖNER

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Turkey

Covid 19 pandemisi, insan yaşamında ciddi ve önemli değişimler ve etkilere yol açmıştır. Dünya genelinde 850 milyondan fazla öğrenci için yüz yüze eğitimlerin askıya alınması sonucunda, okulların orijinal öğretim plan ve programları sekteye uğramıştır. Bu değişimler yükseköğretimde de farklı düzeylerde yaşanmıştır. Covid-19 pandemisi ile birlikte lisans düzeyinde verilen hemşirelik eğitimi de diğer bölümlere paralel olarak uzaktan çevrim içi eğitime geçmiştir. Bu farklılaşma sonucunda hemşirelik eğitiminin niteliği çok yönlü olarak etkilenmiştir. Hemşirelik eğitiminde, mesleğe yönelik bilgi, beceri değer ve tutumların öğretilmesi en temel amaçlardandır. Bahsedilen bu kazanımlar profesyonel kimliğin gelişiminde de öne çıkmaktadır. Ancak uzaktan çevrim içi eğitime geçiş ile birlikte uygulama alanlarında bire bir deneyimler doğrultusunda kazandırılan değer ve tutumların öğretiminde ciddi sorunlar yaşanmıştır. Bu yazıda, çevrim içi eğitimde hemşirelikte değer eğitimi ve öğretiminin nasıl bir yöntem ve süreç doğrultusunda planlanması gerektiği, ilgili alan yazın temelinde incelenmiştir.

Hemşireliğin bilimsel bilgi ve becerilerinin öğretimi kadar mesleki değerlerin öğretilmesi de çok önemlidir. Özellikle holistik bakış açısı temelinde, insan onuruna saygı, dürüstlük, fedakarlık, hoşgörü, kabul, alturizm, adalet gibi insani değerler mesleki kimlikte olmazsa olmaz kavramlardır. Profesyonel değerlerin kazandırılmasında, uzaktan çevrim içi eğitimde senaryoya dayalı, öğrencinin muhakeme yeteneğini geliştiren bir eğitim stratejisi temel alınmış, videolar, simülasyon uygulamaları, klinik akıl yürütme amaçlı vakalar etkin olarak kullanılmıştır. Çevrimiçi derslerde kullanılan teknikler arasında rol modelleme, vaka temelli öğrenme, çeşitli grup boyutlarında dağıtılmış öğrenme, rol oynama ve eğitmen tarafından kolaylaştırılmış bilgilendirme ve kendini yansıtırma yer almıştır. Uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve modellerin sözü edilen değerlerin kazandırılmasındaki katkısının daha kapsamlı anlaşılmasına ve farklı eğitim ve öğretim seçeneklerinin ortaya konmasına ihtiyaç vardır.

Sonuç olarak, değişen yaşam standartları ve gelişen teknoloji tüm dünya genelinde uzaktan eğitimin vaz geçilmez bir duruma getirmiştir. Bu değişen ve farklılaşan eğitim öğretim sürecinde uzaktan çevrim içi eğitime uyumlanmada hemşireliğe özgü temel profesyonel değerlerin eğitiminde, öğretim stratejileri ve yöntemlerinin yeniden gözden geçirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Çevrim içi eğitim, Hemşirelik eğitimi, Hemşirelikte değer eğitimi, Hemşirelikte çevrim içi değer eğitimi

SB-7 PANDEMİK SÜREÇTE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YÜZ YÜZE UYGULAMA EĞİTİMİNDEN ETKİLENME DURUMUNUN VE KORONAVİRÜS ANKSİYETELERİNİN BELİRLENMESİ

Nurten TERKEŞ, Sabriye UÇAN YAMAÇ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Turkey

Araştırmanın amacı pandemik süreçte hemşirelik öğrencilerinin yüz yüze uygulama eğitiminden etkilenme durumunun ve koronavirüs anksiyetelerinin belirlenmesidir. Bu araştırma tanımlayıcı ve kesitsel biçimde yapıldı. Araştırma 15 Kasım 2020-15 Aralık 2020 tarihleri arasında, bir sağlık yüksekokulunda zorunlu yüz yüze uygulama eğitimi alan 257 hemşirelik öğrencisi ile yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu ve Koronavirüs Anksiyete Ölçeği kullanılmıştır. Veriler sosyal mesafe ve maske kurallarına uyularak araştırmacılar tarafından yüz yüze toplanmıştır. Katılımcıların Covid-19'a ilişkin aldıkları tedbirlere baktığımızda %76.7'sinin maske, eldiven gibi kişisel koruyucu ekipmanları kullandığı, %52.9'unun hijyen kurallarına dikkat ettiği görülmektedir. Covid-19 sürecinde yüz yüze eğitimin nasıl etkilendiğine bakıldığında %43.2'sinin her zamanki gibi hissettiği, %33.5'inin gelecek konusunda endişeli/kaygılı hissettiği belirtilmektedir. Koronavirüs Anksiyete Ölçeği'nden aldıkları puan ortalamalarının 3.67+5.04 olduğu, ölçekten alınan puanın 9 ve üzeri olması yüksek anksiyete olarak değerlendirildiği için öğrencilerin anksiyete düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Araştırmada koronavirüs anksiyete düzeyi ile cinsiyet, yüz yüze uygulama eğitiminden etkilenme durumu ve ailesi/akrabası/arkadaşında Covid-19 testi pozitif çıkma durumu arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Sonuç olarak öğrencilerin koronavirüs anksiyetelerinin düşük düzeyde olmasına rağmen, yarından fazlasının yüz yüze uygulama eğitiminden olumsuz etkilendiği görülmektedir. Diğer meslek gruplarında da yüz yüze eğitime geçildiğinde anksiyete düzeylerinin belirlenmesi önerilmektedir.

Covid 19, hemşirelik öğrencileri, anksiyete, yüz yüze eğitim.

SB-8 COVID-19 SÜRECİNDE ÖĞRENCİ PERFORMANSLARINA YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME

Zehra KAN ÖNTÜRK, Elif ATEŞ, Vildan KOCATEPE, Yasemin USLU, Azize KARAHAN, Nermin OCAKTAN, Merve KANIÖ, Şehriban SERBEST, Esra UÇUR, Vesile ÜNVER, Ükke KARABACAK

Acibadem Üniversitesi, İstanbul, Turkey

Giriş ve Amaç: Hemşirelik lisans eğitimi Covid-19 pandemisi ile birlikte yüz yüze eğitim sonlanıp, acil uzaktan öğretime geçilmiştir. Uzaktan eğitim salgın döneminde alternatif bir yöntem olarak görünse de eğitim sürecinde bazı boşluklar oluşturabilmektedir. Bu çalışma, Covid-19 sürecinde yürütülen uzaktan öğretimin yüz yüze öğretime göre öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin karşılaştırılması ve dolayısıyla olağan dışı koşullarda hemşirelik eğitimine yön verecek veri oluşturması amacı ile yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma, retrospektif-tanımlayıcı türde olup, İstanbul'da bir Vakıf Üniversitesinin Hemşirelik Bölümü'nde yapıldı. Etik kurul onayı ve kurum izni alındı. Veriler, Hemşirelik Bölümü Müfredat programında yer alan, 2019-2020 Ders Yılı Güz ve Bahar Döneminde her iki dönemde yürütülmüş olan tüm dersleri alan öğrencilerin başarı ve performans değerlendirme sonuçları kullanılarak araştırmacılar tarafından sistematize edildi. Elde edilen bulgular değerlendirilirken, SPSS 21.0 paket programı kullanılarak, sonuçlar % 95 güven aralığında, $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde kabul edilerek değerlendirildi.

Bulgular:

Bölümde toplam öğrenci sayısı 294 olup, sınıflarda sırasıyla 79,75,75 ve 65 öğrenci bulunmaktadır. 2018-2019 Eğitim öğretim yılı bahar döneminde (pandemi öncesi) derslerin tamamı yüz yüze yapıldı. 2019-2020 Bahar döneminde (pandemi sonrası) ise pandemi ilan edilmeden önce tüm dersler yüz yüze sürdürüldü, beşinci hafta itibari ile dersler çevrim içi olarak %12,5- %25 arasında asenkron, %75- %87,5 arasında değişen oranlarda senkron ve asenkron karma olarak yürütüldü. Pandemi öncesi, yüz yüze yapılan eğitim ile pandemi sonrası çevrim içi yapılan aynı dersler değerlendirildiğinde; ders dönem ortalamaları, ders süreleri ve ders devam durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmadı ($p > 0,05$). Mesleki, seçmeli ve temel bilim dersleri not ortalamaları karşılaştırıldığında; ikinci sınıfların temel bilim dersleri ($p < 0,05$) dışında tüm sınıfların ders not ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmadı.

Sonuç:

Sonuçlar doğrultusunda, hemşirelik programının yüz yüze ve çevrimiçi olarak yürütülmesinin akademik başarıyı olumsuz etkilemediğini görülmektedir. Ancak bu akademik başarıyı olumlu yönde destekleyebilmek için öğrencilerin kısıtlı klinik hemşirelik uygulamalarını destekleyen yeni anlayışları benimsenmesi ve hızlı bir şekilde planlanması önerilmektedir.

Akademik başarı, Hemşirelik, COVID-19, öğrenci, performans

SB-9 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİ VE ÇALIŞANLARI İÇİN HUKUK EĞİTİMİNİN ÖNEMİ

Meryem Fehir KAFADAR¹, Muhammed Halid KAFADAR²

¹Fırat Üniversitesi, Elazığ, Turkey

²Çanakkale Barosu, Çanakkale, Turkey

Hemşirelik mesleği çalışanları malpraktis davalarıyla karşılaşabilmektedir. Sağlık hukuku konusunda eğitim alınması, hukuki sorumluluğunun bilincinde olması hemşirelik mesleğini icra edenler açısından oldukça önemlidir.

Bu yazımızda sağlık uygulamaları konusunda hemşirelerin hukuki eğitim alması konusunun önemini vurgulamayı amaçladık. Hasta Hakları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Madde 2/g' de 'Tıbbi müdahale: Tıp mesleğini icraya yetkili kişiler tarafından uygulanan, sağlığı koruma, hastalıkların teşhis ve tedavisi için ilgili mesleki yükümlülükler ve standartlara uygun olarak tıbbın sınırları içinde gerçekleştirilen fiziki ve ruhi girişimi' olarak tanımlanmıştır. Tıbbi müdahale yapılırken oluşan olumsuz sonuçlar, ortaya çıkan zararlar kişinin hayatını ciddi bir şekilde etkileyebileceğinden dolayı hemşirelerin hukuki sorumlulukları ve hakları ile ilgili eğitiminin olması gerekmektedir. Hemşirelerin yaptığı tıbbi müdahale ve uygulamalarla ilgili ceza davalarının çoğunda taksirli suçların olduğu görülmektedir. Mesleki deneyimsizlik, ihmalkarlık ya da dikkat ve özen eksikliği, önlem almama gibi durumlarda ceza davalarının açıldığı bilinmektedir. 6283 sayılı Hemşirelik Kanunu 4. Maddesinde 'Hemşireler; tabip tarafından acil haller dışında yazılı olarak verilen tedavileri uygulamak, her ortamda bireyin, ailenin ve toplumun hemşirelik girişimleri ile karşılaşabilecek sağlıkla ilgili ihtiyaçlarını belirlemek ve hemşirelik tanılama süreci kapsamında belirlenen ihtiyaçlar çerçevesinde hemşirelik bakımını planlamak, uygulamak, denetlemek ve değerlendirmekle görevli ve yetkili sağlık personeli'dir. Ayrıca aile hekimliği uygulamasına ilişkin kanun hükümleri ile bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuattaki görevleri de yaparlar.' denilerek hemşirelerin görev ve sorumlulukları tanımlanmıştır. Bu kanunun yansırı başkaca yönetmeliklerde ve kanunlarda da sağlık çalışanlarının sorumluluklarına yer verilmektedir. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 'Kanunun bağlayıcılığı bölümü 'Madde 4/1 'Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz' şeklindedir. Buna göre hemşirelik mesleğini icra edenler tıbbi uygulamalarla alakalı kanun ve cezalardan haberdar olmamaları kendilerini üzerindeki sorumluluğu kaldırmamaktadır. Hemşirelik mesleği eğitimi alanlar ve mesleği icra edenlerin hukuki anlamda sorumluluklarının ve haklarının bilmesi için lisans döneminde sağlık hukuku konusunda eğitim alması, ayrıca çalışma hayatı döneminde hizmet içi eğitimlerinin devam etmesi gerekmektedir.

Tıbbi müdahale, Hemşirelik kanunu, Eğitim

SB-10 SAĞLIK BİLİMLERİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN MOBİL ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Canan ERAYDIN¹, Bilge TEZCAN², Mustafa ÖREN³, **Emine ŞAHİN³**, Berhan BERŞE³

¹Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Turkey

²Edirne Sultan I. Murat Devlet Hastanesi, Edirne, Turkey

³Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Turkey

Giriş ve Amaç:

Günümüzde küresel bir salgına dönüşen koronavirus hastalığı nedeniyle eğitim sisteminde yeni bir dönem başlamış ve online eğitim yaygınlaşmıştır. Bu süreçte sınıf içi öğrenme ortamında eğitim alan öğrenciler, ihtiyaçlar doğrultusunda ve gelişen teknoloji ile belirli bir noktada bulunmayan, taşınabilir mobil teknolojilerden yararlanmaya başlamıştır. Yeni bir kavram ve uygulama olarak karşımıza çıkan mobil öğrenme (M-öğrenme) eğitim sistemimizde yerini almaya başlamıştır. Bu çalışmada COVID-19 pandemisiyle birlikte hayatımıza giren m-öğrenmenin sağlık bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerin üzerindeki etkilerini ve sağlık bilimleri öğrencilerinin M-öğrenme ile ilgili tutumlarını incelemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırma bir üniversitede eğitim gören hemşirelik, fizik tedavi ve rehabilitasyon, eczacılık ve tıp fakültesi öğrencileri ile yürütülmüştür. Etik kurul ve kurum izni alınmıştır. Evrenden örnekleme yapılmamış olup araştırmaya katılmayı kabul eden 771 öğrenci örnekleme oluşturmuştur. Online anket yöntemi kullanılmıştır. Veriler 10 sorudan oluşan "Kişisel Bilgi Formu" ve Çelik (2013) tarafından geliştirilen 21 maddeden oluşan "Mobil Öğrenme Tutum Ölçeği" ile Aralık 2020-Mayıs 2021 tarihlerinde toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde paket istatistik programı kullanılmıştır.

Bulgular: Çoğunluğu (%54,6) hemşirelik bölümü öğrencisi olan örneklemin %80,5'nin akıllı telefon kullandığı ve %64,3'ünün pandemiden önce M-öğrenmeyi kullanmadığı saptanmıştır. Öğrencilerin toplam M-öğrenme Tutum Ölçeği puan ortalamaları 3,109±0,449 bulunmuştur. Kullanışlılık alt boyutunda en yüksek puan ortalaması 3,297±0,741 görülmüştür. Ölçek toplam puanları fakülte ve kullanılan cihaza göre anlamlı farklılık göstermezken, online eğitimin teorik dersler üzerindeki etkinliği kötü diyen öğrencilerin (%21,1) toplam ölçek puanları çok iyi (%5,1) ve iyi diyen öğrencilere (%21,5) göre anlamlı ölçüde düşük bulunmuştur. Online eğitimin klinik/uygulamalı dersler üzerindeki etkinliği kötü diyen öğrencilerin (%35,3) toplam ölçek puanlarının ise çok iyi (%1,6), iyi (%5,8) ve orta (%24,4) diyen öğrencilere göre anlamlı ölçüde düşük olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Teorik ve klinik/uygulamalı derslerde online eğitimin etkinliğinin düşük düzeyde olduğunu düşünen öğrencilerin M-öğrenmeye karşı tutumlarının da düşük düzeyde olduğu görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: M-öğrenme, COVID-19, sağlık bilimleri, online eğitim.

M-öğrenme, COVID-19, sağlık bilimleri, online eğitim.

SB-11 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN MATEMATİKSEL BECERİLERİ İLE İLAÇ DOZU HESAPLAMA PERFORMANSI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Canan ERAYDIN¹, Bilge TEZCAN², **Berna TEKİN³**, Selda KOCAOĞLU¹, Leman SESVER¹

¹Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Turkey

²Sultan 1. Murat Devlet Hastanesi, Edirne, Turkey

³Bülent Ecevit Üniversitesi, Manisa, Turkey

Giriş ve Amaç: Hemşirelerin aldıkları eğitim ve klinik uygulamadan kazandıkları deneyimin, doğru bir şekilde mesleki uygulamalarına yansımaları ve davranışa dönüşmesi tüm hasta güvenliği ilkelerinde olduğu gibi ilaç hatalarını önlememede de büyük öneme sahiptir. İlaç uygulama hatalarının önlenmesinde; hazırlama, doğru doz hesaplama, uygulama, kayıt etme, etki ve yan etkilerin gözlenmesi ve birey/ailenin ilaç hakkında eğitilmesi hemşirenin sorumluluklarındandır. Literatür incelendiğinde hemşirelik öğrencilerinin matematiksel becerileri ile ilaç dozu hesaplama performanslarının incelendiği çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Sonuç olarak bu araştırmada öğrenci hemşirelerin matematiksel becerileri ile ilaç dozu hesaplama performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini bir üniversitede öğrenim gören 2,3,4. sınıf ve yeni mezun hemşirelik bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Etik kurul ve kurum izni alınmıştır. Evrenden örnekleme yapılmamış olup araştırmaya katılmayı kabul eden 562 öğrenci örnekleme oluşturmuştur. Online anket yöntemi kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanmış, uzman görüşü alınarak kullanılan yapılandırılmış anket formu kullanılmıştır. Veriler Aralık 2020-Haziran 2021 tarihlerinde toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde paket istatistik programı kullanılmıştır.

Bulgular: Çoğunluğu (%73) hemşirelik mesleğini isteyerek tercih eden örneklemin %56'sı ilaç doz hesaplamayı öğrenmekte zorlandığını, %38,4'ü klinik uygulamada nadiren ilaç dozu hesapladığını, %82'si doz hesaplamada yeterli pratik yapmadığını ifade etmiştir. Matematiksel becerilerini yeterli gören öğrencilerin (%23,8) ilaç dozu hesaplama beceri testinden almış oldukları puanlar, matematiksel becerilerini yeterli görmeyen öğrencilere (%6,58) göre anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Matematik dersini zor bulan öğrenciler (%6,05) ilaç dozu hesaplama beceri testinden, bu dersi kısmen zor bulan öğrencilere (%25,4) göre anlamlı olarak daha düşük puan almıştır. Sonuç: Öğrencilerin ilaç dozu hesaplama beceri testinden aldıkları puanlar; matematik becerisine güvenme, matematik yeteneği, matematik becerisinin öz değerlendirme, matematik dersini zor bulma, matematiği anlamakta zorlanma, matematiksel becerilerini yeterli görme, matematik problemlerini çözerken zorlanma, matematiksel hesaplamalarına güvenme, aritmetik işlemleri (toplama, çıkarma, çarpma, bölme) kolay bulma ve matematiği ilgi çekici bulma düzeylerine göre gruplar arasında anlamlı değişiklik göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: İlaç doz hesaplamaları, matematik hesaplama, hemşirelik.

İlaç sizi hesaplamaları,hemşirelik,matematiksel beceri,

SB-13 X VE Y KUŞAĞI HEMŞİRELERDE MESLEKİ TUTUM VE BENLİK SAYGISININ KARŞILAŞTIRILMASI

Özgül EYCAN¹, Sevim ULUPINAR²

¹*İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul, Turkey*

²*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul, Turkey*

Giriş ve Amaç

Meslek üyelerinin kendi kuşağı ve diğer kuşakların özellikleri hakkında bilgi sahibi olması, ekip üyeleriyle sağlıklı iletişim kurması ve yaşanabilecek sorunlara karşı farkındalığının artmasında yararlı olacaktır. Araştırmanın amacı; çalışan hemşireler arasında büyük bir grubu oluşturan X ve Y kuşağındaki hemşirelerin mesleğe yönelik tutumu ve mesleki benlik saygısını incelemektir.

Gereç ve Yöntem

Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tiptedir. Araştırmanın evrenini, İstanbul'daki kura yöntemiyle seçilen 7 hastane ve 3 ilçeye bağlı aile sağlığı merkezlerinde çalışan toplam 2693 hemşire oluşturmıştır. Örneklem sayısını belirlemede %95 güven aralığı ve 0,05 hata payı esas alınmış, araştırma toplam 356 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Veriler; araştırmacıların hazırladığı sosyodemografik ve mesleki özellikleri içeren Bilgi Formu, Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği ve Mesleki Benlik Saygısı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular

Hemşirelerin %88,2'si kadındır, yaş ortalaması 33,09±8 yıldır, %28,1'i X, %71,9'u Y kuşağındadır. Katılımcıların bazı mesleki özellikleri (çalışma şekli, görevi, mesleki örgütlere üye olma, hemşireliği isteyerek seçme vb.) ile mesleki tutum ve benlik saygısı arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların mesleki tutum ve benlik saygısı arasında her iki kuşakta da pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı ilişki vardır. X ve Y kuşağındaki hemşirelerde mesleğe yönelik tutum ve mesleki benlik saygısı olumlu düzeydedir. X kuşağı hemşirelerin mesleğe yönelik tutum puanı Y kuşağındakilerden daha yüksekken, mesleki benlik saygısı açısından kuşaklar arasında anlamlı fark yoktur.

Sonuç

Araştırma sonuçlarının, hemşirelerin mesleki tutum ve benlik saygısını güçlendirmeye yönelik çalışmalar için veri sağlayacağı, ekip çalışmasının verimliliğini artıracak öneriler geliştirmede yararlı olacağı düşünülmektedir.

Hemşirelik, Mesleki Benlik Saygısı, Mesleki Tutum, X kuşağı, Y Kuşağı

SB-14 COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN AİLELERİNİN UZAKTAN EĞİTİMİLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Yağmur AYDOĞAN¹, Sevim ULUPINAR¹, Merve GÜNGÖR², Hülya KAYA¹

¹*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul, Turkey*

²*Sultan Abdülhamid Han Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Turkey*

Giriş ve Amaç: Uzaktan eğitim; eğitimci, öğrenen ve öğrenme kaynakları arasındaki sınırlılığı kaldırmayı amaçlayan disiplinlerarası bir alandır. Ancak uzaktan eğitimin pandemi sürecinde bir zorunluluk olarak hayatımıza girmesi pek çok sorunu da beraberinde getirmiştir. Literatür incelendiğinde, uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ve öğretim üyelerinin görüş/deneyimlerine ilişkin pek çok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Eğitim ortamının sınıflardan ayrılıp evin içine doğru evrilmesi, aile bireyleriyle paylaşılan bir zaman diliminde eğitim yapılması, ailelerin uzaktan eğitime ilişkin deneyimleri, tutum ve görüşlerini belirlemeye yönelik araştırmaların yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Araştırmanın amacı, lisans ve lisansüstü eğitim gören hemşirelik öğrencilerinin ailelerinin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimle ilgili görüşlerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntem: Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel bir araştırmadır. Araştırma 407 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri Aralık 2020–Şubat 2021 tarihleri arasında araştırmacılar tarafından geliştirilen bilgi formu ile Google Anket formu aracılığıyla toplanmıştır.

Bulgular: Aileler uzaktan eğitime yönelik olumlu görüşe sahip değildir ve bu görüşler yaşadıkları olumsuz deneyim ve sorunlardan etkilenmektedir. Ailelerin uzaktan eğitime yönelik olumlu görüşleri; maliyetinin düşük olması ve öğrencilerin aileleriyle daha fazla zaman geçirmesine olanak sağlamasıdır. Aileler, bağlantı sorunlardan ve öğrencisinin bilgisayarda uzun saatler geçirmesinden, ev ortamının eğitime uygun olmamasından şikayetçidir. Ailelerin uzaktan eğitime yönelik olumsuz görüşleri; uzaktan eğitimin mesleki becerileri kazandırmada yetersiz olması ve hemşirelik eğitiminin uzaktan eğitime uygun olmamasıdır. Y kuşağında olan, lisansüstü öğrenim düzeyindeki, evde sabit interneti olan, öğrencisi uzaktan eğitime katılan aile üyelerinin uzaktan eğitime yönelik görüşleri diğerlerine göre daha olumludur. Aileler uzaktan eğitim sürecinde internet ve bilgisayarı olmayan öğrencilerin desteklenmesini, her öğrencinin teknik sorunlarda desteklenmesini, ders sürelerinin kısaltılmasını, ev dışında çalışma alanlarının oluşturulmasını önermektedir.

Sonuç: Pandeminin ne kadar süreceğinin belli olmaması, yaşanan teknolojik gelişmeler nedeniyle, uzaktan eğitimin artık hayatımızın bir parçası olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle uzaktan eğitim ile ilgili sorunları ortaya çıkarmak ve çözüm önerileri geliştirmek önemlidir. Uzaktan eğitimin tüm paydaşlarının görüş, tutum ve deneyimlerine yönelik araştırma sonuçlarının uzaktan eğitim uygulamalarına katkısı olacaktır.

Uzaktan eğitim, online eğitim, hemşirelik öğrencileri, hemşirelik eğitimi, aile deneyimleri

SB-15 PANDEMİ VE UZAKTAN HEMŞİRELİK EĞİTİMİ

Özlem AKALPLER

Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa, TRNC

Uzaktan eğitim, eğitim bilimleri alanında uzun zamandan beri var olan bir kavramdır. Bundan bir buçuk yıl öncesine kadar uzaktan eğitimden çoğunlukla eğitim süreçlerinden yararlanan birey sayısını arttırabilmek ve desteklemek amacıyla uygulanmaktaydı. Bugün ise devam etmekte olan ve eğitim dahil olmak üzere pek çok zorunlu hizmetin normale dönmesini engelleyen COVID-19 pandemisi nedeniyle okul öncesinden yüksek öğretime, örgün eğitimden yaygın eğitime eğitim uygulamalarının neredeyse tamamında kullanılan eğitim şekli uzaktan eğitim olmuştur. Hemşirelik eğitimi, öğrenim sürecinde öğrenciye kazandırılan teorik bilgilerin klinik alanda uygulanmasını gerektiren bir yapıya sahiptir. Ancak 2019 yılının sonlarından itibaren küresel boyutta mücadele edilen koronavirüs pandemi sürecinde, virüsün bulaşma zincirini kırabilmek amacıyla insan yaşamında birçok değişim yaşanmaktadır. Bu değişimlerden birisi de hemşirelik alanında eğitim veren kurumların yüz yüze verilen örgün eğitim süreçlerini uzaktan eğitim aracılığı ile devam ettirmek zorunda kalmalarıdır. Ancak pandemi nedeni ile oldukça hızlı gerçekleştirilen bu süreçte teknolojik alt yapı, eğitimcilerin ve öğrencilerin bilgi kaynaklarına ulaşma ve bunları kullanma gibi konulardaki değerlendirmeler yeteri kadar yapılamamıştır. Hemşirelik eğitimi teorik ve klinik uygulamaya dayalı, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerini destekleyen bir eğitim sistemini gerektirmektedir. Bu nedenle hemşirelik eğitimi sürecinde teorik bilginin yanı sıra klinik beceri kazandırılması ve kazanılan becerilerin geliştirilmesi hedeflenir. Klinik eğitimi, öğrencinin sağlık bakım ortamlarında teorik bilgi ile uygulamayı bütünleştirmesini ve deneyimleyerek öğrenmesini sağlar. Öğrenci klinik eğitimi sürecinde mesleki profesyonellik, mesleki yeterlilik, iletişim, ekip çalışması, kritik karar verme, eleştirel düşünme gibi konularda becerilerini geliştirir. Pandemi döneminde tümüyle uzaktan eğitimle gerçekleştirilen hemşirelik eğitimindeki bu klinik eğitim eksikliğinin ileride olumsuz etkilerinin olacağı beklenilmektedir. Uygulamalı bir bilim olan ve odak noktası insan olan hemşirelik mesleğinin uzaktan eğitim yoluyla verilmesi hem eğitimciler hemde öğrenciler açısından eğitimin niteliğine ilişkin pek çok sorunu beraberinde getirebilir.

Pandemi sürecinde hemşirelik eğitiminin sürdürülmesine yönelik, kurumlar ve eğitimciler tarafından alınan kararlar, görüşleri öneriler ve algılar değerlendirilerek hemşirelik öğrencilerinin de dahil edilmesi oldukça önemlidir.

Pandemi, uzaktan eğitim, hemşirelik

SB-16 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN İSTENMEYEN PERIOPERATİF HIPOTERMİ BAKIM ALGORİTMASINI ÖĞRENMELERİNE DİJİTAL OYUN TABANLI UYGULAMA İLE ZENGİNLEŞTİRİLMİŞ ÇEVİRİMİÇİ ÖĞRETİMİN ETKİSİ

Aylin GÜÇLÜ, Mevlüde KARADAĞ
Yüksek İhtisas Üniversitesi, Ankara, Turkey

ÖZET

Giriş ve Amaç: İstenmeyen perioperatif hipotermi (İPH) cerrahi işlem geçiren hastalarda yaygın olarak görülen ve birçok komplikasyona neden olan bir durumdur. Fakat yapılan çalışmalar hemşirelerin İPH bilgi düzeyinin düşük olduğunu göstermekte bu durumda, eğitim süreçlerinde İPH konusuna yeterinde değinilmediğini düşündürmektedir. Hemşirelik öğrencileri de dahil olmak üzere lisans öğrencilerin büyük bir çoğunluğunu teknoloji kuşağı olarak da adlandırılan Z kuşağı kişiler oluşturmaktadır. Z kuşağının konuşma, öğrenme, düşünme açısından daha hızlı olması bu kuşağın bireyleri için farklı eğitim modelleri geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu doğrultuda çalışma hemşirelik öğrencilerinin İPH bakım algoritmasını öğrenmelerine dijital oyun tabanlı uygulama ile zenginleştirilmiş çevrimiçi öğretimin etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmacılar tarafından geliştirilen İPH bakım algoritması doğrultusunda oluşturulan vakalarla, dijital ortamda belirli aşamalardan oluşan bir oyun aktivitesi geliştirilmiştir. Öğrencilere konuya ilişkin bir ön bilgi testi uygulanmış, ardından eş zamanlı çevrimiçi yöntemle teorik konu anlatımı yapılmış ve dijital oyun aktivitesi linki paylaşılmıştır. Bir hafta süreyle oyun aktivitesini gerçekleştiren öğrencilere bir haftanın sonunda son bilgi testi uygulanmıştır. Çalışma tek grupta ön test son test müdahale çalışması olarak gerçekleştirilmiş olup, örneklem grubunu 39 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmaya dahil edilme kriterleri Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği dersi almış olmak, teorik anlatım, ön bilgi testi, son bilgi testine katılmış olmak ve oyun aktivitesini en az 5 kere gerçekleştirilmiş olmak olarak belirlenmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin ön bilgi testi puanı ile son bilgi testi puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuş olup ($p<0,05$), son bilgi testi puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler oyun aktivitesini ortalama 7,5 kere gerçekleştirmiştir. Öğrencilerin oyun oynama sayısı arttıkça son bilgi testi puan ortalamalarının da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde arttığı sonucuna ulaşılmıştır ($p<0,05$).

Sonuç: Dijital oyun tabanlı öğretim yönteminin hemşirelik lisans öğrencileri için uygun bir yöntem olduğu sonucuna varılabilir. Hemşirelik lisans eğitiminde başka konularla da bu öğretim yönteminin kullanımı önerilmektedir.

İstenmeyen hipotermi, algoritma, öğrenci hemşire, dijital oyun, öğrenme

SB-17 HEMŞİRE ÖĞRETİM ELEMANLARININ AKADEMİK FORMASYON BECERİLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Aliye ÇAYIR¹, Sevim ULUPINAR²

¹Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Turkey

²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul, Turkey

Giriş: Öğretim elemanlarının niteliği ve sahip olduğu yeterlikler, eğitimin başarısında oldukça önemlidir. Dünya Sağlık Örgütü (2016) hemşire öğretim elemanları için; yetişkin öğrenme kuramları ve ilkeleri, öğretim ve uyulama, hemşirelik uygulamaları, araştırma ve kanıtlama, iletişim- işbirliği- ortaklık, etik ilkeler ve profesyonellik, izleme ve değerlendirme, yönetim ve liderlik olmak üzere sekiz yeterlik alanı belirlemiştir.

Amaç: Hemşire öğretim elemanlarının akademik formasyon becerilerine yönelik görüşlerini belirleyerek eğitim ihtiyaç analizi yapmaktır.

Gereç ve Yöntem: Karma tipteki araştırmanın nitel boyutunda, 15 hemşire öğretim elemanı ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak birebir görüşme yapılmıştır. Nicel boyutta; tematik analiz sonucu hazırlanan Hemşire Öğretim Elemanı Bilgi Formu, Google anket şeklinde mail yoluyla gönderilmiş ve 584 hemşire öğretim elemanı ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde, tematik içerik analizi, sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların eğitim programına ilişkin görüşleri; 8 tema (Eğitim programının ismi, niteliği ve amacı, zamanı-süresi-sıklığı, eğitimciler ve katılımcılar, içerik, yöntemler, değerlendirme) ve 38 alt tema şeklinde gruplandırıldı. Araştırmanın nicel bulguları, öğretim elemanının nitelikleri ve eğitim programına ilişkin görüşler olarak incelendi. Katılımcılara göre öğretim elemanının nitelikleri; iletişim becerilerini kullanma (%96.9), etik ilkeleri dikkate alma (%96.9), öğreneni gözleme ve değerlendirme (%96.2); öğretim elemanının akademik formasyon becerileri; uygun sunum tekniği kullanma (%95.9), uygun öğretim yöntemi kullanma (%95.9), amaç ve hedef belirleme (95.5) olarak belirtildi. Eğitim programına ilişkin görüşler; lisansüstü eğitim sürecinde bir ders olabileceği (%63), programın 3 yılda bir tekrarlanabileceği (%27.7), eğitimin Hemşirelikte Eğitim Anabilim Dalı öğretim üyeleri tarafından yapılabilmesi (%72.3), eğitimin mentor eşliğinde (%72.9), iş başında (%69.9) yapılabilmesi, programın isminin akademik formasyon becerileri (%41.3) olabileceği şeklindeydi. Katılımcıların %52,7'sinin akademik formasyon becerilerine yönelik eğitim aldığı, %89'unun akademik formasyon eğitiminin zorunlu olması gerektiğini düşündüğü belirlendi.

Sonuç: Katılımcılar, akademik formasyon eğitiminin teorik ve uygulamalı olması gerektiğini ifade etti. Akademik formasyon becerilerine yönelik mevcut eğitimlerin etkinliğine yönelik değerlendirme yapılması, fakültelerin Hemşirelikte Eğitim Anabilim Dalının güçlendirilmesi, sonuçlar doğrultusunda bir eğitim programı hazırlanması önerilmektedir.

Hemşire öğretim elemanı, akademik formasyon, ihtiyaç analizi

SB-18 ACIBADEM ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÇOK BOYUTLU PROGRAM DEĞERLENDİRME MODELİ

Ükke KARABACAK¹, **Zehra KAN ÖNTÜRK**², Vesile ÜNVER¹, Esra UĞUR¹, Yasemin USLU¹, Vildan Kocatepe
KOCATEPE¹, Elif ATEŞ¹, Hilal YILDIZ ÇELİK¹, Merve KANIÖ¹, Şehriban SERBEST¹

¹Acibadem Üniversitesi, İstanbul, Turkey

²Acibadem Üniversitesi, İstanbul, United States

Eğitim sistemleri, girdi, işlem, çıktı ve geri bildirim öğelerinden oluşan açık sistemlerdir bu nedenle sürekli olarak gözden geçirilme, güncellenme ve geliştirilme gereksinimleri vardır. Acibadem Üniversitesi Hemşirelik eğitim programı için kullanılan, birden fazla yöntemi içeren değerlendirme modeli; eğitim süreçleri, program çıktıları ve eğitim programında yapılan değişikliklere/iyileştirmelere odaklanan “Çok Boyutlu Program Değerlendirme Modeli” olarak adlandırıldı. Çok Boyutlu Program Değerlendirme Modelinin; birden fazla parametreyi değerlendirebilme, insanın ve toplumun yapısında yer alan tüm değişkenlere odaklanabilme, ulusal ve uluslararası değişkenleri dikkate almada yol gösterme, tüm paydaş katılımını destekleme, sistem olarak kullanılabilme ve sürdürülebilirliğinin denenmiş olması nedeni ile etkili olduğu düşünülmektedir. Makalede modelin tanıtılması amacıyla iyi uygulama örneği sunulmaktadır.

Hemşirelik, Müfredat, Program Değerlendirme, Program Çıktıları

ACIBADEM ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÇOK BOYUTLU PROGRAM DEĞERLENDİRME MODELİ

Ükke Karabacak¹, Zehra Kan Öntürk¹, Vesile Ünver¹, Esra Uğur¹, Yasemin Uslu¹, Vildan Kocatepe¹,
Elif Ateş¹, Hilal Yıldız Çelik¹, Merve Kaniğ¹, Şehriban Serbest¹

¹ Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Acibadem Üniversitesi, İstanbul

ÖZET

Eğitim sistemleri, girdi, işlem, çıktı ve geri bildirim öğelerinden oluşan açık sistemlerdir bu nedenle sürekli olarak gözden geçirilme, güncellenme ve geliştirilme gereksinimleri vardır. Acibadem Üniversitesi Hemşirelik eğitim programı için kullanılan, birden fazla yöntemi içeren değerlendirme modeli; eğitim süreçleri, program çıktıları ve eğitim programında yapılan değişikliklere/iyileştirmelere odaklanan “Çok Boyutlu Program Değerlendirme Modeli” olarak adlandırıldı. Çok Boyutlu Program Değerlendirme Modelinin; birden fazla parametreyi değerlendirebilme, insanın ve toplumun yapısında yer alan tüm değişkenlere odaklanabilme, ulusal ve uluslararası değişkenleri dikkate almada yol gösterme, tüm paydaş katılımını destekleme, sistem olarak kullanılabilme ve sürdürülebilirliğinin denenmiş olması nedeni ile etkili olduğu düşünülmektedir. Makalede modelin tanıtılması amacıyla iyi uygulama örneği sunulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Hemşirelik, Müfredat, Program Değerlendirme, Program Çıktıları

Giriş

Eğitim programlarının amacı, istendik yeterlilik ve yetkinlikte insan gücü yetiştirme, ulusal ve uluslararası düzeyde, kaliteli bir eğitim sistemi oluşturmaktır. Her disiplinde olduğu gibi eğitim programı geliştirme süreci hemşirelik disiplini için de; programın tasarlanması, geliştirilmesi, denenmesi, uygulanması, değerlendirilmesi ve düzeltilmesini içeren sistematik ve dinamik aşamalardan oluşmaktadır (Özdemir, 2009).

Eğitim sistemleri, girdi, işlem, çıktı ve geri bildirim öğelerinden oluşan açık sistemlerdir bu nedenle sürekli olarak gözden geçirilme, güncellenme ve geliştirilme gereksinimleri vardır (Demirtaş, 2017; Whitaker, 2017). Programların amacına ulaşma durumunu değerlendirmede, literatürde bilimsel ve humanistik değerlendirmeyi, deneysel araştırma yöntemini öneren, paydaşların rolünü vurgulayan, bireyler ve toplumun yanı sıra program yöneticileri için bilgi edinmeyi sağlayan karar yönetimi

yaklaşımlarını benimseyen farklı yaklaşımlar yer almaktadır (Demirtaş, 2017). Bu modeller temel aldıkları felsefe ve yaklaşımlara göre farklı uzmanlar tarafından farklı şekilde gruplandırılmaktadır (Gökmenoğlu, 2014). Yaygın olarak kullanılan program değerlendirme modelleri ve yaklaşımları, hedef yönelimli, yönetsel yönelimli, müşteri (tüketici yönelimli), uzmanlık yönelimli, rakip yönelimli ve katılımcı yönelimli değerlendirme olarak sınıflandırılabilir (Dilekli ve Karagöz, 2018).

Herhangi bir programın değerlendirmesinde çok çeşitli yaklaşımlar kullanılabilir. İlk standart, değerlendirilecek programın amaç ve hedeflerinin yanı sıra değerlendirme sürecini yönlendirecek sorular ve standartların belirlenmesine kilit paydaşların dahil edilmesidir. Program değerlendirme tasarımına ilişkin kararlar alınırken, elde edilecek verilerin her birinin paydaşlarla etkileşim yoluyla geliştirilen değerlendirme sorularına yer verilmesi önemlidir (Nolan, 2020). Değerlendirme sürecinde, planın uygulanmasının pratik olması yanı sıra, değerlendiricilerin programın bağlamını da anlamaları gerektiği vurgulanmaktadır (Fitzpatrick, Sanders ve Worthen 2011). Creswell ve Creswell (2018), insan ve sosyal olaylarla ilgili yapılan araştırmaların çoğu zaman tek bir nicel veya nitel tasarım yöntemiyle kolayca kanıtlanamadığını vurgulamaktadır. Bu nedenle, program değerlendirme uzmanları tarafından, programın yapısına uygun olarak birden fazla yöntemin kullanılması önerilmektedir (Prosek, 2020).

Hemşirelik eğitim programı için kullanılan, birden fazla yöntemi içeren değerlendirme modeli; eğitim süreçleri, program çıktıları ve eğitim programında yapılan değişikliklere/iyileştirmelere odaklanan

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

“Çok Boyutlu Program Değerlendirme Modeli” olarak adlandırıldı. Makalede modelin tanıtılması amacıyla iyi uygulama örneği sunulmaktadır.

ÇOK BOYUTLU PROGRAM DEĞERLENDİRME MODELİ

Model, Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü' nde 2017-2018 Eğitim Öğretim döneminden itibaren uygulanmaktadır. Sistematiik olarak modelde iyileştirmeler ve güncellemeler yapılmış olup bu makalede modelin tasarımı ve 2020-2021 Eğitim Öğretim Dönemi' nde uygulanan son haline yer verildi.

Program Değerlendirme Süreci

Planlama

Değerlendirme sürecinin ilk ve en önemli basamağıdır. Bu aşamada, değerlendirme amaçlı araştırma deseninin ve veri toplama yöntemlerinin tanımlanması, hangi ölçme araçlarının hangi amaçlarla ne zaman, nasıl ve kaç kez kullanılacağına belirlenmesi, bu araçların geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılması yer almaktadır.

Bölümümüzde program değerlendirme sisteminin;

- ✓ eğitim programının hangi boyutlarını ve öğelerini ele alacağı
- ✓ hangi yöntemler ve araçların kullanılacağı
- ✓ program değerlendirmede görüşü alınacak paydaşlar ve her bir paydaştan elde edilebilecek bilgilerin neler olacağı
- ✓ değerlendirmelerin hangi sıklıkta yapılacağı
- ✓ görev ve sorumlulukların nasıl paylaşılacağı

konusunda bir plan yapıldı. Planlama aşamasında belirlenen 8 ana parametre altında 14 alt parametre bulunmaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Program Değerlendirme Parametreleri ve Süreci						
Değerlendirilen parametre gerekçesi	ve	Veri toplama yöntemi	Gösterge / ölçüt	Veri analizi / yorumu	Hangi sıklıkla	Kime rapor edilecek / sunulacak
1.Öğrenci profili		1.1.Öğrenci Hizmetleri Müdürlüğü tarafından hazırlanan veriler	Öğrencilerin bölümünü tercih etme sırası Tavan Taban Puanları	Durum saptama ve yıllar, dönemler arasındaki değişimlerin incelenmesi	Yılda bir	Fakülte
		1.2.Acıbadem Üniversitesi Öğrenci Memnuniyet Anketi*	Genel Memnuniyet Oranı	Durum saptama ve yıllar, dönemler arasındaki değişimlerin incelenmesi	Yıllık	Fakülte
		1.3.Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrenci Memnuniyet Anketi	Sağlık Bilimleri Fakültesi Memnuniyet Oranı	Durum saptama ve yıllar, dönemler arasındaki değişimlerin incelenmesi	Dönemlik	Fakülte
		Uzaktan Eğitim Öğrenci Memnuniyet Anketi*	Genel Memnuniyet Oranı	Durum saptama ve yıllar, dönemler arasındaki değişimlerin incelenmesi	Yıllık	Fakülte
2.Öğrenci performanslarının değerlendirilmesi		2.1.Not sistemi	Öğrencilerin başarı durumları	Durum saptama ve yıllar, dönemler arasındaki değişimlerin incelenmesi	Dönemlik	Fakülte
		2.2.Öğrenci izlem ve Değerlendirme Karnesi	Öğrencilerin beceri uygulamaları ortalamaları	Durum saptama ve yıllar, dönemler arasındaki değişimlerin incelenmesi	Dönemlik	Müfredat Komisyonu Eğitim Bölüm Kurulu
3.Öğrenci ders uygulama değerlendirilmesi	ve	3.1.Ders değerlendirme formu	Öğrenci geribildirimleri	Durum saptama ve yıllar, dönemler arasındaki değişimlerin incelenmesi	Dönemlik	Müfredat Komisyonu Eğitim Bölüm Kurulu
		3.2. Uygulama değerlendirme formu	Öğrenci geribildirimleri	Durum saptama ve yıllar, dönemler arasındaki değişimlerin incelenmesi	Dönemlik	Müfredat Komisyonu Eğitim Bölüm Kurulu

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMI SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

4.Öğrenci İş Yüğü Analizi	4.1.Öğrenci İş Yüğü Değerlendirme Formu	Öğrenci geribildirimleri	Durum saptama	Dönemlik	Müfredat Komisyonu Kurulu	Eğitim Bölüm
---------------------------	---	--------------------------	---------------	----------	---------------------------	--------------

Tablo 1. Devamı- Program Değerlendirme Parametreleri ve Süreci						
Değerlendirilen parametre ve gerekçesi	Veri toplama yöntemi	Gösterge / ölçüt	Veri analizi / yorumu	Hangi sıklıkla	Kime rapor edilecek / sunulacak	
5.Mezun aşamasındaki öğrencilerin program hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi	5.1.Hemşirelik Lisans Programını Değerlendirme Ölçeği	Öğrenci geribildirimleri	Durum saptama ve yıllar, arasındaki değişimlerin incelenmesi	Yıllık	Müfredat Komisyonu Kurulu	Eğitim Bölüm
	5.2.Program Çıktıları Değerlendirme Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	Öğrenci geribildirimleri	Durum saptama ve yıllar, arasındaki değişimlerin incelenmesi	Yıllık	Müfredat Komisyonu Kurulu	Eğitim Bölüm
6.Mezunların program hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi	6.1.Hemşirelik Lisans Programını Değerlendirme Ölçeği	Mezunların geribildirimleri	Durum saptama ve yıllar, arasındaki değişimlerin incelenmesi	3 yılda bir	Müfredat Komisyonu Kurulu	Eğitim Bölüm
	6.2.Program Çıktıları Değerlendirme Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	Mezunların geribildirimleri	Durum saptama ve yıllar, arasındaki değişimlerin incelenmesi	3 yılda bir	Müfredat Komisyonu Kurulu	Eğitim Bölüm
7.Kurum iç ve dış paydaşlarının görüşleri	7.1.Bölüm program amaç ve çıktıları paydaş görüşü formu	Geribildirim	Durum saptama	3 yılda bir	Müfredat Komisyonu Kurulu	Eğitim Bölüm
8.Mezuniyet aşamasına gelmiş öğrencilerin, programda yer alan derslerde program çıktılarını ulaşma düzeyleri	8.1.Ders Bilgileri Formu	Bir Dersin Program Çıktılarına Katkı Seviyesi	Durum saptama	Yıllık	Müfredat Komisyonu Kurulu	Eğitim Bölüm

Program Değerlendirme Parametreleri

1.Öğrenci Profili

1.1.Öğrenci Hizmetleri Müdürlüğü tarafından hazırlanan veriler: Öğrencilerin bölümümüzü tercih etme sırası (Tavan-Taban Puanları), doluluk oranı, öğrencilerin özellikleri durumsaptama ve yıllar, dönemler arasındaki değişimlerin incelenmesi amacıyla değerlendirilmektedir. Bu veri yılda bir değerlendirilmektedir.

1.2.Acıbadem Üniversitesi Öğrenci Memnuniyet Anketi: Bu anketin Üniversitemiz tarafından belirlenen tarih aralığında akademik yıl sonunda çevrimiçi olarak öğrencilere açılmaktadır. Pandemi nedeniyle bu anket yerine Uzaktan Eğitim Öğrenci Memnuniyet Anketi üniversite tarafından uygulanmaktadır. Bu kapsamda öğrenciler Uzaktan Eğitim ile ilgili süreçlerin değerlendirmelerini, uzaktan eğitim ile ilgili genel görüşlerini bildirmektedir. Bu değerlendirmede amaç, durum saptama ve yıllar, dönemler arasındaki değişimlerin incelenmesidir. Değerlendirme sonuçları üst yönetim tarafından görülmekte ve bölümlere özgü veriler analiz edilmektedir.

1.3.Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrenci Memnuniyet Anketi Anket her dönem sonunda üniversite tarafından belirlenen tarih aralığında çevrimiçi olarak öğrencilere açılmaktadır. Bu kapsamda öğrenciler, bölüm genel değerlendirmesi, eğitimciler, danışmanlar hakkında memnuniyetlerini bildirmektedir. Bu değerlendirmede amaç, durum saptama ve yıllar, dönemler arasındaki değişimlerin incelenmesidir. Değerlendirme sonuçları bölüm başkanı ve üst yönetim tarafından görülmektedir. Sonuçlar her dönemin sonunda bölüm başkanı tarafından akademik kurulda sunulmaktadır.

2.Öğrenci Performanslarının Değerlendirilmesi

2.1.Not Sistemi

Öğrencilerin her dönem sonunda son notlarına göre ders başarı durumları değerlendirilmektedir. Son notlarının içeriğinde ders bilgileri formunda tanımlanan ve ölçme değerlendirme sisteminde yer verilen tüm parametreler (kısa sınav, ara sınav, final sınavı, bakım planı, sunular, ödevler, proje, kavram haritası vb) yer almaktadır. Veriler bütünlendirme sınavları ardından öğrenci işleri tarafından bölüme iletilmekte ve yapılan değerlendirmeler bölüm başkanı tarafından Sağlık Bilimleri Fakültesi Akademik Kurul toplantısında sunulmaktadır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda ortak sorunların akademik kurulda çözüm önerileri tartışılmaktadır.

2.2.Öğrenci İzlem ve Değerlendirme Karnesi

Karnede Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü lisans eğitiminde "Hemşirelikte Temel İlke ve Uygulamalar, Dahili Hastalıklar Hemşireliği, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ve

Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ile Halk Sağlığı Hemşireliği ve İntörn Programı" kapsamında verilen derslerde öğrencilerin kazanması gereken beceriler yer almaktadır. Bu beceriler, lisans eğitimi süresince farklı tarihlerde ve eğitimcilerin denetiminde yapılmakta, kayıt edilmekte ve değerlendirilmektedir.

3.Öğrenci Ders Ve Uygulama Değerlendirmesi

3.1.Öğrenci ders değerlendirmesi

Müfredatta yer alan derslerden "Ders Değerlendirme Formu" kullanılarak öğrenci geri bildirimleri alınmakta ve raporlanmaktadır. Temel Bilimler derslerinin sorumlu öğretim üyeleri tarafından Ders Değerlendirme raporu oluşturularak, Anabilim dalları tarafından ise bu değerlendirme Eğitim

Raporunun içinde yer verilerek Müfredat Eğitim Komisyonuna sınıf koordinatörleri aracılığıyla iletilmektedir.

3.2. Öğrencilerin uygulamaya ilişkin değerlendirmeleri

Müfredatta yer alan tüm uygulamalı derslerin uygulama değerlendirilmesinde "Klinik Öğrenim Çevresi Değerlendirme Ölçeği" kullanılarak öğrenci geri bildirimleri alınmakta ve raporlanmaktadır.

4. Öğrenci İş Yüğü Analizi

İş yüğü analizi, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında müfredat değişikliğine gidildiği için yeni müfredat ile başlayan öğrenciler ile başlayıp bu öğrenciler mezun durumuna gelinceye kadar her yarıyılın sonunda "Öğrenci İş Yüğü Değerlendirme Formu" kullanılarak yapılmaktadır. Ayrıca 2019-2020 eğitim yılı bahar dönemi bu parametrede iyileştirme yapılarak 2020-2021 eğitim yılı uzaktan eğitim sürecinde müfredatta yer alan çevrim içi yürütülen tüm dersler için iş yüğü analizi yapıldı.

5. Mezun Aşamadaki Öğrencilerin Program Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi

5.1. *Nicel Değerlendirme:* Dördüncü sınıf mezuniyet aşamasındaki öğrencilerin program çıktılarına yönelik nicel değerlendirmeleri "Hemşirelikte Lisans Programını Değerlendirme Ölçeği" (HLPDÖ) (Demiralp vd., 2014) kullanılarak yıllık olarak yapılmaktadır.

5.2. *Nitel Değerlendirme:* Mezuniyet aşamasındaki öğrencilerin program çıktılarına yönelik nitel değerlendirmeleri ise yarı yapılandırılmış form kullanılarak odak grup görüşmesi ile yıllık olarak yapılmaktadır. Odak grup görüşmesi için farklı not ortalamalarına göre amaçlı örneklem belirlenmekte ve belirlenen kişilere elektronik posta ile davet gönderilmektedir. Gönüllülük esasına dayanarak görüşmeye katılmadan önce çevrim içi olarak yazılı onam alınıp, görüşme sırasında sözlü onamları alınarak ses kaydı alınmaktadır. Elde edilen veriler öncelikle yazılı doküman haline getirilerek analiz edilmekte ve temalandırılarak raporlanmaktadır.

6. Mezunların Program Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi

6.1/6.2. *Nicel ve Nitel Değerlendirme:* Mezunların program çıktılarına yönelik nicel değerlendirmeleri mezun aşamasındaki öğrencilerle benzer olarak Hemşirelikte Lisans Programını Değerlendirme Ölçeği (HLPDÖ) kullanılarak, nitel değerlendirmeleri ise yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturularak odak grup görüşmeleri ile yapılmaktadır. Odak grup görüşmesi için farklı hastanelerden farklı yıllara göre homojen dağılacak şekilde mezunlar belirlenmektedir. Bu değerlendirme üç yılda bir yapılmaktadır.

7. Kurum İç ve Dış Paydaşlarının Görüşleri

Kurum iç ve dış paydaşlarının program amaç ve çıktılarına yönelik görüşleri ve bu doğrultuda mezunlara ilişkin değerlendirmeleri üç yılda bir elektronik posta yolu ile program çıktılarına yönelik görüş alınarak değerlendirme yapılmaktadır. Ayrıca 2019-2020 Eğitim Öğretim yılı sonunda Hemşirelik lisans programı amaç ve hedeflerinin gözden geçirilmesi ve güncel gereksinimleri karşılayacak şekilde geliştirilmesi amacıyla "21. Yüzyıl Hemşiresinden Beklentiler Çalıştayı" düzenlendi. Bu çalıştayda tüm iç ve dış paydaşlar bir araya getirilerek, program amaç ve çıktılarının gözden geçirilmesi ve güncel gereksinimleri karşılayacak hemşire mezunların kazanması gereken yetkinliklerin neler olduğu tartışıldı ve raporlandı.

8. Mezuniyet Aşamasına Gelmiş Öğrencilerin, Programda Yer Alan Dersler Temelinde Program Çıktılarına Ulaşma Düzeyleri

"Ders Bilgileri Formu" her yıl dönem başlamadan önce öğretim üyeleri tarafından güncellenmektedir. Her dersin güncellenen bilgi formunda, dersin program çıktılarına katkı seviyesi tabloya aktarılarak müfredat komisyonu tarafından incelenmektedir.

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

Müfredat Eğitim Komisyonu Kararları: Müfredat komisyonu tarafından yılda iki kez yapılan toplantılarla değerlendirmeler yapılmakta, gerekli gözden geçirme ve iyileştirme önerileri bölüm kuruluna sunulmaktadır.

Verilerin toplanma sıklığı değerlendirilen parametreye göre değişmekte olup dönemlik, yıllık ve 3 yılda bir toplanmaktadır. Toplanan bu veriler program çıktılarının gözden geçirilmesi, programın güncellenmesi ve geliştirilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Her akademik yıl için bu parametreleri içeren

bir faaliyet takvimi hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. 2020-2021 Eğitim Öğretim yılı program değerlendirme etkinlikleri takvimi Tablo 2.'de örnek olarak verildi.

Tablo 2. 2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı Program Değerlendirme Etkinlikleri Takvimi

Etkinlik	Ağu.20	Eyl.20	Ekm.20	Kas.20	Ara.20	Oca.21	Şub.21	Mar.21	Nis.21	May.21	Haz.21	Tem.21	Ağu.21	Eyl.21	Ekim.21	Kas.21	Ara.21
1.Öğrenci profili																	
1.1.Öğrenci Hizmetleri Müdürlüğü verileri	x												x				
1.2.Acıbadem Üniversitesi Öğrenci Memnuniyet Anketi *																	
1.3.Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrenci Memnuniyet Anketi						x											
*Uzaktan Eğitim Öğrenci Memnuniyet Anketi										x							
2.Öğrenci performanslarının değerlendirilmesi																	
2.1.Not Sistemi						x				x							
2.2.Öğrenci izlem ve Değerlendirme Karnesi						x				x							
3.Öğrenci ders ve uygulama değerlendirmesi					x					x							
4.Öğrenci İş Yükü Analizi						x				x							
5.Mezun aşamasındaki öğrencilerin program hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi										x							
6.Mezunların program hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi										x							
7.Kurum iç ve dış paydaşlarının görüşleri																	
8.Program Çıktılarına Ulaşma Düzeyleri													x				

* Pandemi nedeniyle Acıbadem Üniversitesi Öğrenci Memnuniyet Anketi yerine Uzaktan Eğitim Öğrenci Memnuniyet Anketi üniversite tarafından uygulanmaktadır.

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

Uygulama

Sürecin bu aşamasında, planlama aşamasında alınan kararlar ve hazırlanan takvim doğrultusunda araştırma deseni, evren ve örneklem seçimi, verilerin toplanması, analiz edilmesi ve sonuçların yorumlanması gerçekleştirilir, değerlendirme raporlanır (Resim1).

 ACIBADEM MEHMET ALİ AYDINLAR ÜNİVERSİTESİ	İçindekiler Tablosu
HEMŞİRELİK EĞİTİMİ PROGRAM DEĞERLENDİRME RAPORU (2020-2021 Eğitim Yılı Güz Dönemi)	SUNUŞ..... 2
Acibadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü	ÖZET..... 3
Müfredat Eğitim Komisyonu	PROGRAM DEĞERLENDİRMESİNDE AMAÇ VE YÖNTEM..... 4
Mart 2021	PROGRAM DEĞERLENDİRME TAKVİMİ (2020-2021)..... 7
	PROGRAM DEĞERLENDİRME SONUÇLARI..... 8
	ÖĞRENCİ PROFİLİ..... 8
	Öğrenci Hizmetleri Müdürlüğü tarafından hazırlanan veriler:..... 8
	Acibadem Üniversitesi Öğrenci Memnuniyet Anketi:..... 8
	Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrenci Memnuniyet Anketi:..... 8
	ÖĞRENCİ PERFORMANSLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ..... 9
	Not Sistemi..... 9
	Öğrenci İzlem ve Değerlendirme Karnesi..... 9
	ÖĞRENCİ DERS VE UYGULAMA DEĞERLENDİRMESİ..... 10
	Öğrenci ders değerlendirme..... 10
	Öğrencilerin uygulamaya ilişkin değerlendirmeleri..... 11
	ÖĞRENCİ İŞ YÜKÜ ANALİZİ..... 11
	MEZUN AŞAMASINDAKİ ÖĞRENCİLERİN PROGRAM HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ..... 12
	Nitel Değerlendirme..... 12
	Nitel Değerlendirme..... 12
	MEZUNLARIN PROGRAM HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ..... 12
	KURUM İÇ VE DIŞ PAYDAŞLARININ GÖRÜŞLERİ..... 13
	MEZUNİYET AŞAMASINA GELMİŞ ÖĞRENCİLERİN, PROGRAMDA YER ALAN DERSLERDE PROGRAM ÇIKTILARINA ULAŞMA DÜZEYLERİ..... 13
	MÜFREDAT EĞİTİM KOMİSYONU KARARLARI..... 13
	EKLER LİSTESİ..... 14

Resim 1. 2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı Güz Dönemi Program Değerlendirme Rapor Görseli

Değerlendirme

Program değerlendirmede son aşama olarak gerçekleştirilen uygulamaların değerlendirilmesi yapılmakta, değerlendirme sürecinde ortaya çıkan gereksinimler ve bu doğrultuda gerçekleştirilecek iyileştirmelerin yapılması amaçlanmaktadır. Bu sürece aynı zamanda "meta değerlendirme" "ikincil bir değerlendirme" ya da "değerlendirmenin değerlendirilmesi" denmektedir (Sağlam ve Yüksel, 2017). Bölümümüzde belirtilen parametrelerin değerlendirilmesi hiyerarşik bir değerlendirme sistemi doğrultusunda yapılmaktadır (Şekil 1). Değerlendirme müfredat komisyonunda yapıldıktan sonra bölüm kuruluna sunulur, alınan iyileştirme kararları Fakülte Yönetim Kuruluna bildirilir, fakülte kararı senatoya sunulmaktadır. Senatodan gelen karar doğrultusunda yapılan iyileştirme tüm paydaşlarla paylaşılır.

Şekil 1. Program değerlendirme hiyerarşik süreç işleyişi

SONUÇ

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

Sonuç olarak, Çok Boyutlu Program Değerlendirme Modelinin; birden fazla parametreyi değerlendirebilme, insanın ve toplumun yapısında yer alan tüm değişkenlere odaklanabilme, ulusal ve uluslararası değişkenleri dikkate almada yol gösterme, tüm paydaş katılımını destekleme, sistem olarak kullanılabilme ve sürdürülebilirliğinin denenmiş olması nedeni ile etkili olduğu düşünülmektedir.

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Hemşirelik Programının tasarlanması, geliştirilmesi, denenmesi, uygulanması, değerlendirilmesi ve düzeltilmesini içeren sistematik ve dinamik süreç doğrultusunda kullanılan model ile yapılan değerlendirme ve iyileştirmelere yönelik sonuçlar geriye dönük olarak analiz edilerek ulusal hemşirelik programlarına katkı sağlamak amacıyla yayın olarak hazırlanmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Creswell, J. W., Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
2. Demiralp, M., Ünver, V., Güvenç, G., Şengün, G., Üstünsöz, A., Akyüz, A., ... & Hatipoğlu, S. (2014). Hemşirelikte lisans programını değerlendirme ölçeği (HLPDÖ): geliştirilmesi, geçerliği, güvenirliği. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 11 (2), 22-29.
3. Demirtaş, Z. (2017). Eğitimde program değerlendirme yaklaşımlarına genel bir bakış. *Sakarya University Journal of Education*, 7(4), 756-768.
4. Dilekli, Y., Karagöz, S. (2018). İhsan Sungu'nun program değerlendirme modelinin avrupa ve amerika'da yaygın kullanılan program değerlendirme modelleri ile karşılaştırılması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(14), 465-496.
5. Fitzpatrick, J. L., Sanders, J. R., ve Worthen, B. R. (2011). *Program evaluation: Alternative approaches and practical guidelines* (4th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson.
6. Gökmenoğlu, T. (2014). Geniş açı: Modeller ve yaklaşımlar açısından türkiye'de program değerlendirme çalışmaları. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 4(7), 55-70.
7. Nolan, J.F. (2020). Standards for program evaluation. In *Standards for Instructional*. Routledge.
8. Özdemir, M.S. (2009). Eğitimde program değerlendirme ve Türkiye'de eğitim programlarını değerlendirme çalışmalarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 126-149.
9. Prosek, EA. (2020). An introduction to mixed methods design in program evaluation, *Counseling Outcome Research and Evaluation*, 11(2), 60-70, DOI: 10.1080/21501378.2019.1590688
10. Sağlam, M., Yüksel, İ. (2007). Program değerlendirmede meta-analiz ve meta-değerlendirme. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (18).
11. Whitaker, S. (2017). Developing a Program Evaluation Proposal. Conference Paper, DOI: 10.13140/RC.2.2.31252.94082 https://www.researchgate.net/profile/Steven-Whitaker3/publication/344237733_Developing_a_Program_Evaluation_Proposal/links/5f5f54974585154dbbd03593/Developing-a-Program-Evaluation-Proposal.pdf

SB-19 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SİMÜLASYON KULLANIMI – SİMKAMP ÖRNEĞİ

Ükke KARABACAK¹, Vesile ÜNVER², **Elif ATEŞ²**, Elif OK³, Esra UÇUR², Zehra KAN ÖNTÜRK², Yasemin USLU², Vildan KOCATEPE¹, Azize KARAHAN¹, Merve KANIĞ¹, Nermin OCAKTAN¹, Hilal YILDIZ¹, Şehriban SERBEST¹, İlçim ERCAN¹

¹Acıbadem Üniversitesi, İstanbul, Turkey

²Acıbadem Üniversitesi, İstanbul, Turkey

³-, Ankara, Turkey

ÖZET

Hemşirelik eğitiminde son yıllarda öğretim stratejisi olarak, simülasyon temelli eğitimin kullanımı yaygınlaşmıştır. Simülasyon kullanım modellerinden biri olan simülasyon kampı, pek çok farklı beceri eğitiminde yanı sıra klinik karar verme ve eleştirel düşünme çalışmalarında kullanılmaktadır. Acıbadem Üniversitesi Hemşirelik Bölümü son sınıf öğrencileri ile yapılan Simkamp'ın yürütülmesinde sistematik bir yol izlenmektedir. Çalışmada, örnek bir simkamp uygulamanın planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin süreç iyi uygulama örneği olarak sunulmuştur.

Simülasyon, hemşirelik, eğitim kampı

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SİMÜLASYON KULLANIMI – SİMKAMP ÖRNEĞİ

Ükke Karabacak, Vesile Ünver, Elif Ateş, Elif Ok, Esra Uğur, Zehra Kan Öntürk, Yasemin Uslu, Vildan Kocatepe, Azize Karahan, Merve Kaniğ, Nermin Ocaktan, Hilal Yıldız, Şehriban Serbest, İlçim Ercan

ÖZET

Hemşirelik eğitiminde son yıllarda öğretim stratejisi olarak, simülasyon temelli eğitimin kullanımı yaygınlaşmıştır. Simülasyon kullanım modellerinden biri olan simülasyon kampı, pek çok farklı beceri eğitiminde yanı sıra klinik karar verme ve eleştirel düşünme çalışmalarında kullanılmaktadır. Acıbadem Üniversitesi Hemşirelik Bölümü son sınıf öğrencileri ile yapılan Simkamp'ın yürütülmesinde sistematik bir yol izlenmektedir. Çalışmada, örnek bir simkamp uygulamanın planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin süreç iyi uygulama örneği olarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Simülasyon, hemşirelik, eğitim kampı

AMAÇ

Simülasyon kullanım modellerinden biri olan SİMKAMP'ın planlanması, uygulanması ve değerlendirmesini, son sınıf hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir uygulama örneği ile açıklamaktır.

GİRİŞ

Klinik uygulama alanlarının güvenliğinin sağlanmasındaki zorluklar ve klinik çalışma süresinin %50'ye varan kısmının simülasyon temelli eğitimle desteklenebileceği sonucunu gösteren çalışma bulguları, hemşirelik eğitim programlarında simülasyonun öğretim stratejisi olarak kullanımını artırmıştır (Palmer ve ark., 2014). Simülasyon temelli eğitimler; beceri eğitimlerinden, klinik karar vermeyi sağlayan senaryo çalışmalarına kadar geniş yelpazeyi içermektedir. Özellikle lisans eğitiminin her aşamasında öğrencilerin, teorik bilgi ve beceri düzeylerine göre simülasyon uygulamaları ile desteklenmesi önemlidir. Son sınıfa gelmiş öğrencilerde gözlemlenen ve desteklenmesi gereken durum; beceri eğitiminden ziyade teorik bilgiyi, uygulama ile sentezleyememeye bağlı, klinik karar verme ve eleştirel düşünme becerisindeki yetersizliktir.

Birçok çalışmada, kamp şeklinde simülasyon uygulamasına katılan öğrencilerde, beceri gelişiminin istedik düzeyde olduğu bildirilmiştir (Wunder ve ark., 2018, Dehmer ve ark., 2011). Ayrıca bu tarz kampların lisans programı müfredatına dahil edilmesinin gerekliliği açıklanmış olup, kamp boyunca her bir uygulamada belirgin bir gelişme olduğu açıklanmıştır. Simkamp benzeri uygulamaların son on yılda giderek daha yaygın hale geldiği belirtilmektedir (Kassam ve ark., 2021). Öğrencilerin becerileri genellikle ön test ve son test puanlarıyla analiz edilmektedir (Eguia ve ark., 2020). Çalışmaların çoğunda, sonuçlar subjektif araçlarla veya teknik becerilerin yapılandırıldığı objektif araçlarla ölçülmektedir (Antonoff ve ark., 2012, Zeng ve ark., 2010). Farklı programlar tarafından uygulanan, her bir konuya, beceriye yönelik, farklı simülasyon programları, farklı kapsam ve sürelerde çok çeşitli programlar vardır (Eguia ve ark., 2020).

İyi uygulama örneği olarak sunulmakta olan Simkamp örneğinde; son sınıf hemşirelik öğrencilerinin programında yer alan derslerin yapısı klinik karar verme ve eleştirel düşünme becerisini geliştirmeye yönelik olduğundan, öğrenci geri bildirimleri, öğretim elemanı ve klinik öğretim görevlilerinin gözlemleri doğrultusunda, simkamp teması "Hemşirelikte Eleştirel Düşünme" olarak belirlenmiştir.

PLANLAMA

Hemşirelik bölümünde, son sınıf koordinatörlüğünün Simkamp planlaması aşağıdaki basamaklar kapsamında gerçekleştirilmiştir;

- Simkamp'ın planlaması aşamasında öğrencilerden konu önerileri yazılı olarak, dördüncü sınıf ders programında yer alan öğretim elemanlarından teorik dersler devam ederken ve uygulama alan

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

ziyaretleri sonrasında değerlendirme sonuçları, uygulama alanında öğrencilerden sorumlu klinik öğretim görevlileri ve klinik eğitim hemşirelerinden görüşler yazılı olarak alınır,

- Koordinatörlük tarafından toplanan veriler değerlendirilir ve taslak simkamp teması ve istasyon konu başlıkları belirlenir,
- Öğrenim hedefleri (Tablo 1) doğrultusunda oluşturulan program (Şekil 1) Bölüm Kurulu toplantısında görüşülür,
- Bölüm Kurulunda simkamp teması, istasyon konu başlıkları, istasyonda görev alacak öğretim elemanları, simkamp tarihi, teknik altyapı uygunluğu, vb. konular tartışılır ve plan yapılır,
- Bölüm kurulunda Simkamp katılımı ile ilgili olarak, öğrencilerin bilişsel yeterlilik düzeyi ön testle saptanır ve kesme noktası belirlenir. Ortalamanın altında kalan öğrencilerin gelişimi için farklı program oluşturulur,
- Simkamp stasyonlarının yer ve zaman planları koordinatörlük tarafından hazırlanır. Her istasyonda gerekli olacak malzemeler ve değerlendirme araçları, ilgili öğretim elemanları tarafından hazırlanır,
- Simkampın yapılacağı tarihten bir hafta önce ya da belirlenen bir tarihte öğrencilere okunması veya çalışılması gereken materyaller, istasyondan sorumlu öğretim elemanları tarafından, öğrencilerin ortak ulaşabilecekleri, üniversitenin öğrenci web adresine yüklenir (BADEMNET),
- Öğrencilere simkamp akış programı mail yoluyla iletilir,
- Öğrenciler laboratuvara klinik alanda uygulama yapar gibi üniforma ile gelir,
- Simkampın yapılacağı tarihte akış programı dahilinde öğrencilere tekrar program amacı ve gün içindeki akış açıklanır,
- Öğrencilere simkamp programından bir hafta önce ön test yapıp, öğrenci listeleri oluşturulur,
- Öğrenciler kendileri için hazırlanmış, "Öğrenci Uygulama İzlem Çizelgesi" ile istasyonlarda yaptıkları uygulamaya dair imzaları alınır (Şekil 2),
- Simkamp programı sonrasında öğrencilere son test yapılır.
- Simkamp'ın değerlendirilmesi için öğrencilerden yazılı geribildirim alınır.

Tablo 1- Örnek İstasyon Taslağı

İstasyon Başlığı	Kan Transfüzyonu ile İlgili Senaryo Çalışması
İstasyon Amacı	"Kan Transfüzyon Komplikasyonlarının Yönetimi" konulu senaryo uygulamasının amacı; Kan transfüzyonu yapma ve komplikasyonlarının yönetiminin sağlanmasıdır.
Öğrenim Hedefleri	1. Hasta güvenliğini sağlanması 2. Etkin iletişim kurulması 3. Kan transfüzyonu uygulama sürecince öncelikleri belirlenmesi 4. Uygun hemşirelik girişimlerini gerçekleştirilmesi 5. Transfüzyon sırasında diğer sağlık personelinin görevlerini tartışabilmesi
Değerlendirme	Kan Transfüzyon Komplikasyonlarının Yönetimi senaryo uygulamasında, öğrencilerin geliştirmesi gereken beceriler check list üzerinden değerlendirilecektir

Şekil 1- Simkamp Programı

SİMKAMP 1. GÜN 24.12.2019 SALI PROGRAM			
08:30-09:00	SİM-KAMP Açılış Ön test	Sınıf: C 602	Prof. Dr. Ükke Karabacak Öğr. Gör. Dr. Elif Ateş
09:00-10:30	1. Atölye- Kan Gazı Değerlendirme	(TÜM SINIF)	Sınıf: C 602
10:45-11:00	2. Atölye-Senaryo Uygulaması	(ÖN BİLGİLENDİRME)	
11:00-12:30	Senaryo Uygulaması		4. Kat Nursing Lab. CASE
12:30-13:30	ÖĞLE YEMEĞİ		
13:30-15:45	3. Atölye- Vaka Çalışması		4. Kat Sınıf: A 402 CASE
	4. Atölye- Santral Kateter Bakımı		4. Kat Nursing Lab. CASE
SİMKAMP 2. GÜN 25.12.2019 ÇARŞAMBA PROGRAM			
08:30-10:30	5. Atölye- EKG Değerlendirme	(TÜM SINIF)	Sınıf: A 206
10:30-12:30	6. Atölye- İlaç Doz Hesaplama		4. Kat A 402 CASE
	7. Atölye- Stoma Bakımı		-1. Kat CASE
	8. Atölye- Foley Kateter Takılması		-1. Kat CASE
	9. Atölye- Virtual Reality		4. Kat VR'da 2 oda CASE
12:40-13:30	ÖĞLE YEMEĞİ		
13:30-15:50	6. Atölye- İlaç Doz Hesaplama		4. Kat A 402 CASE
	7. Atölye- Stoma Bakımı		-1. Kat CASE
	8. Atölye- Foley Kateter Takılması		-1. Kat CASE
	9. Atölye- Virtual Reality		4. Kat VR'da 2 oda CASE
15:50-16:15	Son test ve SİMKAMP Değerlendirme		Sınıf: A 205

Şekil 2- Öğrenci Uygulama İzlem Çizelgesi

ACIBADEM MEHMET ALİ AYDINLAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ
2019 -2020 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ YARIYILI
İNTÖRN I PROGRAMI
SİMÜLASYON KAMPI (SİM-KAMP)
ÖĞRENCİ UYGULAMA İZLEM ÇİZELGESİ

Yönerge: Gerçekleştirdiğiniz uygulamayı sorumlu öğretim üye/elemanına saat ve gün bilgisi ile beraber onaylatınız. Uygulamaları tamamladığınızda çizelgenizi günün sorumlu öğretim üye/elemanına teslim ediniz.

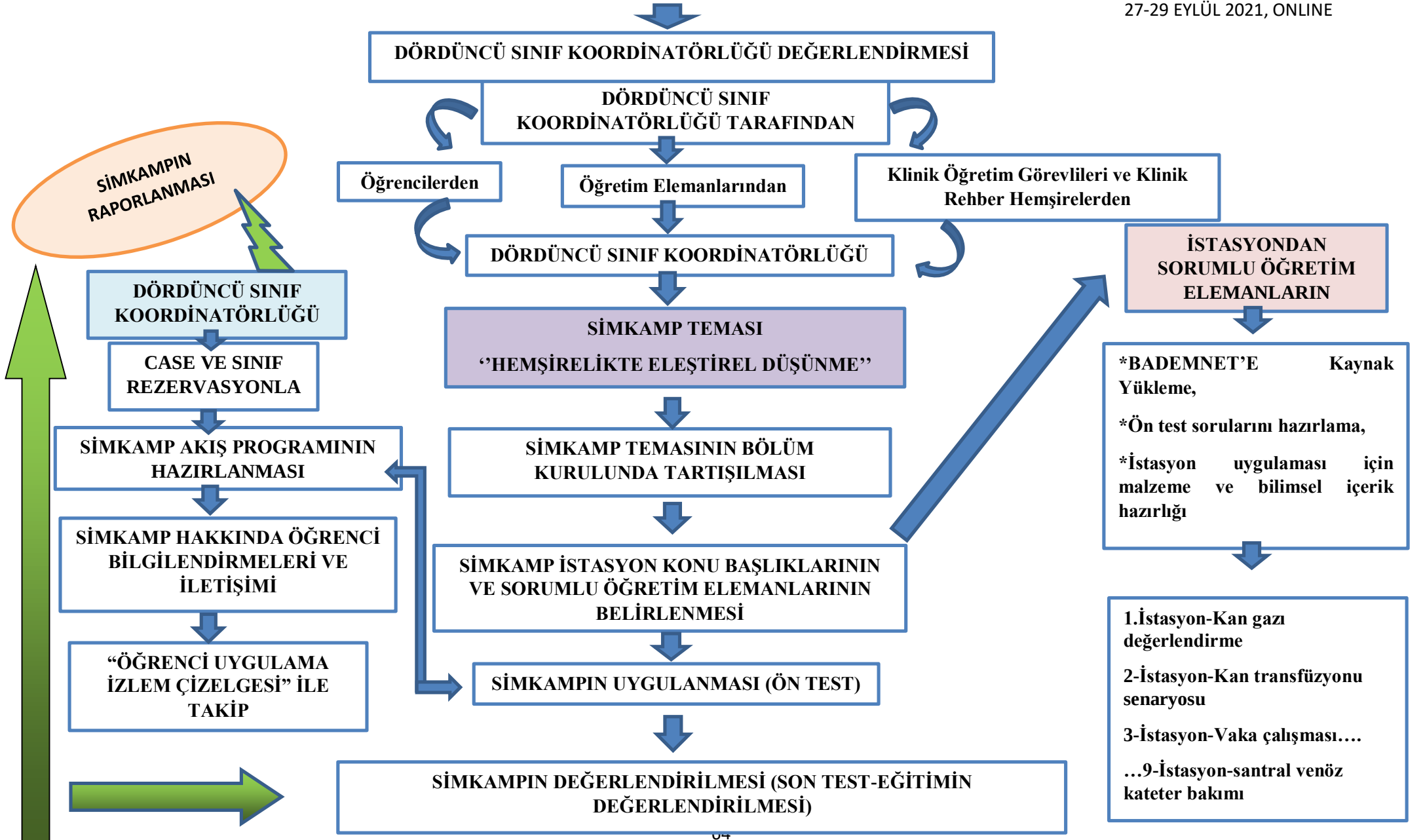
Öğrenci Adı Soyadı:				
UYGULAMA	TARİH	SAAT	ÖĞRETİM ÜYE/ELEMANI	İMZA
Kan Gazı				
Değerlendirme				
Senaryo Çalışması				
Vaka Çalışması				
Santral Kateter Bakımı				
EKG Değerlendirme				
İlaç Doz Hesaplama				
Stoma Bakımı				
Foley Kateter Takılması				
Virtual Reality				

UYGULAMA

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, son sınıf öğrencilerine planlama aşamasında basamaklarına yer verilen planlama kapsamında saptanan, Hemşirelikte Eleştirel Düşünme teması ile oluşturulan simkamp örneğinin uygulaması algoritma şeklinde gösterilmiştir (Şekil 3). Yapılan bütün değerlendirme ve hazırlıklar sonucunda örnek olarak sunulan Simkamp için 9 istasyonda sürdürülecek uygulama tasarımı yapılmış olup gerçekleştirilmiştir. Uygulama kurumun simülasyon merkezinde (CASE) yürütülmüştür.

Şekil 3- Simkamp Örneğinin Uygulaması Algoritma

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
ANDEMI SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

DEĞERLENDİRME

Simkamp değerlendirmeleri literatürde de belirtildiği üzere, ön test ve son test puanlarıyla analiz edilmektedir (Eguia ve ark., 2020). Ayrıca istasyonlarda yapılan uygulamanın veya becerinin doğasına göre, subjektif araçlarla veya teknik becerilerin değerlendirilmesinde yapılandırılmış objektif araçlar kullanılmaktadır.

Örnek Değerlendirme

Ön Test- Son Test; Öğrencilerin teorik bilgi düzeyini ölçmek amacıyla hazırlandı. Test 31 çoktan seçmeli, 3 eşleştirmeli, 6 tane açık uçlu soru olmak üzere toplam 40 sorudan oluşmuştur.

South Thames İnteraktif Kurs Değerlendirme Ölçeği; öğrencilerin eğitimi değerlendirmelerinde Aktürk ve ark.(2003) tarafından Türkçe'ye uyarlanıp geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış olan South Thames İnteraktif Kurs Değerlendirme Ölçeği kullanıldı. Bu ölçekten alınan puan ortalamasının 3 ve üzerinde olması eğitimin öğrenciler tarafından yeterli bulunmasının göstergesidir.

Sonuç olarak, iki günlük bir kamp şeklinde planlanarak gerçekleştirilen bu kampın son sınıf öğrencileri için öğrenim hedeflerini karşıladığı görülmüş olup, uygulamaya ait sonuç ve değerlendirmelere çalışmada yer verilmemiştir.

KAYNAKLAR

- Palmer J. L., McLaughlin, D. E., Hankamer, B. A (2020). A Simulation Boot Camp for Future Nurse Educators. *Nurse Educator*, 46(3), 134-135.
- Wunder J.A., Brandt C.P., Lipman J.M.A (2018). Surgical residency preparatory course for senior medical students leads to earlier independence in ACGME competencies. *The American Journal of Surgery*, 215:309-314.
- Dehmer J.J., Stafford R.E., Marshall H.P., Koruda M.J., Meyer A.A. (2011). Boot camp: a method of introducing the competency of professionalism to surgical residents. *The American Surgeon*, syf: 960
- Eguia E., Sweigert P., Abood G., Baldea A., Kabaker A., Knab L. M (2020). A Needs Assessment for Incoming Surgical Interns: Communication Effectiveness Is the Most Important Skill. *Journal of Surgical Education*, 78(2), 469-477.
- Kassm A.F., Singer K.E., Winer, L.K., Browne D., Sussman J.J., Goodman M.D., Makley A.T (2021). Acquisition and retention of surgical skills taught during intern surgical boot camp. *The American Journal of Surgery*, 221, 987-992.
- Antonoff M.B., Swanson J.A., Green C.A., Mann B.D., Maddaus M.A., D'Cunha J (2012). The significant impact of a competency-based preparatory course for senior medical students entering surgical residency. *Academic Medicine*, 87,308-319.
- Zeng W., Woodhouse J., Brunt LM (2010). Do preclinical background and clerkship experiences impact skills performance in an accelerated internship preparation course for senior medical students. *Surgery*, 148,768-777.

SB-20 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI İLE SERBEST ZAMAN AKTİFLİĞİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Özlem DEMİREL BOZKURT, Ruken YAĞIZ

Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Turkey

Amaç: Öğrencilerin, üniversite yaşamlarında kazandıkları sağlığı geliştirme davranışları eğitim dönemlerinde şekillenmektedir. Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile serbest zaman aktifliği arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında İzmir'deki bir üniversitenin Hemşirelik Fakültesi'nde kayıtlı olup öğrenimine devam eden hazırlık sınıfı hariç 1.,2.,3. ve 4. sınıflardaki gönüllü öğrenciler ile yürütülmüştür (n=503). Veri toplama aracı olarak, literatür doğrultusunda hazırlanan tanıtıcı bilgi formu, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği ve Serbest Zaman Egzersiz Anketi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II toplam puan ortalamaları 132,43±19,98 olup en yüksek puanı "kişilerarası ilişkiler" (26,14±4,51), en düşük puanı "fiziksel aktivite" (18,39±4,82) alt boyutundan almışlardır. Serbest Zaman Egzersiz Anketinden aldıkları puan ortalaması 24,35±20,08'dir. Haftalık en fazla orta şiddetli aktivite (10,39±11,89) yaptıkları bulunmuştur. Serbest Zaman Egzersiz Anketi puan ortalaması ile Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II ölçeği toplam (p=0,00) ve "sağlık sorumluluğu" (p=0,00), "fiziksel aktivite" (p=0,00), "beslenme" (p=0,00), "manevi gelişim" (p=0,00) ve "stres yönetimi" (p=0,03) alt boyut puan ortalamaları arasında pozitif yönde, anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Fiziksel aktiviteye dayalı seçmeli ders alan öğrencilerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II ve Serbest Zaman Egzersiz Anketi puan ortalamaları daha yüksek bulunmuş olup istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p<0,05).

Sonuç: Özellikle toplumun sağlığının sürdürülmesinde ve korunmasında önemli sorumluluğu olan hemşireler için olumlu davranışların eğitim sürecinde kazanılması önemlidir. COVID-19 gibi pandemi dönemlerinde önce kendi sağlıklarını korumaları için fiziksel aktivite alışkanlıkları edinmeleri sağlanmalıdır. Bu bağlamda öğrencilerin serbest zamanlarını daha etkin kullanarak olumlu sağlık davranışları kazanmasını sağlamak için, eğitim programlarına fiziksel aktiviteye dayalı seçmeli derslerin eklenmesi önerilebilir.

Öğrenciler; Hemşirelik; Sağlık Desteğinin Geliştirilmesi; Boş Zaman Aktiviteleri

SB-21 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN İLK KLİNİK DENEYİM ÖNCESİ VE SONRASI ALGILANAN KLİNİK STRES DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

Münevver SÖNMEZ¹, Şirin HARKIN GEMİCİOĞLU², Canan ERAYDIN²

¹Atılım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Ankara, Turkey

²Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Zonguldak, Turkey

Giriş ve Amaç: Klinik uygulama, öğrencinin bu süreçte hata yapma ve hastaya zarar vermekten korkması, bilgi ve beceri eksikliği içermesi nedeniyle öğrencide kaygıya neden olabilmektedir. Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin laboratuvar öncesi, ilk klinik deneyim öncesi ve sonrası algılanan stres ve kaygı düzeylerini ve bunları etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Materyal ve Yöntem:** Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu araştırmanın evrenini bir üniversitenin hemşirelik bölümünde 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören ve ilk kez klinik uygulamaya çıkacak 228 birinci sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiştir. Veriler, Şubat 2018- 15 Haziran 2018 tarihleri arasında “Öğrenci Bilgi Formu”, “Durumluk-Süreklilik Kaygı Ölçeği” ve “Hemşirelik Öğrencileri İçin Algılanan Stres Ölçeği” aracılığı ile toplanmıştır. Araştırma, 167 öğrenci (%73.2) ile tamamlanmıştır. İlgili üniversitenin İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan izin alındı. Araştırma verilerinin analizi SPSS versiyon 22.0 paket programı ile yapıldı. **Bulgular:** Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 19.16±1.30 olup %76.6'sı kadındır. Öğrencilerin %78.4'ü hemşirelik mesleğini sevdiğini, %81.4'ü mezuniyet sonrası hemşire olarak çalışmak isteklerini ve %70.7'si hemşirelik bölümünü isteyerek seçtiğini belirtti. Öğrencilerin klinik uygulama bittikten sonra ölçülen algılanan stres düzeyleri; laboratuvar çalışması ve klinik uygulama öncesi ölçülen algılanan stres düzeylerine göre anlamlı ölçüde düşük olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin klinik uygulama bittikten sonra ölçülen durumluk kaygı düzeyleri, laboratuvar çalışması ve klinik uygulama öncesi ölçülen durumluk kaygı düzeylerine göre anlamlı ölçüde daha yüksek olduğu, kadın, fen lisesinden mezun ve mesleğini seven öğrencilerin klinik uygulama bittikten sonra ölçülen algılanan stres düzeyleri laboratuvar çalışması ve klinik uygulama öncesi ölçülen algılanan stres düzeylerine göre anlamlı ölçüde daha düşük olduğu, erkek öğrencilerin klinik uygulama bittikten sonra ölçülen durumluk kaygı düzeyleri laboratuvar çalışması ve klinik uygulama öncesi ölçülen durumluk kaygı düzeylerine göre anlamlı ölçüde daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin orta düzeyde stres ve kaygı yaşadıkları belirlenmiştir. Öğrencilere kaygıları ve stresle ile başa çıkmada etkili yöntemlerin öğretilmesi önerilmektedir.

Öğrenci, klinik uygulama, stres, kaygı

SB-22 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE TERS YÜZ SINIF ÖĞRETİM YÖNTEMİ

Hülya KOÇYİĞİT, Şerife KARAGÖZOĞLU

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Turkey

Ters Yüz Sınıf Öğretim Yöntemi (Flipped Classroom-TYSÖY) eğitimcinin konu anlatmaktan uzaklaşarak danışmanlık verdiği, öğrencilerin ise bireysel öğrenme deneyimleri kazandığı güncel öğrenme yaklaşımlarından biri olarak literatürde yer almaktadır. Çevrimiçi (sınıf dışı) öğrenme ve yüz yüze (sınıf içi) öğrenme tekniklerini birleştiren bu öğretim yöntemi, geleneksel eğitimin aksine öğrencinin teorik bilgiyi, çevrimiçi olarak evde kendi başına ve kendi uygun zamanlarında öğrenmelerini, sınıf ortamında ise, öğrenme aktivitelerini problem çözme ve tartışma yolu ile uygulamalarını sağlayan bir metot olarak tanımlanmaktadır. Son yıllarda eğitim sisteminde katı ve hiyerarşik bir öğretim biçimi olan eğitimcinin merkezde olduğu davranışçı öğrenme yaklaşımından ziyade, eğitimcinin rolünün sadece bir yol gösterici rehber olarak tanımlandığı ve eğitim sisteminde öğrencinin merkezde olduğu yapılandırmacı yaklaşıma doğru bir geçiş sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu yaklaşıma göre, öğrenmenin gerçekleşmesi için, aktivitelerin okul dışı ortamlara aktarılarak bilginin zengin bir kapsam içinde sunulması gerekmektedir. Böylece, sınıf dışı aktiviteler ile öğrenci iş yükü tablosunda yer alan sınıf dışı ders çalışma süresinin de görünürlüğü artmış olur. Günümüzde hemşirelik eğitiminde de öğrenci merkezli eğitim ile öğrenme ön planda olmakta ve eğitimde yeni yöntem ve modellerinin kullanılması, ülkemizde giderek artan öğrenci sayısı ve kaynakların azlığı için de bir zorunluluk haline gelmektedir. TYSÖY’de hemşirelik öğrencileri tarafından sınıfa gelmeden önce güncel online kaynakların kullanılması ve araştırmalarla konuya hazırlık yapılması eğitimcileri direk ders anlatmak ve bilgi aktarmaktan uzaklaştırmakta ve daha etkili öğrenme ortamları oluşturmalarına katkı sağlamaktadır. Bu bakımdan TYSÖY öğrencilere ilgi çekici araçları ve aktiviteleri kullanarak, teorik bilgiyi anlamaları hususunda yardımcı olması açısından diğer yöntemlerden farklıdır. Bu öğrenme yaklaşımında öğrenciler sorularına cevap bulabilmekte, aktif öğrenme yöntemlerini kullanarak öğrenci merkezli ve günümüz hemşirelik öğrencilerinin özelliklerine ve eğitim ihtiyaçlarına cevap veren bir öğretim eylemi gerçekleştirilebilmektedir. Böylece ters yüz sınıf öğrenme yönteminin hemşirelik eğitiminde de kullanılması ile öğrencilerin kritik düşünme ve akıl yürütme becerilerinin geliştirilebilmesi, etkili ve hayat boyu öğrenme stratejileri oluşturabilmeleri, ve bilimsel bilgiye dayalı uygulamaları gerçekleştirebilmeleri hedeflenmektedir.

Eğitim, Ters Yüz Sınıf Öğretim Yöntemi, Hemşirelik

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE TERS YÜZ SINIF ÖĞRETİM YÖNTEMİ

Arş. Gör. Hülya KOÇYİÇİT¹

Prof. Dr. Şerife KARAGÖZOĞLU²

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Sivas, Türkiye

Özet

Ters Yüz Sınıf Öğretim Yöntemi (Flipped Classroom-TYSÖY) eğitimcinin konu anlatmaktan uzaklaşarak danışmanlık verdiği, öğrencilerin ise bireysel öğrenme deneyimleri kazandığı güncel öğrenme yaklaşımlarından biri olarak literatürde yer almaktadır. Çevrimiçi (sınıf dışı) öğrenme ve yüz yüze (sınıf içi) öğrenme tekniklerini birleştiren bu öğretim yöntemi, geleneksel eğitimin aksine öğrencinin teorik bilgiyi, çevrimiçi olarak evde kendi başına ve kendi uygun zamanlarında öğrenmelerini, sınıf ortamında ise, öğrenme aktivitelerini problem çözme ve tartışma yolu ile uygulamalarını sağlayan bir metot olarak tanımlanmaktadır. Son yıllarda eğitim sisteminde katı ve hiyerarşik bir öğretim biçimi olan eğitimcinin merkezde olduğu davranışçı öğrenme yaklaşımından ziyade, eğitimcinin rolünün sadece bir yol gösterici rehber olarak tanımlandığı ve eğitim sisteminde öğrencinin merkezde olduğu yapılandırmacı yaklaşıma doğru bir geçiş sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu yaklaşıma göre, öğrenmenin gerçekleşmesi için, aktivitelerin okul dışı ortamlara aktarılacak bilginin zengin bir kapsam içinde sunulması gerekmektedir. Böylece, sınıf dışı aktiviteler ile öğrenci iş yükü tablosunda yer alan sınıf dışı ders çalışma süresinin de görünürlüğü artmış olur. Günümüzde hemşirelik eğitiminde de öğrenci merkezli eğitim ile öğrenme ön planda olmakta ve eğitimde yeni yöntem ve modellerinin kullanılması, ülkemizde giderek artan öğrenci sayısı ve kaynakların azlığı için de bir zorunluluk haline gelmektedir. YYSÖY’de hemşirelik öğrencileri tarafından sınıfa gelmeden önce güncel online kaynakların kullanılması ve araştırmalarla konuya hazırlık yapılması eğitimcileri direk ders anlatmak ve bilgi aktarmaktan uzaklaştırmakta ve daha etkili öğrenme ortamları oluşturmalarına katkı sağlamaktadır. Bu bakımdan YYSÖY öğrencilere ilgi çekici araçları ve aktiviteleri kullanarak, teorik bilgiyi anlamaları hususunda yardımcı olması açısından diğer yöntemlerden farklıdır. Bu öğrenme yaklaşımında öğrenciler sorularına cevap bulabilmekte, aktif öğrenme yöntemlerini kullanarak öğrenci merkezli ve günümüz hemşirelik öğrencilerinin özelliklerine ve eğitim ihtiyaçlarına cevap veren bir öğretim eylemi gerçekleştirilebilmektedir. Böylece ters yüz sınıf öğrenme yönteminin hemşirelik eğitiminde de kullanılması ile öğrencilerin kritik düşünme ve akıl yürütme becerilerinin geliştirilebilmesi, etkili ve hayat boyu öğrenme stratejileri oluşturabilmeleri, ve bilimsel bilgiye dayalı uygulamaları gerçekleştirebilmeleri hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Ters Yüz Sınıf Öğretim Yöntemi, Hemşirelik

Giriş

Ters Yüz Sınıf Öğretim Yöntemi (Flipped Classroom-TYSÖY) öğrencilerin bireysel öğrenme deneyimleri kazanmasında eğitimcinin konu anlatmaktan uzaklaşarak danışmanlık verdiği güncel öğrenme yaklaşımlarındandır. Öğrenciler bu öğrenme yaklaşımında sorularına cevap bulabilmekte, aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılarak öğrenci merkezli ve günümüz hemşirelik öğrencilerinin özelliklerine ve eğitim ihtiyaçlarına cevap veren bir öğretim eylemi gerçekleştirilmektedir (Galway et. al., 2014; Towle, Breda, 2014). Son yıllarda eğitim sisteminde öğrencinin merkezde olduğu yapılandırmacı yaklaşıma geçiş sağlanmaya çalışılmaktadır (Gençer, Gürbulak, Adıgüzel, 2014). YYSÖY’nde öğrenciler sınıfa gelmeden önce güncel online kaynakları kullanarak araştırmalarla konuya hazırlık yapmış olmaktadır (Galway et. al., 2014; Towle, Breda, 2014). YYSÖY, eğitimcilerin bilgiyi, öğrencilere direk olarak aktararak ders anlatmaktan uzaklaşmalarını sağlaması, onlara ilgi çekici araçları ve aktiviteleri kullanarak, teorik bilgiyi anlamaları hususunda yardımcı olması açısından diğer yöntemlerden farklıdır. (Galway et. al., 2014; Towle, Breda, 2014). Böylece öğrencilerin konuyu öğrenmelerini, akıl yürütebilmelerini ve mevcut araştırma sonuçlarını uygulayabilmelerini sağlar (Missildine, Fountain, Summers, Gosselin, 2013, Critz Knight, 2013). Yapılandırmacı öğrenme teorisi ile uyumlu olan bu yaklaşımda öğrenilenleri araştıran, sorgulayan,

yaparak, yaşayarak öğrenen ve öğrendiği bilgileri içselleştirip öznel anlamlandırmalar oluşturan bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır (Gençer, Gürbulak, Adıgüzel, 2014).

Eğitim

Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen yönde değişim meydana getirme süreci ve öğrenme ise duyuşsal tepkileri kapsayan bir süreç olup, organizmanın çevre ile etkileşimi ve deneyimler sonucunda bireyde oluşan davranış değişikliği şeklinde tanımlanmaktadır (Ertem, 2016). Öğretim ise, öğrenmeyi destekleyen ve sağlayan, dışsal olayların planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecidir (Senemoğlu, 2013). Son yıllarda, eğitim sisteminde eğiticinin merkezde olduğu, katı ve hiyerarşik bir öğretim biçimi olan "davranışçı" yaklaşımdan ziyade, eğiticinin rolünün sadece bir yol gösterici rehber olarak tanımlandığı ve eğitim sisteminde öğrencinin merkezde olduğu yapılandırmacı yaklaşıma doğru bir geçiş sağlanmaya çalışılmaktadır (Gençer, Gürbulak, Adıgüzel, 2014). Bu yaklaşım, öğrencilerin önceki öğrenmelerine, deneyimlerine ve çevreleriyle etkileşimlerine dayanarak kendi öğrenmelerini aktif olarak inşa etmelerini sağlayan bilişsel bir öğrenme teorisidir (Hawks, 2014).

Ters Yüz Sınıf Öğretim Yöntemi

TYSÖY, geleneksel eğitimin aksine öğrencinin teorik bilgiyi, çevrimiçi olarak evde kendi uygun zamanlarında kendi başına öğrenmelerini, sınıf ortamında ise, öğrenme aktivitelerini problem çözme ve tartışma yolu ile uygulamalarını sağlayan bir metot olarak tanımlanmaktadır (Gilboy, Heinerichs, Pazzaglia, 2015; Betihavas, Bridgman, Kornhaber, Cross, 2016). YYSÖY, çevrimiçi (sınıf dışı) öğrenme ve yüz yüze (sınıf içi) öğrenme tekniklerini birleştiren bir öğretim yöntemidir. Öğrenci merkezli olup öğrenme sorumluluğunun tamamen öğrencide olduğu YYSÖY'de sınıf içinde aktif öğrenme sürecinde kolaylaştırıcı rolü oynamaktadır. Eğitmen ders anlatmayıp, öğrencilerin yaparak öğrenmesine fırsat tanımaktadır (Bösner, Pickert, Stibane; 2015).

TYSÖY, öğrenciler çeşitli ilgi çekici araçları ve aktiviteleri kullanarak, teorik bilgiyi anlamaları hususunda onlara yardımcı olurken eğitimcilerin bilgiyi, öğrencilere direkt olarak aktararak ders anlatmaktan uzaklaşmalarını sağlar. Bu yöntemle eğitimciler ve öğrenciler, sınıftaki zamanlarını, dinamik ve ilgi çekici bir ortamda problem oluşturmak, problem çözmek ve eleştirmek için kullanırlar, öğrencilerin yenilikçi online kaynakları kullanmalarını ve sınıfa gelmeden önce konuyu araştırmalarını sağlamaktadır (Galway et. al., 2014; Towle, Breda, 2014). Böylece, öğrencilerin kritik düşünme becerilerine sahip olmalarını (Hessler, 2016), öğrenmelerini, akıl yürütebilmelerini ve mevcut araştırma sonuçlarını uygulayabilmelerini sağlar (Critz Knight, 2013; Missildine, Fountain, Summers, Gosselin, 2013). YYSÖY, sınıf içi zamanı daha verimli hale getirerek yaratıcı sosyal öğrenme faaliyetleri için uygulama olanağı sunmaktadır (Moraros, İslam, Yu, Banow, Schindelka, 2015). YYSÖY'de öğrenciler kendi öğrenme deneyimlerini gerçekleştirdiği, sorularına cevap bulmakta, dinamik, interaktif öğrenmeyi sağlayan, bireysel öğrenme ve grup öğrenme dinamiğinden oluşan öğrenci merkezli bir yaklaşımdır ve günümüz hemşirelik öğrencilerinin ihtiyaçlarına yöneliktir. YYSÖY'de ise eğitimci derste öğrencilere rehberlik etmekte ve konu anlatmaktan uzaklaşmaktadır. Böylece öğrenenler, yeni bilgileri, kendi bilgilerine ekleyerek ilerleme fırsatı bulmaktadır (Towle, Breda, 2014; Betihavas, Bridgman, Kornhaber, Cross, 2016). Bu eğitim atmosferi, öğrencilerin hasta semptomları hakkında kritik düşünebilmeleri ve kısa süre içinde müdahale edebilme ihtiyaçlarından dolayı, hemşirelik eğitimiyle uyum içindedir (Hessler, 2016). Ayrıca, eğitimciler geleneksel öğretim yöntemleri ile ders işlemek yerine, eleştirel düşünme, akıl yürütme gibi üst düzey beceriler için gerekli olan etkileşimli, işbirlikçi egzersizlere zaman ayırabilmektedir (Moraros, İslam, Yu, Banow, Schindelka, 2015).

Ters Yüz Sınıf öğretim yönteminde Sınıf Dışı ve Sınıf İçi Aktiviteler ve Derslerin Hazırlanması

TYSÖY, "sınıf içi aktivite" ve "sınıf dışı aktivite" olmak üzere iki temel bölüm içerir. Eğitimci öğrencileri sınıf içi akitivite için sınıf içi tartışmalar ve aktiviteler esnasında derse katılmaları ve sorumluluk almaları için çabalarlar. Bu şekilde planlama yapılması ile ders işleyişlerinde eğitimci merkezli olmaktan çıkarak öğrenci merkezli olma yoluna gidilmektedir. YYSÖY öğrencilerin kendi kendini denetleyebilmelerini sağlarken etkileşimli öğrenme becerilerini geliştirerek, onlara yaşam boyu

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

öğrenme alışkanlığı kazandırırken öğrencilerin kendi kendine öğrenme sorumluluğu almalarını sağlamaktadır (Hawks, 2014; Towle, Breda, 2014). Eğitimci sınıf öncesi hazırlık ve sınıf aktiviteleri arasındaki bağlantıyı sağlar sınıf dışı hazırlık öğrenci tarafından düzgün bir şekilde tamamlandığında, sınıf öncesinde ve sınıf içinde karşılıklı devam eden bir dayanışma oluşur. Böylece ders anlatan bir sunucudan ziyade, koçluk yapan ya da öğrencilerin yeteneklerinin gelişmesini sağlayan bir eğitimci rolüne geçmektedir (Gençer, Gürbulak, Adıgüzel, 2014). Sınıf içi öğrenme aktivitelerinde; mini sınavlar/quizler “akran etkileşimi”, “ekip temelli öğrenme”, “simülasyon senaryoları ve uygulamaları”, “bireysel veya grup olarak problem çözme aktiviteleri”, “web tabanlı simülasyon oyunları”, “probleme dayalı öğrenme”, “senaryolar” veya konuyu anlamaya yardımcı sınıf oyunları, soru cevap tartışmaları yer almaktadır (Critz Knight, 2013; Gilboy, Heinerichs, Pazzaglia, 2015; Mortensen, Nicholson, 2015).

TYSÖY uygulamasının sınıf dışı bölümünde, TYSÖY uygulamasının başarılı olması için önceden detaylı ve planlı bir ders hazırlığı yapılmalıdır. Sınıf derslerinin videoya çekilerek hazırlanması başarısızlıkla sonuçlanmaktadır. Video dersler ve diğer eğitim materyalleri titizlikle hazırlanmalıdır. Normal ders süreci hazırlığından farklı olan video derslerin hazırlanmasında video dersinin süresi önemli olup, izlenmesi için önerilen ortalama süre 10-15 dakikadan ibaret mini video derslerdir (Phillips, Trainor, 2014). TYSÖY'nin başarısı için sınıf gelmeden önce planlanacak etkinlikler önemlidir. Öğrenciler dersin teorik bölümünü, öğretim elemanının online olarak gönderdiği videolar, yazılı materyaller, sunular, sesli konferanslar, kaynaklar ve diğer öğrenme etkinlikleri aracılığı ile geleneksel öğretim yönteminden farklı olarak evde öğrenmektedirler (Critz Knight, 2013; Galway et. al., 2014; Towle, Breda, 2014). Ders kitaplarından okuma parçaları, çalışma kağıtları, klinik rehberler, akış şemaları, web siteleri, blog içerikleri, seslendirilmiş power point sunumları, ders notları, eğitsel oyunlar gibi materyal ve kaynaklardan, video konferans kayıtlarına kadar çok çeşitli eğitsel materyal örnekleri yer almaktadır. Bunlar arasında sınıf dersini en iyi simüle eden materyal, eğitimcilerin hazırlamış oldukları video derslerdir (Critz Knight, 2013; Galway et. al., 2014).

TYSÖY’de öğrenciler sınıf dışı hazırlık yaptıkları zaman, konu ile ilgili bilgi edinmede önemli olması bakımından dersleri planlanan ders saatinden önce izlemeleri öğrencilerin öğrenmeleri ve başarılı olabilmeleri için ön koşuldur (Tucker, 2012). Ders materyalleri olan, video dersler, power point sunuları, makaleler, okuma parçaları ve kaynaklar, eğitimci tarafından ders gününden bir hafta öncesinden sisteme yüklenir daha sonra, öğrenciler kendi şifrelerini kullanarak kişisel internet aracılığıyla zaman kısıtlaması olmadan sisteme giriş yapabilirler. Öğrenciler tarafından tamamlanan çalışmalar, eğitici tarafından sınıf ortamına gelmeden önce gözden geçirilip değerlendirilmektedir. TYSÖY’de sınıf dışı ders hazırlığı, öğrenciler için konunun teorik kısmını anlamaları ve sınıf içi aktivitelerde başarılı olmaları açısından önemlidir. TYSÖY, öğrenci merkezli bir yaklaşım olup, öğrencilerin, bireysel öğrenme sorumluluğu elde etmelerini ve bilişsel öğrenme hedeflerini karşılamalarını sağlayan öğrencinin kendi kendine öğrenmeyi sağlamaktadır (Critz Knight, 2013; Galway et. al., 2014; Hawks, 2014; ; Towle, Breda, 2014). Öğrencilerin, sınıf ortamında üst seviyelerde öğrenmeleri için, sınıf ortamına gelmeden önce, ön koşul olarak bilgi edinmeleri gerekmektedir (Tucker, 2012). Dolayısıyla, öğrenciler, sınıf dışı aktivitelerini tamamlayarak, sınıf içi aktivitelerle hazır olarak gelirler. Sınıf uygulamasının en başında, öğrencilerin bireysel öğrenmelerinde karşılaştıkları problemler, anlaşılmayan sorular, konu ile ilgili hazırlanan uygulamalar, edinilen bilgiler ve öğrenilenler paylaşarak tartışılır. Öğrenilenlerin değerlendirilmesi ve video derslerin izlenmesini sağlamak için quiz uygulaması yapılabilir (Critz Knight, 2013; Mortensen, Nicholson, 2015). Dersin sonraki aşamalarında, öğrencilere konuyla ilgili, öğrendiklerini uygulayacakları aktiviteler yaptırılır. Ders saatinin son kısmında ise, öğrenciler dersle ilgili soruları içeren çalışma kağıtları üzerinde küçük grup çalışması yaparak, sonuçları sınıfta sunarlar (Towle, Breda, 2014).

Ters Yüz Sınıf Öğretim Yönteminde Avantajları ve Dezavantajları

Ters yüz sınıf öğretim yönteminin avantajlarından biri olarak öğrenciler geleneksel eğitimin aksine ilgi çekici öğrenme ortamında öğrenim görmektedirler. Öğrenmede ilgi çekici öğrenme ortamlarının oluşturulması ile verilen öğretimi kolaylaştırmakta öğrenmenin hızlanmasını sağlamaktadır (Galway et. al., 2014). Öğrenciler bu öğretim yönetiminde günün her saatinde bilgiye erişme imkanına sahip olmakta, uygun olduğu zamanda dersleri izleyebilmektedir (Galway et. al., 2014; Hessler, 2016). Öğrenciler ihtiyaç halinde derslere tekrar tekrar dönme ve izleme imkanına sahip olmaktadır. Böylece

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3: PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI 27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

farklı öğrenme hızına sahip öğrenciler, dersi tam anlamıyla öğrenene kadar tekrar tekrar izleme şansı sahip olabilmektedirler. (Galway et. al., 2014). Ters yüz öğrenme yönteminin avantajlarından biri de öğrencilerin yenilikçi online kaynakları, çeşitli ilgi çekici aktiviteleri kullanarak, sınıfa gelmeden önce konuyu araştırma yoluyla teorik bilgiyi anlamalarını ve kritik düşünme, yorum yapma, akıl yürütme ve klinik muhakeme becerilerini kullanmalarını sağlamaktadır (Betihavas, Bridgman, Kornhaber, Cross, 2016; Gilboy, Heinerichs, Pazzaglia, 2015; Mortensen, Nicholson, 2015).

Ayrıca bu yöntemde öğrenciler, öğrenme sorumluluğu alabilmekte, öz denetimli öğrenmeye sahip olmakta, ders eğitmeni merkezli değil, öğrenci merkezli yürütülmekte ve öğrenme becerileri gelişerek, yaşam boyu öğrenme alışkanlığı kazanmaktadırlar (Betihavas, Bridgman, Kornhaber, Cross, 2016, Towle, Breda, 2014; Mortensen, Nicholson, 2015).

Eğitmeni, kolaylıkla güncelleyip düzenleyebildiği müfredatla düzenlenen bu içerikleri öğrencilerle istediği anda paylaşabilmekte, sınıf içi zamanı daha yaratıcı ve etkili bir biçimde kullanılabilmektedir. Sınıf içi aktiviteler sınıfta yapıldığı için eğitmeni, öğrencilerinin yaşadığı zorlukları ve öğrenme stillerini kolaylıkla belirleyebilmektedir (Fulton, 2012). Geleneksel öğretim yöntemine göre akademik başarının artırılmasında bilişsel etkinliklerde eğitmenin öğrencinin yanında bulunması önemlidir (Jensen et.al., 2015). Öğrencilerin küçük grup çalışmaları gibi sınıfta birlikte yapacakları aktivitelerle birlikte çalışma ve iletişim kurma şansları artmaktadır (Bergmann, Sams, 2012). Öğrenciler not almak için videoyu durdurabilmekte ve sistemde bulunan okuma materyalleri ile birlikte kavramları çalışabilmektedir (Hessler, 2016). Dersi kaçıran ve yoğun programı olan öğrenciler için ders içerikleri iyi bir öğrenme kaynağı oluşturmaktadır (Enfield, 2013). TYSÖY, zaman tasarrufu sağlamaktadır (Baeppler, Walker, Driessen, 2014). TYSÖY, daha fazla öğrenci-eğitmeni, öğrenci-öğrenci etkileşimi, eğitimin bireyselleştirilmesi, bugünün dijital anlayışlı öğrencileriyle daha uyumlu bir eğitim süreci yürütülmesini sağlamaktadır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin etkili bir şekilde iletişim kurabilmelerini, profesyonel bir şekilde hareket etmelerini sağlamaktadır (Della, Ratta, 2015).

Ters yüz sınıf öğretim yönteminin dezavantajları olarak öğrenciler pasif bir form içinde ders almaya alışmış olduklarından sınıf içi aktif katılıma karşı dirençli olabilmektedirler. Öğrencilerin geleneksel eğitim yöntemi ile ders almaya alışmış olması, dinleyici konumunda bulunmaya alışkın olması sayılarının fazla, sınıfların kalabalık olması, bu öğretim yönteminin kullanımını zorlaştırabilmektedir (Della, Ratta, 2015). Sınıf dışı, çevrim içi etkinlikler için her öğrencinin kolayca ulaşip kullanabileceği teknolojik alt yapı ve internet bağlantısı olmayabilir (Missildine, Fountain, Summers, Gosselin, 2013). Sınıf dışı aktivitelerin iyi planlanması ve ön hazırlık yapılması gerekmektedir. Ders videolarının, ders materyallerinin, uygun aktivitelerin bulunup hazırlanması, kapsam geçerliliğinin yapılması zaman ve emek gerektirmektedir. Öğrenciler, video ya da diğer içerikler ile dersi takip ettikleri sırada, hata ve yanlış anlaşılmalara düzeltme fırsatı bulamayabilmekte, anlık soruları cevaplanamayabilir (Enfield, 2013). Çevrim içi ders hazırlamak için gereken video kayıt yazılımları, sürekli web sitesi yönetici desteği gibi konularda teknolojik destek gerektirmektedir. Bu yöntemde uygularken kullanılan dijital sistemlerden kaynaklanan teknik yetersizlikler öğrenmenin aksamasına sebep olabilmektedir. Eğitmeniler öğrencilerin videoları izleyip izlemediğinden emin olunamayabilir (Bergmann, Sams, 2012). Ayrıca önceden hazırlık yapmak, öğrenciler için zor olabilmekte ve öğrenciler arasında her zaman geleneksel sınıf uygulaması isteyen bir grup olabilmektedir (Galway et. al., 2014, Bergmann, Sams, 2012).

Sonuç olarak hemşirelik eğitiminde TYSÖY kullanımı, öğrenciyi eleştirel düşünmeye hazırlamak, doğru iletişim kurmak ve hasta bakımında belirtilen tedavi edici hemşirelik girişimlerini uygulamak, hemşirelik faaliyetlerinde kendine özgü bakım davranışlarını sergilemek, klinik karar vermede etik perspektif uygulamak ve hasta bakımını çevreleyen örgütsel yapılar içerisinde ekip üyesi olarak etkin bir şekilde çalışmak için fırsatlar yaratmaktadır. Bu bağlamda hemşirelerin sadece mesleki bilgi ve uygulamalara sahip olmaları dışında, hemşirelerin entelektüel ve analitik becerilere de sahip olmalarını desteklemek için tercih edilmesi önerilmektedir (Billings, Halstead, 2016; Ergöl, 2011).

KAYNAKÇA

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

1. Baeppler P, Walker JD, Driessen M. (2014). It's not about seat time: blending, flipping, and efficiency in active learning classrooms. *Computers & Education*.78:227-236.
2. Bergmann J, Sams A. (2012). Flip your classroom reach every student in every class every day. Washington USA; Bölüm 3, Why you should flip your classroom; s.24.
3. Betihavas V, Bridgman H, Kornhaber R, Cross M.(2016). The evidence for 'flipping out': A systematic review of the flipped classroom in nursing education. *Nurse Education Today*. 38:15-21.
4. Billings DM, Halstead JA.(2016). Teaching in nursing: a guide for faculty. 5th edition. Elsevier Saunders.
5. Bösner S, Pickert J, Stibane T.(2015). Teaching differential diagnosis in primary care using an inverted classroom approach: student satisfaction and gain in skills and knowledge. *BMC Med Educ*, 15(63):1-7.
6. Critz CM, Knight D. (2013). Using the flipped classroom in graduate nursing education. *Nurse Educator*, 38(5): 210-213.
7. Enfield J. (2013). Looking at the impact of the flipped classroom model of instruction on undergraduate multimedia students at CSUN. *TechTrends*, 57(6):14-27.
8. Ergöl Ş.(2011). Türkiye'de yükseköğretimde hemşirelik eğitimi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*.3(1):152-155.
9. Ertem ÜT. (2016). Eğitim ve öğrenme. Ay Akça F, Editör. Sağlık uygulamalarında temel kavramlar ve beceriler. 6. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri.
10. Fulton K.(2012). Upside down and inside out: flip your classroom to improve student learning. *Learning & Leading with Technology*.39(8):12-17.
11. Galway LP, Corbett KK, Takaro TT, Tairyan K, Frank E.(2014). A novel integration of online and flipped classroom instructional models in public health higher education. *BMC Medical Education*. 14(181):1-9.
12. Gençer BC, Gürbulak N, Adıgüzel T.(2014). Eğitimde yeni bir süreç: Ters-yüz sınıf sistemi. *International Teacher Education Conference*. 2014. s.881-888.
13. Gilboy MB, Heinerichs S, Pazzaglia G.(2015). Enhancing student engagement using the flipped classroom. *J Nutr Educ Behav*, 47(1):109-14.
14. Hawks SJ.(2014). The flipped classroom: now or never? *Education News*, 82(4):264-269.
15. Hessler KL(2016). Nursing education: flipping the classroom. *The Nurse Practitioner*.41(2):17-26.
16. Jensen JL, Kummer TA, Codoy PDM.(2015). Improvements from a flipped classroom may simply be the fruits of active learning. *CBE Life Sci Educ* 14(1):1-12.
17. Missildine K, Fountain R, Summers L, Cosselin K.(2013). Flipping the classroom to improve student performance and satisfaction. *J Nurs Educ* ;52(10):597-599.
18. Moraros J, Islam A, Yu S, Banow R, Schindelka B.(2015). Flipping for success: evaluating the effectiveness of a novel teaching approach in a graduate level setting. *BMC Medical Education*;15(1):1-10.
19. Mortensen CJ, Nicholson AM.(2015). The flipped classroom stimulates greater learning and is a modern 21st century approach to teaching today's undergraduates. *J Anim Sci*. 2015;93(7):3722-3731.
20. Phillips CR, Trainor JE.(2014). Millennial students and the flipped classroom. *Proceedins of ASBBS*. 21(1):519-530.
21. Senemoğlu N. (2013). Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya. 23. Baskı. Ankara: Yargı Yayınevi; Bölüm 2, Öğrenme; s. 92-99.
22. Towle A, Breda K. (2014). Teaching the millennial nursing student: using a "Flipping the Classroom" model. *Nursing and Health*. 2014;2(6):107-114.
23. Tucker B. (2012). The flipped classroom. *Education Next*. 12(1):82-83.

SB-23 HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIK BAKIMINDA TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK TUTUMLARI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Burcu AKPINAR SÖYLEMEZ¹, Ecem ÖZGÜL², Merve Aliye AKYOL¹, Özlem KÜÇÜKGÜÇLÜ¹

¹Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Turkey

²İzmir Ekonomi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İzmir, Turkey

Giriş ve Amaç: Günümüzde yoğun bir bilgi süreci ve teknoloji içinde gerçekleşen sağlık hizmetlerinde hemşirelik ve hemşirelik bakımı, teknolojiden oldukça fazla etkilenmektedir. Değişen dünyayla birlikte teknoloji ve bilişim sistemleri, hemşirelik uygulamalarının elektronik ortamda planlanabilmesi, kaydedilebilmesi ve yansıtılabilmesi için bir gereklilik olarak görülmektedir. Sağlık bilişim sistemlerinin hemşirelikte doğru ve etkin kullanımı pek çok kurum tarafından da hemşirelik uygulamalarında temel yapı taşı olarak kabul edilmekte ve teknolojiyi etkili olarak kullanabilmeyi hemşirelikte aranan bir nitelik olarak görmektedir. Yakın zamanda geleceğin hemşireleri olacak son sınıf hemşirelik öğrencilerinin de bilgi teknolojisine ilişkin bilgi, beceri ve eleştirel düşünme yeteneğine sahip olmaları ve bu yeteneklerini geleneksel ve çağdaş hemşirelik rollerine entegre edebilmeleri beklenmektedir. Bu çalışma, hemşirelik son sınıf öğrencilerinin sağlık bakımında teknoloji kullanımına yönelik tutumları ve ilişkili faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki araştırma Haziran-Temmuz 2021 tarihleri arasında bir üniversitenin hemşirelik fakültesine kayıtlı olan 162 son sınıf öğrencisiyle yürütülmüştür. Veriler "Katılımcı Bilgi Formu" ve "Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 25.0 paket programı kullanılmıştır. Sosyo-demografik veriler sayı, ortalama, yüzde ve standart sapma olarak verilmiştir. Verilerin analizinde sayı, ortalama, yüzde dağılımları, bağımsız gruplarda t-testi, Mann Whitney-U testi, One-way ANOVA testi ve pearson korelasyon testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamında değerlendirilen 162 öğrencinin %67.9'u kadın, ortalama yaşı 22.43±1.50 yıldır. Öğrencilerin ölçek toplam puan ortalamaları 15.65±8.91'dir. Öğrencilerin kendilerine ait bilgisayara sahip olma durumunun (t=2.729, p=0.007), bilgisayar kullanım sıklığının (u=637.500, p=0.001), bilgisayar kullanmayı bilme düzeyinin (F=13.410, p<0.001) ve hemşirelik ile ilgili uygulamalarda bilgisayar kullanım durumunun (t=4.244, p<0.001) sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarını etkilediği saptanmıştır.

Sonuç: Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin sağlık bakımında teknoloji kullanımına yönelik orta düzeyde tutum sergilediği bulunmuştur. Yeni mezun hemşirelerin bu alana yönelik daha olumlu tutum sergilemesinin hemşirelik bakım kalitesini artıracak, klinik veri ve çizelgelerine daha kolay erişim sağlanabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar kullanımı, hemşirelik, öğrenci, tutum.

SB-24 HEMŞİRE ÖĞRETİM ELEMANLARI VE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DEMOKRATİK EĞİTİM ORTAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Bahar DÖNER

FMV Işık Üniversitesi SHMYO, İstanbul, Turkey

ÖZET

Amaç: Araştırma, hemşire öğretim elemanları ve hemşirelik öğrencilerinin demokratik eğitim ortamına ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak gerçekleştirilmiştir.

Yöntem: Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde hemşirelik lisans eğitimi veren kurumlardaki öğretim elemanları ve öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Örneklem büyüklüğü evren sayısı bilinen örneklem hesabıyla 98 öğretim elemanı ve 1452 öğrenci olarak belirlenmiştir. Araştırmada öğretim elemanı ve öğrenciler gelişigüzel örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Veriler; Öğretim Elemanı ve Öğrenci Bilgi Formu, Öğretim Elemanı ve Öğrenci Demokratik Eğitim Ortamına İlişkin Görüşleri Formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde IBM SPSS Statistics 22 programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde iç tutarlık katsayısı (Cronbachs Alpha), betimleyici analizler (sayı, yüzde, en düşük-en yüksek değerler, ortalama ve standart sapma), bağımsız gruplarda t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Kruskal Wallis için Bonferroni düzeltmeli, Mann Whitney U, Pearson Moment Product kullanılmıştır. Veriler $p<.05$ istatistiksel anlamlılık düzeyinde ve %95 güven aralığında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırma sonuçlarına göre; öğretim elemanları tüm derslerinde veya derslerinin çoğunda demokratik eğitim ortamı oluşturduğu görüşüne sahiptir. Öğrenciler öğretim elemanlarının yarısına yakını tarafından derslerde demokratik eğitim ortamı oluşturulduğunu düşünmektedir. Hemşire öğretim elemanlarının demokratik eğitim ortamına ilişkin görüşleri kurum, yaş, cinsiyet, medeni durum, toplam çalışma süresi, akademik çalışma süresi, akademik unvandan etkilenmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin demokratik eğitim ortamına ilişkin görüşleri kurum, yaş, cinsiyet, sınıf, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, aile ortamı, okul ortamı ve okullarındaki memnuniyet durumlarından etkilenmektedir.

Sonuç ve öneriler: Araştırma sonuçları öğretim elemanlarının derslerde demokratik eğitim ortamı oluşturduğunu düşündüklerini, öğrencilerin bu görüşü desteklemediğini göstermektedir. Demokratik bir eğitim ortamı oluşturmak için eğitim programının her ögesinin demokratik eğitim ortamını destekleyecek şekilde düzenlenmesi gerekir.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Demokratik Eğitim, Demokratik Eğitim Ortamı, Hemşire Öğretim Elemanı, Hemşirelik Öğrencisi

Demokrasi, Demokratik Eğitim, Demokratik Eğitim Ortamı, Hemşire Öğretim Elemanı, Hemşirelik Öğrencisi

SB-25 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE ÇEVİRİMİÇİ ÖĞRENME ORTAMI İLE HARMANLANMIŞ ÖĞRETİMİN YÖNTEMİ

Hülya KOÇYİĞİT, Şerife KARAGÖZOĞLU

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Turkey

Geleneksel hemşirelik eğitiminde öğrencilerin çoğunlukla dinleyen ve pasif konumunda olması, öğrenme kapasitesine göre istediği hızda dinleyememesi, konunun uzun sürmesi durumunda dikkatinin dağılması, tekrar etme olanağının olmaması gibi sınırlılıkları bulunmaktadır. Hemşirelik öğrencilerine mesleki eğitimleri sırasında ağırlıklı olarak teorik içeriğin aktarılması ve sonrasında sınırlı zaman ve ortamlarda uygulama derslerinin yürütülmesi öğrencilerin öğrenme zorluklarını daha da artırabilmektedir. Teorik öğretimdeki bu sınırlılıklarla birlikte, uygulamaya dayalı öğretim sürecinde öğrenci sayılarının giderek artması ve uygulama ortamlarında yeterli öğretim elemanının bulunmaması kalabalık öğrenci grupları ile yapılan klinik uygulamaların etkinliğinin azalmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda hemşirelik eğitiminde yürütülen klasik öğretim yöntemi çoğu zaman tek başına yeterli olamamakta ve bu yöntemle ek farklı öğretim yöntemlerinin eklenmesine gereksinim duyulmaktadır. Özellikle Covid-19 pandemisinin getirdiği kısıtlamalarla eğitim süreçlerinin çevrimiçi eğitime yönelmesi ve günümüz öğrenci profilinin teknolojiyi kullanmaya daha elverişli olduğu göz önünde bulundurulduğunda, teknolojiyi içinde barındıran yeni öğretim yaklaşımlarının hemşirelik programlarına entegre edilmesinin gerekliliği daha da önem kazanmaktadır. Günümüzde bu nedenle teknolojiyi barındıran öğretim yöntemleri ile klasik öğretim yöntemleri harmanlanarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda harmanlanmış öğretim; sınıf içi öğrenme/yüz yüze öğrenme ve çevrimiçi öğrenme(video, web tabanlı öğrenme, uzaktan öğrenme teknolojileri vb.) teknolojilerinin öğrenme ortamının gereksinimleri çerçevesinde farklı oranlarda bir arada kullanılmasıdır. Harmanlanmış öğretimde çevrimiçi öğrenme ortamı olarak Learning Management System (LMS)/Öğrenme Yönetim Sistemleri (ÖYS) bilgisayar yazılımları kullanılmaktadır. Çevrimiçi öğrenme ortamı zaman ve mekandan bağımsız öğrenme ortamı sunması, öğrenciye kendi öğrenme hızında konuyu tekrar etme olanağı sağlaması, öğrencide öğrenmeye karşı ilgiyi desteklemesi ve motivasyonda artış sağlaması gibi olumlu özelliklere sahiptir. Güncel literatür incelendiğinde, harmanlanmış öğretimin hemşirelik eğitimi alanında kullanılması ile birlikte, bu öğretim yönteminin öğrencilerin bireysel çalışma sorumluluklarını, sınav puanlarını arttırdığı ve öğrencilerin uygulama becerilerini, iletişim becerilerini, öz yeterliliklerini geliştirdiği belirlenmiştir. Bu bağlamda hemşirelik öğretim elemanlarının da öğrenme yönetim sistemleri ve etkileri konusunda farkındalıklarını artırması beklenmekte ve çevrimiçi öğrenme ortamı ile harmanlanmış öğretimin yöntemini eğitim süreçlerine entegre etmeleri önerilmektedir.

Hemşirelik Eğitimi, Çevrimiçi Öğrenme Ortamı, Harmanlanmış Öğretimin Yöntemi

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE ÇEVİRİMİÇİ ÖĞRENME ORTAMI İLE HARMANLANMIŞ ÖĞRETİM YÖNTEMİ

Arş. Gör. Hülya KOÇYİÇİT¹

Prof. Dr. Şerife KARAGÖZOĞLU²

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Sivas, Türkiye

Özet

Geleneksel hemşirelik eğitiminde öğrencilerin çoğunlukla dinleyen ve pasif konumunda olması, öğrenme kapasitesine göre istediği hızda dinleyememesi, konunun uzun sürmesi durumunda dikkatinin dağılması, tekrar etme olanağının olmaması gibi sınırlılıkları bulunmaktadır. Hemşirelik öğrencilerine mesleki eğitimleri sırasında ağırlıklı olarak teorik içeriğin aktarılması ve sonrasında sınırlı zaman ve ortamlarda uygulama derslerinin yürütülmesi öğrencilerin öğrenme zorluklarını daha da artırabilmektedir. Teorik öğretimdeki bu sınırlılıklarla birlikte, uygulamaya dayalı öğretim sürecinde öğrenci sayılarının giderek artması ve uygulama ortamlarında yeterli öğretim elemanının bulunmaması kalabalık öğrenci grupları ile yapılan klinik uygulamaların etkinliğinin azalmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda hemşirelik eğitiminde yürütülen klasik öğretim yöntemi çoğu zaman tek başına yeterli olamamakta ve bu yöntemle ek farklı öğretim yöntemlerinin eklenmesine gereksinim duyulmaktadır. Özellikle Covid-19 pandemisinin getirdiği kısıtlamalarla eğitim süreçlerinin çevrimiçi eğitime yönelmesi ve günümüz öğrenci profilinin teknolojiyi kullanmaya daha elverişli olduğu göz önünde bulundurulduğunda, teknolojiyi içinde barındıran yeni öğretim yaklaşımlarının hemşirelik programlarına entegre edilmesinin gerekliliği daha da önem kazanmaktadır. Günümüzde bu nedenle teknolojiyi barındıran öğretim yöntemleri ile klasik öğretim yöntemleri harmanlanarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda harmanlanmış öğretim; sınıf içi öğrenme/yüz yüze öğrenme ve çevrimiçi öğrenme(video, web tabanlı öğrenme, uzaktan öğrenme teknolojileri vb.) teknolojilerinin öğrenme ortamının gereksinimleri çerçevesinde farklı oranlarda bir arada kullanılmasıdır. Harmanlanmış öğretimde çevrimiçi öğrenme ortamı olarak Learning Management System (LMS)/Öğrenme Yönetim Sistemleri (ÖYS) bilgisayar yazılımları kullanılmaktadır. Çevrimiçi öğrenme ortamı zaman ve mekândan bağımsız öğrenme ortamı sunması, öğrenciye kendi öğrenme hızında konuyu tekrar etme olanağı sağlaması, öğrencide öğrenmeye karşı ilgiyi desteklemesi ve motivasyonda artış sağlaması gibi olumlu özelliklere sahiptir. Güncel literatür incelendiğinde, harmanlanmış öğretimin hemşirelik eğitimi alanında kullanılması ile birlikte, bu öğretim yönteminin öğrencilerin bireysel çalışma sorumluluklarını, sınav puanlarını arttırdığı ve öğrencilerin uygulama becerilerini, iletişim becerilerini, öz yeterliliklerini geliştirdiği belirlenmiştir. Bu bağlamda hemşirelik öğretim elemanlarının da öğrenme yönetim sistemleri ve etkileri konusunda farkındalıklarını artırması beklenmekte ve çevrimiçi öğrenme ortamı ile harmanlanmış öğretimin yöntemini eğitim süreçlerine entegre etmeleri önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Eğitimi, Çevrimiçi Öğrenme Ortamı, Harmanlanmış Öğretimin Yöntemi

Çevrimiçi Öğrenme

Geleneksel eğitim yöntemlerinden yüz yüze öğrenmede öğrenciler pasif durumdayken eğitim verenler aktif durumda bulunmaktadır. Yüz yüze öğrenmede eğitim süreci genellikle bir sınıf içinde gerçekleşmektedir (Hubackova, Semradova, 2016). İnternet erişimine kolay ulaşılmayla birlikte teknoloji kullanımının artması ve internetin sahip olduğu teknolojilerin uzaktan eğitimde kullanılmasını da yaygınlaştırması ile birlikte uzaktan eğitimin alt kategorisi olarak çevrimiçi öğrenme kavramı ortaya çıkmıştır (Harting ve Erthal, 2005). Eğitimde öğrencilere verilecek olan bilgi ve

deneyimlerin planlanması, öğrenciye anlatılması ve verilen eğitimin değerlendirilmesinde öğretici ve öğrencilerin zaman ve mekândan ayrı olduğu ve öğrenme materyallerinin uzaktan eğitim sistemi içerisinde elektronik ortamda sunulmasıyla verilmesine, çevrimiçi öğrenme (web tabanlı öğrenme, internet tabanlı öğrenme, ağ tabanlı öğrenme, e-öğrenme) olarak adlandırılmaktadır (Osguthorpe, Graham, 2003; Brahmawong, 2004; Hubackova, Semradova, 2016; Durdu, 2020).

Çevrimiçi öğrenme ortamlarında eğitim verenlerin etkin olabilmesi ve çevrimiçi ortamları etkin kullanılabilmesi önemlidir. Ortamın en önemli bileşeni olan eğitimcilerin, sunulan içerikle, öğretim elemanı ve diğer öğrenenlerle de iletişimlerinin çeşitli şekillerle sürdürülmesi gereklidir (Semradova, 2016).

Etkileşim

Teknoloji aracılığıyla ortaya çıkan diyalog ya da müzakere olarak tanımlanan etkileşim eğitim süreçlerinde önemli bir bileşeni olarak karşımıza çıkmaktadır. (Muirhead, Juwah, 2004). Uzaktan eğitim ve uzaktan eğitim bünyesinde yer alan eğitim sistemlerinde etkileşim çok gerekli bir araç olmaktadır (Anderson, 2003). Öğrenmede etkileşimler öğrenci-öğrenci etkileşimi, öğrenci-öğretim elemanı etkileşimi ve öğrenci-içerik etkileşimi şeklinde olmaktadır.

Etkileşim türlerinden ilki olan öğrenci-öğrenci etkileşimi öğrenmenin en önemli bileşenlerinden biridir. Öğrenmenin gerçekleştirilebilmesinde bu etkileşim türü öğrenmenin gerçekleşmesinde son derecede önemlidir (Anderson, 2003). Öğrenci-öğrenci etkileşimi, öğrenenlerin anlama kapasitelerini ve entelektüel başarı düzeylerini de artırmaktadır. Öğrenenler arasındaki iletişim onların diğer kültürlerle iç içe olmalarını sağlar ve öğrenme deneyimlerini zenginleştirirken öğrenenler arkadaşları ile fikirlerini ve bireysel deneyimlerini paylaşarak kavramları geliştirmektedirler. Bilginin uygulanması gerektiği durumlarda, ulaşılabilir bir grup öğrenenin olması oldukça önemlidir. Öğrenci-öğrenci etkileşiminde katılımcılar veya nesneler arasında eş zamanlı veya eş zamanlı olmayan cevaplar ve geribildirimlerden oluşmaktadır (Anderson, 2003).

Öğrenci-öğrenci etkileşimlerine fırsat sunulmaması uzaktan eğitim derslerindeki en büyük sorun olarak karşımıza çıkmaktadır (Belanger ve Jordan, 2000). Öğretimde işbirlikçi deneyimler oluşturmak öğrenenin çevrimiçi öğrenme ortamına bağlanmasını, öğrenenlerin ortak değerleri, fikirlerini paylaştığı ve aktif (Battalio, 2007) grup temelli aktiviteler, sohbet odaları, hızlı mesajlaşma ve tartışma araçları gibi eşzamanlı ya da eş zamansız araçların çeşitliliğini artırarak öğrenen işbirliği geliştirilebilir. İşbirliğine dayalı bir grup oluşturmak bu hissi azaltmak ve öğrenenler arasındaki iletişimi artırmak için iyi bir yoldur (Battalio, 2007).

Öğrenciler arası etkileşimi artırıldığında çevrimiçi öğrenmede öğrencilerin ders doyumunun arttığını belirtilmiştir (Anderson, 2003; Battalio, 2007). Bu tür ortamlarda etkileşim çeşitlerinin ve araçlarının sayısının artması, öğrenenlerin özellikle başarılarını ve motivasyonlarını artırdığını göstermektedir. Bu tür etkileşimin arkadaşlarıyla etkileşim içinde bulunan öğrenenler anında fikir alışverişinde bulunabilir ve birbirlerine geribildirimde bulunabilirler. Öğrenenlerin ilgileri ve motivasyonları kendi arkadaşlarının cevaplarını beklerken daha çok artar.

Öğrenci-öğrenci arasında yapılan etkileşim eğitim verenlerin kontrolünde veya eğitim veren öğretmenler olmadan gerçekleşen iki yönlü karşılıklı iletişimi içermektedir. Bu iki yönlü karşılıklı etkileşim çevrimiçi işbirlikçi öğrenme modeli yüksek seviyede bir öğrenci-öğrenci etkileşimi sağlama açısından yararlı olabilir (Arbaugh ve Benbunan-Fich, 2007). Buna karşın, akranlarıyla etkileşimde bulunmak istemeyen öğrenenler bulunmaktadır. Akranlarıyla etkileşime geçmeden bireysel olarak derste eğitimci ile etkileşimde bulunup çevrimiçi derslerden daha fazla memnun durumunu belirten öğrenciler bulunmaktadır. Bu durumda öğrenciler arası etkileşim, akran etkileşimi öğrenmenin bu boyutunda öğrencilerin dersle ilgili memnuniyet düzeylerinde önemli bir rol oynamamaktadır (Bray ve diğerleri, 2008). Bunun yanı sıra uzaktan eğitimde öğrenciler ders dışı ödevler üzerinde akranları ile birlikte çalışmadıkları veya birbirlerine dersle ilgili yüz yüze tartışma ortamı yaratamadıkları için kendilerini izole edilmiş hissine kapılabilmektedirler (Belanger ve Jordan, 2000).

Etkileşim türlerinden ikincisi olan öğrenci-öğretim elemanı etkileşimi birçok farklı türde meydana gelebilmektedir. Bu etkileşim türü dersin öğretim elemanı ve öğrenenler arasında olan iki yönlü iletişimini ifade etmektedir. Öğrenci-öğretim elemanı etkileşiminde geribildirimler çok önemlidir. Eğitimciler konunun içeriğinin öğrenenler tarafından ne kadar anlaşıldığını belirleyebilir. Öğrenenden

gelen geribildirim ile eğitimci konuyu anlatmadaki kendi performansının ne kadar yeterli olduğunu gözlemleyebilir. Çevrimiçi öğrenme ortamlarında, öğrenenler öğretim elemanları ile olan iletişimdeki beklentilerinin öğretim elemanlarının destekleri ile karşılandığında derslerdeki memnuniyetlerinin daha fazla arttığını belirtmişlerdir. Öğretim elemanı-öğrenci etkileşimini artırmada sınıfta düzenli olarak bulunma ve beklentileri ortaya koyma, daha fazla iletişim, çevrimiçi öğrenmede öğretim elemanlarının edinmesi gereken önemli üç uygulamadır (Dennen, Darabi ve Smith, 2007).

Etkileşim türlerinden üçüncü tür olan öğrenci-içerik etkileşiminde, çevrimiçi eğitim ortamları öğrenenlere çeşitli teknolojiyi kullanma kolaylığı sağlayarak onların içerik ile etkileşimde bulunacakları çok çeşitli imkânlar sunmaktadır. Öğrenci-içerik etkileşimi öğrenci-öğretim elemanı etkileşimi ve öğrenci-öğrenci etkileşimi ile karşılaştırıldığında daha soyuttur. Ses ve görsel öğeler beynin farklı bölgelerinde işlendiği için sesin diğer medya türleri ile kombine edildiğinde fazla bilişsel yüklenme olmayacağını iddia etmiştir (Bishop ve Cates, 2001).

Etkileşim türlerine genel olarak bakıldığında öğrenci-öğrenci etkileşimi, öğrenci öğretim elemanı etkileşimi ve öğrenci içerik etkileşimi, uzaktan eğitimin zaman ve mekân olarak ayrılığın oluşturduğu bağımsızlıktan dolayı sıkça vurgulanmaktadır. Genellikle, yüz yüze eğitim yapılan sınıflardaki etkileşimin kalitesi uzaktan eğitimde elde edilemeyebilir ve öğretme-öğrenme faaliyetlerinin etkisi bir dereceye kadar düşebilir (Bishop ve Cates, 2001; Dennen, Darabi ve Smith, 2007)

Hemşirelik Eğitiminde Çevrimiçi Öğrenme Ortamı İle Harmanlanmış Öğretimin Yöntemi

Geleneksel hemşirelik eğitiminde öğrencilerin çoğunlukla dinleyen ve pasif konumunda olması, öğrenme kapasitesine göre istediği hızda dinleyememesi, konunun uzun sürmesi durumunda dikkatinin dağılması, tekrar etme olanağının olmaması gibi sınırlılıkları bulunmaktadır (Arı, 2018). Hemşirelik öğrencilerine mesleki eğitimleri sırasında ağırlıklı olarak teorik içeriğin aktarılması ve sonrasında sınırlı zaman ve ortamlarda uygulama derslerinin yürütülmesi öğrencilerin öğrenme zorluklarını daha da artırabilmektedir. Teorik öğretimdeki bu sınırlılıklarla birlikte, uygulamaya dayalı öğretim sürecinde öğrenci sayılarının giderek artması ve uygulama ortamlarında yeterli öğretim elemanının bulunmaması kalabalık öğrenci grupları ile yapılan klinik uygulamaların etkinliğinin azalmasına neden olmaktadır (Kocaman, Arslan Yürümezoğlu, 2015). Bu bağlamda hemşirelik eğitiminde yürütülen klasik öğretim yöntemi çoğu zaman tek başına yeterli olamamakta ve bu yönetime ek farklı öğretim yöntemlerinin eklenmesine gereksinim duyulmaktadır (Hubackova, Semradova, 2016). Özellikle Covid-19 pandemisinin getirdiği kısıtlamalarla eğitim süreçlerinin çevrimiçi eğitime yönelmesi ve günümüz öğrenci profilinin teknolojiyi kullanmaya daha elverişli olduğu göz önünde bulundurulduğunda, teknolojiyi içinde barındıran yeni öğretim yaklaşımlarının hemşirelik programlarına entegre edilmesinin gerekliliği daha da önem kazanmaktadır. Günümüzde bu nedenle teknolojiyi barındıran öğretim yöntemleri ile klasik öğretim yöntemleri harmanlanarak kullanılmaya başlanmıştır (HUÇEP, 2014; Oweis, 2018; Gedik, 2020).

Harmanlanmış Öğrenme

Karma ya da hibrit öğrenme gibi kavramlarla da ifade edilen harmanlanmış öğrenme, yüz yüze öğrenme ortamları ile çevrimiçi öğrenme ortamlarının bir arada kullanılmasıdır (Kumtepe, 2019). Teorik ve uygulamalı öğretimde öğrenmeyi güçleştiren artan öğrenci sayısı sayıca yetersiz öğretim elemanları ve uygulama alanlarının/klinik yetersizliği vb. sınırlılıkların çözümünde farklı öğretim yöntemlerinin birbirini destekleyecek şekilde, bir arada kullanılması önerilmektedir (HUÇEP, 2014; Kocaman, Arslan Yürümezoğlu, 2015; Ayhan, Bilgin, 2018). Bu yöntemlerden biri web tabanlı öğrenme/e-öğrenme/çevrimiçi öğrenme ve sınıf içi yüz yüze öğrenme yöntemlerinin bir arada harmanlanarak kullanılmasıyla gerçekleştirilen harmanlanmış öğrenme yaklaşımıdır (Dağ, 2011).

Bu kapsamda harmanlanmış öğretim; sınıf içi öğrenme/ yüz yüze öğrenme ve çevrimiçi öğrenme(video, web tabanlı öğrenme, uzaktan öğrenme teknolojileri vb.) teknolojilerinin öğrenme ortamının gereksinimleri çerçevesinde farklı oranlarda bir arada kullanılmasıdır (Oweis, 2018). Çevrimiçi öğrenme eğitimcilerin elektronik iletişim ortamlarını kullanarak, eğitimini tamamlayamamış ya da farklı disiplinlerde eğitim almayı isteyen kişiler için uzaktan eğitim sistemini kullanarak verilen formal bir eğitim sistemidir (Battalio, 2007). Harmanlanmış öğretimde çevrimiçi

öğrenme ortamı olarak Learning Management System (LMS)/Öğrenme Yönetim Sistemleri (ÖYS) bilgisayar yazılımları kullanılmaktadır. Çevrimiçi öğrenme ortamı zaman ve mekândan bağımsız öğrenme ortamı sunması, öğrenciye kendi öğrenme hızında konuyu tekrar etme olanağı sağlaması, öğrencide öğrenmeye karşı ilgiyi desteklemesi ve motivasyonda artış sağlaması gibi olumlu özelliklere sahiptir (Kabassi et. al., 2016). Harmanlanmış öğrenme uygulamalarında; öğrenenler belirli bir program çerçevesinde sınıf içi ortamda yüz yüze derslere devam ederken, sınıf dışında internet aracılığı ile çevrimiçi öğrenme ortamında sunulan öğrenme materyalleri ile desteklenirler (Gedik, 2020).

Harmanlanmış öğrenmede web tabanlı öğrenme/e-öğrenme/çevrimiçi öğrenme kısmında çevrimiçi ortamda öğretim materyallerinin(ders notları, slayt, makale vb.) sunumu, öğrenci yönetim araçları (kayıt, izleme, değerlendirme), e-posta ve tartışma forumları ile iletişim ve web sitesi bağlantıları(veri tabanları, dergiler vb.) için Moodle, Blackboard, Claroline gibi Öğrenme Yönetim Sistemleri(ÖYS) bilgisayar yazılımları kullanılmaktadır (Duran, 2006). Yüz yüze ortamda sunulan ders materyallerinin bu öğrenme yönetim sistemlerinde de sunumu ile etkili öğrenme ortamlarının oluşturulması amaçlanmıştır. Bazı derslerde yüz yüze öğrenme yöntem ve stratejileri, bazı derslerde ise çevrimiçi öğrenme teknolojileri daha fazla kullanılarak yüz yüze öğrenme ile çevrimiçi öğrenmenin harmanlanma oranı öğrenme ortamının gereksinimine göre belirlenmektedir. Bazı durumlarda da hem çevrimiçi öğrenme hem de yüz yüze öğrenme eşit oranda kullanılabilir (Dağ, 2011). Bunun yanında çevrimiçi ortamda dersin sunumu, eş zamanlı(senkron) ya da eş zamanlı olmayan(asenkron) şeklinde gerçekleşmektedir. Senkron programlarda ders içeriği öğreticiden öğrenciye eş zamanlı olarak aktarılırken önceden hazırlanmış ve çevrimiçi ortama kaydedilmiş ders içeriklerine öğrenciler istedikleri zaman ve sayıda asenkron programlar neticesinde ulaşabilmektedir.

Harmanlanmış Öğrenme Modelinin Avantajları

Harmanlanmış öğrenme modeli sınıf içi yüz yüze öğrenme ortamlarının sağladığı etkileşim ile birlikte çevrimiçi ortamda internet destekli öğretim özelliği sayesinde öğrenciye sunulan ders içeriğini/öğrenme materyalini kendi öğrenme hızına göre istediği kadar tekrar etme ve öğrencinin bireysel öğrenmesini destekleme gibi olanaklar sağlamaktadır. Harmanlanmış öğrenme ayrıca farklı mekânlarda yer alan öğrenen ve eğitimcilerle eş zamanlı veya eş zamanlı olmayan yöntemlerle eğitim ortamında bulunma imkânı sunmaktadır (Dağ, 2011; Karaman, 2007; Batdı, 2014). Harmanlanmış öğrenme modelinin bu avantajlarının yanı sıra dezavantajları da bulunmaktadır. Çevrimiçi öğrenme/eöğrenme ortamı olarak kullanılan Öğrenme Yönetim Sistemleri(ÖYS)' nin kullanımı için ek zaman ayırarak öğrencilerin yönlendirilmesi/bilgilendirilmesi gerekir (Dağ, 2011; Kabassi et.al., 2016). Eğitimci ve öğrenciler öğrenim ortamına erişimde internet ağına bağlanmada, internete erişim hızında ya da internet boyutunda zorluklarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Harmanlanmış öğrenme modelinin uygulanması sonucunda harmanlanmış öğrenme modelinin bilgi ediniminde pozitif etki etkili öğrenme ortamları sunduğu, öğrenenlerin öğrenmeye yönelik özerkliklerini, teori ile uygulama arasındaki boşluğu kapatmaya yardımcı olduğu (Rowe, Frantz, Bozalek, 2012; Liu et. al., 2016) sonuçlarına ulaşılmıştır. Harmanlanmış öğrenme ortamlarının çevrimiçi öğrenme ortamlarına göre öğrencilerde daha fazla akademik başarı sağlamanın yanında, bilginin kalıcılığını sağlama açısından da daha olumlu sonuçlar verdiği görülmektedir. Bu farkın oluşmasında, sadece çevrimiçi iletişime dayanan bir öğrenme ortamından elde edilen öğrenmenin, geleneksel yüzyüze ortam tarafından da desteklenen harmanlanmış bir ortam kadar etkili olmayabileceği sonucunu ortaya koymaktadır. İçinde hem yüzyüze hem de çevrimiçi etkinlikleri barındıran ve buna göre tasarlanmış harmanlanmış bir ortam, tamamen öğrencinin kendi kontrolüne bırakılmış, öğrencinin yüzyüze izlenmediği, ders ortamından çabucak sıkılabildiği, dolayısıyla kolaylıkla kaybolabildiği çevrimiçi bir ortama göre öğrenilen bilginin kalıcılığını sağlama açısından daha olumlu sonuçlar ortaya koymaktadır.

SONUÇ

Güncel literatür incelendiğinde, harmanlanmış öğretimin hemşirelik eğitimi alanında kullanılması ile birlikte, bu öğretim yönteminin öğrencilerin bireysel çalışma sorumluluklarını, sınav puanlarını arttırdığı ve öğrencilerin uygulama becerilerini, iletişim becerilerini, öz yeterliliklerini geliştirdiği belirlenmiştir. Bu bağlamda hemşirelik öğretim elemanlarının da öğrenme yönetim sistemleri ve etkileri konusunda farkındalıklarını artırması beklenmekte ve çevrimiçi öğrenme ortamı ile harmanlanmış öğretimin yöntemini eğitim süreçlerine entegre etmeleri önerilmektedir. Hemşirelik

öğretim elemanlarının öğrenme yönetim sistemleri ve etkileri konusunda farkındalıklarını artırması beklenmektedir

KAYNAKLAR

1. Anderson, T. (2003). Modes of interaction in distance education: Recent developments and research questions. In M. G. Moore & W. G. Anderson (Eds.), *Handbook of distance education* (pp. 129-144). Mahwah, NJ: Erlbaum.
2. Arbaugh, J. B., and Benbunan-Fich, R. (2007). The importance of participant interaction in online environments. *Decision Support Systems*, 43(3), 853- 865.
3. Ari A.(2018). Öğretim İlke ve Yöntemleri: Eğitim Kitabevi. Brahmawong, C. (2004). Guidelines for Internet-based distance education in colleges and universities in Thailand. *International Journal of the Computer, the Internet and Management*, 12(2), 7-13.
4. Ayhan F, Bilgin N.(2018). Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Uygulamaya İlişkin Görüşleri: Genel Uygulama Dersi Örneği. *Social Sciences Studies Journal*.
5. Battalio, J. (2007). Interaction online: A reevaluation. *Quarterly Review of Distance Education*, 8(4), 339-352.
6. Batdı V.(2014). Harmanlanmış Öğrenme Ortamlarının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Journal of the Institute of Social Sciences Cankiri Karatekin University/Cankiri Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 12(1).
7. Belanger, F. and Jordan, D. H. (2000). Evaluation and implementation of distance learning: Technologies, tools, and techniques. Hershey, PA: Idea Group.
8. Bray, E., Aoki, K., and Dlugosh, L. (2008). Predictors of learning satisfaction in Japanese online distance learners. *International Review of Research in Open & Distance Learning*, 9(3), 1-24.
9. Bishop, M. J. and Cates, W. M. (2001). Theoretical foundations for sound s use in multimedia instruction to enhance learning. *Educational Technology Research and Development*, 49(3), 5-22.
10. Dağ F.(2011). Harmanlanmış (karma) öğrenme ortamları ve tasarımına ilişkin öneriler [Suggestions on blended learning environments and design]. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2):73-97.
11. Dennen, V. P., Darabi, A. A., and Smith, L. J. (2007). Instructor-learner interaction in online courses: The relative perceived importance of particular instructor actions on performance and satisfaction. *Distance Education*, 28(1), 65-79.
12. Duran N.(2006). Önal A, Kurtuluş C. E-Öğrenme Ve Kurumsal Eğitimde Yeni Yaklaşım Öğrenim Yönetim Sistemleri.
13. Durdu L, P. OD.(2020). Çevrimiçi Öğrenme Ortamları. In: Çağıltay K, Y. G, editors. Öğretim Teknolojilerinin Temelleri. Ankara: Pegem Akademi; 2020. p. 521-41.
14. Gedik N.(2020). Karma Öğrenme. In: Çağıltay K, Y. G, editors. Öğretim Teknolojilerinin Temelleri. Ankara: Pegem Akademi; 2020. p. 499-521.
15. Harting, K., and Erthal, M. J. (2005) History of distance learning. *Information Technology, Learning, and Performance Journal*. *Morehead*, 23 (1), 35-44.
16. Hubackova S, Semradova I.(2016). Evaluation of Blended Learning. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 217:551-7.
17. HUÇEP.(2014). Hemşirelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı.
18. Kabassi K, Dragonas I, Ntouzevits A, Pomonis T, Papastathopoulos G, Vozaitis Y.(2016). Evaluating a learning management system for blended learning in Greek higher education. *SpringerPlus*. 2016;5(1):101.
19. Karaman S. (2007).Ders Web sayfaları: Özellikleri, Hazırlanması, Kullanımı ve Öğretim Elemanlarının Tutumları. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.7(13):47-68.
20. Kocaman G, Arslan Yürümezoğlu H.(2015). Türkiye'de Hemşirelik Eğitiminin Durum Analizi: Sayılarla Hemşirelik Eğitimi (1996-2015). *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 2015;5(3).
21. Kumtepe A.T.(2019). Harmanlanmış Öğrenme Modeli. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

22. Liu Q, Peng W, Zhang F, Hu R, Li Y, Yan W. (2016).The Effectiveness of Blended Learning in Health Professions: Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of Medical Internet Research*. 18:2.
23. Muirhead, B. and Juwah, C. (2004). Interactivity in computer-mediated college and university education: A recent review of the literature. *Educational Technology and Society*, 7(1), 12-20.
24. Oweis TI.(2018). Effects of using a blended learning method on students' achievement and motivation to learn English in Jordan: A pilot case study. *Education Research International*.
25. Rowe M, Frantz J, Bozalek V. (2012).The role of blended learning in the clinical education of healthcare students: a systematic review. *Medical teacher*. 34(4):216-21
26. Usta, E., Mahiroğlu, A. (2008). Harmanlanmış Öğrenme ve Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarının Akademik Başarı ve Doyuma Etkisi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 9, (2). 1-15.

SB-26 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL ZEKÂ, ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE KLİNİK KARAR VERME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ : BİR VAKIF ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Sevim ŞEN , Hediye ARSLAN ÖZKAN, Emir AVŞAR, Sibel AFACAN KARAMAN

Yeditepe Üniversitesi, İstanbul, Turkey

Giriş ve Amaç: COVID-19 pandemisi, küresel olarak bir sağlık krizi yaşanmasına sebep olmuş ve bu kriz ortamı hemşirelerin kilit rolünü bir kez daha gözler önüne sermiştir. Hemşireler pandemi sürecinde hasta sorunlarını saptama, pozitif hasta sonuçları doğuracak klinik karar verme ve aksiyonları hızlı bir şekilde yönetmek durumunda kalmıştır. Hemşirelerin kanıt temelli uygulamalarını zamanında ve hızlı gerçekleştirebilmesi için eleştirel düşünme, klinik karar verme süreçlerinin düzeyi ve tüm bu süreçlerin yönetimini sağlayacak yeterli duygusal zekaya sahip olması önemlidir. Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinde duygusal zekanın eleştirel düşünme ve klinik karar verme düzeyleri ile ilişkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma Ocak-Şubat 2020’de yüz yüze ortamda kesitsel ve tanımlayıcı tasarımda gerçekleştirilmiştir. Bir Vakıf Üniversitesi Hemşirelik bölümünde okuyan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 187 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan Bilgi Formu, Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği, California Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği ve Hemşirelikte Klinik Karar Verme Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Veriler, tanımlayıcı istatistiksel yöntemler, bağımsız gruplarda t testi, Anova testi ve pearson korelasyon testi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların %91,4’ü kadın ve yaş ortalaması 20.93±1.26’dır. Katılımcıların ölçek toplam puan ortalamaları sırasıyla duygusal zekâ 142,76±18,18, eleştirel düşünme 195,21±26,15 ve klinik karar verme 96,60±19,94’tür. Öğrencilerin duygusal zeka toplam puan ortalaması ile eleştirel düşünme eğilimi alt boyutları analitik olmak (r= 0,2779), açık fikirlilik (r=0,3856), meraklılık (r=0,2931), kendine güven (r=0,2929), doğruyu arama (r=0,2747) ve sistematiklik (r=0,3285), klinik karar verme toplam puanı (r=0,7277) ve alt boyutları seçenek ve fikirleri araştırmak (r=0,7320), amaçları ve değerleri soruşturmak (r=0,5438), sonuçları değerlendirmek (r=0,6763), bilgiyi araştırmak ve yeni bilgiyi tarafsız olarak benimsemek (r=0,5879) arasında pozitif bir korelasyon bulunmuştur (p < 0,01).

Sonuç: Araştırma bulguları, öğrencilerin akademik yılı arttıkça duygusal zekâ puan ortalamalarının arttığını, eleştirel düşünme puanlarının ortalamasının üzerinde olduğunu ve ancak klinik karar verme puanlarının ortalamasının altında olduğunu göstermiştir.

Hemşirelik eğitimi, duygusal zekâ, eleştirel düşünme, hemşirelikte klinik karar verme

SB-27 COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE YENİ MEZUN HEMŞİRELERİN DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: KARMA YÖNTEM ÇALIŞMASI

Yeter DURGUN OZAN¹, Özlem ÇİÇEK², Esra ANUŞ TOPDEMİR³

¹DİCLE ÜNİVERSİTESİ, Diyarbakır, Turkey

²BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ, İzmir, Turkey

³DİCLE ÜNİVERSİTESİ, DIYARBAKIR, Turkey

Giriş: Yeni mezun hemşirelerin mesleğe bağlılıklarının Covid-19 pandemi sürecinden nasıl etkilendiği, hemşirelerin mesleğe yönelik duygularının ve kaygılarının hemşire eğitimciler tarafından anlaşılması önem arz etmekte ve ilgili konuda araştırma yapma ihtiyacı doğurmaktadır.

Amaç: Covid-19 pandemi sürecinde, yeni mezun hemşirelerin deneyimlerinin incelenmesi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada kantitatif ve kalitatif olmak üzere karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın birinci aşaması 146 ikinci aşaması 15 hemşireden oluşmuştur. Araştırmanın örneklemini, bir üniversitenin hemşirelik bölümünden yeni mezun olan, en az altı, en fazla iki yıldır çalışan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan hemşireler oluşturmuştur. Araştırmanın birinci aşamasında; hemşirelerin sosyo-demografik özellikleri ile ilgili veriler toplanmıştır. Birinci aşamanın verileri; sayı, yüzde, ortalama, t testi ve varyans analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında; pandeminin yeni mezun hemşireler üzerindeki etkisini anlayabilmek için, Whatsapp uygulaması üzerinden katılımcı hemşireler ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Veriler, Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu ile toplanmış ve ses kayıt cihazı ile kayıtlı edilmiştir. Kalitatif veriler tematik analiz yöntemine göre analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelerin yaş ortalamasının 24.7 + 1.6, %89.0'nin bekar, %41,1'inin Covid-19 ile ilgili birimlerde çalıştığı tespit edilmiştir. Hemşirelerin %53.4'ü hemşirelik mesleğini isteyerek seçmemiş, %32,2'si covid-19 virüsü ile enfekte olmuş ve bunlarında %5,5'i ailelerine bulaştırmıştır. Hemşirelerin %68.5'i başka bir mesleğin üyesi olmak istediğini belirtmiş, %43.2'si işten ayrılmak istediğini ve %30,8'i de ailesinin işten ayrılmasını istediğini belirtmiştir. Hemşirelerin %44,5'i oryantasyon eğitimi aldığını belirtmiştir. Pandemi sürecinde en yoğun hissedilen duygunun kaygı olduğu ve en çok etkilenilen durum/olayın ölümlerle çok sık karşılaşmış olmak olduğu belirtilmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında yapılan tematik analiz sonucunda; Duygusal yorgunluk, ölüm, yoğun iş yükü, çevresindekilere ve sevdiklerine zarar verme korkusu, hemşirelik mesleğinin değeri ve toplumsal duyarsızlık temaları olmak üzere altı tema belirlenmiştir.

Sonuç: Covid-19 pandemi süreci, yeni mezun hemşirelerin mesleğe uyumlarını ve bağlılıklarını olumsuz yönde etkilemiş, işten ayrılma istediğinin artmasına neden olmuştur.

Covid-19, Hemşire, Yeni mezun

SB-28 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SANAL GERÇEKLIK TEKNOLOJİSİNİN KULLANIMI

Ayşenur DAYAN¹, Serpil İNCE²

¹*Antalya Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Antalya, Turkey*

²*Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Turkey*

Yirmi birinci yüzyıl eğitiminde teknoloji, sürekli gelişmekte ve yenilenmekte olan bir unsur olarak var olmaktadır. Yeni öğretim teknolojileri geliştirildikçe, geleneksel öğrenme yöntemleri dışında farklı öğrenme yöntemleri ve süreçleri oluşmaktadır. Bu yeni gelişen yöntemlerden biri de sanal gerçeklik teknolojisi. Sanal gerçeklik, bilgisayarda canlandırılan üç boyutlu görüntülerin, bazı cihazların yardımıyla kişilere “gerçek bir dünya” gibi yansıtılmasıdır. Sanal gerçekliğin yaşanmasını sağlayan bu cihazlar; bilgisayar, gözlük, kulaklık ve hareket algılayıcı sensörlerin birleşimiyle oluşan bir donanımdır. Bilgisayar yardımıyla oluşturulan bu alternatif dünya kişiye gerçekmiş hissi vermektedir. Bu sanal dünya kullanıcısına kendini test etme, alıştırma yapma ve çevresini değerlendirme imkanı sunmaktadır. Sanal gerçeklik teknolojileri eğitim aracı olarak birçok çalışmada ele alınmış ve çalışmalar sonucunda sanal gerçeklik kullanımının öğrencilerin performansını önemli ölçüde arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Sanal gerçekliğin nesnelerin özgürce incelenmesine izin vermesi yönüyle, aktif öğrenme ortamları sağlayarak öğrencilerin hayal gücünü kullanabileceği ve yaratıcı kavramlar geliştirme yetilerini olumlu yönde etkileyebileceğini vurgulanmaktadır. Sanal gerçeklik uygulamalarının etkili bir şekilde zamandan tasarruf etmesi, eğitim maliyetlerini azaltması ve sağlık profesyonellerinin becerilerinin koordinasyon uygulamasına yardımcı olması nedenleriyle hemşirelik eğitiminde kullanımı yaygınlaşmaktadır. Hemşirelik eğitimi, öğrenciye profesyonel hemşirelik kimliğini kazandırmak ve öğrenciyi mesleki yaşama hazırlamak amacıyla yapılandırılmış, teorik ve pratik eğitimin bir bütün olarak sunulduğu bir eğitim sistemidir. Bu sistemde hemşirelik öğrencilerinden bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri iyi bir düzeyde kazanmaları beklenmektedir. Literatürdeki araştırma sonuçları değerlendirildiğinde hemşirelik temel beceri eğitimlerinde kullanılan sanal gerçeklik yöntemlerinin öğrencilerin akademik başarı ve mesleki beceri performansını arttırmada olumlu etkisi olduğu saptanmıştır. Ayrıca sanal gerçeklik yöntemlerinin öğrenciye üç boyutlu görsel-işitsel animasyonlar ile gerçekmiş gibi bir ortam oluşturmasını, bununla birlikte öğrenciyi deneyerek öğrenmeye yönelterek uygulamalarda aktif olarak rol almasını sağlamasını, komplike bir durumda karar vermesi için düşündürmesi ve gerçeğe çok yakın bir eğitim ortamı oluşturarak öğrencinin klinik ortam öncesi beceri yeterliliğini ve motivasyonunu arttırmasını sağlamaktadır.

sanal gerçeklik, hemşirelik eğitimi, teknoloji

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SANAL GERÇEKLIK TEKNOLOJİSİNİN KULLANIMI

Ayşenur Dayan¹, Serpil İnce²

¹ Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Bilim Üniversitesi, Antalya

² Hemşirelik Fakültesi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya

ÖZET

Yirmi birinci yüzyıl eğitiminde teknoloji, sürekli gelişmekte ve yenilenmekte olan bir unsur olarak var olmaktadır. Yeni öğretim teknolojileri geliştirildikçe, geleneksel öğrenme yöntemleri dışında farklı öğrenme yöntemleri ve süreçleri oluşmaktadır. Bu yeni gelişen yöntemlerden biri de sanal gerçeklik teknolojisi. Sanal gerçeklik, bilgisayarda canlandırılan üç boyutlu görüntülerin, bazı cihazların yardımıyla kişilere "gerçek bir dünya" gibi yansıtılmasıdır. Sanal gerçekliğin yaşanmasını sağlayan bu cihazlar; bilgisayar, gözlük, kulaklık ve hareket algılayıcı sensörlerin birleşimiyle oluşan bir donanımdır. Bilgisayar yardımıyla oluşturulan bu alternatif dünya kişiye gerçekmiş hissi vermektedir. Bu sanal dünya kullanıcısına kendini test etme, alıştırmalar yapma ve çevresini değerlendirme imkanı sunmaktadır. Sanal gerçeklik teknolojileri eğitim aracı olarak birçok çalışmada ele alınmış ve çalışmalar sonucunda sanal gerçeklik kullanımının öğrencilerin performansını önemli ölçüde arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Sanal gerçekliğin nesnelerin özgürce incelenmesine izin vermesi yönüyle, aktif öğrenme ortamları sağlayarak öğrencilerin hayal gücünü kullanabileceği ve yaratıcı kavramlar geliştirme yetilerini olumlu yönde etkileyebileceğini vurgulanmaktadır. Sanal gerçeklik uygulamalarının etkili bir şekilde zamandan tasarruf etmesi, eğitim maliyetlerini azaltması ve sağlık profesyonellerinin becerilerinin koordinasyon uygulamasına yardımcı olması nedenleriyle hemşirelik eğitiminde kullanımı yaygınlaşmaktadır. Hemşirelik eğitimi, öğrenciye profesyonel hemşirelik kimliğini kazandırmak ve öğrenciyi mesleki yaşama hazırlamak amacıyla yapılandırılmış, teorik ve pratik eğitimin bir bütün olarak sunulduğu bir eğitim sistemidir. Bu sistemde hemşirelik öğrencilerinden bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri iyi bir düzeyde kazanmaları beklenmektedir. Literatürdeki araştırma sonuçları değerlendirildiğinde hemşirelik temel beceri eğitimlerinde kullanılan sanal gerçeklik yöntemlerinin öğrencilerin akademik başarı ve mesleki beceri performansını arttırmada olumlu etkisi olduğu saptanmıştır. Ayrıca sanal gerçeklik yöntemlerinin öğrenciye üç boyutlu görsel-işitsel animasyonlar ile gerçekmiş gibi bir ortam oluşturmasını, bununla birlikte öğrenciyi deneyerek öğrenmeye yönlterek uygulamalarda aktif olarak rol almasını sağlamasını, komplike bir durumda karar vermesi için düşündürmesi ve gerçeğe çok yakın bir eğitim ortamı oluşturarak öğrencinin klinik ortam öncesi beceri yeterliliğini ve motivasyonunu arttırmasını sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: sanal gerçeklik, hemşirelik eğitimi, teknoloji

GİRİŞ

Günümüz eğitiminde teknoloji, sürekli gelişmekte ve yenilenmektedir. Yeni öğretim teknolojileri geliştirildikçe, geleneksel öğrenme yöntemleri dışında farklı öğrenme yöntemleri ve süreçleri oluşmaktadır (Chen, 2016). Eğitimde, geleneksel yöntem ve teknikler eğitimcilerin ve öğrencilerin ihtiyacını karşılamada, sorunlarını çözmede ve öğrencilerin öğreticileriyle etkileşim içerisinde kalmasında artık yetersiz duruma gelmiştir. Bundan dolayı da idareciler ve araştırmacılar eğitim ve öğretimde yeterli ve etkin bir model oluşturmak için teknolojik araçlardan yararlanmaya başlamıştır. Bu teknolojik araçlardan biri de etkileşimli öğrenmeyi sağlayan sanal gerçeklik teknolojileridir (Chang ve ark., 2016).

Sanal gerçeklik bilgisayarda canlandırılan üç boyutlu görüntülerin, bazı cihazların yardımıyla kişilere "gerçek bir dünya" gibi yansıtılmasıdır. Sanal gerçeklik terimi Jaron Lanier tarafından literatüre kazandırılmıştır (Reznek, Harter ve Krummel, 2002). Sanal gerçeklik, sanal çevrede kişiye herhangi bir durumun içinde onu yaşıyormuş hissi vererek ekstra bir boyut sağlamaktadır. Genel anlamda sanal gerçekliği, kurgu ve teknolojiyle gerçek ve hayalin birleştirilmesi olarak tanımlamak mümkündür.

(Bayraktar ve Kaleli, 2007). Bir başka tanımda ise fiber optik data eldiven ve video gözlük yardımıyla kişinin içerisinde hareket edebildiği alternatif bir dünya olarak tanımlanmaktadır. Sanal gerçekliğin yaşanmasını sağlayan bu cihazlar; bilgisayar, gözlük, kulaklık ve hareket algılayıcı sensörlerin birleşimiyle oluşan bir donanımdır (Rohidatun ve ark., 2016). Bilgisayar yardımıyla oluşturulan bu alternatif dünya kişiye gerçekmiş hissi vermektedir. Oluşturulan bu sanal dünyada kontrol tamamen kullanıcının elinde bulunmaktadır. Bu, sanal dünya kullanıcısına kendini test etme, alıştırmalar yapma ve çevresini değerlendirme imkanı da sunmaktadır. Bu sayede kullanıcı gerçek hayatta kontrol edilmesi zor olan durumlarla gerçekten yaşıyormuş gibi karşı karşıya kalarak kendini değerlendirebilmektedir (Bowen, 2018).

Sanal gerçeklik teknolojileri eğitim aracı olarak birçok çalışmada ele alınmış, son yıllarda sanal gerçeklik cihazlarının çeşitlilik kazanması ve bu cihazların daha erişilebilir olması sayesinde bu alanda yapılan çalışmaların sayısında artış görülmüştür. Yapılan bazı çalışmalarda sanal gerçeklik kullanımının öğrencilerin performansını önemli ölçüde arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. (Alhalabi, 2016; Lau ve ark., 2017). Sanal dünyaların, dönüştürülmüş sosyal etkileşim aracılığıyla öğrenme ortamlarının sosyal dinamiklerini değiştirmede, büyük ölçüde etkin bir beceriye sahip olduğu belirtilmektedir (Tepe ve ark., 2016). Gerçekte yaşamamızın mümkün olmadığı deneyimleri yaşama konusunda sanal gerçekliğin yerinin doldurulamayacağını ve sanal gerçekliğin karmaşık ve öğrenilmesi güç temaların öğretilmesini sağladığı vurgulanmaktadır (Jenson, 2012). Lau (2015), öğrenme deneyimlerini artırma amacıyla sanal gerçeklik kullanımının, yalnızca öğrencilerin gerçek dünya durumlarıyla başa çıkmaları için simülasyonlar tasarlanmasından ibaret olmadığını, aynı zamanda onların yeni fikirleri keşfetme motivasyonlarını arttırabilecek bir potansiyeli olduğunu ifade etmektedir. Sanal gerçekliğin nesnelerin özgürce incelenmesine izin vermesi yönüyle, aktif öğrenme ortamları sağlayarak öğrencilerin hayal gücünü kullanabileceği ve yeni yaratıcı kavramlar geliştirme yetilerini olumlu yönde etkileyebileceğini belirtmektedir (Pan ve ark., 2007). Hussein ve Nätterdal (2015), sanal gerçeklik uygulamalarıyla mobil uygulamaları karşılaştırdıkları çalışmalarında, etkileşimli bir ortama ihtiyaç duyulan eğitim durumlarında sanal gerçeklik uygulamalarının daha başarılı olduğunu belirterek, bu uygulamaların aktif öğrenmeye teşvik edici olma, daldırma deneyimi sunma ve katılımı artırma gibi özellikleriyle ön plana çıktığını ifade etmektedir.

Sanal gerçeklik teknolojileri, eğitim alanında sadece zengin bir öğretim modeli sağlamakla kalmayıp öğrencilerin yeni fikirler geliştirme ve problem çözme becerilerini geliştirmesine yardımcı olmaktadır. İnteraktif, imgeleme ve üç boyutlu görselleştirme teknikleriyle birleştirilmiş bu teknolojiler, sanal ortamda öğrencilerin tamamı tarafından erişilebilir bir sanal öğrenme alanı oluşturarak istenildiği zaman kullanma imkanı vermektedir. Öğrenme alanı içerisinde öğrenciler, sistemin sağladığı araçlar yardımıyla istedikleri her şeyi ifade edebilir, yapabilir ya da oluşturabilir (Chang ve Lai, 2021).

Sanal gerçeklik teknolojisinin eğitimde kullanımının yaygınlaşması ve avantajlarının getirisiyle birlikte hemşirelik eğitiminde de kullanımı artış göstermiştir. Bunun başlıca nedeni, sanal gerçeklik uygulamalarının etkili bir biçimde zamandan tasarruf etmesi, eğitim maliyetlerini azaltması ve sağlık profesyonellerinin becerilerinin koordinasyon uygulamasına yardımcı olmasıdır.

Hemşirelik eğitim alanında karmaşık ve zor fonksiyonların öğretiminde kullanılan sanal simülasyonlar; uygulanan girişimlerin simülasyon sistemi içindeki sensörler tarafından algılandığı ve dokunmaya (haptic) yanıt olarak oluşan mekanik etki ve fizyolojik tepkinin canlandırıldığı elektronik sistemler olarak tanımlanmaktadır. Bunun yanı sıra, sanal gerçeklik gerçek yaşam olaylarını sanal ortam ve interaktif senaryolar ile yansıtmaktadır. Böylece öğrencilerin beceri uygulamalarını gerçekleştirmesi, uygulama sonunda kendileri ve eğitmenler tarafından objektif bir şekilde değerlendirilmeleri sağlanmaktadır (Chang ve Lai, 2021; Sarıkoç, 2016). Bu sistemler, özellikle eğiticinin öğrencinin girişimlerini tam olarak değerlendiremediği durumlarda etkili öğrenme ortamı sunmaktadır. Ayrıca sanal hastane ortamında gerçek yaşamdaki bireyleri üç boyutlu olarak canlandıran sanal temsilleri (örn: hasta, doktor, öğrenci, eğitmen, diğer hastane personeli, vb.) içermektedir (Davis, 2015). Bu temsiller yüz ifadeleri, deri, şekil, boyut, saçları ve giyimleri değiştirilerek kişiye göre özelleştirilebilmektedir (Wiecha ve ark., 2010). Sanal hasta temsillerinde, tanımlanan ciltte şişlik, morluk, kanama gibi hastalık semptomları görsel olarak belirtilmektedir. Sanal gerçeklik uygulamaları tüm bu teknolojik özellikleri sayesinde risksiz bir ortamda klinik senaryoların sınırsız şekilde uygulanmasına izin vererek öğrencinin kaygısını azaltmaya ve kendine olan güvenini geliştirmeye, klinik karar verme becerilerinin gelişmesine ve öğrenciye uygulama sonunda geribildirim vererek doğru tekniği öğrenmesine yardımcı olmakta ve sonuç olarak öğrencide motivasyon ve başarının artmasına katkıda bulunmaktadır (Bowen, 2018; Öztürk ve Dinç, 2014; Cook, 2005).

GEREKÇE VE YÖNTEM

Hemşirelik eğitiminde kullanılan sanal gerçeklik teknolojisinin etkinliğini belirlemek amacıyla literatürde yer alan araştırmalar incelenmiştir.

BULGULAR

Hemşirelik eğitiminde sanal gerçeklik teknolojisinin kullanımına yönelik literatür incelendiğinde özellikle öğrencilere mesleki becerileri kazandırmaya yönelik yapılmış çalışmalara rastlanmıştır. Jung ve arkadaşlarının (2012) birinci sınıf hemşirelik öğrencilerinde sanal gerçeklik simülasyon sisteminin öğrencilerin intravenöz kateterizasyon beceri performansına etkisini inceledikleri, beceri eğitim yöntemi olarak sanal gerçeklik, plastik kol maketi ve iki yöntemin birlikte kullanıldığı üç gruplu modelde yürüttükleri deneysel çalışmalarında, intravenöz beceri eğitiminde sanal simülasyon yöntemi kullanılan öğrencilerin beceri uygulamasını başarılı bir şekilde tamamlama oranının yüksek olduğu belirtilmiştir (Jung ve ark., 2012). Jamison ve ark.(2006) geleneksel yöntem ile IV sanal gerçeklik sisteminin hemşirelik öğrencilerinin intravenöz kateterizasyon uygulamasına yönelik akademik başarı ve beceri performansına etkisini inceledikleri çalışmada; sanal gerçeklik simülasyonu (Cath Sim) kullanan öğrencilerin intravenöz kateter beceri performanslarında ve son test puanlarında önemli bir artış saptanmıştır(Jamison ve ark., 2006). Yine konu ile ilgili başka bir araştırmada, iki farklı IV sanal simülatör (Cath Sim, IV Virtualy) ile geleneksel eğitim yönteminin öğrencilerin intravenöz kateterizasyon beceri performansına etkisi karşılaştırılmıştır. IV virtualy sanal simülatörün kullanıldığı grubun intravenöz beceri uygulamasına yönelik akademik başarılarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çin’de Tsai ve arkadaşları tarafından 2008 yılında IV kateter uygulama becerisine yönelik hemşirelik eğitiminde kullanılmak üzere bir sanal simülasyon sistemi geliştirilmiştir. Geliştirilen bu sistemin IV kateterizasyon uygulama becerisine etkisi mezun olmuş 77 hemşire ile incelenmiş olup bu yeni sistemin bu IV kateter uygulama becerisine olumlu katkısı olduğu belirtilmiştir (Tsai ve ark., 2008). Ülkemiz de ise İsmailoğlu (2015) tarafından hemşirelik öğrencilerinde intravenöz kateterizasyon becerisini geliştirmeye yönelik yarı deneysel desende bir çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmada öğrencilerin IV kateter uygulama beceri performansları ile özgüven, memnuniyet düzeyleri ve korku semptomları değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda sanal simülasyon sistemi (IV Virtualy) ile eğitim alan müdahale grubundaki öğrencilerin IV damar yolu açma beceri puanlarının ve öğrencilerin memnuniyet puanlarının kontrol grubundan anlamlı olarak yüksek olduğu saptanmıştır (İsmailoğlu, 2015). Chang ve arkadaşları tarafından 2002 yılında hemşirelik öğrencilerinin intravenöz kateter uygulama becerisi eğitiminde bilgisayar temelli sanal simülasyonun (Cath Sim) öğrencilerin beceri performansına ve anksiyete durumuna etkisi incelenmiştir. Bu çalışma müdahale ve kontrol gruplu olarak yürütülmüş olup, intravenöz kateter beceri eğitiminde bilgisayar sanal simülasyon yöntemi uygulanan öğrencilerin durumluk kaygı düzeyinin kontrol grubuna göre daha düşük olduğu belirlenmiştir (Chang ve ark., 2002).

Vidal ve arkadaşları (2013) tarafından hemşirelik fakültesinde öğrenim gören 53 öğrenci ile gerçekleştirilen araştırma öğrencilerin kan alma beceri eğitiminde sanal simülasyon yöntemi (Cath-sim) kullanılarak yarı deneysel desende yürütülmüştür. Müdahale ve kontrol grubu öğrencilerinin kan alma beceri performansları gerçek hasta üzerinde yapılan kan alma uygulamaları ile incelenmiş ve öğrencilerin performansı başarısız uygulama girişimi, hastada oluşan ağrı ve hematoma yönünden değerlendirilmiştir. Kan alma beceri eğitimini sanal gerçeklik yöntemi ile gerçekleştiren öğrencilerin hastalarında ağrı ve hematoma oluşma durumunun kontrol grubundaki öğrencilerden daha az olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda başarılı uygulama girişiminin kontrol grubundaki öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte çalışmada; sanal gerçeklik uygulamasının geleneksel eğitimin tamamlanması için en uygun yöntem olduğu belirtilmektedir (Vidal ve ark., 2013). Smith ve Hamilton’un (2015) hemşirelik öğrencilerinin kalıcı üriner kateter uygulama becerisi eğitime yönelik tasarladıkları sanal gerçeklik simülasyon sisteminin kullanıldığı bir çalışmada da, sanal gerçeklik simülasyon grubu öğrencilerinin üriner kateter uygulama beceri adımlarını daha kolay öğrendikleri dolayısıyla bu sistemin öğrencilerin kalıcı üriner kateter uygulaması beceri eğitiminde destekleyici bir sistem olarak kullanılabileceği belirtilmektedir (Smith ve Hamilton, 2015). Konuyla ilgili benzer bir çalışmada, Butt ve arkadaşlarının (2018) yürüttükleri beceri edinimi için oyun tabanlı sanal gerçeklik çalışmalarında, üriner kateterizasyon uygulamasında, öğrencilerin uygulamayı ilgi çekici

buldukları, daha fazla uygulama yapabilmek için daha fazla zaman ayırdıklarını belirtmişlerdir (Butt ve ark., 2018).

Hemşirelerin cerrahi setleri ve ilgili prosedürleri öğrenmesini sağlayacak bir sanal gerçeklik simülasyonu geliştirilmesi amaçlayan bir çalışmada ameliyat ortamı ve cerrahi setlerin modellenmesi için Maya ve Solidworks programları kullanılmıştır. Sanal gerçeklik ortamı Unity ile tasarlanmıştır. Kullanıcıların sanal gerçeklik ortamı ile iletişim kurabilmeleri için MetaVision sanal gerçeklik gözlüğü kullanılmıştır. Çalışmada 14 katılımcı ile gerçekleştirilen simülasyon testleri yapılmıştır. Testler sonrasında anket çalışması yapılarak simülasyonun başarılı ve başarısız olduğu durumlar tespit edilmiştir (Taçgın, 2017). Çalışma sonucunda araştırmacılar sanal gerçeklik teknolojilerinin kullanıcıların beklentilerini karşılayacak nitelikte geliştirildiklerinde hemşirelik eğitiminde kullanılmasının olumlu etkileri olacağını belirtmiştir (Chang ve ark., 2002). Hirt ve Beer (2019), demans bakımı eğitiminde sanal gerçeklik simülasyonunun kullanımı ve etkisini inceledikleri kapsamlı derleme çalışmasında, demanslı kişilerin bakıcılarını ve hemşirelik öğrencilerini yetiştirmek için sanal gerçekliğin etkili bir müdahale olabileceğini belirtmişlerdir (Hirt ve Beer, 2019).

Yine hemşirelik eğitim müfredatında birinci sınıftan itibaren yer alan nazogastrik sonda yerleştirilmesi ve bakımına ilişkin uygulama becerisini öğrenciye kazandırmak amacıyla sanal gerçeklik teknolojilerinden faydalanılmıştır. Choi ve ark. (2015) çalışmalarında NGT yerleştirme becerilerinin öğretimi için geliştirilmiş VR tabanlı bir eğitim simülasyon sistemi sunmuşlardır. Bu çalışmalarında; NGT beceri uygulamasının klinik öğretimi ve probleme dayalı öğrenmede uygulanmasını kolaylaştırmak için, sistemin başarısız ve zorlu durumlarını öğrencinin karşısına çıkartan çalışmaların yapılması önerilmiştir (Choi ve ark., 2015). Chiang ve ark. (2017) çalışmalarında NGT uygulamasının öğretiminde haptik sistem ve geleneksel yöntem karşılaştırmış olup sanal gerçek tabanlı haptik sistemin etkin olduğunu bildirmişlerdir. Çalışma sonuçlarına göre uygulamanın büyük örneklemelerle tekrarlanması önerilmiştir (Chiang ve ark., 2017). Aebersold ve ark. NGT uygulama becerisini artırılmış gerçeklik teknolojisi ile donatarak mobil uygulamaya çevirdikleri çalışmalarında, öğrencilere sınıf ortamına bağlı kalmaksızın verdikleri mobil eğitim sayesinde geleneksel yöntemden daha etkin ve kalıcı öğrenme sağladıklarını belirtmişlerdir (Aebersold ve ark, 2018).

Araştırma sonuçlarında hemşirelik eğitim sürecinde kullanılan sanal simülasyon yönteminin öğrencilerin beceri performansları ve akademik başarılarını olumlu olarak etkilediği belirtilmektedir. Sanal gerçeklik yöntemlerinin öğrenciye üç boyutlu görsel-işitsel animasyonlar ile eğlenceli bir eğitim ortamı sunması bununla birlikte öğrenciyi yaparak öğrenmeye yönelterek eğitim süreçlerinde aktif olarak rol almasını sağlaması ve gerçeğe çok yakın bir eğitim ortamı oluşturarak öğrencinin klinik ortam öncesi beceri yeterliliğini artırması özellikle de geri bildirim vererek öğrencinin kendini objektif bir şekilde değerlendirmesine olanak sağlaması gibi yararlarının öğrencilerin beceri performanslarına olumlu yansıdığı düşünülmektedir (Aebersold ve ark, 2018; Chang ve Lai, 2021; Cheng ve ark., 2020; Sarıkoç, 2016; Shorey ve Debby Ng, 2021).

TARTIŞMA

Hemşirelik eğitimi, öğrenciye profesyonel hemşirelik kimliğini kazandırmak ve öğrenciyi mesleki yaşama hazırlamak amacıyla yapılandırılmış, teorik ve pratik eğitimin bir bütün olarak sunulduğu bir eğitim sistemidir. Bu sistemde hemşirelik öğrencilerinden bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri iyi bir düzeyde kazanmaları beklenmektedir. Psikomotor becerinin öğretim süreci; öğrencilere öğrendikleri teorik bilgileri analiz ederek pratiğini yapmayı, becerileri yaparak geliştirmeyi, teori ile pratik arasında ilişki kurmayı, eleştirel düşünmeyi karar verebilmeyi ve problem çözme becerilerini geliştirmeyi, düzenli gözlem yapmayı ve güven duygusunu kazandırmayı sağlar (Chang ve Lai, 2021; Sarıkoç, 2016). Psikomotor beceri öğretimi, öğretim elemanının demonstrasyon yöntemi kullanarak beceriyi anlatması ile başlar, öğrenciye uygulama fırsatlarının verilmesi ve geri bildirimler ile öğrencinin uygulamada yeterliliği sağlanana kadar devam eder (Baillie ve Curzio, 2009). Bu şekilde öğrencilerin, klinik uygulamaya çıkmadan önce hasta güvenliğini riske atmadan uygulama yaparak kendilerini geliştirmeleri sağlanır. Ancak ülkemizde öğrenci sayısının fazla, öğretim elemanı sayısının az olması, her öğrenciye uygulama fırsatı verilememesi, zaman kısıtlılığı, uygun laboratuvar ortamlarının ve maketlerin olmayışı öğretimin etkinliğini azaltmaktadır (Bahar, 2015; Öztürk ve Dinç, 2014; Terzioğlu ve ark., 2012). Bunun yanı sıra klinik alanda öğretim elemanı desteğinin yetersizliği ve öğrenme olanaklarının azalması nedeniyle öğrenciler psikomotor becerilerini geliştirememektedirler

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

(Bahar, 2015; Dreesmann, 2018). Psikomotor beceri öğretimi yeterli yapılamadığında öğrenciler klinik uygulamada kendilerini yetersiz hissederek güven eksikliği yaşamakta ve tıbbi hata yapma olasılıkları artmaktadır (Terzioğlu ve ark., 2012). Bu sorunların çözümü için literatüre bakıldığında; hemşirelik öğrencilerinin bilgi ve beceri düzeyini arttırmak, klinik uygulamaya hazırlamak, güvenli hasta bakımını sağlamak ve teorik bilginin uygulamaya aktarılmasını sağlamak için eğitim teknolojilerinden yararlanılması önerilmektedir (Şendir ve Kızıl, 2019; Korhan ve Üstün, 2015; Jenson ve Forsyth, 2012). Günümüzde kullanıcılar için çok kullanışlı olan sanal gerçeklik uygulamaları, özellikle karmaşık sağlık bakım ortamlarını etkin bir şekilde canlandırabilmektedir. Bu nedenle sağlık eğitim alanında teorik bilginin klinik ortama entegre edilmesinde eğitimciler tarafından kullanımı giderek artmaktadır (Sarıkoc, 2016). Literatürde sanal gerçeklik teknolojisinin kullanımına yönelik öğrenci görüşlerinin yer aldığı çalışmada sanal gerçekliğin öğrenmeyi kolaylaştırma, mevcut eğitim yaklaşımlarını tamamlama ve öğrencilere yeni ve ilgi çekici içerik sunma araçları sağlama potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir (Saab ve ark., 2021). Sanal gerçekliğin öğrencilerin uygulamalara yönelik becerilerini geliştirmesinin yanı sıra öğrencilere geri bildirim verilmesi ve öğrencilerin kendilerini yaptıkları uygulamalarda değerlendirmesi sebebiyle eleştirel düşünme, kritik karar verme becerilerine de olumlu katkılarının olduğu belirtilmiştir (Cheng ve ark., 2020; Shorey ve Debby Ng, 2021).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Literatürdeki araştırma sonuçları değerlendirildiğinde hemşirelik temel beceri eğitimlerinde kullanılan sanal gerçeklik yöntemlerinin öğrencilerin akademik başarı ve mesleki beceri performansını arttırmada olumlu etkisi olduğu saptanmıştır. Sanal gerçeklik yöntemlerinin öğrenciye üç boyutlu görsel-işitsel animasyonlar ile gerçekmiş gibi bir ortam oluşturmaya, bununla birlikte öğrenciyi deneyerek öğrenmeye yönlterek uygulamalarda aktif olarak rol almasını sağlaması, kritik bir durumda karar vermesi için düşündürmesi ve gerçeğe çok yakın bir eğitim ortamı oluşturarak öğrencinin klinik öncesi beceri yeterliliğini arttırmasını sağlamaktadır. Ayrıca sanal gerçeklik ile öğrencilerin klinik ortamda bulunmadan önce yaşayacağı deneyimler ve uygulamalar sayesinde, kliniğe yönelik stres ve korkularının azaldığı, motivasyonlarının arttığı görülmüştür. Ülkemizde de hemşirelik eğitiminde sanal gerçeklik teknolojisinin kullanımının yaygınlaşması hemşirelik eğitime büyük katkı sağlayacaktır. Bu konuda hemşirelik eğitimi veren kurumlarda sanal gerçeklik simülasyon merkezlerinin kurulması, gerekli araç gereçlerin temin edilmesi önemlidir.

KAYNAKLAR

Aebersold, M., Voepel Lewis, T., Cherara, L., Weber, M., Khouri, C., Levine, R., (2018). Interactive anatomy-augmented virtual simulation training. *Clinical Simulation in Nursing*,15(1): 34-41.

Akaslan, D.,Ernst, F. B., Sarıışık, G. ve Erdoğan, S. (2018). Sanal gerçeklik uygulamaları için araştırma ve eğitim olanakları. *Electronic Turkish Studies*, 13(21), 1–20.

Alhalabi, W. S. (2016). Virtual reality systems enhance students' achievements in engineering education. *Behaviour and Information Technology*, 35(11), 919-925. <https://doi.org/10.1080/0144929X.2016.1212931>

Bahar, A. (2015). Temel hemşirelik becerisi eğitiminde bir yenilik: Web tabanlı eğitim. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*,18(4):304-311.

Baillie, L. & Curzio, J. (2009). A survey of first year student nurses' experiences of learning blood pressure measurement. *Nurs Educ Pract*, 9:61-71. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2008.05.003>

Bayraktar, E., Kaleli, F. (2007). Sanal Gerçeklik ve Uygulama Alanları. *Akademik Bilişim. Dumlupınar, Üniversitesi Kütahya* ; 1-6.

Bloomfield, J.G., While, A.E. & Roberts, J.D. (2008). Using computer assisted learning for clinical skills education in nursing: Integrative review. *J Adv Nurs*, 63(3):222-235. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2008.04653>

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

Bowen, M. M. (2018). Effect of virtual reality on motivation and achievement of middle-school students. Doctor of Education, The University of Memphis, USA:Memphis.

Butt, A.L, Kardong-Edgren, S., Ellertson, A.(2018). Using game-based virtual reality with haptics for skill acquisition.Clin Simul Nurs, 16:25–32.

Chang, K.K.P., Chung, J.W.Y., Wong, T.K.S. (2002). Learning Intravenous Cannulation: A Comparison of the Conventional Method and the CathSim Intravenous Training System. Journal of Clinical Nursing, 11(1): 73-78.

Chang Y., Lai C.L. (2021). Exploring the experiences of nursing students in using immersive virtual reality to learn nursing Skills . Nursing education. Nurse Education Today 97 (2021) 104670 <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104670>

Chang, X. Q., Zhang, D. H., & Jin, X. X. (2016). Application of virtual reality technology in distance learning. International Journal of Emerging Technologies in Learning, 11(11), 76-79. <https://doi.org/10.3991/ijet.v11i11.6257>

Chen, Y. L. (2016). The effects of virtual reality learning environment on student cognitive and linguistic development. Asia-Pacific Education Researcher, 25(4), 637-646. <https://doi.org/10.1007/s40299-016-0293-2>

Chiang, V.C.L., Choi, T.K.S, Ching, S.SY., Leung, K.L.K.,(2017). Evaluation of a virtual reality based interactive simulator with haptic feedback for learning NGT placement. Journal of Problem-Based Learning, 4(1): 25-34.

Choi, K-S., He, X., Chiang, V.C.L., Deng, Z. (2015). A virtual reality based simulator for learning nasogastric tube placement. Computers in Biology and Medicine. 2015; 57(1): 103-15.

Cook, L.J., (2005). Inviting teaching behaviors of clinical faculty and nursing students' anxiety. J. Nurs. Educ. 44 (4), 156–161.

Davis, R. L., & Weisbeck, C. (2015). Search strategies used by older adults in a virtual reality place learning task. Gerontologist, 55, S118-S127 <https://doi.org/10.1093/geront/gnv020>

Hirt, J., Beer, T. (2020).Use and impact of virtual reality simulation in dementia care education: A scoping review. Nurse Educ Today, 84:104207.

Huang, H. M., Liaw, S. S., Lai, C. M. (2016). Exploring learner acceptance of the use of virtual reality in medical education: a case study of desktop and projection-based display systems. Interactive Learning Environments, 24(1), 3-19. <https://doi.org/10.1080/10494820.2013.817436>

Hussein, M., & Nätterdal, C. (2015). The Benefits of Virtual Reality in Education-A comparision Study. İsmailoğlu, G.E. (2015) İntravenöz Kateterizasyon Becerisini Kazandırmada Sanal Simülatör ve Plastik Kol Maketi Kullanımının Etkinliğinin Karşılaştırılması. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir.

Jamison, R.J., Hovancsek, M.T., Clochesy, J.M. (2006) A Pilot Study Assessing Simulation Using Two Simulation Methods for Teaching Intravenous Cannulation. Clinical Simulation in Nursing, 2(1): e9-e12. Jenson, C.E., Forsyth, D.M. (2012) Virtual Reality Simulation: Using Three-dimensional Technology to Teach Nursing Students. CIN: Computers, Informatics, Nursing. 30(6): 312-318.

Jung, E.Y., Park, D.K., Lee, Y.H., Jo, H.S., Lim, Y.S., Park, R.W.(2012) Evaluation of Practical Exercises Using an Intravenous Simulator Incorporating Virtual Reality and Haptics Device Technologies. Nurse Education Today. 32(4): 458-463.

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

Korhan, E.A. & Üstün, Ç. (2015). Öğretimsel videoların hemşirelik beceri eğitiminde kullanımı. Ege Tıp Dergisi, 54(4):213.

Lau, K. W. (2015). Organizational learning goes virtual?: A study of employees' learning achievement in stereoscopic 3D virtual reality. Learning Organization, 22(5), 289-303. <https://doi.org/10.1108/TLO-11-2014-0063>

Lau, Kung Wong, Kan, C. W., Lee, P. Y. (2017). Doing textiles experiments in game-based virtual reality: A design of the Stereoscopic Chemical Laboratory (SCL) for textiles education. International Journal of Information and Learning Technology, 34(3), 242- 258. <https://doi.org/10.1108/IJILT-05-2016-0016>

Saab, M.M., Heagarty, J., Murphy, D., Landers, M. (2021). Incorporating virtual reality in nurse education: A qualitative study of nursing students' perspectives. Nurse Education Today. 105. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2021.105045>

Sarıkoç, G. (2016).Sağlık Çalışanlarının Eğitiminde Sanal Gerçekliğin Kullanımı. Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Dergisi, 13(1): 11-15.

Shorey, S., Debby N., E. (2021). The use of virtual reality simulation among nursing students and registered nurses: A systematic review. Nurse Education Today. Nurse Education Today 98 (2021) 104662. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104662>

Smith, P.C., Hamilton, B.K. (2015). The Effects of Virtual Reality Simulation as a Teaching Strategy for Skills Preparation in Nursing Students. Clinical Simulation in Nursing, 11(1): 52-58.

Şendir M., Kızıl H. (2019). Nazogastrik Tüp Uygulama Öğretiminde Yenilikçi Bir Yaklaşım: NAZO-AR . Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi . 9(2): 86-90 86

Reznek, M., Harter, P., Krummel, T. (2002) Virtual Reality and Simulation: Training the Future Emergency Physician. Academic Emergency Medicine. 9(1): 78-87.

Rohidatun, M. W., Faieza, A. A., Rosnah, M. Y., Nor Hayati, S., Rahinah, I. (2016). Development of virtual reality (VR) system with haptic controller and augmented reality (AR) system to enhance learning and training experience. International Journal of Applied Engineering Research, 11(16), 8806-8809.

Taçgın Z., 2017. Ameliyathanede Kullanılan Cerrahi Setlerin Öğretimine Yönelik Bir Sanal Gerçeklik Simülasyonunun Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Terzioğlu, F., Kapucu, S., Özdemir, L., Boztepe, H., Duygulu, S., Tuna, Z., ve Akdemir, N. (2012). Simülasyon yöntemine ilişkin hemşirelik öğrencilerinin görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 19(1):16-23.

Tepe, T., Kaleci, D. Tüzün, H. (2016). Eğitim teknolojilerinde yeni eğilimler: sanal gerçeklik uygulamaları. Paper presented at the 10th International Computer and Instructional Technologies Symposium, Rize, Türkiye.

Tsai, S.L., Chai, S.K., Hsieh, L.F., Lin, S., Taur, F.M., Sung, W.H., Doong, J.L.(2008). The Use of Virtual Reality Computer Simulation in Learning Port-A Cath Injection. Advances in Health Sciences Education, 13(1): 71-87

Öztürk, D., Dinç, L. (2014). Effect of web-based education on nursing students' urinary catheterization knowledge and skills. Nurs Educ Today, 34(5):802-808. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2013.08.007>

Wiecha, J., Heyden, R., Sternthal, E., Merialedi, M. (2010). Learning in a Virtual World: Experience With Using Second Life for Medical Education. J Med Internet Res,12(1): e1.

SB-29 COVID-19 PANDEMİSİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN HEMŞİRELİK İMAJİ ALGISI ÜZERİNE ETKİLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: KARMA YÖNTEM ÇALIŞMASI

Yeter DURGUN OZAN¹, Özlem ÇİÇEK², Mesude DUMAN¹

¹DİCLE ÜNİVERSİTESİ, DİYARBAKIR, Turkey

²BAKIRÇAY ÜNİVERSİTESİ, İZMİR, Turkey

Giriş: Dünya'da ve Ülkemizde Covid-19 ile olağanüstü bir mücadele sürdürülmektedir. Bu mücadelede hemşireler en ön safta görev yapan sağlık çalışanlarıdır. Amaç: Covid-19 pandemisinin hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik imajı algısı üzerine etkileri ve bu algıyı etkileyen faktörlerin belirlenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada kantitatif ve kalitatif olmak üzere karma yöntem kullanılmıştır. Araştırma hemşirelik bölümü son sınıf öğrencileri ile yürütülmüştür. Araştırmanın birinci aşaması 67 ikinci aşaması 15 öğrenciden oluşmuştur. Birinci aşamada; öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile ilgili veriler toplanmış ve Hemşirelik Mesleğine Yönelik İmaj Ölçeği (HMYİÖ) uygulanmıştır. Birinci aşamanın verileri, sayı, yüzde, ortalama, t testi ve varyans analizi kullanılarak analiz edilmiştir. İkinci aşamada pandeminin öğrencilerin hemşirelik imajı üzerine etkisini anlayabilmek için Whatsapp üzerinden derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veri toplanmış ve, ses kayıt cihazı ile kayıt edilmiştir. Kalitatif veriler tematik analiz yöntemine göre analiz edilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 22,2 + 2,3, %55,2'si kız, %55,2'si kentte büyümüş ve %44,8'inin geliri giderinden azdır. Öğrencilerin %58,2'si hemşirelik mesleğini isteyerek seçmemiş, %22,4'ü Covid-19 olmuş, %44,8'i aile üyelerinden biri Covid-19 olmuş, %34,3'ü pandemi nedeniyle başka bir mesleğin üyesi olmak istemiş, %9'u okulu bırakmayı düşündüğünü belirtmiştir. Öğrencilerin HMYİÖ toplam puan ortalaması 172,6 + 21,2 ve %58,2'sinin iyi imaj algısına sahip olduğu saptanmıştır. Pandemi nedeniyle okulu bırakmayı düşünen öğrenciler ile düşünmeyen öğrencilerin HMYİÖ toplam puanı arasında anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin hemşirelik mesleğini isteyerek seçme, pandemi sürecinde başka bir mesleğin üyesi olmak isteme ve Covid-19 olma yönünden HMYİÖ toplam puan ortalaması arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır (p>0.05). Araştırmanın ikinci aşamasında yapılan tematik analiz sonucunda; Covid-19 pandeminin hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik imajı algıları üzerine olumlu, olumsuz etkileri olmak üzere iki tema belirlenmiştir.

Sonuç: Covid-19 pandemi sürecinde hemşirelik öğrencilerinin mesleğe yönelik iyi imaj algılarının olduğu saptanmıştır. Pandemi sürecinin hemşirelik öğrencilerinin mesleğine yönelik imaj algıları üzerinde olumsuz etkilerinin de olduğu söylenebilir.

Covid-19, Hemşire, İmaj, Öğrenci

SB-30 COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE KLİNİK UYGULAMAYA ÇIKAN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN YAŞADIKLARI SORUNLARIN BELİRLENMESİ

Nurcan UYSAL, Hatice DEMİRDAĞ

Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Turkey

Giriş ve Amaç: Klinik uygulamada stres yaratan durumlara günümüzde devam etmekte olan COVID-19 pandemisi eklenmiştir. Bu çalışmada pandemi döneminde klinik uygulamaya çıkan öğrencilerin uygulama alanlarında yaşadıkları sorunların belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı olarak planlanan araştırmanın evrenini, İstanbul'da bir vakıf üniversitesinde 2020-2021 eğitim öğretim yılı bahar döneminde klinik uygulamaya çıkan 103 ikinci sınıf, 110 üçüncü sınıf ve 87 dördüncü sınıf olmak üzere toplam 300 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya 264 (%88) öğrenci katılmıştır. Veriler, klinik uygulamaların bitiminde online olarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında "Öğrenci Bilgi Formu", "Klinik Uygulamada Yaşanan Sorunları Belirlemeye Yönelik Soru Formu" ve "Çok Boyutlu COVID-19 Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde ANOVA ve t-testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 22.56±2.85 yıl, %80'i kız öğrencidir. Öğrencilerin %47.3'ü klinik uygulamaya çıkmak için kendilerini hazırlıksız olarak değerlendirmiş, %24.6'sının COVID-19 enfeksiyonu geçirdiği, %45.1'inin COVID-19 aşısı olduğu, %53.4'ünün ailesinde/akrabasında COVID-19 enfekte birisinin olduğu ve %23.1'inin aile/akrabasında COVID-19 nedeniyle kayıp yaşadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin klinik uygulamalarda çoğunlukla yaşadıkları sorunların; COVID olma korkusu (%61.7), hastaların öğrencileri reddetmesi (%41.7), kliniklerde çok fazla öğrenci olması (%43.6) ve yeterli koruyucu ekipman verilmemesi (%31.1) olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin Çok Boyutlu COVID-19 Ölçeği toplam puan ortalaması 79.44±16.87 (Min:32-Max:102), olarak hesaplanmıştır. COVID-19 nedeniyle ailesinde kayıp yaşayan öğrencilerin ölçek puan ortalamasının (84.45±17.18), kayıp yaşamayanlara göre (77.94±16.49) daha yüksek ve farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir (t=2.676, p=0.008<0.05). Hastanın COVID olmasından endişe eden, hasta ile iletişim kurmada güçlük yaşayan, hemşireler tarafından COVID enfekte hastaların bakımına yönlendirilen ve yeterli koruyucu ekipman verilmediğini belirten öğrencilerin ölçek puan ortalamalarının yüksek olduğu ve farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir (p<0.05).

Sonuç: Pandemide klinik uygulamaya çıkan öğrencilerin COVID-19 enfekte olmaktan korktuğu ve Çok Boyutlu COVID-19 ölçek puan ortalamalarının yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin COVID-19 ile ilişkili duygu, düşünce ve davranışlarının belirlenerek gerekli önlemlerin alınması güvenli uygulama açısından önemlidir.

COVID-19, hemşirelik öğrencileri, klinik uygulama.

SB-31 HEMŞİRELİĞİN TEMEL UYGULAMALARI EĞİTİMİNİ LABORATUVAR ORTAMI YERİNE UZAKTAN EĞİTİMLE YÜRÜTMEK: COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE BİR ÖRNEK

Ayşenur DAYAN, Sibel NARGİZ KOŞUCU, Arife ALTIN ÇETİN, Hakan KURNAZ, Ayla GÜRSOY

Antalya Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Antalya, Turkey

Bu makalenin amacı Hemşirelik Esasları dersinin teorik ve laboratuvar uygulamalarının uzaktan eğitim ile gerçekleştirilmesinde kullanılan bir eğitim yaklaşımının sonuçlarının aktarılmasıdır.

COVID-19 Pandemisi nedeniyle olumsuz etkilenen sektörlerden biri de eğitimidir. Özellikle kuramsal ve uygulamalı öğretimi kapsayan hemşirelik eğitimi bu süreçten önemli ölçüde etkilenmiştir. Bu süreçte bölümümüz 2020-2021 eğitim- öğretim yılı uzaktan eğitim şeklinde yürütülmüştür. Hemşirelik Esasları dersi, süresi azaltılmadan, teorik kısmı ters yüz eğitim, çevrim içi sunu ve video kayıtları ile konu anlatımı şeklinde gerçekleştirilmiştir. Dersin laboratuvar uygulamaları, çevrim içi olarak, uygulama kontrol listeleri eşliğinde video gösterimi, soru cevap ve tartışma şeklinde yürütülmüştür. Uygulamaların pekiştirilmesi için tekrar izleyebilecekleri olanaklar üniversitenin öğrenme yönetim sistemine kaydedilmiştir. Dersin teorik kısmı çevrimiçi sınav yapılarak değerlendirilmiştir. Laboratuvar uygulamalarının değerlendirilmesinde ise öğrencilerin ev ortamında gerçekleştirebileceği uygulamalar seçilerek kendilerine bildirilmiş ve öğrenciler uygulamayı gerçekleştirmeden önce bilgilendirilmiş onamları alınmıştır. Öğrenciler, uygulamaları evde yaparak video olarak kaydetmişlerdir. Laboratuvar ödevi/sınavı sonrasında video kayıtları olumlu, hatalı ve eksik uygulamalar yönünden çevrimiçi görüşme yapılarak öğrenciler ile birlikte değerlendirilmiştir. Bu yaklaşım (değerlendirme oturumları) ile uzaktan eğitimin getirdiği sınırlılıklardan biri olan eğitmen- öğrenci arasındaki etkileşim yetersizliğinin azaldığı görülmüştür. Ayrıca öğrencinin hatalı ve eksik uygulamalarını fark etmesini, zayıf ve güçlü olduğu uygulama basamaklarını görebilmesini sağlamış, motivasyonlarının ve memnuniyet oranlarının arttığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin Hemşirelik Esasları dersine katılımının %70-100, dersten memnuniyetinin % 89, başarı oranının ise % 80 olduğu tespit edilmiştir.

Pandemi dönemindeki zorunlu uzaktan eğitimde Hemşirelik Esasları dersinin etkili ve etkin bir şekilde yürütülmesi için öğrenci etkileşimi, katılımı ve motivasyonu önemlidir. Bu bağlamda dersin yürütülmesinde laboratuvar uygulamalarının video gösterimi ile çevrim içi ders yapılmasının, tekrar izleyebilmeleri için kaynakların temin edilmesinin, öğrencilerin değerlendirmesinde yaptığı uygulamaları video kaydına almasının ve bu kayıtların öğretim elemanı ile birlikte değerlendirilmesinin öğrencilerin derse katılımını, başarısını ve memnuniyetini arttırdığı görülmektedir. Bu yaklaşımın uzaktan eğitimin getirdiği öğrenciyle etkileşim sınırlılığını azaltmasına önemli katkı sağlamıştır. Bu doğrultuda uzaktan eğitim sürecinde kullanılmasının, öğrencilerin yaptıkları uygulama videolarının ve değerlendirme oturumlarının yüz yüze eğitimde de kullanılmasının öğrencilerin başarısına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

uzaktan eğitim, hemşirelik eğitimi, hemşirelik esasları, laboratuvar uygulamaları

HEMŞİRELİĞİN TEMEL UYGULAMALARI EĞİTİMİNİ LABORATUVAR ORTAMI YERİNE UZAKTAN EĞİTİMLE YÜRÜTMEK: COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE BİR ÖRNEK

Ayşenur Dayan¹, Sibel Nargiz Koşucu¹, Arife Altın Çetin¹, Hakan Kurnaz¹,
Ayla Gürsoy¹

¹ Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Antalya Bilim Üniversitesi, Antalya

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Hemşirelik Esasları dersinin teorik ve laboratuvar uygulamalarının uzaktan eğitim ile yürütülmesinde kullanılan bir eğitim yaklaşımının sonuçlarının aktarılmasıdır. Covid-19 pandemisi nedeniyle olumsuz etkilenen sektörlerden biri de eğitimidir. Özellikle kuramsal ve uygulamalı öğretimi kapsayan hemşirelik eğitimi bu süreçten önemli ölçüde etkilenmiştir. Bu süreçte bölümümüz 2020-2021 eğitim-öğretim yılını uzaktan eğitimle yürüttü. Hemşirelik Esasları dersi, süresi azaltılmadan, teorik kısmı ters yüz eğitim, çevrim içi sunu ve video kayıtları ile konu anlatımı şeklinde gerçekleştirildi. Dersin laboratuvar uygulamaları ise, çevrim içi olarak, uygulama kontrol listeleri eşliğinde video gösterimi, soru cevap ve tartışma şeklinde yürütüldü. Dersin teorik kısmı çevrimiçi sınav yapılarak değerlendirildi. Laboratuvar uygulamalarının değerlendirilmesinde öğrencilerin ev ortamında gerçekleştirebileceği uygulamalar seçilerek öğrencilere bildirildi ve uygulamayı gerçekleştirmeden önce bilgilendirilmiş onamları alındı. Öğrenciler, uygulamaları evde yaparak video olarak kaydettiler. Bu kayıtlar daha sonra olumlu, hatalı ve eksik uygulamalar yönünden çevrimiçi görüşme yapılarak öğrenciler ile birlikte değerlendirildi. Bu yaklaşım (değerlendirme oturumları) ile uzaktan eğitimin getirdiği sınırlılıklardan biri olan öğretmen-öğrenci arasındaki etkileşim yetersizliğinin azaltılması hedeflendi. Ayrıca öğrencinin hatalı ve eksik uygulamalarını fark etmesini, zayıf ve güçlü olduğu uygulama basamaklarını görebilmesini sağladığı, motivasyonlarının ve memnuniyet oranların olumlu şekilde etkilendiği gözlemlendi. Öğrencilerin Hemşirelik Esasları dersine katılımının %70-100, dersten memnuniyetinin % 89, başarı oranının ise % 80 olduğu tespit edildi. Pandemi dönemindeki zorunlu uzaktan eğitimde Hemşirelik Esasları dersinin etkin bir şekilde yürütülmesi için öğrenci etkileşimi, katılımı ve motivasyonu önemlidir. Bu bağlamda dersin yürütülmesinde laboratuvar uygulamalarının video gösterimi ile çevrim içi ders yapılmasının, tekrar izleyebilmeleri için kaynakların temin edilmesinin, öğrencilerin değerlendirmesinde yaptığı uygulamaları video kaydına almasının ve bu kayıtların öğretim elemanı ile birlikte değerlendirilmesinin öğrencilerin derse katılımını başarısını ve memnuniyetini arttırdığı görülmektedir. Bu yaklaşım uzaktan eğitimin getirdiği, öğrenciyle etkileşim sınırlılığın azalmasına önemli katkı sağlamıştır. Bu doğrultuda uzaktan eğitim sürecinde kullanılmasının, öğrencilerin yaptıkları uygulama videolarının ve değerlendirme oturumlarının yüz yüze eğitimde de kullanılmasının öğrencilerin başarısına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, hemşirelik eğitimi, hemşirelik esasları, laboratuvar uygulamaları

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü tarafından küresel bir salgın olarak adlandırılan Covid-19, birçok faaliyetin durdurulmasını ya da askıya alınmasını gerektirmiştir (WHO, 2020). Ülkemizde de ilk vakanın görülmesinin hemen ardından üniversitelerde yüz yüze olan eğitim durdurulmuş ve uzaktan eğitim sürecine geçilmiştir. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), 13 Mart 2020 tarihinde yayınladığı bilgi notuyla uzaktan eğitime ilişkin kararları açıklamıştır. Bu bağlamda "7. Uzaktan öğretimle ilgili usul ve esaslara göre açılmış, hâlihazırda uzaktan eğitimle yürütülmekte olan programların, uygulamalı ve yüz yüze eğitimleri hariç olmak üzere, eğitimlerine devam etmesine" karar verilmiştir (YÖK, 2020, s. 1). Daha

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

önceden tahmin edilemeyen Covid-19 salgınının eğitim-öğretim faaliyetlerine olumsuz etkilerinin en aza indirgenmesi adına çeşitli önlem arayışları içine girilmiştir.

Böylece uzaktan eğitim, özellikle salgın sürecinde gündeme gelen ve yaygın olarak kullanılan yöntem olarak karşımıza çıkmıştır. Üniversiteler olanakları ölçüsünde çevrimiçi/senkron, çevrimiçi/ asenkron ya da hibrit şekilde eğitimlerini sürdürmüşlerdir. Bu süreçte uzaktan eğitime eğitici ve öğrenciler uyum sağlamaya çalışmış ve teknik, psikolojik, sosyal birçok sorunla karşılaşmıştır. Özellikle uygulamalı eğitimler olumsuz etkilenmiştir (Rapanta vd., 2020; Karadağ ve Yücel, 2020).

Hemşirelik eğitiminde amaç, öğrencilerin bilgi, beceri ve tutuma yönelik yeterli kazanmalarını sağlamaktır (HUÇEP 2014). Bu nedenle, hemşirelik eğitimi öğrencilere belirtilen rolleri kazandıracak yeterlilikte bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarını kapsayan bir eğitim sistemini ve yenilikçi uygulamaların kullanılmasını gerektirmektedir (Göriş, Bilgi, Bayındır, 2012). Hemşirelik Esasları Dersi; Hemşirelik Fakülteleri, Sağlık Bilimleri Fakülteleri ve Sağlık Yüksekokulları Hemşirelik Lisans Programı kapsamında birinci sınıf eğitim planında yer alan bir derstir. Bu ders öğrenciye hasta bakım ile ilgili temel kavramları, ilke ve uygulamaları öğretmeyi, evde ve sağlık kurumlarında sağlıklı ve hasta bireye bakım verebilecek gerekli bilgi ve beceriye sahip hemşireler yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Hemşirelik Esasları Çalıştayı, 2015). Hemşirelik Esasları Dersi kapsamında psikomotor beceri geliştirme süreci, dersin teorik içeriğinin sınıfta anlatımını takiben gösteri yöntemi ile anlatımın tekrarını, ardından beceri laboratuvarlarında uygulamalı çalışmaları içermekte, daha sonra ise öğrenilen beceriler hastanede klinik uygulamalar ile pekiştirilmektedir.

Hemşirelik eğitimi derslerinin bilgi ile beraber uygulama içermesi, hemşire adaylarının uygulama becerisi kazanmasını gerektirmektedir. Uzaktan eğitim sürecinin hemşirelik birinci sınıf öğrencilerine temel hemşirelik uygulamalarından oluşan psikomotor becerilerin öğretimi olumsuz etkilediğini, hemşirelik ve insan bakım felsefesinin öğretildiği duyuşsal boyuttaki öğretimin ise çevrimiçi ortamda kısıtlı kaldığı belirtilmektedir (Hemşirelik Esasları Çalıştayı, 2021).

Bu dönemde üniversitemiz ve paralelinde hemşirelik lisans programı da eğitimini çevrimiçi olarak sürdürdü. Bu nedenle Hemşirelik Esasları dersinin hem teorik dersleri hem de laboratuvar uygulamaları uzaktan eğitimle yürütüldü. Teorik derslerin tamamı tek sınıf grup olarak çevrimiçi ve eş zamanlı yürütüldü. Laboratuvar uygulamaları için 20'şer kişilik üç grup oluşturuldu. Laboratuvar dersleri öncesi uygulama kontrol listeleri işlem basamakları Üniversite Öğrenme Yönetim Sistemi'nden (ÖYS) erişebileceği şekilde öğrencilere gönderildi. Bu sayede öğrenciye o hafta laboratuvar dersinde öğreneceği uygulama için ders öncesinde hazırlık yapma olanağı verildi. Her gruba laboratuvar derslerinde teorik derste işlenen konu ile paralel olacak şekilde işlem basamakları çevrimiçi power point sunusu ile anlatıldı ve çevrimiçi videolarla tekrarlandı. Bu videolar öğrencilerin kaynak olarak kullandığı kitaba (kaynak numarası ekleyelim buraya lütfen) yönelik hazırlanan videolardan seçildi. Ancak uygulamalara yönelik uygulama basamaklarını görmesi açısından farklı videolar izletildi ve bu uygulamanın doğru yapıp yapılmadığına, hemşirenin tutumuna ve işlem basamaklarının sırasının uygunluğuna yönelik sınıf için tartışma ortamı oluşturuldu.

Laboratuvar dersi değerlendirmesi için öğrencilere her iki dönemde de iki sınav yapıldı. Sınav öncesi derslerde kullanılan tüm videolar ÖYS'de öğrenciler tarafından tekrar izlenebilir hale getirildi. Ayrıca öğretim elemanları tarafından sınavın uygulanma şekline ilişkin ilişkin eğitim düzenlendi. Bu eğitimlerde sınavda öğrencilerden neler beklenildiği, hangi uygulamalarda hangi basamaklara önem verildiği açıklandı. Yanı sıra öğrencilere sınav için hazırlayacakları videolarda dikkat etmeleri gereken mahremiyet ilkeleri açıklandı. Öğretim elemanlarının sınav için hazırlanan videoları öğrencinin izni olmadan kullanılmayacağını, öğrencinin de videoyu dersin değerlendirilmesi amacıyla çekmeyi kabul ettiğini açıklayan metin dersin öğretim elemanları ve her öğrenci tarafından imzalandı ve öğrencilere e-posta ile yollandı.

Güz dönemi birinci laboratuvar sınavı için öğrenciler rastgele 10 gruba ayrıldı. Öğrencilerin ev ortamlarında yapabilecekleri uygulamalar öğretim elemanları tarafından belirlendi. Her gruptan bir uygulama yapması ve video kaydı alması istendi. Birinci sınav için uygulamalar; el yıkama uygulaması, hastaya supine pozisyonunun verilmesi, hastaya lateral pozisyon verilmesi, steril eldiven giyme ve çıkarma, hastayı yataktan kaldırıp sandalyeye oturtma, bilinçli hastada ağız bakımı, ortopne

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

pozisyonun verilmesi, steril alana steril malzeme bırakılması, hastanın yataktan kaldırılıp dolaştırılması, yatak içinde kaymış hastanın yatak başucuna çekilmesinden oluşmaktaydı. İkinci laboratuvar sınavı ise; radial arterden nabızın ve solunumun değerlendirilmesi, göze ilaç uygulaması, termofor uygulaması, intramusküler enjeksiyon uygulaması (*ventrogluteal bölge*), kulağa ilaç uygulaması, intradermal ilaç uygulaması (*ön kolun iç yüzü*), vücut sıcaklığının oral yol ile ölçülmesi, apikal nabızın ölçülmesi, buruna ilaç uygulamalarını içerdi. Öğrenciler gerekli durumlarda aile bireylerine ve yakınlarına uygulama yaptı. Uygulama için yardım alamayacağını belirten öğrencilerin uygulaması değiştirildi ya da öneriler sunuldu. İnvaziv uygulamalar için öğrencilere yastık, oyuncak bebek gibi öneriler sunuldu. Öğrenciler kendi uygulamalarını çektikleri videoları değerlendirme süreci için ÖYS'ne sistemine yüklediler. Öğrencilerin videoları daha öncesinden belirlenen ve öğrencilerle de sınav öncesinde paylaşılan beceri listesinde her basamağın karşısında yer alan puana göre değerlendirildi. Toplamda 100 puan üzerinden değerlendirilen öğrencinin puanını; beceri listesine uygunluk toplam puanının %90 ını, %10 luk puanı da öğrencinin video kaydındaki tutum, davranış ve iletişimini oluşturdu. Öğretim elemanları tarafından videosu değerlendirilen öğrencinin, uygulamaya yönelik gözlenen eksikleri belirlendi ve öğrenciye bu konuda geri dönüş sağlandı. Bu yaklaşımda amaçlanan uzaktan eğitimde, öğrenciyle etkileşim sınırlılığını azaltmak ve bu etkileşimle ödev sonrası verilmek istenen kazanımın tamamlamaktı.

2020-2021 bahar döneminde Hemşirelik Esasları-II dersi için yine laboratuvar ders ve uygulamaları beceri listesinin dersten önce verilmesi, canlı ders içinde ilgili eğitim videosunun izlenmesi, işlemlere yönelik bazı malzemelerin (enjektör, besleme enjektörü, nazogastrik sonda, foley kateter, üç yollu musluk ve branül) öğrencilere gösterilmesi ile uygulamalar anlatıldı. Hemşirelik Esasları-II dersinin uygulamaları Hemşirelik Esasları-I dersine göre daha invaziv ve girişimsel uygulamalar içermekteydi. Bu sebeple 1.laboratuvar sınavı için öğretim elemanları tarafından ev ortamında uygulanabilecek invaziv olmayan uygulamalardan seçildi. Öğrenciler bu sınav için 3 gruba ayrıldılar. Her grubun sorumlu olduğu uygulama farklı idi. Bu uygulamalar; intravenöz sıvı tedavisini başlatma uygulaması derin solunum ve öksürük egzersizi intravenöz solüsyon torbasını değiştirme olarak belirlenmişti. Öğrencilerden belirlenen uygulamaları yine evde video çekerek yapmaları ve videonun öğretim elemanına gönderilmesi beklendi. Değerlendirme aşamasında yine %90 basamağına uygunluk %10 öğrencinin tutum ve davranışı yer alıyordu.

Hemşirelik Esasları-II dersi kapsamında yapılan 2.laboratuvar sınavı içinde 15 uygulamanın yer aldığı sözlü sınav olarak planlandı. Öğrencilerin bekleme sürelerinin uzun olmaması için dört gruba bölündüler ve her gruba farklı bir sınav saati verildi. Bu sınav kapsamındaki uygulamalar ise; çift parçalı stoma torba adaptör değişimi, düşük volümlü lavman uygulaması, enjektör ile aralıklı beslenme, intravenöz kateter yerleştirme uygulaması, IV bolus ilaç uygulama, kalıcı üriner kateterden steril idrar örneği alma, maske ile oksijen uygulaması, nazal kanül ile oksijen uygulaması, nazofarengeal aspirasyon, nazogastrik sonda yerleştirilmesi, nazogastrik sondadan ilaç verme, orogastrik sonda yerleştirilmesi, peristomal cilt bakımı ve kanül bağı değişimi, trakeostomi aspirasyonu, vacutainer kullanarak venöz kan örneği alma. Sınav Microsoft teams aracılığıyla uzaktan görüşülerek yapıldı. Her grup için öğrenciler belirlenen saatlerde Microsoft Teamste oluşturulan sınav grubunda numara sırasına göre sınava alındılar. Sınav sırasında iki öğretim elemanı bulundu ve her öğrencinin yapacağı uygulama kura ile belirlendi. Kurada belirlenen uygulamanın işlem basamaklarının öğrenci tarafından uygun sırada söylenmesi beklendi. Sınavda 90 puan işlem basamaklarına 1 puan ise hasta ile iletişim kurallarına uyuma verildi. Hemşirelik Esasları dersi için iki dönem ortalaması olarak öğrencilerin derse katılımının %70-100, dersten memnuniyetinin % 89, başarı oranının ise % 80 olduğu tespit edilmiştir.

Hemşirelik Esasları dersinin etkili ve etkin bir şekilde yürütülmesi için öğrenci etkileşimi, katılımı ve motivasyonu önemlidir. Dersin uzaktan eğitim yöntemleri ile sürdürülmesi öğrenci-eğitmen etkileşimini azaltmakta, anında geri bildirim alma olanağını ve tekrarlı uygulama deneme şansını ortadan kaldırmaktadır. Öğrencilere uygulamaları evde denemeleri ve video kaydını almaları, bu kayıtların öğretim elemanı ile birlikte değerlendirilmesi ve dersin değerlendirilme aracı olarak kullanılmasının öğrencilerin derse katılımını başarısını ve memnuniyetini arttırdığı görülmektedir. Bu

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

yaklaşımın uzaktan eğitimin getirdiği, öğrenciyle etkileşim sınırlılığın azalmasına önemli katkı sağladığı düşünülmektedir. Belirlenen oranlar sonucunda bu yaklaşıma yönelik öğrencilerden olumlu geribildirimler alındığı memnuniyetin, derse katılım oranının ve başarı oranının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda uzaktan eğitim sürecinde kullanılmasının, öğrencilerin yaptıkları uygulama videolarının ve değerlendirme oturumlarının yüz yüze eğitimde de kullanılmasının öğrencilerin başarısına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ancak bu tür yöntemleri kullanırken özel alan, kişisel veri gizliliği, zarar vermeme ilkesi gibi etik kurallara uyum için yönergeler oluşturulmalıdır.

KAYNAKLAR

Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi,3(2), 85-124.

Çetinkaya, M., ve Taş, E. (2016). Web destekli ve etkinlik temelli ölçme değerlendirme materyali geliştirilmesi. Activity based and web supported measurement and assessment material development, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,5(1), 21-28.

Dinçer, S. (2017). Bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitime genel bir bakış. In IEEE International Conference on Innovations in Intelligent Systems and Applications (INISTA) (Vol. 7, p. 8).

Hemşirelikte Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (HUÇEP) (2014). <http://www.hemed.org.tr/images/dosya-yukle/HUCEP-2014-PDF.pdf>. (Erişim 5.08.2021)

Hemşirelik Esasları Çalıştayı (2021). http://hemsirelikesaslaricalistayi.akdeniz.edu.tr/wp-content/uploads/2021/05/SON_IX.-HEM%C5%9E%C4%B0REL%C4%B0K-ESASLARI-%C3%87ALI%C5%9ETAYI-RAPORU.pdf

Göriş, S. , Bilgi, N. & Korkut Bayındır, S. (2014). Hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 1 (2), 25-29. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/duzcesbed/issue/4846/66607>

Karaöz, S. (2013). Hemşirelik eğitiminde klinik değerlendirmeye genel bakış: Güçlükler ve öneriler. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 6 (3), 149-158.

Karadağ, E., & Yücel, C. (2020). Yeni tip Koronavirüs pandemisi döneminde üniversitelerde uzaktan eğitim: Lisans öğrencileri kapsamında bir değerlendirme çalışması. Yükseköğretim Dergisi, 10(2), 181-92.

Lira, ALBC, Adamy, E.K., Teixeira, E., Silva, F.V.D. (2020). Nursing education: challenges and perspectives in times of the COVID-19 pandemic. DOI: 10.1590/0034-7167-2020- 0683. No: 1802

Öztürk D. (2015). Uzaktan eğitime hemşirelik eğitimi penceresinden bir bakış. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 18(3):229-34.

Rapanta, C., Botturi, L., Goodyear, P., Guàrdia, L., & Koole, M. (2020). Online university teaching during and after the Covid-19 crisis: Refocusing teacher presence and learning activity. Postdigital Science and Education, 1-23. <https://doi.org/10.1007/s42438-020- 00155-y>

Şenyuva E. (2013). Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. International Online Journal of Educational Sciences. 5(2):409-20.

Terzioğlu, P. D. F. , Kapucu, D. D. S. , Özdemir, D. D. L. , Boztepe, Ö. G. D. H. , Duygulu, Y. D. D. S. , Tuna, A. G. D. Z. & Akdemir, P. D. N. (2012). Simülasyon Yöntemine İlişkin Hemşirelik Öğrencilerinin Görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 19 (1) , 16-23. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunhemsire/issue/7852/103352>

Taşocak, G. (2018). Hemşirelik ve Hemşirelik eğitime genel bakış. Atabek Aştı, T., Karadağ, A.(Ed.), Hemşirelik Esasları Hemşirelik Bilimi ve Sanatı 1 içinde (s.18-21). Akademi Basın ve Yayıncılık

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

YÖKAK (2020). Yükseköğretimde uzaktan eğitim ve kalite güvencesi sistemi. <https://portal.yokak.gov.tr/makale/uzaktan-egitim-ve-kalite-guvence-sistemi/>, web adresinden 15 Ağustos 2021 tarihinde edinilmiştir.

SB-32 İTERN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ BAKIM ALGILARI İLE EMPATİK EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ

Hatice DEMİRDAĞ, Ermine EKİCİ, Bahise AYDIN, Meftun AKGÜN, Nuriye PEKCAN

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ, İSTANBUL, Turkey

Giriş ve amaç: Hemşirelik öğrencilerinin bireyselleştirilmiş bakıma yönelik algılarının belirlenmesi, hemşirelik bakımının kalitesini artırmaya yönelik stratejilerin geliştirilmesine katkıda bulunabileceği için önem taşımaktadır. Bireyselleştirilmiş bakımın gerçekleştirilmesi için de empati önemli bir bileşendir. Çalışma, hemşirelik öğrencilerinin bireyselleştirilmiş bakım algılarını ve empatik eğilimlerini belirlemek amacı ile planlandı.

Gereç ve yöntem: Bir vakıf üniversitesinden mezun olan 86 hemşirelik öğrencisi çalışmaya katıldı. Veriler online anket yöntemi ile toplandı. Veri toplama aşamasında Bireyselleştirilmiş Bakım Skalası-A- Hemşire Versiyonu, Empatik Eğilim Ölçeği ve Tanıtıcı Özellikler Formu kullanıldı. Veriler Mann Witney U ve Spearman korelasyon testi ile analiz edildi.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin %83,8'i kadın, %10,8'i sağlık meslek lisesi mezunu olup yaş ortalamaları 23,53±3,15 idi. Öğrencilerin Empatik Eğilimleri Ölçeği puan ortalaması 73,16±9,39 olarak bulundu. Bireyselleştirilmiş Bakım Skalası-A- Hemşire Versiyonu puan ortalaması 4,58±0,47, Klinik Durum alt boyut puan ortalaması 4,63±0,47, Kişisel Yaşam Durumu alt boyut puan ortalaması 4,50±0,64, Bakım Üzerinde Karar Verme Kontrolü alt boyut puan ortalaması 4,58±0,51 olarak bulundu. Kadın öğrencilerin empatik eğilim puan ortalaması (75,13±8,08) anlamlı derecede yüksek bulundu ($p<0,001$). Çalışmaya katılan kadın öğrencilerin Bireyselleştirilmiş Bakım Skalası-A- Hemşire Versiyonu puan ortalaması ile Klinik Durum alt boyut puan ortalaması, Kişisel Yaşam Durumu alt boyut puan ortalaması, Bakım Üzerinde Karar Verme Kontrolü alt boyut puan ortalaması anlamlı derecede yüksekti ($p<0,05$). Sağlık meslek lisesinden mezun olan öğrencilerin Kişisel Yaşam Durumu alt boyut puan ortalaması anlamlı derecede düşük bulundu ($p<0,05$). Öğrencilerin Empatik Eğilim Ölçeği puanı ile Bireyselleştirilmiş Bakım Skalası puanı ve Klinik Durum, Kişisel Yaşam Durumu ve Bakım Üzerinde Karar Verme Kontrolü alt boyut puanları arasında pozitif yönde bir ilişki bulundu ($p<0,05$).

Sonuç: Öğrencilerin bireyselleştirilmiş bakım algıları ve empatik eğilimlerinin yüksek olduğu ve aralarında pozitif yönde bir ilişki olduğu söylenebilir.

Bireyselleştirilmiş bakım, Empatik eğilim, İtern Hemşire

SB-33 COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE MEZUN OLAN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN İŞE HAZIRBULUNUŞLUKLARI İLE PROGRAM ÖĞRENME ÇIKTILARINA ULAŞMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

Hatice DEMİRDAĞ¹, Nurgan UYSAL²

¹ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ, İstanbul, Turkey

²ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ, İstanbul, Turkey

Giriş ve amaç: Son sınıf hemşirelik öğrencilerinin eğitim sürecinden iş hayatına geçişleri stresli bir süreçtir. Araştırmalar, hemşirelik mezunlarının yetersiz bir şekilde işe başlamaya hazırlandığını ve öğrencilikten çalışmaya geçişin stresli ve sorunlu olmaya devam ettiğini göstermektedir. Bu sürecin zorluğunu azaltmak için öğrencilerin hemşirelik lisans program çıktılarına ulaşmaları istendik bir durumdur. Program çıktıları, öğrencilerin mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve davranışları tanımlayan ifadelerdir. Bu çalışmanın amacı mezun durumdaki hemşirelik öğrencilerinin program öğrenme çıktılarına ulaşma düzeyleri ile işe hazırbulunuşluk durumlarını incelemektir.

Gereç ve yöntem: Çalışma, bir vakıf üniversitesinden 2020-2021 yılı bahar döneminde mezun olan 86 hemşirelik öğrencisi ile yapılmıştır. Veriler online olarak toplanmıştır. Verilerin toplanmasında Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri Formu, İşe Hazırlık Ölçeği ve Hemşirelik Lisans Programı Çıktıları Formu kullanılmıştır. Veriler t-testi, ANOVA, Pearson korelasyon ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Öğrencileri yaş ortalaması 23,46±2,81, % 79,1 i kadındır. erkektir. Öğrencilerin öğrenme çıktılarına ulaşma puan ortalamaları 61.03±9.10 (Min:14,00-Max:70,00), İşe Hazırlık Ölçeği puan ortalamaları 333,95±41.87'dir (Min:219,00-Max:460,00). Öğrenme çıktılarına ulaşma durumları ile işe hazırbulunuşlukları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir (r:0,35, p=0,001). İşe Hazırlık Ölçeği'nin alt boyutlarından iş yeterliliği, sosyal zeka ve örgütsel zeka ile öğrenme çıktılarına ulaşma durumları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır (p<0,001). Kişisel ilişkiler alt boyutu ile öğrenme çıktılarına ulaşma durumu arasında ilişki saptanmamıştır (p>0,05). Daha önce herhangi birine uzun süreli bakım veren öğrencilerin öğrenme çıktılarına ulaşma durumu, bakım vermeyenlere göre daha düşük bulunmuş ve farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir (p=0,027). Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ile öğrenme çıktılarına ulaşma durumları ve işe hazırbulunuşlukları puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır (p>0,05).

Sonuç: Pandemi döneminde mezun olan hemşirelik öğrencilerinin işe hazırbulunuşluk düzeyleri ile hemşirelik lisans programı öğrenme çıktılarına ulaşma düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Yeni mezun hemşirelik öğrencilerinin pandemiden olumsuz etkilenmediği ve işe hazır oldukları söylenebilir.

İşe hazırbulunuşluk, öğrenme çıktıları, hemşirelik öğrencileri

SB-34 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE YAŞAM BOYU ÖĞRENME TEORİ VE MODELLERİ

Elif KOCAAĞALAR AKINCE¹, Nilay ÖZKÜTÜK², Fatma ORGUN²

¹Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Turkey

²Ege Üniversitesi, İzmir, Turkey

Özet

Öğrenme teorileri/kuramları, "felsefi, psikolojik, tarihi ve toplumsal temelleri olan, öğrenende hedeflenen davranış değişikliklerinin nasıl geliştiğinin, düşünce, davranış, değer ve tutumların nasıl oluştuğunun anlaşılmasını sağlayan öğrenme yaklaşımları ve öğretme-öğrenme sürecine temel oluşturan varsayımlar" olarak ifade edildiğinden, yaşam boyu öğrenmede kullanılan teoriler bireylerin yeteneklerini geliştirmeye çalışan teoriler sunmaktadır. Hemşirelik eğitiminde yaşam boyu öğrenme sürecinde öğrenenlerde bilgilerin kalıcılığının oluşması oldukça önemlidir. Öğrenenler özellikle aktif katılım gösterdikleri derslerde veya bir beceriyi öğrenirken kendileri deneyimlediği zaman akılda kalıcılığını artırmış olmaktadır. Bu teoriler sürdürülebilir kalkınmaya da katkı sağlamayı amaçlamaktadırlar. Hemşirelik eğitiminde öğrenme teorilerinin bilinmesi hemşirelerin karşılaştıkları her yaş grubundaki sağlıklı/hasta bireylere hitap edebilmeleri ve eğitimlerinde nelere dikkat etmeleri gerektiğini gösterir. Bu makalede, yaşam boyu öğrenme teori ve modelleri irdelenerek hemşirelik eğitiminde tartışılması amaçlanmıştır.

Hemşirelik eğitimi, yaşam boyu öğrenme, öğrenme teorileri, öğrenme modelleri

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE YAŞAM BOYU ÖĞRENME TEORİ VE MODELLERİ

Elif Kocaağalar Akınce¹, Nilay Özkütük², Fatma Orgun³

¹ Sağlık Bilimleri Fakültesi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri

² Hemşirelik Fakültesi, Ege Üniversitesi, İzmir

³ Hemşirelik Fakültesi, Ege Üniversitesi, İzmir

ÖZET

Öğrenme teorileri/kuramları, “felsefi, psikolojik, tarihi ve toplumsal temelleri olan, öğrenende hedeflenen davranış değişikliklerinin nasıl geliştiğinin, düşünce, davranış, değer ve tutumların nasıl oluştuğunun anlaşılmasını sağlayan öğrenme yaklaşımları ve öğretme-öğrenme sürecine temel oluşturan varsayımlar” olarak ifade edildiğinden, yaşam boyu öğrenmede kullanılan teoriler bireylerin yeteneklerini geliştirmeye çalışan teoriler sunmaktadır. Hemşirelik eğitiminde yaşam boyu öğrenme sürecinde öğrenenlerde bilgilerin kalıcılığının oluşması oldukça önemlidir. Öğrenenler özellikle aktif katılım gösterdikleri derslerde veya bir beceriyi öğrenirken kendileri deneyimlediği zaman akılda kalıcılığını artırmış olmaktadır. Bu teoriler sürdürülebilir kalkınmaya da katkı sağlamayı amaçlamaktadırlar. Hemşirelik eğitiminde öğrenme teorilerinin bilinmesi hemşirelerin karşılaştıkları her yaş grubundaki sağlıklı/hasta bireylere hitap edebilmeleri ve eğitimlerinde nelere dikkat etmeleri gerektiğini gösterir. Bu makalede, yaşam boyu öğrenme teori ve modelleri irdelenerek hemşirelik eğitiminde tartışılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik eğitimi, öğrenme teorileri, öğrenme modelleri, yaşam boyu öğrenme

ABSTRACT

Since learning theories / theories are expressed as learning approaches that have philosophical, psychological, historical and social foundations, how the targeted behavioral changes develop in the learner, how the thought, behavior, values and attitudes are formed and the assumptions that form the basis of the teaching-learning process the theories used in long learning offer theories that try to improve the abilities of individuals. In nursing education, it is very important to establish the permanence of information in learners in the lifelong learning process. Learners increase their retention in mind when they experience them themselves, especially in lessons they participate actively or while learning a skill. These theories also aim to contribute to sustainable development. Knowing learning theories in nursing education shows that nurses should be able to address healthy / sick individuals in every age group they encounter and what they should pay attention to in their education. In this article, it is aimed to examine the theory and models of lifelong learning and discuss them in nursing education.

Keywords: Nursing education, learning theories, learning models, lifelong learning.

GİRİŞ

Hemşirelik eğitiminde yaşam boyu öğrenme kavramı çok geneldir. Yaşam boyu öğrenme literatür olarak incelendiğinde kavramsal boyutu ve uygulamalarının eğitim sistemlerinin birçok yönüne odaklandığı görülecektir. Bireylerin yaşamları boyunca örgün (okul ve üniversite), örgün olmayan (diğer kurumsallaşmış öğrenme biçimleri) veya informal ortamlarda (evde, akranlarının aile üyeleriyle) katıldıkları tüm öğrenme etkinliklerini içermektedir (Steffens, 2015). Öğrenme, yaşantı ürünü olan kalıcı izli davranış değişikliktir. Hemşirelik eğitiminde yaşam boyu öğrenme, öğrenme teorileri üzerine temellendirilmiştir.

Hemşirelik eğitiminde yaşam boyu öğrenme teorileri

Hemşirelik eğitiminde öğrenme teorilerinin bilinmesi hemşirelerin karşılaştıkları her yaş grubundaki sağlıklı/hasta bireylere hitap edebilmeleri ve eğitimlerinde nelere dikkat etmeleri gerektiğini gösterir. Bilindiği üzere öğrenme, “bireyin yaşantıları ve çevresiyle etkileşimi yoluyla bilişsel, duyuşsal ve

devimsel alanda kısmen kalıcı, gözlenip ölçülebilir davranış kazanması ya da eski davranışlarını değiştirme süreci" şeklinde tanımlanmaktadır (Hemşirelik Terimleri Sözlüğü, 2015). Yaşam boyu öğrenme kavramı ise daha geniş kapsamlı olmasına rağmen genellikle yetişkin eğitimi çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Oysa yaşam boyu öğrenme her türlü eğitim ve öğrenmeyi ifade ederek bir çatı oluşturur. Yaşam boyu öğrenmede olması gereken unsurları Jarvis; "öğrenen kişi, öğrenmenin gerçekleştiği sosyal durum, öğrenenin tecrübe ettiği mevcut sosyal durum, deneyimleri dönüştürme ve öğrenenin zihninde/ yaşam öyküsünde depolanma süreci" olarak belirtmiştir (Akcaalan & Arslan, 2016).

Geçtiğimiz yüzyılda, eğitim psikologları ve araştırmacıları, bireylerin öğrenmeyi nasıl gerçekleştirdiklerini, beceri ve bilgiyi nasıl kazandıklarını, organize ettiklerini, nasıl değerlendirip, uyguladıklarını açıklamak için birçok öğrenme teorisi öne sürmüşlerdir (Aliakbari, et al. 2015). Öğrenme teorileri/kuramları, "felsefi, psikolojik, tarihi ve toplumsal temelleri olan, öğrenende hedeflenen davranış değişikliklerinin nasıl geliştiğinin, düşünce, davranış, değer ve tutumların nasıl oluştuğunun anlaşılmasını sağlayan öğrenme yaklaşımları ve öğretme-öğrenme sürecine temel oluşturan varsayımlar" olarak ifade edilmektedir (Hemşirelik Terimleri Sözlüğü, 2015). Yaşam boyu öğrenmede kullanılan teoriler bireylerin yeteneklerini geliştirmeye çalışan teoriler sunmaktadır. Bu teoriler sürdürülebilir kalkınmaya da katkı sağlamayı amaçlamaktadırlar.

Hemşirelik eğitiminde yaşam boyu öğrenmede temel alınacak öğrenme teorileri şunlardır (Scales, 2015):

- Davranışçı öğrenme teorisi
- Bilişselci öğrenme teorisi
- Yapısalcı öğrenme teorisi

Davranışçı öğrenme teorileri

Davranışçı öğrenme teorileri, psiko-analitik teoriye bir tepki olarak, insan davranışının gözlenebilir ve ölçülebilir yönlerini ele almak maksadıyla doğmuştur. Davranışı tanımlarken, öğrenen tarafından yapılan uyarıcı tepki ilişkilerinden kaynaklanan davranış değişikliklerini vurgular. Davranışçı öğrenme teorisine göre "bireyin bir davranışta bulunması için içsel ya da dışsal bir uyarının olması gerektiği" savunulur. Davranışçı öğrenme teorisinin yaratıcıları John B. Watson (1878-1958) ve B.F. Skinner (1904-1990)'dır. Watson, insan davranışının belirli tepkileri ortaya çıkaran belirli uyarılardan kaynaklandığını, insan gelişimiyle ilgili sonuçların bilinçaltı güdüler veya gizli bilişsel süreçler hakkındaki spekülasyonlardan ziyade açık davranışları gözlemlemeye dayanması gerektiğine; Skinner ise, görünüşte kendiliğinden olan eylemin ödülleri ve cezalarla düzenlendiğini, insanların dünyayı şekillendirmediklerini, bunun yerine dünyanın onları şekillendirdiğini savunmuşlardır (Zhou, & Brown, 2015; Scales, 2015; Mutlu, 2019; Hotaman, 2020).

Davranışçı öğrenme teorisini hemşirelik eğitiminde yaşam boyu öğrenmeye nasıl entegre edebiliriz?

Hemşirelik eğitiminde öğrenenler yaşam boyu öğrenmeyle beraber sürekli bir eğitim ve öğretime tabi olmaktadır. Hem klinik ve laboratuvar uygulamalarında hem de teorik derslerde kullanılabilecek olan davranışçı öğrenme teorisini eğitimciler öğrenenlerin pekiştirilmelerini sağlayarak en iyi öğrenmeyi gerçekleştirebilirler. Bu pekiştirme olumlu ve olumsuz olarak iki şekilde de kullanılabilir. Olumlu pekiştireçler, ortama konulduğunda belirli bir davranışın yapılma olasılığını artıran uyarıcılar olarak belirtilmektedir. Olumlu pekiştirmede, eğitimciler öğrenenlerde gerçekleştirmek istedikleri olumlu/istendik bir davranıştan sonra onlara sevecekleri uyarıcının sunulmasıdır. Öğrenenler bu istendik davranışı tekrarlamaya eğilim göstererek bu davranışın yerleşmelerini sağlayacaklardır. Örneğin katıldıkları eğitimlerden veya sempozyumlardan sonra öğrenenlere verilen katılım belgelerinin onların iş hayatına geçtiklerinde bir adım önde başlayacaklarını bilmeleri onları bu yönde motive edebilir. Hemşirelik eğitimcileri derslerinde anlaşılması zor ve yoğun olan ders sunumlarının arkasına çeşitli çevrimiçi (Menti, Kahoot vb.) programları kullanarak onlara ufak ödüller verip derslere daha motive olmalarını sağlayabilirler. Olumsuz pekiştireçler ise, ortamdaki çıkarıldıklarında belirli bir davranışın yapılma olasılığını artıran uyarıcılar olarak belirtilir. Örneğin bir hemşire eğitimcisi dersinde öğrenenleri sürekli sözlüye tabi tutarsa öğrenenler derse çalışarak gitmek zorunda kalacaklar ve sözlü olsun ya da olmasın ister istemez sınav için de çalışmış olacaklar ve bu sayede dersten başarılı olacaklardır (Senemoğlu, 2018; Mutlu, 2019).

Bilişselci öğrenme teorisi

Bilişsel kuramcılar, öğrenenlerdeki içsel süreçlere ve geçmiş yaşantılara odaklanarak, insanı bilişsel süreçleri tanımayan, sadece uyarılara yanıt veren bir organizma olarak görmezler. Aynı zamanda bilgiyi işleyen olarak görürler. Bu çerçevede bilişsel öğrenme gelişim, olgunlaşma ve yaşantı kazanma arasındaki sürekli bilgi alışverişinin bir ürünüdür. Biliş kavramı, öğrenenin çevresini anlama, anlamlandırma ve öğrenmeyi de kapsayan zihinsel aktivitelerin bütünü olarak ifade edilir. Beynin nasıl çalıştığı üzerinde duran bilgi işleme modeli, insan beyninin duyuşal kayıt, kısa süreli bellek ve uzun süreli bellek olmak üzere üç temel belleğe sahip olduğuna vurgu yapar. Duyu organları yolu ile toplanan bilgilerin ilk gittiği yer duyuşal kayıt yeridir. Depolama kapasitesi oldukça çok olmasına rağmen akılda tutma açısından uzun süreli değildir. Dikkat ve algı süzgecinden geçen bilgiler kısa süreli belleğe gelerek az sayıda bilginin az bir zaman aralığında bellekte tutulduğu yerdur. Bilgiler tekrar edilmediği takdirde uzun süreli belleğe aktırılamaz ve unutulur. Tekrar yapmak ve eski bilgilerin üzerine koyacağımız yeni bilgiler arasında ilişki kurmamız bilgilerin uzun süreli belleğe aktarılmasını sağlamaktadır. Bilgilerin uzun süreli belleğe aktarılmasını sağlayan bir diğer yol ise aktif katılım ve kendi kendine öğrenilmesidir (Senemoğlu, 2018; Hotaman, 2020).

Hemşirelik eğitiminde yaşam boyu öğrenme sürecinde öğrenenlerde bilgilerin kalıcılığının oluşması oldukça önemlidir. Öğrenenler özellikle aktif katılım gösterdikleri derslerde veya bir beceriyi öğrenirken kendileri deneyimlediği zaman akılda kalıcılığını artırmış olmaktadır. Bunu sağlamanın yollarından biri ise dikkattir. Dikkat süzgecinden geçmeyen bilgiler kısa süreli belleğe gelemmezler. Hemşirelik eğitiminde öğrenenlerin dikkatini çekerek, bilgileri sunmak her zaman akılda kalma sürelerini artıracaktır. Bunu sağlamak için öğrenenleri derslere aktif katılımcı olarak katmak ve öğrenenleri merkeze alarak bilgileri işlemek gerekir. İlk etapta sunuş yoluyla anlatılan ders sunumu, sonrasındaki oturumda yerini grup tartışmalarına, grup oyunlarına, öğrenenlerin analiz edebileceği öğrenme yöntemlerine bırakmalıdır. Kalıcılık açısından dikkate alınması gereken unsurlardan biri de anlamlı öğrenmenin sağlanmasıdır. Burada bilgiler öğrenenlere genelden özele, kolaydan zora, basitten karmaşığa şeklinde ve organize olmuş halde sunulmalıdır. Anlamlı öğrenmeyi sağlamak adına farklı öğretim tekniklerinin kullanılması da yararlı olacaktır. Örneğin hemşirelik eğitiminde öğrenenlerin hastanın hastalığı, hastalık belirtileri, kullandığı ilaçları, hemşirelik bakımı, uygulanacak tedavi vb. kavramlar arasında ilişki kurabileceği kavram haritası yöntemini kullanmaları, ödevlerini bu doğrultuda hazırlamaları onların bilgileri benimseyerek uzun süre akıllarında tutmalarını sağlayacaktır (Senemoğlu, 2018; Scales, 2015; Mutlu, 2019).

Yapısalcı öğrenme teorisi

Yapısalcı öğrenme teorisi, yeni bilgilerin eski bilgiler ile ilişkilendirilmesi sonucu kendi zihinsel çerçevemizde uygun hale getirilmesi yaklaşımına dayanır. "Öğrencilerin kendi deneyimlerini kullandıkları, bilginin doğasını sorgulayan, yapılandırma sürecinin nasıl gerçekleştiği ve nelerden etkilendiği vb. sorulara cevap bulmaya çalışan, öğrenmeyi bir anlam oluşturma olarak gören, bilginin öğrenen tarafından yapılandırıldığını savunan, öğrenci merkezli" bir teoridir (Uşun, 2007). Hemşirelik eğitimcilerinin öğrenenlere öğrenme çerçevesi sunarak bunu zihinlerinde oluşturmalarına yardımcı olmalarını önermektedir. Bu modelde katı müfredatların esnek müfredatlar haline getirilmesi, eğitimcilerin öğrenenlere rehber olması gerektiği, öğrenenlerin yaşam boyu öğrenme süreçlerinde kendi istek ve ihtiyaçları doğrultusunda hareket etmeleri gerektiğine vurgu yapar. Teorisyenler bu konudaki öğrenmeleri Piaget'in şema teorisine dayandırmaktadırlar. Piaget zihnimizde bulunan bilgilerin belirli şemalar halinde toplandığını belirterek, bu şemaların gelişmesi ve büyümesinin özümleme ve uyumsama kavramları ile bağdaştırmıştır. Özümleme, var olan bilgileri kendi var olan zihnimizdeki şemalara eklenerek çoğalması durumudur. Uyumsama ise, yeni bilgilerin var olan bilgiyle çeliştiğinde yeni bilgilerin ve fikirlerin oluşturulması için var olan şemanın değişmesidir. Bu döngü yaşam boyu öğrenme süreci boyunca devam eder.

Yaşam boyu öğrenme sürecinde hemşirelik eğitiminde şemaların yerleşmiş ve kuvvetlenmiş olmasına dikkat edilmesi gerekir. Kavram yanlışlarının olması hemşirelik eğitiminde hassas bir konudur. Hemşirelik eğitiminin kanıt temelli olması ve her geçen gün bilgilerin kanıt düzeyinde sunulması, var olan şemaların değişmesi demektir. Hemşirelik eğitiminde öğrenenlerin sunuş yoluyla öğrenmelerinden ziyade onların aktif katılımlarının sağlandığı, probleme dayalı öğrenme, örnek olay çalışmaları, yansıtma, uygulama vb. yöntemlerin kullanılması öğrenenlerde hem etkin hem de derin öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamaya yardım edecektir. Bu teoriden ortaya çıkan en iyi eğitim yönteminin keşifsel öğrenmeye dayalı bir eğitim yöntemi olduğu söylenebilir. Hemşirelik öğrencileri

yaşam boyu eğitimlerinde bu teoriden yararlanabilirler ve öğrenmelerini aktif katılım ile sağladıklarında, bir konu üzerinde farklı bakış açılarının oluşması ve yerleşmesi sağlanmış olacaktır. Öğrenenler teorik oturumlarda ya da bir hastanın yatağı etrafında yönlendirici vasıtasıyla grup tartışması yapabilir, işbirliğini gerçekleştirebilir ve bu teorinin kullanılması bilgilerin güçlendirilmesine de yardımcı olabilir (Aliakbari, et. al 2015; Scales, 2015; Mutlu, 2019).

Hemşirelik eğitiminde yaşam boyu öğrenme modelleri

Hemşirelik eğitiminde yaşam boyu öğrenme modelleri incelendiğinde yetişkin eğitimi ve çocukların eğitiminin birbirinden farklı olduğu karşımıza çıkmaktadır. Hemşire öğrenen grubu çocukluk çağından çıkmış bireylerden oluşmaktadır ve bu sebeple birer yetişkin kategorisinde olduklarından pedagojiden farklı andragoji süreci kapsamında yer almaktadırlar. Bu kapsamda incelenmesi gereken yetişkin eğitim ilkeleri altı boyutta ele alınmaktadır (Taylor, & Hamdy, 2013):

1. Yaşam boyu öğrenme sürecinde bunu neden bilmeliyim sorusunu sorarak – bilme ihtiyacı
2. Kendi aldığım kararlardan yine kendim sorumluyum anlayışına dayalı – öğrenenlerin benlik kavramı
3. Bu yaşma kadar tecrübelerim var ve bu tecrübelerime saygı duymalısınız mantığının benimsendiği – öğrenenlerin deneyimlerinin rolü
4. Koşullarım ve şartlarım ne olursa olsun ister değişsin ister aynı kalsın benim öğrenmem gerekiyor düşüncesi – öğrenmeye hazır olma
5. Öğrenme içinde bulunduğum durumla başa çıkmama yardımcı olacak – öğrenmeye yönelim
6. Kimsenin zoru ile değil ben öğrenmek istediğim için öğreniyorum – motivasyon

Yaşam boyu öğrenme farklı boyutlarda ele alınmakla birlikte aşağıdaki gibi dört modelle de ifade edilmektedir (Schuetze, & Casey, 2006):

- Demokratik bir toplumda eğitim yoluyla fırsat ve yaşam şansı eşitliği fikrini zorlayan özgürleştirici veya sosyal adalet modeli: Herkes için yaşam boyu öğrenme
- Her bireyin yaşamının kendisinin bir süreci olduğu, yaşamın gerçekleşmesini ve kendini gerçekleştirmeyi hedeflediği kültürel bir model: Kendini gerçekleştirme için yaşam boyu öğrenme
- Gelişmiş, çok kültürlü ve demokratik ülkeler için yeterli bir öğrenme sistemi olarak görüldüğü açık toplum modeli: Katılmak isteyen ve katılabilen herkes için yaşam boyu öğrenme
- Ekonominin ve işverenlerin nitelikli, esnek ve uyarlanabilir bir işgücü ihtiyaçlarını karşılamak için sürekli işle ilgili eğitim ve beceri geliştirmeyi ifade ettiği bir beşeri sermaye modeli: İstihdam için yaşam boyu öğrenme

Andragoji modeli

Andros (yetişkin) ve agosos (rehberlik) sözcüklerinden türetilmiş olan andragoji, Yunanca "yetişkin eğitimi", "yetişkinlerin öğrenmesine yol göstermenin ya da yardımın bilim ve sanatı" olarak tanımlanmaktadır. İlk olarak bu terimi kullanan Alman eğitimci Alexander Kapp (1833), eğitimin sadece çocuklara yönelik yapılan kısa süreli temel eğitimden ibaret olmadığını, yaşam boyu devam etmesi gerektiği savunmasından yola çıkarak kullanmıştır. Andragoji terimini eğitim literatürüne kazandıran ise Malcolm Shepherd Knowles (1968)'tir. Bu modele göre kişi olgunlaşıp, tecrübeleri arttıkça dışa bağımlılığı azalır ve kendi kendini yönetmeye başlar. Hemşirelik eğitiminde bu modelin yaşam boyu öğrenme boyutunda kullanılması, öğrenenlerde öğrenme uygulamalarının birçok alanında daha sistematik uygulanabilmesini sağlamaktadır. Geleneksel eğitim programlarında eğitimciler neredeyse her konuda kendileri karar verirken bu modele göre öğrenenler sürece dahil edilerek farklı değişken ve motivasyonlarla öğrenmeleri gerçekleşmektedir. Eğitimci ve öğrenen arasında sürekli ve karşılıklı olan iletişim sayesinde ortak karar vermeleri mümkün olmaktadır. Hemşirelik eğitiminde öğrenenlerde kazandırılmak istenen değerler, eleştirel düşünme, sorgulama ve araştırma gibi kavramlar bu model ile yaşam boyu öğrenmeleri kapsamında farklı öğrenme deneyimlerine açık olmalarını, öğrenmede daha dikkatli ve seçici olmalarını, öğrenmede planlamadan değerlendirmeye kadar her basamağı sorgulamalarını sağlamaktadır (Kılınç & Yenen, 2019).

Öz-yönelimli öğrenme modeli

İlk olarak Tough (1971) ve Knowles (1975) tarafından ortaya koyulmuş modelde, yaşam boyu öğrenme sürecinde öğrenenler bağımsız bir öğrenme yapısına sahip olduklarından dolayı benlik algıları olgunlaştıkça öz yönelimleri de artmaktadır. Genel olarak, yaşam boyu öğrenmede öğreneni,

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

öğrenmenin gerçekleştiği bağlam ve öğrenme türünü dikkate alan, daha fazla etkileşimde olunan bir model olarak belirtilmektedir. Hemşirelik eğitiminde yaşam boyu öğrenmede bu modelin kullanılması, hemşirelerin sorumlulukları üstlenmelerine, karar verme sürecine katılmalarına ve kendi düşünce ve eylemlerinden yine kendilerinin sorumlu olmalarını kapsamaktadır. Bu modelde öğrenenlerin öğrenme gereksinimleri, öğrenme kaynakları ve öğrenme biçimleri, yaşam boyu öğrenmelerini gerçekleştirirken kendi öğrenme süreçlerini düzenlemeyi, öğrenme hedeflerini, öğrenmeye nasıl karar verdikleri, planlarını nasıl uyguladıkları ve değerlendirdikleri de incelenmektedir. Öğrenenlerde olumlu tutum geliştirme, akılcı davranma, eleştirel ve yaratıcı düşünme, problem çözme, etkili konuşma ve etkili yazma becerileri ile özgüven, merak ve keşfetme isteği kazandırmaktadır (İgrek, & Şimşek, 2019; Kılınç & Yenen, 2019).

Öz yönelimli öğrenme ilkelerinin hemşirelik eğitiminde yaşam boyu öğrenmede kullanımına ilişkin şunları söyleyebiliriz (İgrek, & Şimşek, 2019; Kılınç & Yenen, 2019):

- Öğrenenlere kendi öğrenmeleriyle ilgili karar alırken daha fazla sorumluluk verilebilir,
- Öğrenenlerin öz yönelimli çalışma etkinlikleri, kendi eğilimlerine göre okumalarla, eğitici etkinliklerle, uzaktan eğitim modelleri ile, karşılıklı konuşma ya da yansıtıcı yazma çalışmaları ile zenginleştirilebilir,
- Eğitici, öğrenenlerle etkili iletişim, kaynaklara ulaşmada izlenecek yol, öğrenme çıktıları değerlendirme, eleştirel düşünmeye yönlendirme vb. rollerde aktif rol oynamalıdır.

Dönüşümsel öğrenme modeli

1978’de Jack Mezirow tarafından geliştirilen modelde, öğrenenlerin bilişsel açıdan değerlendirilmesi ön plandadır. Bireyin dünyayı algılamada kendi deneyimlerini, inançlarını, bakış açısını sorgulamayı öğrenmesi, eleştirel düşünüp bunu yansıtması ve yeni yöntemler bulmasını içermektedir. Yaşam boyu öğrenmede öğrenenlerin karşılaşabilecekleri dönüşümsel öğrenme aşamalarını Taylor (1998)’un dönüşümsel basamağını dikkate alarak aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Akçay, 2012; Kılınç & Yenen, 2019):

1. **İkileme Düşme:** Öğrenenler yaşamlarının bazı dönemlerinde içsel bir karmaşa içerisine girebilirler (Hastalık, işsiz kalma ya da kariyerde ilerleme gibi.)
2. **Öz İnceleme:** Eleştirel yansıtmayı da kapsayan bu aşamada öğrenenler ikileme düşerek eski ve yeni bakış açılarını sorgulamaya başlarlar.
3. **Eleştirel Değerlendirme:** Öğrenenler içsel sorgulamayla beraber içlerinde değerlendirme yapmaya başlarlar.
4. **Farkına Varma:** İç sorgulama ve değerlendirme ile öğrenenler dönüşümlerini fark ederler, çevreleriyle paylaşırlar.
5. **Keşfetme:** Öğrenenlerin yeni öğrenmeleri için gerekli olacak seçenekleri keşfettikleri aşamadır. Kendilerine farklı yollar bulabilirler.
6. **Eylem Planı Hazırlama:** Edindikleri yeni bakış açısı ve seçtikleri farklı yollar ile birlikte yeni eylem planı hazırladıkları aşamadır.
7. **Bilgi ve Beceri Edinimi:** Öğrenenler hazırlamış oldukları yeni eylem planlarına göre ihtiyaç duydukları yeni bilgi ve becerileri edindikleri aşamadır. Yaşam boyu öğrenme kapsamında ihtiyaç duydukları bilgi ve becerileri kazanmaya başlarlar.
8. **Yeni Rollerin Denenmesi:** Edinilen bilgi ve beceriler ile yeni rollerin denendiği aşamadır.
9. **Yeterlilik ve Özgüveni Oluşturma:** Yaşam boyu öğrenme ile kazandıkları yeni roller kapsamında özgüven ve yeterliliklerini kendi yaşamlarında uygulayarak geliştirdikleri aşamadır.
10. **Bütünleştirme:** Kazandıkları bilgi ve beceriler ile yeni rollerini benimsedikleri ve kendi yaşamlarında kullandıkları aşamadır.

Eleştirel yansıtma modeli

Bu modelde öğrenenlerin önceki tecrübelerinden yola çıkılarak öğrenmeleri sağlanmaktadır. Öğrenmedeki birçok değişken incelenerek, hangi bilgilerin kabul edilip edilmeyeceği tartışılmaktadır. Öğrenenlerin kendi yaşam alanlarının ve özerkliklerinin dış çevreleriyle ilişkili olarak değişime odaklanmaktadır. Eleştirel yansıtma modelinin uygulanması, öğrenenlerin akran eğitimini gerekli kılmakta ve sıkça yapılanlar ile yanlış varsayımları ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu model; tetikleyici bir olay karşısında olasılıkların/hipotezlerin ortaya koyulması ve değerlendirilmesi ile

alternatif bakış açılarının geliştirilmesi ve edinilen yeni bakış açılarının yaşamlarına entegrasyonunu içermektedir (Kılınç & Yenen, 2019).

Proje tabanlı öğrenme modeli

Proje tabanlı öğrenme öğrenene tasarı geliştirmeyi, hayal ederek kurgulamayı ve planlama yapmalarını sağlarken, eğitici açısından da öğreneni merkeze alarak gerçek yaşam ortamlarını sınıfa taşıyıp proje çerçevesinde geliştirmelerini sağlamaktadır. Hemşirelik eğitiminde uzun vadede planlanan öğrenme etkinliklerine, disiplinler arası bağlantıların kurulmasına, öğrenen merkezli ve hemşirelik eğitiminde gerçek olgularla ilişkili bütünleştirici bir eğitimi sunmaktadır. Model, bir konunun derinlemesine araştırılmasına odaklanır. Öğrenenlere herhangi bir durumda karşılaşacakları problemleri tanımlama, çözüm yolları araştırma, araştırmayı yönetme, toplanan bilgileri analiz etme, bilgileri seçme, seçilmiş olan bilgileri bütünleştirebilme ve eski bilgiler ile yeni bilgiler arasında ilişki kurabilmeyi öğretmektedir. Kısaca tasarı geliştirmeye, hayal etmeye, planlamaya, kurgulamaya dayalı bir öğrenme anlayışıdır. Öğrenenlerin problem çözme ve üst düzey düşünme becerilerini geliştirerek, motivasyonlarını ve özgüvenlerini artırmaktadır (Kalaycı, 2010; Başbay, 2015).

SONUÇ

Sonuç olarak hemşirelik eğitimi kavramsal çerçeveden ve bunların uygulamalara yansımalarıyla oluşan bir mesleki eğitimidir. Yaşam boyu öğrenme olarak hemşirelik eğitimi ele alındığında her model entegre edilebilir ama öncelikle çerçeve çizecek unsurlar vardır. Hemşire eğitimciler bu unsurları eğitime nasıl yansıtabilirler diye sorduğumuzda (Erdamar, 2015);

- Klasik eğitim sisteminden farklı, öğretmeni değil öğreneni merkeze almalı,
- Eğitici yönlendirici, rehber veya kolaylaştırıcı olarak bulunmalı,
- Grup eğitimleri ile tartışma ortamları oluşturulmalı, iş birlikli öğrenme ve uzaktan eğitim modelleri kullanılabilir,
- Öğrenenler yaşam boyu öğrenme sürecinde hedef belirleyerek, eğitim programını tasarlama, öğrenme yöntemlerini seçme, öğrenmeyi değerlendirme aşamalarında aktif katılım sağlamalı,
- Hemşirelik eğitiminde öğrenme içerikleri, materyal ve yöntemler belirlenirken öğrenenlerin deneyimlerine de uygun olarak seçilmeli,
- Her öğrenenin öğrenme yöntemi ve tarzının farklı olduğu göz önünde bulundurularak bireysel öğretim planları hazırlanmalı,
- Öğrenenler öğrenme süresinde sorumluluk alarak kendi kendilerine öğrenmeyi geliştirmeli ve karar süreçlerinde aktif rol almalı,
- Öğrenenlerin kendi öğrenme ihtiyaçlarını belirleyebilecek şekilde öz denetim becerilerini geliştirecek etkinlikler yapılmalı,
- Öğrenenler yaşam boyu öğrenme ihtiyacı duyacak, kendi motivasyonlarını sağlayabilecek roller üstlenmeli,
- Öğrenenler öğrenme hedeflerini doğru şekilde saptama, önceki bilgi ve deneyimleri ile birleştirme, kendi öğrenmelerini eleştirebilmeli ve değerlendirebilmeli, farklı öğrenme yöntem ve stratejileri kullanabilmeli ve bilgiyi analiz edebilmeli,
- Eğitici ve öğrenen arasında iyi bir iletişim olmalı,
- Yaşam boyu öğrenme kapsamında esnek çalışma zamanlarına yer verilecek proje tabanlı öğrenmenin olduğu, öğrendiklerini uygulayabildikleri modeller tercih edilmelidir.

KAYNAKLAR

- Aliakbari, F., Parvin, N., Heidari, M., & Haghani, F. (2015). Learning theories application in nursing education. *Journal of education and health promotion*, 4.
- Akcaalan, M., & Arslan, S. (2016). Yaşam Boyu Öğrenme: Teori ve Uygulama. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Akçay, C. (2012). Dönüşümsel öğrenme kuramı ve yetişkin eğitiminde dönüşüm. *Millî Eğitim Dergisi*, 42(196), 5-19.
- Başbay, M. (2015). Proje tabanlı öğrenme. Ö. Demirel, (Ed.), Eğitimde yeni yönelimler (6.Baskı) içinde (s. 67-79). Ankara: Pegem Akademi.

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

- Erdamar, G. (2015). Yaşam boyu öğrenme. Ö. Demirel, (Ed.), Eğitimde yeni yönelimler (6.Baskı) içinde (s. 219-236). Ankara: Pegem Akademi.
- Hemşirelik Terimleri Sözlüğü Çalışma Grubu (2015). Hemşirelik terimleri Sözlüğü. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Hotaman, D. (2020). Eleştirel düşünme becerisi açısından öğrenme kuramları, öğrenme ortamları ve öğretmen davranışlarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(72). Doi: 10.17719/jisr.10935.
- İgrek, E., & Şimşek, H. (2019). Yükseköğretimde insani becerilerin öğrenenlere kazandırılması için öz yönelimli öğrenme modeli. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 1-1.
- Kalaycı, N. (2010). Yükseköğretimde proje tabanlı öğrenmeye ilişkin bir uygulama projesi yöneten öğrenciler açısından analiz. *Eğitim ve Bilim*, 33(147), 85-105.
- Kılınç, H. H. & Yenen, E. T. (2019). Yetişkin eğitimiyle ilgili yaklaşım ve modeller. M. Güçlü, (Ed.), Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme (1.Baskı) içinde (s. 66-85). Ankara: Pegem Akademi.
- Mutlu, N. (2019). Yetişkinler ve öğrenme: Öğrenme kuramları açısından bir değerlendirme. M. Güçlü, (Ed.), Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme (1.Baskı) içinde (s. 87-106). Ankara: Pegem Akademi.
- Scales, P. (2015). Yaşam Boyu Öğrenme ve Öğretim. (2.baskıdan çeviri). (Ü. Köymen, Çev) Ankara. Palme Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 2013).
- Schuetze, H. G., & Casey, C. (2006). Models and meanings of lifelong learning: Progress and barriers on the road to a learning society. *Compare*, 36(3), 279-287.
- Senemoğlu, N. (2018). Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya. (26. Baskı). Ankara. Anı Yayıncılık.
- Steffens, K. (2015). Competences, learning theories and MOOC s: Recent developments in lifelong learning. *European Journal of Education*, 50(1), 41-59.
- Taylor, D. C., & Hamdy, H. (2013). Adult learning theories: Implications for learning and teaching in medical education: AMEE Guide No. 83. *Medical teacher*, 35(11), e1561-e1572.
- Uşun, S. (2007). Öğrenme ve yapılandırmacı yaklaşım. S. Akbaba ve Ş. Anlık, (Ed.), Eğitim Psikolojisi, içinde (s.341-362), İstanbul: Anı Matbaacılık.
- Zhou, M., & Brown, D. (2015). Educational learning theories: 2nd Edition. Education Open Textbooks. 1. (E.T. 19.12.2020) <https://oer.galileo.usg.edu/education-textbooks/1>.

SB-35 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ VE ÇEVİRİMİÇİ ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARI

Furkan UĞURLUEL, Nalan GÖRDELES BEŞER

Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde, Turkey

Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim ile ilgili düşünceleri ve çevrimiçi öğrenmeye yönelik tutumlarını incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmaya Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Etik Kurul izni ve Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu'ndan kurum izni aldıktan sonra başlanmıştır. Çalışmanın evrenini yüksekokulda eğitim görmekte olan 462 hemşirelik öğrencisi oluşturmuş olup, örneklemini ise araştırmaya katılmayı kabul eden 135 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmanın dâhil edilme kriterleri; hemşirelik öğrencisi olmak, 18 yaş ve üzeri olmak ve araştırmaya katılmaya gönüllü olmak olarak belirlenmiştir. Verilerin toplanmasında öğrencilere araştırmanın amacı, kişisel verilerin gizli kalacağı açıklanarak, online ortamda onamları alınmış ve kabul eden öğrenciler anketi doldurmaya devam edebilmiştir. Araştırmanın verileri; hemşirelik öğrencilerinin bazı sosyodemografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacıların hazırladığı "Sosyodemografik Veri Toplama Formu" ve "Çevrimiçi Öğrenme Tutum Ölçeği" kullanılarak online ortamda (Google Form) toplanmıştır. Veriler bilgisayar ortamında IBM istatistik paket programında değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde Kolmogorov-Smirnov testi, t testi, varyans analizi ve sayı ve yüzdelik dağılımı içeren testler kullanılmıştır. Araştırmada $p<0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Araştırmada öğrencilerin çevrimiçi öğrenme tutum ölçeğine vermiş oldukları cevaplar cinsiyet, sınıf ve uzaktan eğitimde sorun yaşama durumları değişkenleri açısından incelenmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde almış oldukları dersler hakkında görüş bildiren öğrencilerin 10'u (%7.4) uzaktan eğitimden öğrendiği bilgileri etkin bir şekilde kullanabileceğini, 70'i (%51.9) kısmen kullanabileceğini, 55'i (%40.7) ise kullanamayacağını ifade etmiştir. Sonuç olarak öğrenciler uzaktan eğitim ile aldıkları eğitimi çalışma sahasında uygulamakta zorlanacaklarını ve teorik eğitimin uzaktan verilebileceğini ancak uygulama eğitiminin yüz-yüze mümkün olacağını düşünmektedirler. Hemşirelik öğrencilerinin pratik eğitimden uzak kalmış olmaları sahada zorlanacaklarını düşünmelerine sebep olmuş ve uzaktan eğitim hemşirelik eğitiminin beklentilerini ve gerekliliklerini karşılayamamıştır. Hemşirelik eğitiminde uygulama eğitiminin yüz yüze verilmesinin ve öğrencilerinin pratik eğitiminin yaz stajları ile de tamamlanmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Uzaktan Eğitim, Beceri Eğitimi, Hemşirelik Eğitimi

SB-36 İYİ UYGULAMA ÖRNEĞİ: HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE BELİRTKE TABLOLARININ KULLANIMINDA KURUMSAL EĞİTİM YÖNETİMİ VE PLANLAMA SİSTEMİ (KEYPS) ÖRNEĞİ

Tülin YILDIZ¹, Arzu MALAK¹, Dilek ERDEN¹, Ela YILMAZ COŞKUN¹, Gülsün ÖZDEMİR AYDIN¹, Fazıl Serdar GÜREL²

¹Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ/Turkey, Turkey

²Başkent Üniversitesi, Ankara, Turkey

Hemşirelik öğrencilerinin, bireysel öğrenmeyi güçlendiren, öğrenme ve öğretmeye yönelik yeni yaklaşımlar ile desteklenen ve rehberliğe odaklanmış bir öğretim programı ile yükseköğretimin kalitesine, esnekliğine ve bireysel eğitime hizmet edebileceği bildirilmektedir. Eğitim sürecinin yönetimi, değerlendirilmesi, takibi ve raporlanması, zengin ölçme araçları ile objektif değerlendirme, belirtke tablolarının oluşturulması ve sorularda kapsam geçerliliğinin elde edilmesi, birçok yönde geribildirim verilebilmesi, özellikle öğrencilerin eğitim durumunun gözlemlenebilmesini destekleyen yazılımların kullanılması ve bu gibi özelliklere sahip yazılım programlarına kullanıcıların, web tabanlı olarak tüm cihazlardan kendilerine ait bilgileri aracılığıyla ulaşabilmeleri eğitimi destekleyen önemli bir faktördür. Bölümümüze alt yapı projesi ile kazandırılan Kurumsal Eğitim Yönetimi ve Planlama Sistemi (KEYPS) bu web tabanlı sistemlerden biridir. Bu sistem üzerinde her derse ve her dersin konularına ait belirtke tabloları yer almaktadır. Belirtke tablosu; bir eğitim programında yer alan hedef ve davranışlarla program içeriğini iki boyutlu bir matris üzerinde gösteren çizelgedir. Genel olarak derslere ait belirtke tabloları hazırlanırken üst tarafta yer alan yatay boyuta hedefler ve bu hedefleri gerçekleştirici davranışlar, dikey boyuta da içerik yazılmaktadır. KEYPS'te ise her konuya ait belirtke tablolarında üç düzey (yüksek düzey, orta düzey ve düşük düzey) hedef bulunmaktadır. Bu düzeylerdeki hedefler bilişsel, duyuşsal, davranışsal alanlarla ilgilidir. İlgili öğretim elemanı tarafından derse ait konular ve her konunun belirtke tablosu dönem başında KEYPS sistemine girilmektedir. Sistemde yer alan belirtke tablolarını dersi alan öğrenciler sistem üzerinden görmekte ve incelemektedir. Tüm sınavlarda (arasınav, final sınavı, bütünleme sınavı) tüm sorular belirtke tablosunda yer alan ilgili yüksek/orta/düşük düzey hedefle eşleştirilmektedir. Böylelikle belirtke tablosunda yer almayan bir hedef ile ilgili soru sorulamamakta ve kapsam geçerliliği yüksek oranda desteklenmektedir. Öğrenciler de dersle ve konuyla ilgili hedefler çerçevesinde değerlendirilmekte, öğrenci ve öğretim elemanına ölçme-değerlendirme açısından eğitimde şeffaflık sağlanmaktadır.

Sonuç; KEYPS sisteminde yer alan belirtke tabloları ile öğrenciler ilgili konu ile beklenen hedefleri öncesinde görmekte ve belirtke tablolarında yer alan hedefler doğrultusunda değerlendirilmektedir. Öğretim sürecinde temel amaç, öğrencilerin istenilen hedeflere ulaşmalarının sağlanmasıdır. Böylelikle ölçme-değerlendirme sisteminde belirlenmiş hedeflere ulaşma düzeyleri de belirlenmektedir.

Hemşirelik, hemşirelik eğitimi, ölçme değerlendirme

SB-37 DİJİTAL HİKAYELEME YÖNTEMİNİN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN İZOLASYON ÖNLEMLERİNE UYUMLARI VE BİLGİ DÜZEYİNE ETKİSİ

Şüle BIYIK BAYRAM¹, Emel GÜLNAR², Nurcan ÇALIŞKAN³, Çiğdem TORUN KILIÇ¹

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Trabzon, Turkey

²Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Kırıkkale, Turkey

³Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ankara, Turkey

Özet

Giriş ve amaç: Hemşirelik öğrencilerinin izolasyon önlemlerine uyumu ve bilgi düzeyleri önemlidir. Günümüzde Covid-19 pandemisi nedeniyle tüm dersler uzaktan eğitim ile yürütülmüştür. Bu süreçte öğrencilerin bilgi, tutum ve becerilerini kazandırmak oldukça zor olsa da aktif öğretim yöntemlerinden biri olan dijital hikayeleme, öğrenmeyi eğlenceli ve aktif kılarak kalıcı olmasını sağlayabilir. Bu çalışma dijital hikayeleme yönteminin hemşirelik öğrencilerinin izolasyon önlemlerine uyumları ve bilgi düzeyine etkisinin belirlenmesi amacıyla ön-son test düzeninde randomize kontrollü olarak yapılmıştır.

Gereç ve yöntem: Hemşirelik Bölümü dördüncü sınıfta öğrenim gören 109 öğrenci (deney-66, kontrol-43) oluşturmuştur. Araştırmaya katılan tüm öğrenciler öncelikle “hemşirelik öğrencilerinin tanıtıcı özellikler formu” ve “izolasyon bilgi testi” ve “izolasyon önlemlerine uyum ölçeği” ni doldurmuştur. Her iki gruptaki öğrencilerin test puan ortalamaları eşitlenecek şekilde öğrenciler, deney ve kontrol grubuna ayrılmıştır. Deney grubundaki öğrenciler ile dijital hikayeleme çalışması yapılmıştır. Öğrenciler dört hafta boyunca Pixton programı kullanarak izolasyon kurallarına ilişkin hikayelemeler yapmış ve bu hikayelemeler Padlet platformu üzerinden deney grubundaki tüm öğrenciler ile paylaşılmıştır. Öğrenciler bir hafta sürede paylaşımları okumuşlardır. Tüm öğrenciler paylaşımları okuduktan sonra “dijital hikayelemeye yönelik öğrenci düşünceleri formu” nu doldurmuştur. Kontrol grubundaki öğrenciler ise geleneksel eğitime devam etmiştir. Her iki gruptaki öğrenciler tekrar “izolasyon bilgi testi” ve “izolasyon önlemlerine uyum ölçeği” ni doldurmuştur. İki ay sonrasında ise bilgi ve uyum kalıcılığı değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde; Mann Whitney U testi, Wilcoxon testi, Anova ve Spearman korelasyon analizi yapılmıştır.

Bulgular: Deney grubundaki öğrencilerin izolasyona ilişkin son bilgi testi ve son izolasyon önlemlerine uyum ölçeği puan ortalamasının kontrol grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarından anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Uygulamadan iki ay sonrasında ise puanların düştüğü, ancak deney grubundaki düşüşün kontrol grubuna göre daha az olduğu belirlenmiştir. Sonuç: Araştırma sonuçlarına göre dijital hikayeleme yöntemi ile çalışan öğrencilerin izolasyon bilgi ve uyum puanlarının arttığı, kalıcılığın oluşmasında da etkili olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma, uzaktan eğitimde kullanılan dijital araçların öğretimde etkili olduğunu göstermiştir.

Dijital hikayeleme, hemşirelik öğrencisi, izolasyon, uyum

SB-38 HEMŞİRELERİN PANDEMİ SÜRECİNDEKİ ÖĞRENME DENEYİMLERİ İLE COVID-19 KORKUSU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Merve GÜNGÖR¹, Hülya KAYA², Yağmur AYDOĞAN², Sevin ULUPINAR³

¹*Sultan Abdulhamid Han Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Turkey*

²*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul, Turkey*

³*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul, Turkey*

Özet

Giriş ve Amaç: Araştırmada, hemşirelerin pandemi sürecindeki öğrenme deneyimleri ile Covid-19 korkusu arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Hemşireler, Covid-19 pandemisi sürecinde hastalıkla mücadele ederken bilinmezlik karşısında korku ve önceki öğrenme deneyimlerinden farklı deneyimler yaşamışlardır.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel ve ilişki arayıcı tipteki araştırma, Türkiye’de sağlık kuruluşlarında çalışan 516 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, kartopu örnekleme yöntemi kullanılarak, Bilgi Formu ve Covid-19 Korku Ölçeğini içeren Google Anket yoluyla toplanmıştır. Data analysis was performed using mean, standard deviation, frequency, percentage, Cronbach Alfa, Pearson korelasyon, t-test, One-Way ANOVA. Anlamlılık düzeyi olarak <0.05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular: Pandemi sürecinde hemşirelerin, daha fazla ulusal bilimsel kaynaklar, Sağlık Bakanlığı’nın hazırladığı rehberler ve gözlem yoluyla bilgi edindiği belirlenmiştir. Hemşirelerin Covid-19 korkusu düzeyinin ortalamasının üzerinde olduğu, öğrenme deneyimleri ile Covid-19 korkusu arasında anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Hemşirelerin korku düzeyi yükseldikçe Covid-19 ile ilgili öğrenme çabaları ve öğrenme yaşantılarında yaşadıkları güçlükler artmaktadır.

Sonuç: Pandemi sürecinde hemşireler Covid-19 korkusu yaşamaktadır. Hemşirelerin öğrenme deneyimleri ve Covid-19 korkusu arasında ilişki vardır. Pandemi döneminde eğitimci ve yönetici hemşireler, hemşirelerin stress, anksiyete ve korkularını azaltmak için eğitim ve psikolojik destek programları düzenlemelidir. Güncel bilgi, hemşirelerin kolay erişebileceği biçimde paylaşılmalıdır. Pandemi döneminde hemşirelerin ulusal ve uluslararası düzeyde deneyim paylaşımında bulunabileceği bilimsel (konferans, panel vb.) ve sosyal platformlar (Instagram vb.) oluşturulmalıdır.

Covid-19, Hemşire, Öğrenme deneyimleri, Covid-19 korkusu

SB-39 HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE UZAKTAN EĞİTİMDE ÖĞRETİM ELEMANLARININ DEĞİŞEN ROLLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: NİTELİKSEL BİR ÇALIŞMA

Ermine ŞENYUVA¹, **Figen ÇALIŞKAN²**

¹İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA FLORENCE NIGHTINGALE HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ HEMŞİRELİKTE
EĞİTİM ABD, İSTANBUL, Turkey

²BAKIRKÖY DR SADİ KONUK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ, İSTANBUL, Turkey

Giriş: Dünyayı kasıp kavuran COVID-19 salgını tüm alanları olduğu gibi tüm ülkelerin eğitim sistemlerini de derinden etkilemiştir. Bu süreçte uzaktan eğitim, COVID-19 salgınında fiziksel veya sosyal mesafe yaratılarak bulaşıcılığın önlenmesi/azaltılması için eğitim alanında bunu sağlayabilecek en iyi uygulama olarak kabul edilmiştir. Ancak bu değişim, öğrenci ve eğitimciler/öğretim elemanları açısından pek çok sorunu da beraberinde getirmiş, öğretim elemanlarının yeni roller üstlenmelerine, yeterlikler kazanmalarına neden olmuştur. Uzaktan eğitimde öğretim elemanlarının rollerine ilişkin öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi; hem öğretim elemanlarının bu rol ve yeterliklerinin farkında olmalarının sağlanması ve bu rollere hazırlanması hem de öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin algı, tutum, görüş ve bakış açılarının olumlu yönde etkilenmesi açısından önem taşımaktadır.

Amaç: Araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimde öğretim elemanlarının rollerine ilişkin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, karma araştırma (nicel-nitel) tasarımıdır. Araştırmanın evrenini, İstanbul ilinde bulunan ve 2020-2021 öğretim yılında hemşirelik okullarında öğrenim gören tüm hemşirelik öğrencileri oluşturmuştur. Araştırma örnekleminin belirlenmesinde, maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, araştırmaya katılmayı kabul eden 50 hemşirelik öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında Bilgi Formu ve Yarı Yapılandırılmış Bireysel Görüşme Formu kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde; frekans/yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Nitel verilerin analizinde, "içerik analizi tekniği" kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrenciler hemşirelik eğitiminde beceri kazanımının yeterince gerçekleştirilememesi nedeniyle uzaktan eğitimin hemşirelik eğitimi için uygun bir eğitim ortamı olmadığını bu nedenle hemşirelik eğitiminin tamamıyla uzaktan eğitim ile verilemeyeceğini düşünmektedirler. Ayrıca öğrenciler öğretim elemanlarının uzaktan eğitimdeki rollerini (sınıf yönetimi, öğrenci motivasyonu, öğrenci ile iletişim, öğrencinin aktif katılımı, öğretim yöntemleri, öğretim materyalleri, teknoloji kullanımı) henüz istenilen düzeyde gerçekleştiremediklerini ve bu rollerini uzaktan eğitimden ziyade yüz yüze eğitimde daha etkin ve verimli olarak yerine getirdiklerini düşünmektedirler.

Sonuç ve Öneriler: Öğretim elemanlarının uzaktan eğitime hazırbulunuşluk düzeylerinin araştırılması, öğretim elemanlarının uzaktan eğitimdeki rollerini ve yeterliklerini geliştirmelerine yönelik eğitimci eğitimi ve hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımlarının sağlanması önerilebilir.

Covid-19, hemşirelik öğrencileri, öğretim elemanı, öğretim elemanı rolleri, uzaktan eğitim

SB-40 MOBİL UYGULAMALARIN HEMŞİRELİK BECERİLERİNİN ÖĞRENİLMESİNDE ETKİLİ OLABİLİR Mİ?

Deniz TEKİN

Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Turkey

Derleme tarzında hazırlanmış olan bu çalışmanın amacı hemşirelik eğitiminde kullanılan mobil uygulamaların hemşirelik becerilerinin kazandırılması üzerindeki etkisinin literatür taraması yapılarak değerlendirilmesidir. Hemşirelik uygulamalarının dijital ortamda yapılmış olan kanıt temelli çalışmalar incelenerek, hemşirelik becerilerinin kazandırılması üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Mobil teknolojilerin çok farklı ve zengin öğeler içermesi, bireylerin mobil teknolojiyi kendi amaçlarına ve araştırma sonuçlarına göre kullanma imkanı sağlamaktadır. Günümüzde mobil teknolojilerin, hemşirelik eğitiminde yer alması kaçınılmazdır. Mobil cihazlar hemşirelik eğitiminde hasta bakımıyla ilgili kaynaklara hızlı ulaşılabilme, klinik karar verme, hasta bakım planlarını kanıta dayalı olarak destekleyebilme ve klinik öğrenmeyi geliştirmede önemli katkı sağlamaktadır. Mobil öğrenmede internet ortamında sunulan metin, grafik, animasyon veya video içeren dersler e-posta, sohbet, tartışma grupları, mesaj panoları vb aracılığı ile öğretmen ve öğrenen arasındaki iletişimi sağlamak amacıyla kullanılmaktadır.

Yapılan araştırmalardan elde edilen bulgular incelendiğinde, hemşirelik öğrencilerinin öğrenme stillerinden en fazla görsel stille öğrendiği, bunu işitsel ve bedensel stillin izlediği belirlenmiştir. Mobil cihazlar günümüzün ve geleceğin ayrılmaz bir parçası olmuştur ve öğrenme aracı olarak mobil cihaz kullanmanın birçok avantajı olduğu belirlenmiştir. Mobil uygulamalar ile öğrenme, kullanıcıların zaman ve mekanda esneklik sağlamalarına, dolayısıyla bağımsızlıklarını ve öğrenme sorumluluk duygularını arttırmalarına olanak tanımaktadır. Bununla beraber, bu uygulamalar, öğrencilerin dijital teknoloji ve öğretim yöntemleri kullanarak öğrenme motivasyonuna sahip olmasına neden olmaktadır. Martin ve Ertzberger'in yaptığı çalışmada, mobil öğrenmenin 3 önemli özelliğini ortaya çıkarmıştır. Bunlar, ilgi çekici, gerçekçi ve yaygın olmasıdır. Mobil cihazlar aracılığıyla öğrenmenin öğrencilerin ilgisini çektiğini ve diğer çalışmalarda olduğu gibi öğrenmede eşsiz fırsatlar yarattığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, mobil cihazlar günümüzün ve geleceğin ayrılmaz bir parçası olmuştur ve öğrenme aracı olarak mobil cihaz kullanmanın birçok avantajı olduğu belirlenmiştir. Mobil uygulamalar ile öğrenme, kullanıcıların zaman ve mekanda esneklik sağlamalarına, dolayısıyla bağımsızlıklarını ve öğrenme sorumluluk duygularını arttırmalarına olanak tanımaktadır. Öğrencilere katkı sağlaması nedeniyle, mobil uygulamaların hemşirelik eğitiminde bir eğitim yöntemi olarak kullanılması ve yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Hemşirelik, Klinik Beceri, Mobil Öğrenme

MOBİL UYGULAMALARIN HEMŞİRELİK BECERİLERİNİN ÖĞRENİLMESİNDE ETKİLİ OLABİLİR Mİ?

Deniz Tekin

Hemşirelik Fakültesi, Ege Üniversitesi, İzmir

ÖZET

Derleme tarzında hazırlanmış olan bu çalışmanın amacı hemşirelik eğitiminde kullanılan mobil uygulamaların hemşirelik becerilerinin kazandırılması üzerindeki etkisinin literatür taraması yapılarak değerlendirilmesidir. Hemşirelik uygulamalarının dijital ortamda yapılmış olan kanıt temelli çalışmalar incelenerek, hemşirelik becerilerinin kazandırılması üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Mobil teknolojilerin çok farklı ve zengin öğeler içermesi, bireylerin mobil teknolojiyi kendi amaçlarına ve araştırma sonuçlarına göre kullanma imkanı sağlamaktadır. Günümüzde mobil teknolojilerin, hemşirelik eğitiminde yer alması kaçınılmazdır. Mobil cihazlar hemşirelik eğitiminde hasta bakımıyla ilgili kaynaklara hızlı ulaşılabilme, klinik karar verme, hasta bakım planlarını kanıta dayalı olarak destekleyebilme ve klinik öğrenmeyi geliştirmede önemli katkı sağlamaktadır. Mobil öğrenmede internet ortamında sunulan metin, grafik, animasyon veya video içeren dersler e-posta, sohbet, tartışma grupları, mesaj panoları vb aracılığı ile öğretmen ve öğrenen arasındaki iletişimi sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Yapılan araştırmalardan elde edilen bulgular incelendiğinde, hemşirelik öğrencilerinin öğrenme stillerinden en fazla görsel stille öğrendiği, bunu işitsel ve bedensel stilin izlediği belirlenmiştir. Mobil cihazlar günümüzün ve geleceğin ayrılmaz bir parçası olmuştur ve öğrenme aracı olarak mobil cihaz kullanmanın birçok avantajı olduğu belirlenmiştir. Mobil uygulamalar ile öğrenme, kullanıcıların zaman ve mekanda esneklik sağlamalarına, dolayısıyla bağımsızlıklarını ve öğrenme sorumluluk duygularını arttırmalarına olanak tanımaktadır. Bununla beraber, bu uygulamalar, öğrencilerin dijital teknoloji ve öğretim yöntemleri kullanarak öğrenme motivasyonuna sahip olmasına neden olmaktadır. Martin ve Ertzberger'in yaptığı çalışmada, mobil öğrenmenin 3 önemli özelliğini ortaya çıkarmıştır. Bunlar, ilgi çekici, gerçekçi ve yaygın olmasıdır. Mobil cihazlar aracılığıyla öğrenmenin öğrencilerin ilgisini çektiğini ve diğer çalışmalarda olduğu gibi öğrenmede eşsiz fırsatlar yarattığı belirtilmiştir. Sonuç olarak, mobil cihazlar günümüzün ve geleceğin ayrılmaz bir parçası olmuştur ve öğrenme aracı olarak mobil cihaz kullanmanın birçok avantajı olduğu belirlenmiştir. Mobil uygulamalar ile öğrenme, kullanıcıların zaman ve mekanda esneklik sağlamalarına, dolayısıyla bağımsızlıklarını ve öğrenme sorumluluk duygularını arttırmalarına olanak tanımaktadır. Öğrencilere katkı sağlaması nedeniyle, mobil uygulamaların hemşirelik eğitiminde bir eğitim yöntemi olarak kullanılması ve yaygınlaştırılması önerilmektedir.

ANAHTAR KELİMELER: Hemşirelik, Klinik Beceri, Mobil Öğrenme

GİRİŞ

Topluma hizmet vermek üzere doğan hemşirelik, insanların sağlığını korumak ve geliştirmek, hastaya bakım vermek ve güvende olduğunu hissetmesini sağlamak amacıyla ortaya çıkan bir meslektir (Öztunç ve ark., 2012). Hemşirelik; geçmişte sadece bakımın ve rahatlığın sağlanmasına yönelik bir meslek iken, hemşirelikteki değişimler hastalıkları önleme, sağlığı yükseltme üzerine yoğunlaşmış ve giderek genişleyen rollere sahip olmuştur. Böylece çağdaş hemşire bakım verici, karar verici, koruyucu, savunucu, yönetici, rehabilite edici ve eğitici rolleri üstlenmiştir. Bu nedenle hemşirelik eğitimi; öğrencilere belirtilen rolleri kazandıracak yeterlilikte bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarını kapsayan bir eğitim sistemini gerektirmektedir. Bu sistemde teknik becerilerin yanı sıra; bütüncül ve empatik bakım verme, iletişim ve ekip işbirliği gibi beceriler de yer almalıdır (Akyüz, 2011).

Öğrenme gücü insanın en temel özelliklerinden biridir (Gülseçen ve ark., 2010). Öğrenmenin temel bir unsuru olan eğitim, bireyin okul içinde ve dışında yaşam boyu edindiği deneyimlerin bütünü olarak tanımlanabilir. Diğer bir deyişle eğitim, öğretimi de kapsayan, bireyin belli davranış biçimleri,

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

değer ve tutumları kazanmasını, dünyaya bakış ve sorunlara yaklaşımda kalıcı bir görüşe ulaşmasını öngören bir süreçtir (Hacıaloğlu, 2011).

Günümüzde eğitim ve eğitim sistemleri, teknolojiye gelişmelerle birlikte sürekli bir değişim içerisinde (Cülseçen ve ark., 2010). Bu değişimde internet kullanımının hızla yaygınlaşması ve gündelik hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelmesinin büyük rolü vardır. Dijital teknolojiye yetişmekte olan yeni nesil ses ve video dosyalarını internet aracılığıyla mobil aygıtlarında sıklıkla kullanmaktadır (Ağca ve Bağcı, 2013; Oran ve Karadeniz 2007). Mobil araçların eğitimde kullanılması ile mobil öğrenme kavramı yaygınlaşmış, öğrenme etkinliklerinin daha hızlı ve etkili bir biçimde gerçekleşmesi sağlanmıştır (Yılmaz, 2011, Bozkurt 2015). Mobil teknolojilerin çok farklı ve zengin öğeler içermesi, bireylerin mobil teknolojiyi kendi amaçlarına ve araştırma sonuçlarına göre kullanma imkanı sağlamaktadır. Mobil şebekeler üzerinden veri aktarımının önemli ölçüde artması, mobil teknolojilerin bilgiye ulaşmada sıkça kullanıldığını göstermektedir (Cöksü ve Atıcı 2013). Bireyin istediği yer ve zamanda cep bilgisayarı veya cep telefonu ile eğitim olanağı sağlayan mobil öğrenme, geleneksel öğrenmeyi desteklemesi ve öğrenme sürecini istediği anda başlatıp, istediği anda sürece müdahale edebilme özgürlüğünü sunarak öğrenmede zaman ve mekan sınırını ortadan kaldıran bir öğrenme yöntemi olması nedeniyle günümüzde tercih edilen bir yöntem olmaya başlamıştır (Bulun ve ark., 2004; Cülseçen ve ark., 2010; Ağca ve Bağcı, 2013). Sınıf içi ve sınıf dışında da kullanılabilmesi ile öğrencilerin öğretim sürecinden kopmaları önlenmekte ve öğrenme sürecini kolaylaştırarak eğitimin kalıcılığını arttırmaktadır (Bulun ve ark., 2004; Sung et al., 2016). Yapılan bir çalışmada üniversite öğrencilerinin mobil öğrenmeye yönelik görüşlerinin olumlu yönde olduğu belirlenmiştir (Kıcı 2010).

Mobil öğrenmede internet ortamında sunulan metin, grafik, animasyon veya video içeren dersler e-posta, sohbet, tartışma grupları, mesaj panoları vb aracılığı ile öğretmen ve öğrenen arasındaki iletişimi sağlamak amacıyla kullanılmaktadır (Oran ve Karadeniz, 2007). Menzi ve ark. 'nin (2012) mobil teknolojilerin eğitim amaçlı kullanımına yönelik akademisyen görüşlerinin değerlendirildiği kalitatif bir çalışmada akademisyenlerin, mobil araçları eğitimde zor ve karmaşık bulmadıkları, bu teknolojileri gerek akademik gelişimleri açısından, gerekse öğrenme ve öğretme faaliyetlerinde oldukça faydalı gördükleri belirlenmiştir.

Günümüzde mobil teknolojilerin, hemşirelik eğitiminde yer alması kaçınılmazdır. Mobil cihazlar hemşirelik eğitiminde hasta bakımıyla ilgili kaynaklara hızlı ulaşılabilme, klinik karar verme, hasta bakım planlarını kanıta dayalı olarak destekleyebilme ve klinik öğrenmeyi geliştirmede önemli katkı sağlamaktadır (Doyle et. al., 2014; Strandell-Laine et. al., 2015). Bu kapsamda yurtdışında hemşire eğitimcilerin çeşitli mobil cihazları eğitimlerinde kullanmaya başladıklarını belirten çalışmalar mevcuttur (Forbes et. al., 2016; Doyle et. al., 2014; Strandell-Laine et. al., 2015). Ülkemizde diğer disiplinlerde mobil öğrenmeyle ilgili çalışmalar bulunmakla birlikte (Kıcı 2010; Menzi ve ark. 2012; Çavuş ve İbrahim 2009; Saran ve Seferoğlu 2010), hemşirelik öğrencileri ile gerçekleştirilmiş sınırlı sayıda çalışma vardır (Akdemir 2011; Öztürk ve Dinç 2014; Bahar 2015).

Akdemir (2011) hemşirelik öğrencilerinde web tabanlı eğitimin hemşirelik becerilerini öğrenmeye etkisini değerlendirdiği çalışmada bazı temel becerileri içeren video çekimleri yapılarak öğrencilerin web üzerinden izlemeleri sağlanmıştır. Çalışmanın sonucunda derslere ilave olarak verilen web tabanlı öğrenimin öğrencilerin bazı temel hemşirelik becerilerini (nasogastrik kateter uygulama, intramusküler enjeksiyon uygulama, I.V. kateter uygulama, I.V. sıvı uygulama becerisi) kazandırmada etkili olduğu belirtilmiştir.

Mosa et. al.'ın (2012) sağlık bakımında akıllı telefon uygulamalarının kullanımını inceledikleri bir sistematik derlemede bu uygulamaların öğrencilerin eğitiminde faydalı olduğu ve kanıt temelli sağlık bakımına katkı sağladığı ifade edilmiştir.

Choi et. al.'ın (2015) hemşirelik öğrencilerinde iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik akıllı telefonla video gösterimine dayalı eğitim yaptıkları çalışmada, bu eğitim yönteminin öğrencilerin iletişim becerisi ve duygusal zeka düzeyleri üzerine olumlu katkı sağladığı ve öğrenci eğitiminde yararlı olduğu belirtilmiştir.

Mobil öğrenme ile gerçekleştirilen öğrenmenin gelecekte çok önemli bir yere sahip olacağı görülmektedir (Yılmaz, 2011). Bu doğrultuda çalışma, hemşirelik öğrencilerinde temel hemşirelik becerilerine ilişkin mobil destekli eğitimin, öğrencinin hemşirelik beceri düzeyine etkisini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirildi.

GEREÇ VE YÖNTEM

Güncel literatürün ışığında derleme tarzında hazırlanmış olan bu çalışmanın amacı hemşirelik eğitiminde kullanılan mobil uygulamaların hemşirelik becerilerinin kazandırılması üzerindeki etkisinin literatür taraması yapılarak değerlendirilmesidir. Çalışmanın yönteminde hemşirelik uygulamalarının dijital ortamda yapılmış olan kanıt temelli çalışmalar incelenerek, hemşirelik becerilerinin kazandırılması üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

BULGULAR

Martin ve Ertzberger (2013) yaptığı çalışmada, mobil öğrenmenin 3 önemli özelliğini ortaya çıkarmıştır. Bunlar, ilgi çekici, gerçekçi ve yaygın olmasıdır. Mobil cihazlar aracılığıyla öğrenmenin öğrencilerin ilgisini çektiğini ve diğer çalışmalarda olduğu gibi öğrenmede eşsiz fırsatlar yarattığı belirtilmiştir (Martin, Ertzberger 2013). Bir çok eğitimci öğrencilere mobil teknolojilerin eğitimde ilgi çekici geldiğini belirtmektedir. (Franklin, Peng (2008). Ayrıca mobil öğrenme, öğrencilerin 'kablosuz, mobil aygıtlar' taşımalarına izin vererek öğrencilerin iletişim kurma ve bilgiye erişim kapasitelerini genişletmektedir (Traxler 2009). Mobil öğrenmenin uzaktan öğrenme ortamlarında giderek yaygınlaşmasıyla, akademik başarı ve öğrenen motivasyonunu olumlu yönde etkilemektedir (Kılınç, 2015).

Koole'nin çerçeve modelin de ise; Mobil öğrenme, üç farklı alanda incelenir. Bu alanlar; cihaz, öğrenci ve sosyal yöndür. Koole'ye göre bu üç alan, öğrencinin bilgi ortamına katılabileceği ve kendi benzersiz sorunlarına çözüm bulabileceği bir filtre görevi görmektedir. Böylece mobil öğrenme kavramsal bir şekle dönüşür. Araştırmacıların öğrenme ortamı hakkında 360 derecelik bir görüntü oluşturmaya ve mobil öğrenme ortamlarındaki kontrolleri, kısıtlamaları daha iyi anlamasına yardımcı olabilir. Koole'ye göre çerçeve modeli, teknoloji insan etkileşimini şekillendirmede önemli bir faktördür. (Koole, McQuilkin, Ally 2010, Anderson 2008).

Maag'ın (2006) hemşirelik öğrencilerinde ders kayıtlarının iPod kullanımı ile tekrar dinlenilmesine olanak sağlayan çalışmada öğrencilerin dersi tekrar dinleyebilme, istediği yer ve zamanda derse ulaşma fırsatı yakalama açısından eğitimden memnuniyet oranlarının yüksek bulunmuş olması da bu düşünceleri destekler niteliktedir.

Tablo 1. Mobil öğrenmenin Güçlü ve Zayıf Yönleri*

Mobil Öğrenmenin Güçlü Yönleri	Mobil Öğrenmenin Zayıf Yönleri
Yerleşik öğrenmede destek	Küçük ekran boyutlu mobil cihazlar
Eğitim materyallerine her yerde, her zaman erişim	Mobil aygıtların sınırlı pil ömrü
Kendini düzenleyen öğrenme ve zamanın verimli kullanılması	Bazı alanlarda kablosuz ağ kapsamı ve bant genişliği sorunları
Yaygın eğitime yardımcı	Bazı eğitim yaklaşımlarıyla uyumsuzluk
Kişiselleştirilmiş, "tam zamanında" öğrenme	Mobil aygıtları kullanarak iletebilecek görsel ve yazılı bilginin kalitesine ve hacmine ilişkin kısıtlamalar
Milenyum kuşağı için daha doğal bir öğrenme yaklaşımı	Mobil aygıtların ergonomisi ve arabirimleri ile ilgili kullanılabilirlik sorunları

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

Uzak bölgelerdeki ve gelişmekte olan ülkelerdeki eğitim alanına erişim	Mobil aygıtların ve m-öğrenme altyapısının edinilmesi ile ilgili yüksek maliyetler
--	--

*(Krotov, Vlad 2015)

Yapılan araştırmalardan elde edilen bulgular incelendiğinde, hemşirelik öğrencilerinin öğrenme stillerinden en fazla görsel stilde öğrendiği, bunu işitsel ve bedensel stilin izlediği belirlenmiştir. Yıldırım ve ark. 'nın (2014) yaptığı çalışmada ebellek ve hemşirelik öğrencilerinin öğrenme biçimleri incelenmiş ve öğrencilerin öncelikle baskın olarak görsel öğrenme biçimine sahip oldukları, bunu bedensel ve işitsel biçimin takip ettiği saptanmıştır.

TARTIŞMA

Teknolojinin beceri eğitiminde önemli bir rol oynaması, videoların beceri gelişimini kolaylaştırması (Korhan ve ark. 2016), ve yeni nesil akıllı telefonların birçok özelliği bünyesinde barındıran mobil teknolojilerden olması (Bozkurt 2015) mobil öğrenmeyi öğrenciler için cazip hale getirmiş ve mevcut çalışmanın ana hatlarının oluşmasına neden olmuştur.

Mobil teknolojinin kullanımı, yalnızca eğitim alanında değil, diğer disiplinler için de yeni ve heyecan verici bir uygulamadır. Mann, Medves, Vandenkerkhof (2015) çalışmasına göre sözel, görsel ve dokunsal gibi gelişmiş öğrenme yöntemleri için mobil cihaz kullanımının uygun olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte yapılan çalışmalarda, öğrenciler öğrenme stiline bağımsız olarak bilgiye erişimde mobil cihaz kullanımını faydalı bulmaktadırlar. Mobil öğrenme, öğrenciyi kanıta dayalı öğrenmeye teşvik için; eğitimci, öğrenci ve kaynakları bir araya getirmektedir (Forehand, Miller, Carter, 2017).

Teknoloji ve mobil uygulamalar kaçınılmaz ve artan bir şekilde hayatımızın içinde yer almaya devam etmektedir. Son dönemde gündemde olan yıkıcı teknolojilerin bedensel zararlar bakımından olumlu yönlerinin yanında olumsuz yönlerinin de bulunduğu açıktır. Dünya Sağlık Örgütü mobil telefonların bazı beyin kanserlerine neden olma potansiyelinin bulunduğunu belirtmiştir (Reardon, Marguerite, 2011).

SONUÇ

Hemşirelik; bilişsel, psikomotor ve tutumsal davranışların kazandırılmasını gerektiren bir meslek olması nedeniyle eğitimde yenilikçi uygulamaların kullanılması önem taşımaktadır. Gelişen teknoloji ile birlikte hemşirelik eğitiminde yeni öğrenme araçlarının kullanımı ve gelişimi de artmıştır. Mobil cihazlar günümüzün ve geleceğin ayrılmaz bir parçası olmuştur ve öğrenme aracı olarak mobil cihaz kullanmanın birçok avantajı olduğu belirlenmiştir. Mobil uygulamalar ile öğrenme, kullanıcıların zaman ve mekanda esneklik sağlamalarına, dolayısıyla bağımsızlıklarını ve öğrenme sorumluluk duygularını arttırmalarına olanak tanımaktadır. Bununla beraber, bu uygulamalar, öğrencilerin dijital teknoloji ve öğretim yöntemleri kullanarak öğrenme motivasyonuna sahip olmasına neden olmaktadır. Mobil uygulamalar ile öğrenme, mobil cihaz kullanımının hayatlarının bir parçası olan öğrenciler arasında geleneksel hemşirelik eğitimini desteklemek, geliştirmek ve tamamlamak için pratik kullanılabilir bir öğretim yöntemidir. Çalışma sonucunda mobil teknolojiler kullanılarak yapılan öğrenimin öğrencilerin becerilerini daha iyi geliştirdiği görülmüştür. Öğrencilere katkı sağlaması nedeniyle, mobil uygulamaların hemşirelik eğitiminde bir eğitim yöntemi olarak kullanılması ve yaygınlaştırılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Ağca, R.K., Bağcı, H. Eğitimde mobil araçların kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(4); 295-302. 2013.
Akdemir, A. WEB tabanlı öğrenmenin temel hemşirelik becerileri üzerine etkisi, Hemşirelik Programı Doktora Tezi, T.C Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İzmir. 2011.

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

- Akyüz A. Hemşirelik beceri eğitiminde yenilikçi uygulamalar. Sağlık Bilimlerinde Klinik ve İletişim Beceri ve Eğitimleri Kongresi; 25-26 Kasım 2011; Ankara; 2011. s.13.
- Bozkurt, A. Mobil öğrenme: her zaman, her yerde kesintisiz öğrenme deneyimi. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi. 1(2), 65-81. 2015.
- Bulun, M., Gülnar, B., Güran, S. Eğitimde mobil teknolojiler, The Turkish Online Journal of Educational Technology, 3 (2). 165-169. 2004.
- Choi, Y., Song, E., Oh, E. Effects of Teaching Communication Skills Using a Video Clip on a Smart Phone on Communication Competence and Emotional Intelligence in Nursing Students, Archives of Psychiatric Nursing, 29. 90-95. 2015.
- Çavuş, N., İbrahim, D. M-Learning: An experiment in using SMS to support learning new English language words. *British Journal of Educational Technology*. 40(1), 78-91. 2009.
- Erdoğan S, Nahçıvan N, Esin NM. Hemşirelikte araştırma süreç, uygulama ve kritik. Nobel Tıp Kitabevi, 2014. İstanbul.
- Franklin T, Peng L, 2008, Mobil math: Math educators and students engage in mobile learning, *Journal of computing in higher education*, 20(2), 69-80.
- Forehand JW, Miller B, Holly C, Integrating Mobile Devices Into the Nursing Classroom, *Teaching and Learning in Nursing* 12 (2017) 50-52.
- Göksu, İ., Atıcı, B. Procedia - Social and Behavioral Sciences 13th International Educational Technology Conference Need For Mobile Learning: Technologies and Opportunities. 103, 685 – 694. 2013.
- Gülseçen, S., Gürsul, F., Bayrakdar, B., Çilengir, S., Canım, S. Yeni Nesil Mobil Öğrenme Aracı: Podcast, Akademik Bilişim'10 Konferansı Bildirileri, Muğla Üniversitesi. 787-792. 2010.
- Hacıoğlu, H. Hemşirelikte Öğretim Öğrenme ve Eğitim, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2011, 83-85.
- Kıcı, D. Üniversite Öğrencilerinin Mobil Öğrenmenin Üniversite Eğitimindeki Etkisi Konusundaki Beklentileri Üzerine Bir Araştırma, International Conference on New Trends in Education and Their Implications, Antalya-Turkey, 2010.
- Kılınç H, Mobil öğrenme: eğitim ve öğrenimin dönüşümü, AUAd 2015, Cilt 1, Sayı 4, 132-138.
- Koole M, McQuilkin JL, Ally M. (2010) Mobile learning in distance education: Utility or futility." *International Journal of E-Learning & Distance Education* 24.2.
- Korhan, E.A, Tokem, Y., Uzelli, Y. D., Dilemek H. Hemşirelikte Psikomotor Beceri Eğitiminde Video Destekli Öğretim ve OSCE Uygulaması: Bir Deneyim Paylaşımı, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 1(1): 35-37. 2016.
- Krotov, Vlad (2015) "Critical Success Factors in M-Learning: A Socio-Technical Perspective, *Communications of the Association for Information Systems: Vol. 36, Article 6*.
- Maag, M. iPod, uPod, An emerging mobile learning tool in nursing education and students' satisfaction. In *Who's learning? Whose technology? Proceedings ASCILITE 2006*. Sydney.
- Mann, E. G., Medves, J., & Vandenkerkhof, E. G. (2015). Accessing best practice resources using mobile technology in an undergraduate nursing program. *CIN: Computers, Informatics, Nursing*, 33(3), 122–128.
- Martin F, Ertzberger J(2013) Here and Now Mobile Learning: An Experimental Study on The Use of Mobile Tecnology, *Computers & Education*, 68, 76-85.
- Menzi, N., Önal, N., Çalışkan, E. Mobil Teknolojilerin Eğitim Amaçlı Kullanımına Yönelik Akademisyen Görüşlerinin Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde İncelenmesi, *Ege Eğitim Dergisi*, 13(1): 40-55. 2012.
- Mosa, A.S.M., Yool, I., Sheets, L. A Systematic Review of Healthcare Applications for Smartphones, *BMC Medical Informatics and Decision Making*, 1-31. 2012.
- Oran M. K., Karadeniz, Ş. İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitimde Mobil Öğrenmenin Rolü, Akademik Bilişim'07 Konferansı Bildirileri, Dumlupınar Üniversitesi. Kütahya. 2007.
- Öztunç G. Hemşireliğin doğası. Aşti TA, Karadağ A, editörler. Hemşirelik esasları, hemşirelik bilim ve sanatı. İstanbul: Akademi Yayıncılık; 2012. s.26.
- Öztürk, D., Dinç, L. Effect of web-based education on nursing students' urinary catheterization knowledge and skills. *Nurse Educ Today*. 34(5), 802-808. 2014.
- Saran, M., Seferoğlu, G. Yabancı dil sözcük öğreniminin çoklu ortam cep telefonu ile desteklenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 38, 252-266. 2010.
- Sung, Y.T., Chang, K.E., Liu, T.C. The effects of integrating mobile devices with teaching and learning on students learning performance: A meta-analysis and research synthesis, *Computers & Education*, 94, 252-275. 2016.

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

- Traxler, John. "Learning in a mobile age. International Journal of Mobile and Blended Learning (IJMBL) 1.1 (2009): 1-12.
- Reardon, Marguerite, "WHO: Cell phones may cause cancer - World Health Organization issues new findings, classifying cell phones as a potential cancer risk, like exhaust from gasoline-powered vehicles and lead", Yayınlanma tarihi 31.05.2011,
- Yıldırım, B., Koç, Ş.Ö. Karabudak, S.S. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin problem çözme becerileri ile öğrenme biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 3(3), 859-882. 2014.
- Yılmaz, Y. Mobil öğrenmeye yönelik lisansüstü öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının farkındalık düzeylerinin araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Programı, 2011.

SB-41 COVID-19 PANDEMİSİNDE DERSLERİ YENİDEN DÜŞÜNMEK: ETKİLEŞİMLİ DERS TASARIMI

Prof. Dr. Şeyda SerenİNTEPELER, **Araş. Gör. Taner ONAY**

Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Eğitimi ABD, İzmir, Turkey

Covid-19 pandemisi hemşirelik eğitiminin üzerindeyeniden düşünülmesine ve tasarımında değişiklik yapmaya fırsat vermiştir. Yeniden düşünme ve tasarım süreci eğitim yaklaşımlarından, ölçme-değerlendirmesine kadar geniş bir alanda yeni uygulamaların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Fiziksel ortamda verilen derslerin online ortamın dinamiklerine göre tasarlanması da bu değişimin bir sonucudur. Bu değişimi gerçekleştirmek için Etkileşimli Ders Tasarım Formları kullanılabilmektedir. Etkileşimli Ders Tasarım Formları ile ders süreleri daha verimli kullanılmakta ve öğrenme hedeflerine ulaşılabilmektedir. Eğitici tarafından ders içi etkinliklerinin iyi planlanması ile eğiticinin akışı yönetmesi ve motivasyonunun yüksek olması sağlanabilmektedir. Bu bildiride, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Eğitimi ABD olarak eğitici eğitimleri kapsamında Etkileşimli Ders Tasarımı Eğitimi ve sonuçlarının paylaşılması amaçlanmaktadır. İki gün süren eğitici eğitimi içeriğinde eğiticilere etkileşimli ders tasarımı ile ilgili bilgiler verilmiş ve çalıştay bölümünde kendi belirledikleri dersleri etkileşimli ders tasarım formu ile yeniden tasarlamaları istenmiştir. Eğitim sonrasında alınan geri bildirimlerde öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin etkileşimli ders tasarımı ile motivasyonlarının ve verimliliklerinin arttığını ifade etmeleri ile etkileşimli ders tasarım formunun derslerin etkileşimli ve akılda kalıcı hale getirilmesinde kullanabilir bir araç olduğu söylenebilir.

Hemşirelik Eğitimi, Etkileşimli Ders Tasarımı, Uzaktan Eğitim, E-Öğrenme

COVID-19 PANDEMİSİNDE DERSLERİ YENİDEN DÜŞÜNMEK: ETKİLEŞİMLİ DERS TASARIMI

Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER¹, Araş. Gör. Taner ONAY²

¹ Hemşirelik Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

² Hemşirelik Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

ÖZET

Covid-19 pandemisi hemşirelik eğitiminin üzerinde yeniden düşünülmesine ve tasarımında değişiklik yapmaya fırsat vermiştir. Yeniden düşünme ve tasarım süreci eğitim yaklaşımlarından, ölçme-değerlendirmesine kadar geniş bir alanda yeni uygulamaların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Fiziksel ortamda verilen derslerin online ortamın dinamiklerine göre tasarlanması da bu değişimin bir sonucudur. Bu değişimi gerçekleştirmek için Etkileşimli Ders Tasarım Formları kullanılabilmektedir. Etkileşimli Ders Tasarım Formları ile ders süreleri daha verimli kullanılmakta ve öğrenme hedeflerine ulaşılabilir. Eğitimci tarafından ders içi etkinliklerinin iyi planlanması ile eğiticinin akışı yönetmesi ve motivasyonunun yüksek olması sağlanabilmektedir. Bu bildiride, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Eğitimi ABD olarak eğitici eğitimleri kapsamında Etkileşimli Ders Tasarımı Eğitimi ve sonuçlarının paylaşılması amaçlanmaktadır. İki gün süren eğitici eğitimi içeriğinde eğitimcilere etkileşimli ders tasarımı ile ilgili bilgiler verilmiş ve çalıştay bölümünde kendi belirledikleri dersleri etkileşimli ders tasarım formu ile yeniden tasarlamaları istenmiştir. Eğitim sonrasında alınan geri bildirimlerde öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin etkileşimli ders tasarımı ile motivasyonlarının ve verimliliklerinin arttığını ifade etmeleri ile etkileşimli ders tasarım formunun derslerin etkileşimli ve akılda kalıcı hale getirilmesinde kullanabilir bir araç olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Eğitimi, Etkileşimli Ders Tasarımı, Uzaktan Eğitim, E-Öğrenme

Giriş

Covid-19 pandemisi ile derslerin işlenişinde kullanılan eğitim yaklaşımlarının, öğrenme deneyimlerinin ve içeriklerin online ortamda etkin ve etkili olması için yeniden tasarlanması gerekmektedir (Shiow-Ching; 2021; Gaffney vd. 2021). Birçok yükseköğretim kurumu acil uzaktan öğretim sürecinde bu geçiş aşamasını kendi alt yapı, eğitici, öğrenen ve ders içeriği özellikleri bağlamında hızlıca yapmaya başlamıştır (Silva vd. 2021; Lira vd. 2020). Aynı zamanda Yüksek Öğrenim Kurumu da 30 Temmuz 2020 tarihinde "Küresel Salgında Yeni Normalleşme Süreci" rehberini yayımlamış ve uzaktan eğitimde eğitim, uygulamalar, derslerin yürütülüşü ve değerlendirilmesiyle ilgili pek çok öneride bulunmuştur (Yükseköğretim Kurulu, 2020).

Pandeminin uzun sürmesi nedeniyle derslerin verimli olması ve kalite standartlarının korunması açısından birçok yöntem kullanılmaktadır. Bunlarda biri de dersleri yeniden uzaktan eğitim dinamiklerine göre tasarlamak amaçlı kullanılan Etkileşimli Ders Tasarım Formları'dır. Etkileşimli ders tasarım formları; eğiticinin (saatlik) dersin amaçlarını, hedeflerini, içeriğini, öğrenme deneyim ve yöntemlerini, ölçme ve değerlendirmesini birbiri ile ilişkilendirerek dersin işlendiği bağlamda (ortam, zaman) yeniden belirlemesini sağlamaya yardımcı olmaktadır.

Dikkat sürelerinin azalması, uzun süre bilgisayar başında geçen sürelerin uzun olması ve eğitim alanında oyunlaştırma ve eğlence yaklaşımlarının kullanılması ders tasarımlarında göz önünde bulundurulması gereken önemli konulardandır (Balan vd. 2020; Geri vd. 2017). Bu nedenle her eğiticinin uzaktan eğitim sürecinde derslerini yeniden tasarlaması için eğitim alması ve desteklenmesi gerekmektedir (Gaffney vd., 2021).

Aşağıda bir ders akışının nasıl olması gerektiği ile ilgili revize edilmiş zamansal ve bölümsel alanlar görülmektedir (Active Learning, 2021).

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

Burada özellikle online eğitim sürecinde ana içerik aktarım alanlarının yani gövdelerin en fazla 20 dakika ile sınırlandırılması önerilmektedir. Günümüzün dikkat süreleri çok kısaltmıştır. Technology, Entertainment, Design (TED) konuşmalarının en fazla 18 dakika olması bunun global bir dikkat süresi olarak tanımlanmasına neden olmaktadır (Romanelli, 2017). Özellikle ders akışında enerji vericilerin her ders tasarımında kullanılması gerekmektedir. Çünkü enerji vericiler vücudun biyokimyasal süreçlerinde değişiklik yaratarak dikkati ve odaklanmayı artırmaktadır. Uzun süreli hareketsizlik kişilerinin enerji düzeylerinde değişikliklere neden olmaktadır (Tigli, 2020).

Etkileşimli Ders Tasarım Formları bir saatlik dersin tasarımında kullanılabileceği gibi uzun süreli bir dersin tasarımında da kullanılabilir. Ders akışının tasarımı dersin bağlamına göre yapılabilir.

Etkileşimli Ders Tasarım Formu ile ders izlenceleri (Syllabus) arasında farklılıklar bulunmaktadır (Johnson, 2006). Ders izlenceleri; bir dönemlik dersin genel amacını, öğrenim çıktılarını, ana konu içeriğini, öğrenme deneyimleri ve yöntemlerini, ölçme-değerlendirmesi ve kaynaklarını içermesi bakımından daha bütüncül ve detaydan uzaktır (Gaston ve Lynch, 2019).

Etkileşimli Ders Tasarım Formu, bir dönemlik dersin sadece 1 veya 2 saatlik bir kesitinin daha detaylandırılmış bir akış halinde tasarlanması ve sunulmasını sağlamaktadır. Bu yapılandırma eğitime ders tekrar düşünmeye, içeriği güncellemeye ve miktarını düzenlemeye etmeye iter ve böylelikle eğiticinin akıştan kopmamasını sağlar. Aynı zamanda her ders için hazırlanan Etkileşimli Ders Tasarım Formları ile aniden gerçekleşen eğitici değişiklikleri ile oluşan hazırlıksız olma durumu ortadan kalkar ve ders sürecine uyum sağlanarak derslerin akışının bozulması önlenmiş olur. Bu formlar, tasarlanan derslerin Bologna süreci kapsamında daha net AKTS hesaplamalarına, standartlarının oluşturulması ve korunmasına da imkân vermektedir (Juszczyk, 2013).

Gereç ve Yöntem

Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Eğitimi ABD olarak sürekli iyileştirmeyi desteklemek amaçlı her dönem başı tüm öğretim elemanlarının katılımı ile eğitici eğitimleri düzenlenmektedir. 2020–2021 Eğitim Öğretim yılı güz dönemi başında bu kapsamda 10-11 Eylül 2020 tarihlerinde 2 gün süreli eğitim içeriğinde çalıştay gruplarının da bulunduğu 'Hemşirelik Eğitiminde Uzaktan Öğrenme Eğitimi' verilmiştir. Aynı zamanda eğitim içeriği ile uyumlu Hemşirelik Eğitiminde Uzaktan Eğitim Rehberi hazırlanmış ve eğitim öncesi öğretim elemanlarına hazırlık amaçlı gönderilmiştir.

Bu eğitimle öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sürecinde daha kaliteli, öğrenciye interaktif yöntemlerle daha etkili eğitim süreçleri yaşatmak, uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme süreçlerini

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

oluşturmak ve derslerin planlanmasından değerlendirmesine kadar yapılması gerekenler konusunda güçlendirmek amaçlanmıştır. Eğitime fakülte'deki tüm (66) öğretim elemanları katılım göstermiştir. Eğitimin anlatım kısmı DEUZEM üzerinden online katılım ile gerçekleştirilmiştir. Çalıştay kısmı fakülte'de küçük gruplar halinde yüz yüze yürütülmüştür. Çalıştayın tartışma bölümü tekrar DEUZEM üzerinden online katılım yoluyla tamamlanmıştır. Eğitim sonunda geribildirim alınmıştır. Lisans Eğitim Komisyonu'nun ders tasarımlarının etkileşimli ders tasarım formları ile revize edilmesi kararı ile tüm ders işlenişleri dersi yürüten öğretim elemanları tarafından etkileşimli ders tasarım formu olarak hazırlanmıştır.

Eğitici eğitimi programının eğitim içeriği ve akışı aşağıda yer almaktadır.

EĞİTİCİ EĞİTİMİ PROGRAMI	
10 EYLÜL 2020	
Saat	Konu
09.30 – 10.00	Açılış Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER (Dekan V.)
10.00-11.00	Uzaktan Eğitim Rehberindeki Adımların Paylaşılması ve Değerlendirilmesi Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER & Araş. Gör. Taner ONAY
11.00-11.20	Ara
11.20-12.00	Uzaktan Eğitim ile Yürütülecek Ders Örneğinin Tartışılması Prof. Dr. Şeyda SEREN İNTEPELER & Araş. Gör. Taner ONAY
12.00-13.30	Ara
13.30-14.45	Öğretim ve Değerlendirmede Teknolojik Araç ve Uygulamalar Doç. Dr. Barış SEZER
14.45-15.00	Ara
15.00-17.00	Çevrimiçi Ölçme-Değerlendirme Yaklaşımları: Yöntemler ve Araçlar-I Öğr. Gör. Dr. Yusuf YILMAZ
11 EYLÜL 2020	
09.00-10.00	Uzaktan Eğitimde Eşleştirme Tablolarının Oluşturulması ve İzlenmesi Eğitimi Prof.Dr.Şeyda SEREN İNTEPELER & Araş. Gör. Taner ONAY
10.00-10.20	Ara
10.20-12.00	Workshop-Online Ders Hazırlığı Eğitimi Prof.Dr.Şeyda SEREN İNTEPELER & Araş. Gör. Taner ONAY
12.00-13.00	Ara
13.00-14.45	Workshop-Online Ders Hazırlığının Sunulması ve Tartışılması Prof.Dr.Şeyda SEREN İNTEPELER & Araş. Gör. Taner ONAY
14.45-15.00	Ara
15.00-17.00	Çevrimiçi Ölçme-Değerlendirme Yaklaşımları: Yöntemler ve Araçlar-II Öğr. Gör. Dr. Yusuf YILMAZ
17.00-17.30	Değerlendirme ve Kapanış Katılım Belgelerinin Verilmesi Prof. Dr. Şeyda S. İNTEPELER (Dekan V.)

Eğitici eğitimi kapsamında Hemşirelik Eğitiminde Uzaktan Eğitim Rehberi içinde yer alan Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde kullanılan Etkileşimli Ders Tasarım Formu örneği aşağıda yer almaktadır.

Form 1, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Etkileşimli Ders Tasarım Formu	
Sınıf	
Dersin Adı	
Ders Konusu	
Dersin Amacı	

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

Hizmet Ettiği Fakülte Program Kazanımları			
Hizmet Ettiği Dersin Program Çıktıları			
Öğrenim Hedefleri			
Oturum Süreci	Bölümler	Öğrenim Yöntem ve Teknikleri	İçerik ve Notlar
	Giriş Süre:		
	Gövde Süre:		
	Gövde Süre:		
	Özet Süre:		
	Ara		
	Giriş Süre:		
	Gövde Süre:		
	Gövde Süre:		
	Özet Süre:		
Değerlendirme Yöntemleri			
Öğrenme Kaynakları			

Bulgular

2020-2021 Eğitim Öğretim yılı bahar dönemi eğitici eğitiminde yer alan çalıştayda, her anabilim dalından bir Etkileşimli Ders Tasarım Formu, toplamda ise dokuz Etkileşimli Ders Tasarım Formu hazırlanmış ve tartışılmıştır. Eğitim sonunda her anabilim dalının kendi seçtiği ortak bir dersi veya ortak açılan dersleri (dersi veren akademisyenler) etkileşimli ders tasarım formu üzerinden dersleri tekrar tasarlamaları ve tasarladıkları dersleri sunmaları istenmiştir. Sunulan etkileşimli ders tasarımları üzerinden geri bildirimler verilmiş ve sonrasında geliştirilmesi için öğretim elemanları desteklenmiştir.

Aşağıda Hemşirelik Esasları dersi için verilen eğitim ve danışmanlık sonrası hazırlanmış Etkileşimli Ders Tasarım Formu Örneği bulunmaktadır.

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

Form 2. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Etkileşimli Ders Tasarım Formu Örneği			
Sınıf	2		
Dersin Adı	Hemşirelik Esasları		
Ders Konusu	Enfeksiyondan Korunma Yöntemleri		
Dersin Amacı	Sağlıklı / hasta bireyin bakım süresince hemşirelik uygulamalarında uygun enfeksiyondan korunma yöntemlerine karar vermesi ve uygulayabilmesi		
Hizmet Ettiği Fakülte Program Kazanımları	PK 1. Birey, aile ve toplumun sağlık bakımı gereksinimlerinin karşılanmasında hemşirelik rol ve işlevlerini yerine getirebilecek bilgiye sahip olmak. PK 3. Hemşireliğin temel psikomotor becerilerine sahip olmak. PK 5. Edindiği kuramsal bilgileri bütüncül yaklaşımla hemşirelik uygulamalarına aktarabilmek. PK 9. Hemşirelik uygulamalarında bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alabilmek. PK 10. Eleştirel düşünme, problem çözme, araştırma ve kanıta dayalı karar verme becerilerini kullanarak bakımı yönetebilmek.		
Hizmet Ettiği Dersin Program Çıktıları	DPÇ 2. Asepsi, antisepsi, dezenfeksiyon, sterilizasyon yöntemlerini bilme ve uygulayabilme DPÇ 3. Hasta bakım gereksinimleri doğrultusunda mesleki etik ilke ve değerlere uygun davranabilme		
Öğrenim Hedefleri	ÖH 1. Enfeksiyondan korunma yöntemlerini birbirinden ayırt edebilir ve ilkelerini uygulayabilir. ÖH2: Hasta için uygun enfeksiyondan korunma yöntemine karar verebilir. ÖH3: Hasta için uygun enfeksiyondan korunma yöntemi için uygun ekipmanı seçebilir ve giyme / çıkarmayı organize edebilir. ÖH4: Kişisel koruyucu ekipmanlarının doğru kullanımını savunabilir.		
Oturum Süreci	Bölümler	Öğrenim Yöntem ve Teknikleri	İçerik ve Notlar
	Giriş Süre: 3-5 dk	Soru – cevap Anı paylaşma	Asepsiye dair günlük alışkanlıklarını sorma
	Gövde Süre: 20 dk	İnteraktif Sunum Aralıklı Quiz Soruları	Kavramlar (Asepsi, antisepsi, dezenfeksiyon, sterilizasyon vb...). Asepsinin önemi Tıbbi ve cerrahi asepsi ilkeleri
	Gövde Süre: 10 dk	Video Paylaşımı Üzerinden Anlatım	El hijyeni sağlama, Steril eldiven giyme, Steril eldiven çıkarma, Steril paket açma
	Özet Süre: 5-7 dk	Soru – Cevap Kelime Bulutu	Enfeksiyondan Korunma Yöntemlerini ve kullanmanın hemşire ve hasta açısından önemi
	Ara		
	Giriş Süre: 3-5 dk	Haber veya Gerçek Yaşam Kesiti Paylaşımı	Covid-19 pandemisi örnekleri ile kişisel koruyucu ekipman kullanımının önemi

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

	Gövde Süre: 20 dk	Video Paylaşımı Üzerinden Anlatım Klinik Hemşiresinin Deneyim Paylaşımları	• Temiz ve Steril eldiven giyebilme ve çıkarabilme • Temiz koruyucu gömlek giyebilme ve çıkarabilme • Temiz koruyucu maske takabilme ve çıkarabilme • Kişisel koruyucu ekipman kullanımı • Ekipmanı kurallara uygun giyme, çıkarma • İzolasyon odasında hastaya uygulanacak girişimlerde enfeksiyondan korunma
	Gövde Süre: 15-20 dk	Çalışma Odalarında Grup Paylaşımları – Kavram Haritası	Güncel Covid-19 pandemisinde yaşanan asepsi ihlallerinin öğrenci gözüyle tartışılması
	Özet Süre: 5-7 dk	Grup Paylaşımları Pekiştirme Özeti	Grup sözcülerinin katılımı ile konunun önemini birlikte özetlenmesi
Değerlendirme Yöntemleri	Online Ders Çalışma Odalarında Grup Ödevi , Ara Sınav Ve Final Ödevleri , Vaka Temelli ÇSS, Olguya Dayalı Çoktan Seçmeli Sınav		
Öğrenme Kaynakları	1. Atabek Aştı T, Karadağ A (Ed). Hemşirelik Esasları Hemşirelik Bilimi ve Sanatı. Akademi Basın ve Yayıncılık, İstanbul, 2014. 2. Craven RF, Hirnle CJ. Fundamentals of Nursing Human Health and Function. 3rd Ed., Lippincott Co., Philadelphia, 2000. 3. Perry AG, Potter PA. Fundamentals of Nursing, 7th Edition, Mosby, 2009. 4. T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020, COVID-19 (SARS-CoV-2 enfeksiyonu rehberleri) https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/rehberler/covid-19-rehberi/covid-19_rehberi_eriskin_hasta_tedavisi.pdf 5. https://guideline.gov/summaries/summary/47823/guideline-for-environmental-cleaning 6. http://www.cdc.gov/handhygiene/index.html		

Eğitim sonrası eğitici eğitimi 50 öğretim elemanı tarafından anket yoluyla değerlendirilmiştir. Öğretim elemanlarının %84'ü eğitimin açık ve anlaşılır olduğunu, %82'sinin eğitim içeriğinin hedefleriyle uyumlu olduğunu, %90'ı eğitimcilerin konuya hâkim olduğunu, %64'ü eğitim süresinin yeterli olduğunu, %82'si mesleki gelişimine katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Sözel ve yazılı alınan geri bildirimlerde ise hazırladıkları etkileşimli ders tasarım formu sonrası yeniden tasarlanan derslerde zaman yönetiminin sağlandığı, memnuniyetin arttığı şeklinde olumlu ve dersleri yeniden tasarlama sürecinde zorlandıklarını ve sürekli destek verilmesini geliştirilmesi gereken yön olarak belirtmişlerdir. Öğrenciler derslerin etkileşim odaklı tasarımından dolayı memnun olduklarını ve uzaktan eğitim sürecinde etkileşimli derslerin daha fazla yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tartışma

Hemşirelik lisans programının sürekli iyileştirilmesi kapsamında bu çalışmada, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Eğitimi ABD olarak gerçekleştirilen eğitici eğitimi ile ele alınan ve 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılı güz ve bahar dönemi boyunca ders tasarım sürecinde uygulanan etkileşimli ders tasarım formlarının kullanımının paylaşılmaya amaçlanmıştır.

Alan yazında sağlık bilimleri alanında Covid-19 Pandemisi süresince fiziksel derslerin uzaktan eğitim bağlamında yeniden yapılandırılma sürecini gösteren sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmıştır (Hicks vd. 2021; Jowsey vd. 2021; Tavares vd. 2020; Ito vd. 2021; Afghani, 2021). Derslerin yapılandırılmasında genellikle öğretim tasarımı ilkeleri dikkate alınmaktadır (Smith ve Ragan, 2004; Prideaux, 2003).

Bu çalışmada öğretim tasarımı ilkeleri temelinde etkileşimli ders formlarının yapılandırılması gereği ortaya çıkmış ve pandemi koşullarında uzaktan verilecek derslerde bu formların kullanılması planlanmıştır. Gerçekleştirilen eğitici eğitimi hazırlıkları da bu kapsamda yapılmış ve eğitim bilimlerindeki ters yüz sınıf, bilişsel ve motivasyonel yük teorik çerçevesi karşılamıştır (Abeysekera ve Dawson, 2014). Pandemideki en önemli konulardan biri de hem öğretim elemanlarının hem de öğrencilerin motivasyonlarının sağlanması ve uzaktan etkili ve verimli bir ders sürecinin yaşanması olmuştur. Eğitimcilerin motivasyonunu da artıracak, aynı zamanda öğrencilerin de dikkatlerini yoğunlaştıracak web 2.0 eğitim teknolojileri uygulamaları (Kahoot, EdPuzzle, MentiMenter vb.) gibi farklı etkileşimli yöntemler de kullanılarak teorik derslerin verilmesi önemli hale gelmiştir (Çelik, 2021). Çalışmadaki eğitici eğitimi programında bu yönere de yer verilmiş ve çalıştayda bu yöntemleri içerecek uygulamalar alan yazınla uyumlu olarak gerçekleştirilmiştir. Eğitim sonrasındaki hazırlanan etkileşimli ders formlarının aynı özellikleri taşımasına özen gösterilmiştir.

Pandemi sürecindeki motivasyon azlığının nedenleri, eğitimcilerin ders tasarımı konusunda eğitim almamış olmaları (Mthiyane ve Habedi, 2018) eksikliğinden kaynaklanabilmektedir (Ligon vd. 2017; Ioannidis, 2021). Yapılan bu eğitim ile olası motivasyon eksikliklerinin kısmen giderilmiş olabileceği düşünülmektedir.

Eğitici eğitimi sonrasında öğretim elemanlarının %84'ü eğitimin yararlı ve mesleki gelişime katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Alan yazın incelediğinde, eğitici eğitimlerinin öğretim elemanlarının deneyimlerini arttırdığı, sorumluluklarını benimsedikleri (Jowsey vd. 2021), böylelikle kendilerini güvende hissettikleri ve motivasyonlarının arttığı görülmektedir (Hicks vd. 2021; Gardner, 2014).

Derslerin etkileşimli tasarlanması ve öğrencilere iletilmesi ile öğrenciler açısından memnuniyeti arttırdığı saptanmıştır. Alan yazında etkileşimli tasarlanan derslerin öğrenci memnuniyetini ve performansını artırdığı belirtilmektedir (Tavares vd. 2020; Ito vd. 2021; Afghani, 2021; Alnajdi, 2018). Çalışmada öğrencilerin ders memnuniyetlerinin yanı sıra derse katılımlarının ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin olumlu olduğu söylenebilir.

Genel anlamda faydalı olduğu belirtilen eğitimin lisans eğitiminin gelişimi için belirli aralıklarla yapılması istenmekle birlikte, alan yazında da gelişim için düzenli eğitimlerin yapılması önerilmektedir (Buckley, 2020). Özellikle sürekli iyileştirme kapsamında yapılan eğitim ve sonucunun etkili olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Covid-19 pandemisi hemşirelik eğitimini geliştirmek ve standartlarını yükseltmek için bir fırsat olarak görülmelidir. Özellikle yeni kuşağın özelliklerinin de göz önüne alınarak eğitim ortamının geliştirilmesi, hemşirelik eğitiminin uygulamalı, beceri ve tutum geliştirmeye yönelik olduğu unutulmadan teorik eğitimin de bu yönde güçlendirilmesi gerekmektedir. Eğitim ortamının bağlamına uygun Etkileşimli Ders Tasarım Formları ile etkileşimli dersler tasarlanarak derslerin verimlilikleri artırılabilir. Ayrıca uzaktan eğitim döneminde erişilemeyen hedeflerin ve kazanımların bu formlar üzerinden eksikleri belirlenebilir. Etkileşimli Ders Tasarım Formları dersleri tekrar

tasarlamak amaçlı kullanılabilir araçlar olduğundan güncellenmesi ve değerlendirmelerle eşleştirilmesi açısından da yararlı olabilir.

Kaynaklar

Abeysekera, L., & Dawson, P. (2014). Motivation and cognitive load in the flipped classroom: definition, rationale and a call for research. *Higher Education Research & Development*, 34(1), 1-14. <https://doi.org/10.1080/07294360.2014.934336>

Active Learning <https://cei.umn.edu/active-learning> Erişim Tarihi: 30.08.2021

Afghani, B. (2021). COVID-19 pandemic: a catalyst for transformation of a summer online research program. *Medical Education Online*, 26(1), 1886029.

Alnajdi, S. M. (2018). The Effectiveness of Designing and Using a Practical Interactive Lesson Based on ADDIE Model to Enhance Students' Learning Performances in University of Tabuk. *Journal of Education and Learning*, 7(6), 212-221.

Balan, A. K., Jacintos, A. R., & Montemayor, T. (2020). The Influence of Online Learning towards the Attention Span and Motivation of College Students. Unpublished. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.13329.35686>

Buckley, H. (2020). Faculty development in the COVID-19 pandemic: So close - yet so far. *Medical Education*, 54(12), 1189-1190. <https://doi.org/10.1111/medu.14250>

Çelik, T. (2021). Web 2.0 tools usage competence scale development study. *Pamukkale University Journal of Education*, 51, 449-478. doi:10.9779/pauefd.700181

Gaffney, M. K., Chargualaf, K. A., & Ghosh, S. (2021). COVID-19 Disruption of Nursing Education and the Effects on Students' Academic and Professional Confidence. *Nurse Educator*, 46(2), 76-81.

Gardner, S. S. (2014). From learning to teach to teaching effectiveness: Nurse educators describe their experiences. *Nursing Education Perspectives*, 35(2), 106-111.

Gaston, T., & Lynch, S. (2019). Does using a course design framework better engage our online nursing students? *Teaching and Learning in Nursing*, 14(1), 69-71.

Geri, N., Winer, A., & Zaks, B. (2017). A learning analytics approach for evaluating the impact of interactivity in online video lectures on the attention span of students. *Interdisciplinary Journal of E-Learning and Learning Objects*, 13(1), 215-228.

Hicks, E. B., Kirwan, J. T., O'Brien, C. T., & Higgins, M. F. (2021). Innovating medical education—bringing the clinical environment online. *Medical Education*. <https://doi.org/10.1111/medu.14652>

Ioannidis, J. P. A. (2021). Educating educators on research on research. *Perspectives on Medical Education*. <https://doi.org/10.1007/s40037-021-00662-z>

Ito, A., Watanabe, K., Fukuzawa, Y., Mitani, K., Fujimoto, S., Matsuda, T., ... & Ban, N. (2021). Development of Kampo (traditional Japanese medicine) e-learning program: evaluation of the flipped classroom for medical students. *Medical Education Online*, 26(1), 1938504.

Johnson, C. (2006). Best practices in syllabus writing: Contents of a learner-centered syllabus. *The Journal of Chiropractic Education*, 20(2), 139.

Jowsey, T., Lee, J., & Piggitt, G. (2021). Redesigning face to face simulation into interactive online learning. *Medical Education*, 55(5), 656. <https://doi.org/10.1111/medu.14496>

Juszczyk, S. (2013). The Bologna Process and the European Higher Education Area. *통합유럽연구*, (7), 89-115.

Ligon B, Turner T, Thammasitboon S, (2017), 'Highlighting common pitfalls to avoid when writing the medical education manuscript', *MedEdPublish*, 6, [2], 32, <https://doi.org/10.15694/mep.2017.000094>

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE

- Lira, A. L. B. D. C., Adamy, E. K., Teixeira, E., & Silva, F. V. D. (2020). Nursing education: challenges and perspectives in times of the COVID-19 pandemic. *Revista Brasileira de Enfermagem*, 73.
- Mthiyane, G. N., & Habedi, D. S. (2018). The experiences of nurse educators in implementing evidence-based practice in teaching and learning. *Health SA Gesondheid*, 23(1), 1-9.
- Prideaux, D. (2003). ABC of learning and teaching in medicine: Curriculum design. *BMJ: British Medical Journal*, 326(7383), 268.
- Romanelli, F., Cain, J., & McNamara, P. J. (2014). Should TED talks be teaching us something? *American Journal Of Pharmaceutical Education*, 78(6).
- Shiow-Ching, S. H. U. N. (2021). COVID-19 Pandemic: The Challenges to the Professional Identity of Nurses and Nursing Education. *Journal of Nursing Research*, 29(2), e138.
- Silva, C. M., Toriyama, A. T. M., Claro, H. G., Borghi, C. A., Castro, T. R., & Salvador, P. I. C. A. (2021). Pandemia da COVID-19, ensino emergencial a distância e Nursing Now: desafios à formação em enfermagem. *Revista Gaúcha de Enfermagem*, 42.
- Smith, P. L., & Ragan, T. J. (2004). *Instructional design*. John Wiley & Sons.
- Tavares, W., Dichter, R., Leong, Y. C., & Huiskamp, M. (2020). A pandemic means rethinking performance-based assessments. *Medical Education*, 54(11), 1073-1074. <https://doi.org/10.1111/medu.14310>
- Tigli, A., Altıntaş, A., & Aytar, A. (2020). Effects of posture and ergonomics training for students receiving distance education during the covid-19 pandemic on musculoskeletal pain, exercise behavior decision-making balance, and physical activity level. *Journal of Exercise Therapy and Rehabilitation*, 7(2), 137-144.
- Yükseköğretim Kurulu (2020) Küresel Salgında Yeni Normalleşme Süreci <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2020/kuresel-salginda-yeni-normallesme-sureci-2020.pdf> Erişim Tarihi: 01.09.2021

SB-42 ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN YENİLİKÇİ ÖĞRENME YAKLAŞIMLARI İLE İLAÇ DOZ HESABI BİLGİ PAYLAŞIMLARININ ÖĞRENMEYE ETKİSİ

Şüle BİYİK BAYRAM

Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Trabzon, Turkey

Özet

Giriş ve amaç: Hemşireler, hekim istemine uygun olarak ilaçların hazırlanması ve uygulanmasından sorumludur. İlaç uygulaması sırasında dikkat edilecek altı doğru ilkelerinden biri olan "doğru doz" ilkesi öğrencilerin en fazla zorlandıkları konudur. İlaç dozlarının uygun bir şekilde hesaplanamaması klinikte öğrencilerin strese girmesine ve ilaç hatalarına zemin hazırlamaktadır. Bu durum hasta güvenliğini tehdit etmekte ve ciddi komplikasyonlara neden olmaktadır. Uzaktan eğitimin yaygınlaştığı günümüz koşullarında uygulamalı olması gereken derslerin uzaktan yapılması ilaç doz hesabı gibi bol örnek ve sürekli tekrar yapılması gereken bir konunun sınırlı sürede yapılmasına neden olabilmektedir. Ancak öğrenciler ve öğretim elemanlarının web 2.0 araçları ile ders dışı yapacakları öğretici paylaşımlar, öğrencilerin bilgilerinin pekişmesini sağlayabilir. Bu çalışma öğrenci hemşirelerin yenilikçi öğrenme yaklaşımları ile ilaç doz hesabı bilgi paylaşımlarının öğrenmeye etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmış tek gruplu ön-son testli müdahale çalışmasıdır. Gereç ve yöntem: Araştırmanın örneklemini bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, birinci sınıfında öğrenim gören 42 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, "hemşirelik öğrencilerinin tanıtıcı özelliklerine yönelik form", "ilaç doz hesabı bilgi testi" ve "öğrenci düşünceleri formu" ile toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler, Google Formlar ile gönderilen "ilaç doz hesabı bilgi testi" ni cevaplamıştır. Daha sonra araştırmacı ve öğrenciler üç hafta boyunca doz hesabına yönelik hazırladıkları soru, resim ve videoları Padlet üzerinden paylaşmış ve tartışmışlardır. Üç hafta sonunda öğrenciler tekrar bilgi testini ve "öğrenci düşünceleri formu" nu Google Formlar üzerinden doldurmuştur. Verilerin değerlendirilmesinde; sayı, yüzdelik ve Wilcoxon testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin ilaç doz hesaplama becerilerine ilişkin test puan ortalamasının istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde arttığı belirlenmiştir ($p<0,05$). Öğrencilerin ilaçları miligram hesabı yapabilme, ilaç birimlerini dönüştürme, ölçek ve tablet türü ilaçların hazırlanmasında bilgi düzeylerinin anlamlı derecede arttığı belirlenmiştir.

Sonuç: Çalışma sonunda uzaktan eğitimde web 2.0 araçları ile yenilikçi paylaşımların yapılmasının öğrencileri aktif kılarak sürekli öğretimi sağladığı ve ilaç doz hesaplama becerilerini arttırdığı belirlenmiştir. Bu tür uygulamaların ders dışı öğrenmede etkili olduğu ve uygulamalı konularda kullanılabileceği önerilmektedir.

Doğru doz, hemşirelik öğrencileri, ilaç, uzaktan öğretim

SB-43 EĞİTİM ALANINA İLİŞKİN MOTİVASYON KURAMLARINA GENEL BAKIŞ

Gülsüme SATIR¹, Nezihe KIZILKAYA BEJİ²

¹*Biruni Üniversitesi, İstanbul, Turkey*

²*Biruni Üniversitesi, İSTANBUL, Turkey*

Özet

Motivasyon öğrenci başarısı için önemli bir itici güçtür. Öğrencilerin motivasyonunu arttıran ana kuramlar Öz Belirleme Kuramı, Sosyal Öğrenme Kuramı, Hedef Yönelimi Kuramı, Beklenti-Değer Kuramı, Nedensellik Yükleme Kuramı (Yükleme Kuramı)'dır. Öz belirleme kuramı sağlık eğitimi üzerinde etkisi bulunmaktadır. Hemşirelik ve tıp eğitiminde araştırmacılar sosyal öğrenme kuramının önemini vurgulamışlardır. Sosyal öğrenme kuramının alt başlıklarından olan öz yeterlik eğitim ile ilgili çalışmalarda üzerinde durulan en önemli kavramlardandır. Hedef yönelimi kuramı ise öğrencilerin öğrenme sürecinde karşılaştıkları sorunlarda gösterdiği tepkileri açıklamaya çalışmaktadır. Beklenti-Değer Kuramı'na göre hedeflere verilen değer ve hedefe ulaşabilmek için oluşturulan beklenti motivasyonu eşit derecede etkilemektedir. Nedensellik Yükleme Kuramı başarı ve başarısızlığın sebepleriyle ilgilenmektedir. Bu derlemede eğitimde motivasyon ile ilgili en temel kuramlar incelenmiştir.

Eğitim, motivasyon, kuram

SB-45 HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN 21. YÜZYIL BECERİ İLE İŞE HAZIR BULUNUŞLUK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Özlem KARATANA¹, Tuğba Özlürk YILDIRIM², Emel KAYA³

¹*Doğuş Üniversitesi, İstanbul, Turkey*

²*Doğuş Üniversitesi, İstanbul, United States*

³*Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, United States*

Giriş: 21.yüzyıl becerilerine sahip olmanın öneminin giderek arttığı görülmektedir. Hemşirelik öğrencilerinin iş dünyasının karmaşık sorunlarını çözmek üzere hemşirelik eğitimlerinin 21. yüzyıl becerilerini kazandıracak şekilde yapılandırılması gerekmektedir.

Amaç: Bu çalışmada hemşirelik son sınıf öğrencilerinin 21. Yüzyıl becerileri ile işe hazır bulunuşluk arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirildi.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu araştırmanın örneklemini hemşirelik son sınıfta okuyan 313 öğrenci oluşturdu. Araştırmanın verilerinin toplanmasında sosyo-demografik verilerin yer aldığı kişisel bilgi formu, “Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği” ve “İşe Hazırlık Ölçeği” uygulandı. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik dağılım, standart sapma, Mann Whitney-U Testi, Kruskal Wallis Testi ve Spearman korelasyon analizi kullanıldı.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 22,62±1,98'dir. Öğrenciler arasında %89,1'i kadın, %10,9'u erkektir. Öğrencilerin Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği toplam puanı 160,15±17,15 ve İşe Hazırlık Ölçeği toplam puanı 328,47±53,97 bulundu. 21. Yüzyıl Becerileri ile İşe Hazırlık arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü bir korelasyon olduğu saptandı ($\rho=0.612$, $p<0.01$). 21. Yüzyıl becerileri ile İşe Hazırlık Ölçeğinin alt boyutlarından İş Yetkinliği ($r=0.611$; $p<0.01$) Sosyal Zeka ($r=0.601$; $p<0.01$) ve Örgütsel Zeka ($r=0.649$; $p<0.01$) ile arasında pozitif yönde güçlü ve anlamlı bir ilişki, Kişisel İş Özellikleri ($r=-0.369$; $p<0.01$) ile negatif yönde düşük düzeyde bir ilişki bulundu.

Sonuç: Çalışma sonucuna göre öğrencilerin 21. yüzyıl becerileri ile işe hazırlık bulunuşluk düzeylerinin iyi düzeyde olduğu görülmektedir. Hemşirelik öğrencilerini iş hayatına hazırlamak için bu becerilerin eğitim sistemine kazandırılarak üst düzeye çıkarılması gerektiği düşünülmektedir.

21.Yüzyıl Becerileri, İşe Hazırlık, Hemşirelik Eğitimi, Hemşirelik

SB-46 COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK EĞİTİMİ

Berrin PAZAR, Meltem MERİÇ

Lokman Hekim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Ankara, Turkey

Giriş ve amaç: Covid-19 pandemi sürecinde sağlık sisteminin yanısıra eğitim alanı da etkilenmiş ve eğitime ilişkin değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin enfeksiyona maruz kalması ile ilgili endişeler nedeniyle üniversitelerin bağlı olduğu kurumlar tarafından eğitime ara verilmesi ya da çevirim içi eğitim uygulamalarına yönelik kararlar alınmıştır. Ayrıca öğrencilerin, klinik uygulama sırasında enfeksiyonun yayılmasına neden olabileceği düşüncesinden yola çıkarak klinik uygulamalara da ara verilmiştir. Bu derlemede amaç Covid-19 pandemi sürecinin hemşirelik eğitimi üzerine etkilerinin ortaya konmasıdır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencilerin eğitimlerinin teorik kısmının üniversitelerde, uygulama kısmının hastanelerde yapılması nedeniyle, Covid-19 pandemisinde eğitim açısından en çok sorun yaşayan grup olduğu bildirilmiştir. Pandemide hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerine ilişkin yapılan çalışmalar incelendiğinde, Domenico (2020) ve Viner'in (2020) çalışmasında birçok ülkede okulların kapatıldığı, uzaktan eğitimi destekleyen sistemlerin tercih edildiği belirtilmiştir. Dewart'ın (2020) çalışmasında ise klinik uygulamanın sonlandırılmasını takip eden hafta içinde, öğrencilerin eğitimini çevrimiçi olarak sürdürdüğü bildirilmiştir. Pandemi sürecindeki belirsizlik, eğitime uzaktan devam edilmesi, klinik uygulamaların yapılamaması öğrencilerde endişeye neden olmuştur. Kürtüncü'nün (2020) çalışmasında uzaktan eğitim sisteminin öğrencilerin dönem kaybına ve mezun olamamaya neden olabileceği düşüncesiyle, Wang'ın (2020) çalışmasında uzaktan eğitimde internet erişiminde imkân kısıtlılığı nedeniyle, Sahu'nun (2020) çalışmasında ise öğrencilerin sınav değerlendirmesine yönelik kaygı yaşadıkları ve öğrencilerin eğitim için aynı saatte internete girmeleri sonucunda alt yapı koşullarının zorlandıkları bildirilmiştir. Cao'nun (2020) çalışmasında pandemi sürecinin belirsizliği nedeniyle öğrencilerin odaklanma sorunu yaşadığı belirtilmiştir.

Sonuç: Yapılan çalışma sonuçlarına göre, sonraki süreçte uzaktan eğitimin pandemi gibi olağanüstü durumların dışında da kullanılabileceği göz önünde bulundurularak, üniversitelerin tüm öğrencilere fırsat eşitliği sağlayarak kaynaklara ulaşımı kolaylaştırması ve gerekli imkânlar tanınarak her öğrencinin eğitim sürecine katılımının desteklenmesi ve özellikle uygulamalı dersler için öğretim elemanlarının üniversite imkânları doğrultusunda yeni stratejiler geliştirmeleri gerekmektedir. Ayrıca öğrencilerin endişeleri ile baş edebilmesi için üniversitelerin öğrencilere psikolojik destek sağlaması da önerilmektedir.

Covid-19, pandemi, hemşirelik eğitimi

SB-47 HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN AKRAN YÖNDERLİĞİ PROGRAMINA İLİŞKİN DENEYİM VE GÖRÜŞLERİ: BİR DEVLET ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Yasemin ERGÜN, Nuray ŞAHİN ORAK, Çağla ISLATTI MUTLU, Nurcan KOLAÇ

Marmara Üniversitesi, İstanbul, Turkey

Amaç: Bu çalışma, İstanbul'da bir devlet üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümündeki öğrencilerin akran yönderliği programına ilişkin deneyim ve görüşlerini belirlemek amacıyla yapıldı.

Metod: Tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen bu çalışmanın evrenini 2019-2021 yılları arasında akran yönderliği programına dahil olan 120 yönder (III. ve IV. Sınıf) ve 744 danışan (I. ve II. Sınıf) öğrenci; örnekleme ise 86 yönder ve 181 danışan öğrenci oluşturdu. Veriler gruplara özgü dört bölümden oluşan anket formları ile online olarak toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde sayı ve yüzde kullanıldı.

Bulgular: Yönderlerin %44,2'sinin mesleği sevmeye, benzer şekilde %44,2'sinin iş bulma kolaylığı ve danışanların ise %53,6'sının iş bulma kolaylığı, %31,5'inin mesleği sevmeye nedeni ile hemşireliği tercih ettiği belirlendi. Danışanların %75,7'sinin, yönderlerin %60,5'inin daha önce danışmanlık deneyimlerinin olmadığı ve danışanların %65,7'sinin, yönderlerin 69,8'inin okula başladığında uyum sorunu yaşadığı belirlendi. Danışanların %78,5'inin, yönderlerin %84'ünün akran yönderliği programını yeterli bulduğu saptandı. Yönderlerin %94,1'inin danışanlarına yararlı olduğunu düşündüğü tespit edildi. Yönderlerin %84,9'unun danışanlarını yönlendirme sürecinde sıkıntı yaşamadığı, %82,6'sının danışanları ile iyi bir iletişim kurdukları, %83,7'sinin kendilerinin ve %81,4'ünün danışanlarının iletişim tarzını olumlu buldukları tespit edildi. Danışanların %60'ı yönderi ile iyi bir iletişim kurduğunu, %86'sı yönderinin etik, saygılı, nazik davrandığını ve %79'u sorumluluklarını yerine getirdiğini ifade etti. Akran yönderliği programında yaşanan sıkıntıların kapsamlı bilgi ve iletişim kaynaklı olduğu görüldü. Akran Yönderliği programı etik ilkelerinden "Her ortamda etik ve saygılı olmayı gerektirir.", "İyi bir dinleyici olmayı gerektirir.", "İletişime açık olmayı gerektirir.", "Paylaşılan kişisel bilginin gizliliğinin korunmasını gerektirir." ve "Kişisel sınırlara saygı duymayı gerektirir." ifadelerine hem yönder hem de danışan öğrencilerin %80'in üzerinde katılım gösterdikleri belirlendi. Danışan öğrencilerin yönderlerinden; öğrenciyi ilgilendiren yönetmelikler, kitap okuma önerisi, staja ilişkin bilgiler, iş sağlığı ve güvenliği, ders çalışma, eğitimcilerle iletişim, kulüpler gibi konularda destek istediklerini belirlendi.

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin "Akran Yönderliği Programı"nı yeterli ve yararlı buldukları görüldü. Programın devam etmesi ve deneyimlerin hemşirelik eğitimi akreditasyon sürecindeki kurumlarla paylaşılması yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Akran yönderliği, mentörlük, hemşirelik.

SB-48 COVID 19 PANDEMİ SÜRECİNDE UYGULAMA YAPAN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DENEYİMLERİ

Rukuye AYLAZ, Ulviye GÜNAY, Funda BUDAK

İnönü Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Malatya, Turkey

Amaç: Bu çalışma Covid 19 pandemi sürecinde Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ve Halk Sağlığı Hemşireliği dersleri kapsamında uygulama yapan hemşirelik 2 ve 3. sınıf öğrencilerinin uygulamaya yönelik deneyimleri ve görüşlerini belirlemek amacıyla yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Araştırma nitel tanımlayıcı desende türde, İnönü Üniversitenin Hemşirelik Fakültesinde pandemi sürecinde 3 Mart- 30 Mayıs tarihleri arasında yoğunlaştırılmış toplam on iş günü klinik ve sahada uygulama yapan 2 ve 3. sınıf öğrencileri ile yapıldı. Çalışmaya her bir odak grup için on öğrenci alındı, toplamda 30 öğrenci ile veri doygunluğuna ulaşıldı. Veriler odak grup görüşmesi yöntemi ile ses kaydı yapılarak toplandı. Araştırmacı tarafından odak grup görüşmelerinde, yarı yapılandırılmış 5 soru soruldu. Bunlar; öğrencilerin pandemi sürecinde uygulamaya çıkmadan önceki kaygıları, uygulamadan elde ettikleri kazanımları ve uygulama sırasında yaşadıkları sorunlar ve bu uygulama sürecine yönelik önerilerini kapsamaktadır. Verilerin değerlendirilmesinde nitel içerik analizi yöntemi kullanıldı. Bu çalışmada odak grup görüşmeleri bittikten sonra ses kayıtları araştırmacılar tarafından tekrar tekrar dinlendi ve katılımcıların söyledikleri şekliyle bilgisayar ortamında yazıldı. Yazılan ifadeler tekrar tekrar okundu, en çok tekrarlanan ifadeler belirlenerek araştırmada dört tema belirlendi.

Bulgular: Öğrenciler pandemi sürecinde uygulamaya çıkmadan önce bilgi ve beceri eksikliğine yönelik kaygı yaşadıklarını, kendilerine, ailelerine ve hastalara covid bulaştırma/bulaşma endişesi yaşadıklarını bildirdiler. Öğrenciler uygulama sırasında elde ettikleri kazanımlarını; hastalarla iletişim kurma, el becerilerinin gelişmesi, hemşireler tarafından kabul edilme, işbirliği ve kendilerini hemşire gibi hissetme olarak ifade ettiler. Öğrenciler koruyucu tedbirlere uyduklarını bildirdiler. Yüz yüze eğitime geçmek ve uygulama süresinin daha uzun olmasını önerdiler. Öğrenciler uygulama sırasında yaşadıkları sorunlar; uzun süre maskeli çalışmak, maske takmayan hasta ya da yakınlarını uyardıklarında olumsuz tepkiler almaları, teorik yüz yüze almamalarından kaynaklı bilgi eksikliği yaşadıklarını buna bağlı uygulamalarına olumsuz yansıdığını belirttiler. Yapılan içerik analizi sonucunda çalışmada 5 tema belirlendi bunlar: kaygı, iletişim, beceri, yaşanan zorluklar ve öneriler.

Sonuç: Pandemi sürecinde yoğunlaştırılmış uygulamaya çıkan öğrenciler, bilgi ve becerilerini geliştirebilmiş, hemşireler ile daha fazla işbirliği yapma imkanı bulmuşlar, bununla birlikte covid bulaşma/bulaştırma kaygısı yaşamışlardır. Pandemi sürecinde gerekli tedbirler alınarak öğrencilerin yüze uygulama yapmaları önerilmektedir.

Pandemi süreci, uygulama, hemşirelik öğrencisi

SB-49 HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE PROGRAM DEĞERLENDİRME: BİR YOL HARİTASI

Gülsüm ÇONOĞLU, Fatma ORGUN, Nilay ÖZKÜTÜK

Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Turkey

Giriş

Günümüzde dinamik bir hemşirelik eğitim programı oluşturabilmek amacıyla eğitim programlarının çok boyutlu olarak sürekli ve sistematik bir şekilde değerlendirilmesi gereklidir (Saewert, 2017). Ancak, bu değerlendirme sonuçlarından elde edilen kanıtlar doğrultusunda gelecekteki eğitime yön verecek ve öğrencileri geleceğe hazırlayabilecek geliştirilmiş ya da iyileştirilmiş eğitim programları oluşturulabilmektedir.

Amaç

Derlemenin amacı; hemşire eğitimcilere, hemşirelik programlarını değerlendirmede yararlanabilecekleri bir yol haritası sunmaktır.

Program Değerlendirme Sürecinin Aşamaları

Program değerlendirme, kurumların bilgi edinme ve kalite iyileştirme çalışmalarında karar almalarına yardımcı olan sürekli ve sistematik olarak devam eden kanıta dayalı bir akıl yürütme sürecidir (Escallier ve Fullerton, 2012; Kavgaoglu ve Alci, 2016; Turan ve Akalin, 2016). Son yıllarda gittikçe önem kazanan akreditasyon da bir okulun standartlara ulaştığını doğrulamak için yapılan bir program değerlendirme örneğidir. Hemşirelik programının etkililiğini ve kalitesini belirlemek için okulun tüm iç işlevleri ile üniversite ve toplum içindeki işleyişi değerlendirilmektedir (Iwasiw, Andrusyszyn ve Goldenberg, 2020). Çıktılara vurgu yapan değerlendirme süreci; başarının ölçülmesi, ölçütlerin oluşturulması ve programın kalitesinin sürekli iyileştirilmesi için gereklidir (Keating, 2018).

Program değerlendirme süreci; planlama, uygulama ve değerlendirme olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır. Planlama aşamasında; amaç, değerlendirmenin kimler için yapıldığı, değerlendirme modeli, hangi bilgilere gereksinim olduğu, bilgilerin nereden hangi araştırma deseni ve veri toplama yöntemleri ile toplanacağı, hangi ölçme araçlarının kullanılacağı, ne zaman, nasıl ve hangi sıklıkla veri elde edileceği, değerlendirme kriterleri ve değerlendiricileri belirlemeye yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Uygulama aşamasında; planlama aşamasında alınan kararlar doğrultusunda araştırma deseni, evren ve örneklem seçimi, veri toplama, elde edilen verilerin analizi, yorumlanması, rapor yazılması ve programların iyileştirilmesine yönelik önerilerin geliştirilmesi yer almaktadır. Değerlendirme aşamasında ise program değerlendirme sürecinde yaşanan eksikliklerin ve hataların belirlenmesi amaçlanmaktadır (Fitzpatrick, Sanders ve Worthen, 2004; Musal, 2005).

Sonuç

Program değerlendirme, programın tüm bileşenlerine ilişkin sistematik ve süreklilik taşıyan nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı bir süreçtir. Kurumda mevcut bir değerlendirme planı doğrultusunda; program değerlendirme çalışmalarını yürüten, değerlendiren ve izleyen bir komite, komisyon ya da kurul varlığının olması, bu çalışmaların sürekli ve sistematik yapılmasını, iyileştirme çalışmalarının izlenmesini ve dolayısıyla da eğitim programının kalitesinin artmasını sağlayacaktır.

eğitim programı, hemşirelik eğitimi, program değerlendirme, program değerlendirme süreci

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE PROGRAM DEĞERLENDİRME: BİR YOL HARİTASI

ÖZET

Giriş

Günümüzde dinamik bir hemşirelik eğitim programı oluşturabilmek amacıyla eğitim programlarının çok boyutlu olarak sürekli ve sistematik bir şekilde değerlendirilmesi gereklidir (Saewert, 2017). Ancak, bu değerlendirme sonuçlarından elde edilen kanıtlar doğrultusunda gelecekteki eğitime yön verecek ve öğrencileri geleceğe hazırlayabilecek geliştirilmiş ya da iyileştirilmiş eğitim programları oluşturulabilecektir.

Amaç

Derlemenin amacı; hemşire eğitimcilere, hemşirelik programlarını değerlendirmede yararlanabilecekleri bir yol haritası sunmaktır.

Program Değerlendirme Sürecinin Aşamaları

Program değerlendirme, kurumların bilgi edinme ve kalite iyileştirme çalışmalarında karar almalarına yardımcı olan sürekli ve sistematik olarak devam eden kanıta dayalı bir akıl yürütme sürecidir (Escallier ve Fullerton, 2012; Kavgaoglu ve Alci, 2016; Turan ve Akalin, 2016). Son yıllarda gittikçe önem kazanan akreditasyon da bir okulun standartlara ulaştığını doğrulamak için yapılan bir program değerlendirme örneğidir. Hemşirelik programının etkililiğini ve kalitesini belirlemek için okulun tüm iç işlevleri ile üniversite ve toplum içindeki işleyişi değerlendirilmektedir (Iwasiw, Andrusyszyn ve Goldenberg, 2020). Çıktılara vurgu yapan değerlendirme süreci; başarının ölçülmesi, ölçütlerin oluşturulması ve programın kalitesinin sürekli iyileştirilmesi için gereklidir (Keating, 2018).

Program değerlendirme süreci; *planlama, uygulama ve değerlendirme* olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır. *Planlama aşamasında*; amaç, değerlendirmenin kimler için yapıldığı, değerlendirme modeli, hangi bilgilere gereksinim olduğu, bilgilerin nereden hangi araştırma deseni ve veri toplama yöntemleri ile toplanacağı, hangi ölçme araçlarının kullanılacağı, ne zaman, nasıl ve hangi sıklıkla veri elde edileceği, değerlendirme kriterleri ve değerlendiricileri belirlemeye yönelik çalışmalar yapılmaktadır. *Uygulama aşamasında*; planlama aşamasında alınan kararlar doğrultusunda araştırma deseni, evren ve örneklem seçimi, veri toplama, elde edilen verilerin analizi, yorumlanması, rapor yazılması ve programların iyileştirilmesine yönelik önerilerin geliştirilmesi yer almaktadır. *Değerlendirme aşamasında* ise program değerlendirme sürecinde yaşanan eksikliklerin ve hataların belirlenmesi amaçlanmaktadır (Fitzpatrick, Sanders ve Worthen, 2004; Musal, 2005).

Sonuç

**HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN GELECEĞİ SEMPOZYUMU 3:
PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİMİ İYİLEŞTİRME YAKLAŞIMLARI
27-29 EYLÜL 2021, ONLINE**

Program değerlendirme, programın tüm bileşenlerine ilişkin sistematik ve süreklilik taşıyan nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı bir süreçtir. Kurumda mevcut bir değerlendirme planı doğrultusunda; program değerlendirme çalışmalarını yürüten, değerlendiren ve izleyen bir komite, komisyon ya da kurul varlığının olması, bu çalışmaların sürekli ve sistematik yapılmasını, iyileştirme çalışmalarının izlenmesini ve dolayısıyla da eğitim programının kalitesinin artmasını sağlayacaktır.

Anahtar sözcükler: eğitim programı, hemşirelik eğitimi, program değerlendirme, program değerlendirme süreci

Kaynaklar

1. Escallier LA, Fullerton JT. An innovation in design of a school of nursing evaluation protocol. Nurse Educ. 2012;37(5):187–91.
2. Fitzpatrick JL, Sanders JR, Worthen BR. Program Evaluation Alternative Approaches and Practical Guidelines. 3rd ed. United States of America: Pearson; 2004.
3. Iwasiw CL, Andrusyszyn M-A, Goldenberg D. Curriculum Development in Nursing Education. 4th ed. Burlington, Massachusetts: Jones & Bartlett Learning; 2020.
4. Kavgaoğlu D, Alıcı B. Application of context input process and product model in curriculum evaluation: Case study of a call centre. Educ Res Rev. 2016;11(17):1659–69.
5. Keating SB. Program Evaluation and Accreditation. In: Keating SB, DeBoor SS, editors. Curriculum development and evaluation in nursing education. 4th ed. New York: Springer Publishing Company; 2018. p. 205–21.
6. Musal B. Program Değerlendirme Süreci. In: Program Değerlendirme Sempozyumu Sempozyum Kitabı. İzmir: Tıp Eğitimi Geliştirme Derneği; 2005. p. 19.
7. Saewert K. Program evaluation perspectives and models. In: Oermann M, editor. A systematic approach to assessment and evaluation of nursing programs. Washington: NLN, National League for Nursing; 2017. p. 7–17.
8. Turan S, Akalın AA. Program değerlendirme modelleri. In: Sayek İ, editor. Tıp eğitici el kitabı. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri; 2016. p. 241–52.

SB-50 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDEKİ DÖNÜŞÜM: SANAL SİMÜLASYONA DAYALI ÖĞRENME

Adile TÜMER¹, Gözde AYÇÜN²

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Turkey

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla, Turkey

Giriş ve Amaç: Sanal simülasyon, yüz yüze klinik simülasyonlarda kullanılan hasta senaryolarının sanal ortama aktarıldığı, deneyimsel öğrenme yolu ile öğrencinin optimal düzeyde öğrenmesini sağlayan yeni interaktif bir sanal gerçeklik teknolojisidir. COVID-19, 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilmiş, eğitim de dahil olmak üzere birçok faaliyet durma noktasına gelmiştir. Hemşirelik bölümü öğrencileri, uygulamalı derslerin daha çok hastanelerde gerçekleştirilmesi nedeniyle pandemi sürecinden olumsuz etkilenen grupların başında yer almıştır. Hemşirelik eğitiminde, öğretme ve öğrenme süreçlerini optimize etmeye yardımcı olmak için sanal simülasyon kullanılmıştır. Bu derlemede sanal simülasyonun hemşirelik eğitimindeki yeri ve etkileri gözden geçirilmiştir.

Gereç ve Yöntem: Google Akademik ve PubMed veri tabanlarından "COVID-19", "Hemşirelik Eğitimi", "Sanal Simülasyon" ve "Pandemi" anahtar kelimeleriyle literatür taraması yapılmış, konuyla ilgili ve tam metnine ulaşılabilen 17 makale incelenmeye alınmıştır.

Bulgular: Pandemi sürecinde, hemşirelik eğitiminde sanal simülasyonun etkisinin değerlendirildiği araştırmalar; sanal simülasyonun, hemşirelik eğitiminde yaygın olarak kullanıldığını, eğitimde bilgi ve beceriyi entegre etmeyi kolaylaştırdığını, sınırlı bir ortamda uygulama fırsatı sağladığını, etkili ve güvenli bir öğretim alternatifi olduğunu göstermiştir. Sanal simülasyonun tekrarlayan öğrenmeyi mümkün kılması, erişim için zamanda esneklik sağlaması ve yüksek erişilebilirliğe sahip olması nedeniyle hemşirelik eğitiminde kullanılmasının etkili olduğu bildirilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin, eğitim sürecine dair önemli gelişme algıladıkları, öğrenme motivasyonlarının ve öz yeterliliklerinin arttığı, öğrenme gereksinimlerinin önemli ölçüde karşılandığı belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencileri simüle edilmiş hemşirelik videolarının uygulama becerilerini geliştirdiğini vurgulamışlar, bu yenilikçi öğretim yaklaşımına yönelik olumlu algılar ve yüksek düzeyde memnuniyet ifade etmişlerdir.

Sonuç: COVID-19 pandemisi, öğretim elemanlarına hemşirelik eğitimine devam ederken geleneksel kalıpların dışına çıkmayı öğretmiştir. Sanal simülasyon, hemşirelik öğrencilerinin klinik yeterliliklerin gelişimini destekleyecek ve sağlık bakımının güvenliği ve kalitesinde iyileşmelere katkı sağlayacak; eğitimde güçlü ve artan bir değer olarak yer almaya devam edecektir. Bu alanda daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

COVID-19, Hemşirelik Eğitimi, Sanal Simülasyon, Pandemi

SB-51 ULUSAL ALANYAZINDA HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME YÖNTEMLERİNİN KULLANIMI: SİSTEMATİK DERLEME

Seda ERSOY, Esin ÇETİNKAYA USLUSOY

Süleyman Demirel Üniversitesi, İsparta, Turkey

ÖZET

Giriş: Artan sağlık bakımı istekleri ve farklılaşan toplumun gereksinimlerini karşılamak amacıyla hemşirelik eğitiminde yenilikçi yöntemlerin kullanılması önem kazanmıştır.

Amaç: Bu sistematik derleme çalışması, yenilikçi bir yaklaşım olan işbirlikli öğrenme yöntemlerinin hemşirelik eğitiminde kullanımını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Literatür taraması Google Akademik, Dergipark, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve ULAKBİM TR Dizin veri tabanlarında gerçekleştirilmiştir. Anahtar kelimelerin seçimi için PICO (Population, Intervention, Compare, Outcome, Study Design) dikkate alınmıştır ve anahtar kelimelerinin çeşitli Türkçe kombinasyonları kullanılmıştır. Çalışmaya Ocak 2010 - Aralık 2020 yılları arasında yayınlanmış randomize, non-randomize kontrollü ve tanımlayıcı araştırma desenlerindeki tam metin makaleler dahil edilmiştir.

Bulgular: Tarama sonucunda 688 makaleye ulaşılmıştır. Veri tabanlarından elde edilen tekrarlı makaleler araştırmadan çıkarılmıştır. Başlık, özet ve tam metin elemesinden sonra kalan çalışmaların dahil edilme kriterlerine uygunluğu değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda tüm kriterlere uyan 5 makale olduğu saptanmıştır. Bu makalelerde işbirlikli öğrenme yöntemlerinden biri olan jigsaw tekniğinin geleneksel yöntemlere göre öğrencilerin akademik başarısını, bilgilerinin kalıcılığını ve psikomotor beceri düzeylerini artırma da etkili bir öğretim yöntemi olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda standardize hasta uygulamasında kullanılan işbirlikli öğrenme yöntemi ile birlikte öğrencilerin bilgi ve beceri düzeylerinin arttığı ve kaygı düzeylerinde ise azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. İşbirlikli öğrenme yöntemlerinden bir diğeri olan ters yüz öğrenme modelinin öğrencilerdeki güdülenme duygusu, öğrenme stratejilerinin kullanımı ve öğrencilerin akademik başarılarını geliştiren bir öğrenme yöntemi olduğu sonucu bulunmuştur.

Sonuç: Sonuç olarak işbirlikli öğrenme yöntemlerinin hemşirelik eğitiminde çeşitli yararlarının olduğu görülmek ile birlikte bu konuyla ilgili ülkemizde yeterli sayıda çalışma olmadığı ve hemşirelik çalışmalarının artırılması gerektiği önerilmektedir.

İşbirlikli öğrenme, öğrenci hemşire, hemşirelik eğitimi

SB-52 COVID-19 VE DÜNYADA HEMŞİRELİK EĞİTİMİNE YANSIMALARI

Kübra YILMAZ, Prof. Dr. Emel TAŞÇI-DURAN

Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Turkey

Giriş: Dünya, 2019 yılı sonlarına doğru küresel bir salgınla karşı karşıya kalmıştır. Coronavirus hastalığı 2019 (COVID-19) bugüne kadar binlerce insanın ölümüne neden olmuş ve dünya halk sağlığı sistemleri için ciddi bir sorun haline gelmiştir. Pandemi süreci özellikle sağlık profesyonelleri için ciddi bir yük oluşturmuştur. Ayrıca sadece sağlık profesyonellerini değil; tüm sistemleri ve toplulukları da olumsuz etkilemiştir (Dewart ve ark., 2020).

Amaç: Bu derlemede COVID-19 salgınında dünyada hemşirelik eğitimine ilişkin örnekler sunulması amaçlanmıştır.

Gereç- Yöntem: Çalışma literatür taranarak derleme şeklinde planlanmıştır.

Bulgular: COVID-19 pandemi sürecinde, hastalığın yayılma hızını yavaşlatmak, hastanelerin artan hasta yükünü düşürmek ve yoğun bakım gereksinimini azaltmak amacıyla sosyal mesafe, izolasyon ve karantina önlemleri alınmıştır. Bu önlemler kapsamında üniversiteler yüz yüze eğitim ve araştırma faaliyetlerine ara vermiş ve bu değişiklik yürütülen eğitim ve öğretim faaliyetlerini kesintiye uğratmıştır. Bu durum en çok hemşirelik eğitimi alan öğrencileri olumsuz etkilemiştir. Çünkü birçok hemşirelik öğrencisi, uygulamalı derslerini hastanede gerçekleştirememiştir (Dewart ve ark., 2020; Seven ve Abban, 2021). Bunun yanında çevrim içi eğitime geçiş, okulların öğrenci katılımını teşvik edecek stratejiler geliştirmelerini, sınav prosedürlerinde ve not verme uygulamalarında değişiklikler yapmalarını gerektirmiştir. Aynı zamanda eğitimciler öğrencilere alternatif klinik deneyimler sunmak ve öğrenci performansının nasıl değerlendirileceğini yeniden tanımlamak zorunda kalmışlardır. Bu kapsam da dünya farklı şekilde hemşirelik eğitimi yürütülmüştür (Şanlı, Uyanık ve Avdal, 2021)

Sonuç: COVID-19 pandemisinde hemşire eğitiminin geleceği için stratejik planlamalar yapılması gereklidir. Hemşirelik öğrencileri için klinik alan gereksinimlerinin planlanması, akreditasyon standartlarının sürdürülebilirliğinin sağlanması gibi pek çok unsuru göz önünde bulundurulmalıdır. Salgınlarla mücadelede yetkin sağlık profesyonelleri yetiştirebilmek için eğitimde gerekli düzenlemeler acil olarak yapılmalıdır (Şanlı, Uyanık ve Avdal, 2021; Marcillo ve ark., 2020)

COVID-19, eğitim, hemşirelik

SB-53 PANDEMİ SÜRECİNDE UYGULANAN EĞİTİMİN HEMŞİRELİK SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ ÖZ YETERLİLİKLERİNE ETKİSİ

Özlem BAKAN DEMİREL¹, Tuğba ÖZ², Hatice YILDIZ³

¹Harran Üniversitesi, Diyarbakır, Turkey

²İstanbul Esenyurt Üniversitesi, İstanbul, Turkey

³Marmara Üniversitesi, İstanbul, Turkey

ÖZET

Giriş ve Amaç: Tüm dünyayı etkileyen Covid-19 pandemisi yaşamın her alanında olduğu gibi eğitimi ve öğrencileri de etkilemiştir. Bu çalışmada, yeni mezun olacak hemşirelik son sınıf öğrencilerinin pandemi sürecinde uygulanan on-line hemşirelik eğitimine ve mesleki özyeterliliklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlandı.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma, Mayıs-Haziran, 2021 tarihinde, 2 Devlet ve 2 Özel Üniversitedeki 188 son sınıf hemşirelik öğrencisi ile gerçekleştirildi. Veriler, online olarak ve Tanımlayıcı Bilgi Formu ve Hemşirelik Mesleği Öz Yeterlilik Ölçeği (HMÖYÖ) ile toplandı ve Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) programı versiyon 22 de analiz edildi.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalamaları 22.56±1.88'di, %87,2'si devlet, %12,8'i özel üniversitedeydi, %74,5'i kız, %25,5'i erkekti ve çoğunluğu (%77.1) büyükşehir/illerde yaşıyordu. On-line dersleri sağlıklı bir şekilde takip ettiğini belirtenlerin oranı %43,1'di. Dersleri %56,9'u kendine ait telefonda takip ediyordu, sadece %38,8'nin kendine ait bilgisayarı vardı. Online eğitim sürecinde %40.4 sorun/sıkıntı yaşadığını belirtti. Öğrencilerin %85,1'i pandemi sürecinde teorik ve uygulamalı eğitiminden memnun değildi ve %81.4'ü on-line eğitimin mesleki eğitime olumsuz etkisi olduğu görüşündeydi. Eğitime yönelik beklentilerinde ilk sırada (%71,8) staja çıkma istemleri vardı. Öğrencilerin sadece %29,3'ü mesleki olarak kendini yeterli görüyordu. Mesleki yeterlilik için uygulamalı dersler yüz yüze olmalı diyenlerin oranı %76,6'dı. Öğrencilerin kendilerini yeterli donanıma sahip olma (6,70±2,13; min:1-,max:10), mesleğe hazır oluşluk (6,29±1,94) ve mesleki yeterlilik (6,47±1,87) açısından ortalamaların biraz üzerinde değerlendirdikleri görüldü. Online eğitimde sıkıntı/sorun yaşayanların bu puanları anlamlı düzeyde daha düşüktü (p<0.01-0.001). Öğrencilerin hemşirelik mesleğinin etik değerlerine yönelik maddeleri içeren HMÖYÖ puan ortalamaları iyi düzeydeydi (68,47±8,32).

Çalışma sonuçlarına göre; Öğrencilerin on-line eğitimden memnun olmadıkları, bu eğitimin mesleki eğitimlerini, uygulamalarını, donanımlarını, mesleki yeterlilik ve mesleğe hazır oluşluklarını olumsuz yönde etkilediğini düşündükleri, yüz yüze eğitimi tercih ettikleri ancak buna karşın hemşirelik mesleğinin etik değerlerine yönelik hizmet verme konusunda özyeterliliklerinin iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

Hemşirelik, eğitim, online eğitim, mesleki yeterlilik, özyeterlilik

www.hemsirelikegitiminingelecegi.com

Hemşirelik Eğitiminin Geleceği Sempozyumu 3: Pandemi Sürecinde Eğitimi İyileştirme Yaklaşımları

Bildiri Kitabı

27-29 Eylül

2021

 Online